

SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK YÖNETİMİ TALİMATI (SHT-CAM)

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Talimatın amacı, 05/11/2022 tarih ve 32004 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetmeliği (SHY-CA) kapsamında sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu ve birleşik uçuşa elverişlilik kuruluşu onayı verilmesine ve bu kuruluşların faaliyetlerine ve ayrıca hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinin sağlanması ile ilgili gerekliliklere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Talimat, ülkemizin sivil hava aracı siciline kayıtlı veya kayıt edilecek hava araçları ile kontrol ve izleme istasyonu (CMU) ve komponentlerinin ve bunların sürekli uçuşa elverişliliğini sağlamak için yürütülecek faaliyetlerden sorumlu olan aşağıda belirtilenleri kapsar:

- Hava araçları, İHA3 olarak sınıflandırılan İnsansız Hava Aracı (İHA/UA) ile kontrol ve izleme istasyonu (CMU) sahiplerini ve işleticilerini,
- Hava araçlarının sürekli uçuşa elverişliliğini yönetmek üzere yetkilendirilmiş kuruluşları,
- Hava araçlarına ve onlara takılacak komponentlere bakım hizmeti vermek üzere yetkilendirilmiş kuruluşları ve kişileri,
- Bu kuruluşlarda görev yapan yöneticileri ve çalışan personeli.

(2) Yelken kanat, ayakla inilen yelken kanat, paraşüt, yamaç paraşütü gibi harici güç ile havalanabilen hava araçları bu Talimat kapsamı dışındadır.

(3) Amatör yapım hava araçları, araştırma, deneysel, geliştirme, tasarım ve üretim aşamasında olan hava araçları ile Genel Müdürlük tarafından yayımlanmış ya da kabul edilmiş bir tip sertifikasına sahip olmayan hava araçları bu Talimatın kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'na, 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4 numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ve 05/11/2022 tarih ve 32004 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetmeliği'ne (SHY-CA) dayanılarak 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanun ile onanan 7/12/1944 tarihli Şikago Konvansiyonu'nun personel lisansları konulu Ek-1, hava aracı operasyonu konulu Ek-6, uçuşa elverişlilik konulu Ek-8'ine uyumlu olarak hazırlanmıştır.

AB mevzuatına uyum

MADDE 4- (1) Bu Talimat, Hava Aracı ve Havacılık Ürün, Parça ve Cihazlarının Sürekli Uçuşa Elverişliliği ile Bu Görevlerde Yer Alan Kuruluşlar ve Personelin Onayı konulu 26/11/2014 tarihli ve (AB) 1321/2014 sayılı Komisyon Tüzüğü ile söz konusu Tüzüğe yapılan (AB) 2015/1088, (AB) 2015/1536, (AB) 2018/1142, (AB) 2019/1383, (AB) 2019/1384, (AB) 2020/270, (AB) 2020/1159, (AB) 2021/700, (AB) 2021/1963, (AB) 2022/410, (AB) 2022/1360, (AB) 2023/203, (AB) 2023/989, (AB) 2025/111 numaralı değişiklikler; sertifikalı İHAS/UAS sistemlerinin sürekli uçuşa elverişliliklerinin sertifikalandırılması, gözetimi ve yaptırımlarına ilişkin SHGM gerekleri ve idari usuller konulu 10/04/2024 tarihli ve (AB) 2024/1109 sayılı Komisyon Tüzüğü; sertifikalı İHAS/UAS sistemlerinin ve bunların bileşenlerinin sürekli uçuşa elverişliliği ile bu görevlerde yer alan organizasyonlar ve personelin onaylanması konulu 13/03/2024 tarihli ve (AB) 2024/1107 sayılı Komisyon Tüzüğü esas alınarak AB mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

MADDE 5- (1) Bu Talimatta geçen terimlerin tanımları:

- a) Bakım: Uçuş öncesi kontrol hariç olmak üzere, bir hava aracının veya komponentin revizyonu, tamiri, kontrol edilmesi, değiştirilmesi, modifikasyonu veya arıza giderme işlemlerinden herhangi birisinin veya bunların herhangi bir kombinasyonunun uygulanmasını,
- b) Bakım kuruluşu: Hava aracı veya komponenti üzerinde bakım yapmak üzere Genel Müdürlük tarafından belirlenen gereklilikleri yerine getirdiği tespit edilerek yetkilendirilen kamu kurum ve kuruluşu ile gerçek veya tüzel kişiye ait işletmeyi,
- c) Bilgi güvenliği: Ağ ve bilgi sistemlerinin gizlilik, bütünlük, doğruluk/özgünlük ve kullanılabilirliğinin korunmasını,

ç) Büyük hava aracı: Azami kalkış ağırlığı 5700 Kg üzerinde olan uçaklar ile azami kalkış ağırlığı 3175 Kg üzerinde olan veya birden fazla motoru bulunan helikopterleri,

d) ELA1 (Avrupa Hafif Hava Aracı 1) sınıf hava aracı:

- 1) Azami kalkış ağırlığı 1200 Kg veya altında olan, karmaşık motorlu hava aracı olarak sınıflandırılmayan hava araçları,
- 2) Azami kalkış ağırlığı 1200 Kg veya altında olan planör veya motorlu planörü,
- 3) Azami tasarım kaldırma gazı veya sıcak hava hacmi, sıcak hava balonları için 3400 m³'ün, gaz balonları için 1050 m³'ün, bağlı gaz balonları için 300 m³'ün üzerinde olmayan balonu,
- 4) Azami dört kişi alacak şekilde tasarlanmış, azami tasarım kaldırma gazı veya sıcak hava hacmi, sıcak hava gemisi için 3400 m³'ün ve gaz hava gemisi için 1000 m³'ün üzerinde olmayan hava gemisini,

e) ELA2 (Avrupa Hafif Hava Aracı 2) sınıf hava aracı:

- 1) Azami kalkış ağırlığı 2000 Kg veya altında olan, karmaşık motorlu hava aracı olarak sınıflandırılmayan hava araçları,
- 2) Azami kalkış ağırlığı 2000 Kg veya altında olan planör veya motorlu planörü,
- 3) Balonu,
- 4) Sıcak hava gemisini,
- 5) %3 azami statik ağırlık, vektörel olmayan itki (geri itki hariç), yapısı, kontrol sistemi ve balon bölme sistemi geleneksel ve basit tasarımlı, güç destekli olmayan kontroller gibi karakteristik özelliklere sahip gaz hava gemisi,
- 6) Döner kanatlı çok hafif hava aracını,

f) Emniyet riski: Hava aracındaki bir durumun veya nesnenin, olaya veya kazaya doğrudan neden olması ya da kaza veya olay yaratma potansiyeli bulunması durumlarının sonuçları ile bunların olası şiddeti hakkında öngörülme olasılığını,

g) Gösteri uçuşu: Hava aracının bir gösteri uçuşu için yapılan idmanlar ile reklamı yapılan etkinliğe gitmek ve dönmek için kullanımı dâhil olmak üzere, halka açık bir tanıtım etkinliğinde sergilenmesi veya eğlence amacıyla gerçekleştirilen herhangi bir uçuş faaliyetini,

ğ) Gözetim planlama döngüsü: Onayın tüm alanlarının ve tüm süreçlerin, denetimler ve incelemeler yoluyla Genel Müdürlük tarafından gözden geçirilmesi gereken zaman çerçevesini,

- h) Gözetim programı: Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilecek yetkiye, ürüne ve tesise özgü denetimlerin ve incelemelerin teferruatlı şekilde yapılması için öngörülen zaman çerçevesinde ayrıntıları belirlenen denetimlerin ve incelemelerin sayısını, kapsamını ve süresini gösteren detaylı planı,
- ı) Grup 3 hava aracı: Karmaşık motorlu uçaklar, çok motorlu helikopterler, maksimum onaylı uçuş irtifa seviyesi FL290 değerini aşan uçaklar, elektromekanik uçuş kumanda sistemlerine sahip hava araçları veya Genel Müdürlük tarafından farklı bir hava aracı tipi olduğu kabul edilen hava araçları haricinde kalan piston motorlu uçakları,
- i) Gyroplane: Büyük ölçüde dikey eksenler üzerinde serbestçe dönen bir veya daha fazla rotorun hava ile reaksiyonu sayesinde uçuş sırasında havada tutunabilen azami kalkış ağırlığı 600 Kg ve altında olan hava aracını,
- j) Hat bakım: Hava aracının veya hava aracı parçasının onaylanmış standartlara uygun olarak hangar gerektirmeyen bakım, onarım, parça değiştirme ve hasar giderme işlemlerinin yapılmasını,
- k) Hata: Bir kişi/ekip tarafından gerçekleştirilen kabul edilen prosedürlerden veya düzenlemelerden istemsiz sapmalara yol açabilecek faaliyet veya eylemsizliği,
- l) Hava aracı: Havalanabilme ve/veya havada seyredibilme kabiliyetine sahip her türlü taşıtı,
- m) Hava aracı bakım personeli: Belirli tipte hava aracına veya komponentine ve belirlenen kapsamda bakım yapmak üzere yetkilendirilen teknik elemanı,
- n) Hava aracı sahibi: Hava aracının mülkiyetine sahip olan kişi veya kuruluşu,
- o) İlave tip sertifikası: Ürün tip sertifikasından farklı olarak, tip sertifikası sahibi dışındaki organizasyon tarafından, ürün üzerinde yapılan modifikasyonların onayı için ülke otoritesi tarafından verilen belgeyi,
- ö) İnsan faktörü: Havacılık faaliyetlerine uygulanan ilkeler anlamında insan performansını etkileyen ve insan kapasitesinin dikkate alınarak insan ve diğer sistem bileşenleri arasında güvenli arayüz tesisini etkileyen her şeyi,
- p) İnsan performansı: Havacılık faaliyetlerinin emniyetine ve verimliliğine etki eden insan kabiliyetini, yeteneklerini ve sınırlamalarını,
- r) İHA 3: Azami kalkış ağırlığı 150 kg (dâhil) ve daha fazla olan, tip sertifikasına haiz sertifikasyona tabi insansız hava aracını,
- s) İnsansız Hava Aracı (İHA/UA): İHAS/UAS'ın bir bileşeni olarak işletilen, aerodinamik kuvvetler aracılığıyla sürekli uçuş yapma yeteneğinde olan, üzerinde pilot bulunmaksızın uzaktan İHA pilotu

tarafından kontrol edilerek veya otonom operasyonu İHA pilotu tarafından planlanarak uçurulan ya da havada kalabilen hava aracını,

ş) İnsansız Hava Aracı Sistemi (İHAS/UAS): İHA ile kontrol ve izleme istasyonu, komuta ve kontrol veri bağı, kalkış ve iniş sistemi gibi uçuşun sağlanması için gerekli olan, birbirinden ayrı sistem elemanlarının bütünü,

t) İşletici: Uçuş operasyonu gerçekleştirmek amacıyla Genel Müdürlükten işletme ruhsatı ya da onayı almış kişi veya kuruluşları,

u) Karmaşık motorlu hava aracı: Aşağıda listelenen özelliklerden herhangi birini sağlayan hava aracı;

1) Azami sertifikalandırılmış kalkış ağırlığı 5700 Kg ve üzerinde olan veya azami yolcu koltuk kapasitesi 19'dan fazla olan veya asgari iki pilotla uçuş için sertifikalandırılmış olan veya turbo jet motora veya motorlara ya da birden fazla turbo prop motora sahip olan uçak,

2) Azami sertifikalandırılmış kalkış ağırlığı 3175 Kg ve üzerinde olan veya azami yolcu koltuk kapasitesi 9'dan fazla olan veya asgari iki pilota sertifikaya edilmiş olan helikopterleri,

3) Tilt rotor hava araçlarını,

ü) Komponent: Hava aracına veya hava aracı sistemlerine veya kontrol ve izleme istasyonuna takılmak üzere tasarlanmış her türlü motor, pervane, parça veya teçhizat/cihazı,

v) Kontrol Bağı (C2-link): İHA ile kontrol ve izleme istasyonu arasında, İHA'nın uçurulması için kontrol ve izleme istasyonundan gönderilen kontrol komutları ile İHA'dan alınan uçuş bilgilerinin kontrol ve izleme istasyonuna aktarıldığı bağlantıyı,

y) Kontrol ve İzleme İstasyonu (CMU): İHA'yı uzaktan kumanda ederek kullanmak veya otonom görevleri takip etmek, operasyonları süresince ve görüş alanı dışında iken, yer ve durumunu izlemek için kullanılan, yerde veya bir platformda bulunan cihaz veya sistemini,

z) Kontrol ve İzleme İstasyonu (CMU) kurulumu: kontrol ve izleme istasyonunun (CMU) elemanlarının, bu amaçla uygun bir fiziksel ortama, bir dizi kurulum ve test talimatına göre entegre edilmesi süreci anlamına gelir; böylece kurulumu yapılan kontrol ve izleme istasyonunun (CMU), bir İHAS/UAS'ı işletmek amacıyla kullanılabileceğini,

aa) Kritik bakım görevi: Çalışması sırasında hata meydana gelirse uçuş emniyetini doğrudan tehlikeye atabilecek; hava aracının, İnsansız Hava Aracı Sisteminin (İHAS/UAS), motorun veya pervanenin herhangi bir parçası veya bir sistemin bozulması, arızası veya bir komponentin montajı ile ilişkilendirilen bakım işlemini,

bb) Kurtarılamaz malzeme: Mevcut teknoloji ile tamiri mümkün olmayan ve ömür sınırları uzatılamayan malzemeleri,

cc) Kuruluş: Bir gerçek kişi, tüzel kişi veya tüzel kişiliğin bir parçasını,

çç) LSA (Hafif Sportif Hava Aracı): Aşağıdaki özelliklerin tümüne sahip olan hava aracı;

- 1) Azami kalkış ağırlığı 600 Kg'ın üzerinde olmayan,
- 2) İniş konfigürasyonundaki (VS0) azami havada tutunabilme hızı, hava aracının belgelendirilmiş azami kalkış ağırlığında ve en kritik kütle merkezinde kalibre edilmiş hava hızı (CAS) cinsinden 45 knot'ın üzerinde olmayan,
- 3) Pilot dâhil olmak üzere, en fazla iki kişilik azami koltuk kapasitesine sahip,
- 4) Pervaneli, türbin olmayan tek motorlu,
- 5) Basınçlandırılmamış kabine sahip hava aracını,

dd) Microlight (Esnek kanatlı çok hafif hava aracı): Motor teçhizatına sahip, hareketli ağırlık merkezi ile iki eksenle kumanda edilebilen azami kalkış ağırlığı 500 Kg ve altında olan esnek kanatlı hava aracını,

ee) Onaylayıcı personel: Bakım sonrasında bir hava aracının veya komponentin bakım çıkışından sorumlu olan personelini,

ff) Otorite: ICAO üyesi ülkelerin sivil havacılık organizasyonlarından sorumlu kurumu,

gg) Özel operasyon: Hava aracının tarım, inşaat, fotoğrafçılık, haritacılık, gözlem ve keşif, havadan reklam, bakım kontrol uçuşları gibi özel faaliyetler için kullanıldığı, ticari hava taşımacılığı dışındaki herhangi bir operasyonu,

ğğ) Ramak kala: SHT-OLAY talimatına göre zorunlu olarak bildirilmesi gereken bir olayın kıl payı önlendiği veya kaçınıldığı bir vakayı,

hh) Risk değerlendirme: Mevcut veya algılanan riskin kabul edilebilir veya tolere edilebilir olup olmadığını belirlemek için mühendislik ve operasyonel yargı veya analiz metotlarına dayalı değerlendirmeyi,

ıı) Seviye 1 bulgu: Bu Talimatın gerekliliklerine uymayan, emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan her tür önemli uygunsuzluk halini,

ii) Seviye 2 bulgu: Bu Talimatın gerekliliklerine uymayan, emniyet standardını düşürebilecek ve uçuş emniyetini tehlikeye atması muhtemel olan her tür önemli uygunsuzluk halini,

jj) Sınırlı operasyon (Limited operations): Kompleks motorlu olmayan uçaklar ve helikopterler ile yapılan aşağıdaki operasyonlar;

1) Reklam faaliyetleri yapılmadan ve ticari operasyon niteliğinde olmadan, doğrudan maliyetin hava aracı içindekilerin hepsi tarafından paylaşılması ve doğrudan maliyetleri paylaşan kişi sayısının pilot dâhil altı ile sınırlı olması koşuluyla, özel şahıslarla yapılan maliyet paylaşımli uçuşlar,

2) Yarışma uçuşları ya da gösteri uçuşları,

3) SHY-1 Yönetmeliğine göre onaylanmış bir eğitim kuruluğu ya da havacılık sporunu veya eğlence amaçlı havacılığı desteklemek amacıyla oluşturulan bir kuruluş tarafından işletilen hava aracı ile, kâr amacı güdülmeyen ve kuruluş üyesi olmayanların dâhil olduğu durumlarda bu uçuşların kuruluşun sadece sıra dışı bir faaliyetini temsil etmesi koşuluyla, gerçekleştirilen tanıtım uçuşları, paraşüt atma, planör çekme veya akrobasi uçuşları,

kk) Sportif Havacılık: Şahısların bireysel olarak ya da topluluklar, dernekler, vakıflar veya federasyonlar aracılığıyla organize şekilde yürüttükleri, rekreasyon amacıyla gerçekleştirilen havacılık faaliyetlerini,

ll) Sürekli uçuşa elverişlilik: Hava aracının, işletim ömründeki herhangi bir zamanda yürürlükteki uçuşa elverişlilik gerekliliklerine uygun ve emniyetli işletim için elverişli bir durumda olmasını sağlayan süreçleri,

mm) Tanıtım uçuğu: Ücret karşılığında, ilgi çekmek ve teşvik etmek maksadıyla, SHY-1 Yönetmeliği kapsamındaki onaylı bir eğitim kuruluğu veya hava sporlarının veya havacılık eğlence etkinliklerinin tanıtılması amacıyla kurulmuş bir kuruluş tarafından gerçekleştirilen kısa süreli bir hava turunun yapıldığı herhangi bir uçuğu,

nn) TMG (Gezi tipi motorlu planör): SHT-21 Talimatı uyarınca yürütölen sertifikasyon veya tip kabul süreci kapsamında aksi özellikle belirtilmedikçe; uçuş el kitabında belirtilen prosedörlere uygun olarak kendi motor gücüyle kalkış yapabilen ve tırmanış gerçekleştirebilen, gövdeye entegre edilmiş katlanmayan bir motor ve pervaneye sahip olan motorlu planörü,

oo) Tasarım kuruluğu: SHY-21 Yönetmeliği kapsamında yetkilendirilmiş veya Genel Müdürlükçe yetkili olduğu kabul edilen hava aracı, parçası ve cihazı tasarım kuruluğunu,

öö) Tehlike: Hava aracındaki bir durumun veya nesnenin, olaya veya kazaya doğrudan neden olması ya da kaza veya olay yaratma potansiyelinin bulunması halini,

pp) Ticari hava taşımacılığı operasyonu: Ücret karşılığı sivil hava araçları ile yolcu, kargo veya posta taşınan hava aracı operasyon türünü,

rr) Ticari operasyon: Kamuya açık olan veya kamuya açık olmadığı durumlarda, bir işletici ve müşteri arasında, müşterinin işletici üzerinde hiçbir kontrole sahip olmadığı bir sözleşme kapsamında, ücret karşılığı yapılan hava aracı operasyonunu,

ss) Ticari özel operasyon: Genel Müdürlük tarafından yayınlanan SHT-OPS Talimatında belirtilen gerekliliklere tabi olan uçuş operasyonlarını,

şş) Tip sertifikası: Hava aracı, motor veya pervane için tasarım kriterlerine ve uçuşa elverişlilik kurallarına uygunluğu belirleyen, tip tasarımını, teknik özellikleri ile işletme limitlerini içeren ve tasarımın gerçekleştirildiği ülke otoritesi tarafından verilen belgeyi,

tt) Uçuş öncesi kontrol: Hava aracının amaçlanan uçuşa uygun olduğundan emin olmak amacı ile uçuş öncesinde yerine getirilen ve arıza giderimini kapsamayan kontrolleri,

uu) ULA (Ultra hafif uçak): Aşağıdaki özelliklere sahip olan hava aracını;

- 1) Azami kalkış kütlesi, tek koltuklu hava aracı için ilave kurtarma sistemi ile birlikte 300 Kg ve altı veya çift koltuklu hava aracı için ilave kurtarma sistemi ile birlikte 475 Kg ve altı,
- 2) İniş konfigürasyonundaki azami havada tutunabilme hızı, hava aracının belgelendirilmiş azami kalkış kütlesinde ve kritik kütle merkezinde kalibre edilmiş hava hızı cinsinden 65 km/s ve altı,
- 3) Pilot dâhil olmak üzere, en fazla 2 kişilik koltuk kapasiteli,
- 4) Pervaneli, türbinli olmayan tek motora sahip,
- 5) Basınçlandırılmamış kabin.

üü) Uygunluk beyanı: Ürün, parça veya cihazın onaylı tasarıma ve emniyetli kullanıma uygun olduğunu, teknik düzenlemeleri ve uluslararası standartları karşıladığını gösteren belgeyi,

vv) Üretim kuruluşu: SHY-21 Yönetmeliği kapsamında yetkilendirilmiş veya Genel Müdürlükçe yetkili olduğu kabul edilen hava aracı, parçası ve cihazı üretim kuruluşunu,

yy) Üs bakım: Hava aracının veya komponentin, hangar ve atölye mekânlarında onaylanmış standartlara göre yenileştirme, onarım, parça değiştirme veya hasar giderme işlemlerinin birlikte veya ayrı yapılmasını,

zz) Atölye bakım: Hava aracı komponentinin atölye içerisinde onaylanmış standartlara göre yenileştirme, onarım, parça değiştirme veya hasar giderme işlemlerinin birlikte veya ayrı yapılmasını,

aaa) VLA (Sabit kanatlı çok hafif uçak): Aşağıdaki özellikleri taşıyan hava aracını;

- 1) Azami kalkış kütlesi 750 Kg ve altında olan,
- 2) İniş konfigürasyonundaki azami havada tutunabilme hızı, hava aracının belgelendirilmiş azami kalkış kütlesinde ve kritik kütle merkezinde kalibre edilmiş hava hızı cinsinden 45 knot ve altı,
- 3) Pilot dâhil olmak üzere, en fazla 2 kişilik koltuk kapasiteli,
- 4) Tek pistonlu motora ve basınçlandırılmamış kabine sahip,
- 5) Yalnızca gündüz VFR şartlarda ve akrobatik olmayan uçuşlar yapmaya elverişli ve sabit kanat sistemi olan.

bbb) VLR (Döner kanatlı çok hafif helikopter): Aşağıdaki özelliklere sahip hava aracını;

- 1) Azami kalkış kütlesi 600 Kg va altı,
- 2) Pilot dâhil olmak üzere, en fazla 2 kişilik koltuk kapasiteli,
- 3) Karmaşık olmayan tasarım,
- 4) Tek pistonlu motora sahip,
- 5) Yalnızca gündüz VFR şartlarda ve akrobatik olmayan uçuşlar yapmaya elverişli ve döner (veya hareketli) kanat sistemi olan.

ccc) VTOL (Vertical Take-Off And Landing) Hava Aracı (VCA): Sahip olduğu kaldırma/itme üniteleri kullanılarak motorlu kaldırma ve kontrol sağlayan, dikey kalkış ve iniş (VTOL) kabiliyeti olan sabit ve döner kanat hava araçlarından farklı havadan ağır hava aracını,

ççç) Yarışma uçuşu: Hava aracının, hava yarışmalarında kullanıldığı ve ayrıca hava aracının hava yarışmalarına yönelik idmanlarda ve bu etkinliklere gitmek ve dönmek için kullanıldığı herhangi bir uçuş faaliyetini,

ddd) Yenileştirme (Overhaul): Hava aracının ve hava aracı parçasının işlevsel ömrünü arttırmak için onaylanmış standartlara uygun olarak tetkik edilmesini ve eğer gerekiyorsa parça değiştirerek restorasyon etme işlemlerini,

eee) Yetkinlik: Bireysel becerilerin, pratik ve teorik bilgilerin, tutumların, eğitimin ve deneyimin birleşimi,

fff) Yönetici personel: Genel Müdürlüğün uygunluğunu ilgili mevzuat kapsamında gerçekleştirilen değerlendirme sonrası kabul ettiği ve bu Talimat gerekliliklerini yerine getirmekten sorumlu olan yöneticiyi,

ggg) Yüksek riskli ticari amaçlı özel operasyon: Bir acil durum halinde yerde bulunan üçüncü şahısların emniyetinin tehlikeye girmesinin muhtemel olduğu bir alan üzerinde gerçekleştirilen ve uzmanlık gerektiren ticari hava aracı operasyonunu ya da operasyonun gerçekleştirildiği yerin bağlı olduğu yetkili otorite tarafından tespit edilen, özel doğası ve operasyonun gerçekleştirildiği yerel çevre sebebiyle özellikle yerdeki üçüncü şahıslar için yüksek risk teşkil eden ticari amaçlı özel operasyonu, ifade eder.

(2) Bu Talimatta geçen kısaltmalar:

- a) AD: Uçuşa elverişlilik direktifi,
- b) ALI (Airworthiness Limitations Item): Hava aracı ya da komponentin üreticisi tarafından konulmuş, komponentin hava aracından belirli bir zaman, periyot içerisinde sökülmesini belirleyen kısıtlamalar,
- c) AMC (Acceptable Means of Compliance): Sağlanması zorunlu olan gereklilikler için EASA tarafından yayımlanan kabul edilebilir uygulama usul ve esasları,
- ç) AltMOC (Alternative Means of Compliance): Yayımlanan Yönetmelik ve Talimat kurallarına uyumun, emniyet ve güvenilirlik seviyesinin asgari belirlendiği şekilde karşılandığı varsayımıyla hava aracı sahibi veya işleticisi tarafından uygulanması önerilen ve Genel Müdürlük tarafından kabul edilen detaylı ve kapsamlı prosedür,
- d) AMOC (Alternative Method of Compliance): Hava aracı, motor veya pervane tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi tarafından onaylanan, söz konusu otoritelerce yayımlanmış uçuşa elverişlilik direktifleri (AD) için alternatif kabul edilebilir yöntemleri,
- e) AMP: Hava aracı bakım programı,
- f) AOC (Air Operator Certificate): Havayolu işletmecilerine ticari hava taşımacılığı yapabilmeleri için Genel Müdürlük tarafından düzenlenen belge,
- g) ARC: Uçuşa elverişlilik ya da ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası,
- ğ) ARS: Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli,
- h) CAE: Birleşik uçuşa elverişlilik kuruluşu el kitabı,
- ı) CAME: Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi el kitabı,
- i) CAMO: Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu,
- j) CAO: Birleşik uçuşa elverişlilik kuruluşu,

- k) CDCCL (Critical Design Configuration Control Limitations): Hava aracının uçuşa elverişliliğinin ve tip dizaynının korunması için uygulanacak hava aracının kritik dizayn özelliklerinin kontrolü ile bakım usul ve esasları,
- l) CDL (Configuration Deviation List): Hava aracının sınırları belirlenmiş şartlar dahilinde belirli gayri faal veya eksik dış teçhizatla (paneller, kapaklar ve benzeri) işletilebilmesine olanak sağlamak için imalatçı tarafından yayımlanan el kitabı,
- m) CRS (Certificate of Release To Service): Hava aracı veya komponentine uygulanan bakım işlemi sonrasında işlemi gerçekleştiren bakım kuruluşu veya kişi tarafından yayımlanan ve hava aracının veya komponentinin servise verilmeye hazır olduğunu gösteren belge,
- n) DAH: Tasarım onayı sahibi,
- o) DOA: Tasarım organizasyon onayı,
- ö) EASA: Avrupa Birliği Havacılık Emniyeti Ajansı,
- p) GM (Guidance Material): EASA tarafından yayınlanan ve uygulanması gereken kararlar için rehber doküman,
- r) ICA: Sürekli uçuşa elverişlilik talimatları,
- s) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı,
- ş) IR (Implementing Rule): EASA tarafından yayınlanan ve sağlanması zorunlu olan gereklilikleri,
- t) KDM-ORG: Kurumsal Dönüşüm Modeli – Organizasyon sistemini,
- u) KDM-ERP: Kurumsal Dönüşüm Modeli – Otomasyon sistemini,
- ü) MEL (Minimum Equipment List): Hava aracının sınırları belirlenmiş şartlar dâhilinde belirli gayri faal teçhizatla işletilebilmesine olanak sağlamak için imalatçı tarafından yayımlanan, işletici tarafından hazırlanan ve Genel Müdürlük tarafından onaylanarak yürürlüğe giren el kitabı,
- v) MIP: Asgari kontrol programı,
- y) MSG: Bakım yönlendirme grubu,
- z) MTOW: Azami kalkış ağırlığı,
- aa) POA: Üretim organizasyon onayı,
- bb) SB: Servis bülteni,
- cc) FAA (Federal Aviation Administration): ABD sivil havacılık otoritesi,

çç) ANAC (Agência Nacional de Aviação Civil): Brezilya sivil havacılık otoritesi,

dd) TCCA (Transport Canada Civil Aviation): Kanada sivil havacılık otoritesi.

(3) Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar ve kısaltmalar için 2920 sayılı Kanun, 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, SHY-CA Yönetmeliği ve ülkemizin üyesi bulunduğu ICAO ve EASA tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanımlar ve kısaltmalar ile Genel Müdürlük tarafından yayımlanan diğer sivil havacılık mevzuatlarında belirtilen tanımlar ve kısaltmalar esas alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hususlar

Uygulama esasları

MADDE 6- (1) Bu Talimatta yer alan hükümlerle ilgili esasların uygulanmasında eklerde yer alan gerekliliklerin yerine getirilmesi zorunludur.

(2) Faaliyetler sırasında bu Talimatta bulunan AMC veya GM'de yer alan hususlar uygun olarak kabul edilir.

(3) Bu Talimatta AMC veya GM bulunmayan konularda, EASA tarafından yayınlanan Hava Aracı ve Havacılık Ürün, Parça ve Cihazlarının Sürekli Uçuşa Elverişliliği ile Bu Görevlerde Yer Alan Kuruluşlar ve Personelin Onayı konulu 26/11/2014 tarihli ve (AB) 1321/2014 sayılı Komisyon Tüzüğü; sertifikalı İHAS/UAS sistemlerinin sürekli uçuşa elverişliliklerinin sertifikalandırılması, gözetimi ve yaptırımlarına ilişkin SHGM gerekleri ve idari usuller konulu 10/04/2024 tarihli ve (AB) 2024/1109 sayılı Komisyon Tüzüğü; sertifikalı İHAS/UAS sistemlerinin ve bunların bileşenlerinin sürekli uçuşa elverişliliği ile bu görevlerde yer alan organizasyonlar ve personelin onaylanması konulu 13/03/2024 tarihli ve (AB) 2024/1107 sayılı Komisyon Tüzüğü ile ilişkili en güncel AMC veya GM'de yer alan hususlar uygun olarak kabul edilir.

(4) İkinci ve üçüncü fıkra gerekliliklerinden farklı şekilde uygulanmak istenen hususların uygunluğu Genel Müdürlük tarafından ayrıca değerlendirilir ve onaylanır.

Yurtdışındaki kuruluşların yetkilendirilmesi

MADDE 7- (1) Yurt dışında yerleşik kuruluşların bu Talimat kapsamındaki CAMO ve CAO onay talepleri, Genel Müdürlük tarafından değerlendirmeye alınır. Genel Müdürlük başvuruları kabul etmeden önce kuruluşun onay belgesine olan ihtiyacının doğruluğunu inceleme hakkını saklı tutar.

(2) Gerekli görülmesi halinde yerinde denetim ve inceleme yapılarak, bu Talimat kapsamında istenen gerekliliklerin karşılandığından emin olunur. Bahse konu kuruluşların yetkilendirilmesi konusundaki usul ve esaslar Genel Müdürlük tarafından ayrıca düzenlenir.

EASA sertifikalarının tanınması

MADDE 8- (1) Genel Müdürlük ile EASA arasında imzalanan İş Birliği Anlaşması kapsamında aşağıdaki sertifika ve onaylar Genel Müdürlük tarafından aksine bir düzenleme olmadığı takdirde geçerli kabul edilir.

- a) SHT-145 onayı doğrultusunda kuruluş tarafından yayınlanan hava aracı ve komponent bakım çıkış sertifikası yerine, EASA Part-145 onayına sahip kuruluş tarafından yetkisi kapsamında yayınlanan hava aracı ve komponent bakım çıkış sertifikası,
- b) Bakım yapma yetkisini içeren ve bu Talimata göre düzenlenmiş CAO onayına sahip kuruluş tarafından yayınlanan hava aracı ve komponent bakım çıkış sertifikası yerine, bakım yapma yetkisini içeren ve EASA Part-CAO onayına sahip kuruluş tarafından yetkisi kapsamında yayınlanan hava aracı ve komponent bakım çıkış sertifikası,
- c) SHY-21 Yönetmeliği kapsamında yayınlanan sertifika ve onaylar yerine, EASA Part-21 kapsamında yayınlanan sertifika ve onaylardan Genel Müdürlük tarafından uygun görülenler. Söz konusu kabul konusundaki usul ve esaslar Genel Müdürlük tarafından ayrıca düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Standart Uçuşa Elverişlilik Sertifikası

Standart uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlenen hava araçları

MADDE 9- (1) Genel Müdürlük veya sivil havacılık otoriteleri EASA, FAA, TCCA ve ANAC veya ülkeler arası ikili anlaşmalarda bu yönde hüküm bulunduğu durumda söz konusu ülke sivil havacılık otoritesi tarafından yayımlanan tip sertifikasına sahip hava araçları için Standart Uçuşa Elverişlilik Sertifikası düzenlenir.

Standart uçuşa elverişlilik sertifikası düzenleme şartları

MADDE 10- (1) Standart Uçuşa Elverişlilik Sertifikası geçerlilik süresinden bağımsız şekilde yayımlanır.

(2) Standart Uçuşa Elverişlilik Sertifikasına sahip bir hava aracı, geçerli Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikasına sahip olmadan uçuş gerçekleştiremez.

(3) Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikasının yayınlanması, temdit edilmesi ve geçerlilik şartları, söz konusu hava aracı için geçerli olan ilgili ek (Ek-1 Part-M veya Ek-2 Part-ML) içerisinde düzenlenmektedir.

Standart uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlenmesi için aranan belgeler

MADDE 11- (1) Standart Uçuşa Elverişlilik Sertifikasının yayınlanması için SHT-21 Talimatının 21.A.174 maddesinde belirtilen belgeler ve Genel Müdürlükten alınmış teknik uygunluk yazısı aranır.

Standart uçuşa elverişlilik sertifikası için teknik uygunluk yazısı

MADDE 12- (1) Standart uçuşa elverişlilik sertifikası yayınlanacak bir hava aracı için teknik uygunluk yazısını düzenlemek amacıyla aşağıdaki belgeler aranır:

- EASA, FAA, TCCA veya ANAC tarafından onaylı tip sertifikası ve teknik veri listesi,
- Hava aracının ithal edildiği ülkenin sivil havacılık otoritesi tarafından ülkemize hitaben son 60 gün içerisinde düzenlenmiş olan İhraç Uçuşa Elverişlilik Sertifikası veya yeni hava aracı ise üreticinin işletici firmaya hitaben yazdığı uçak tipi, üretici seri numarası ile motor tipi ve seri numaralarının yazılı olduğu belge,

c) Onaylı veya onaya sunulan bakım programı kapsamında gerekli tüm bakım faaliyetlerinin bu Talimat şartlarına uygun olarak servise verilmiş olmasını sağlamak üzere yapılan veya yapılacak köprüleme bakımına ait bilgi ve detayları içeren bir rapor.

d) Genel Müdürlük tarafından hava aracı tip kabulünün ilgili düzenlemelere uygun olarak yapılmış olması.

(2) Teknik uygunluk izninin verilmesi için birinci fıkra (b) bendi gereği İhraç Uçuşa Elverişlilik Sertifikasının yayımlanması esas olmakla birlikte, söz konusu gerekliliğin sağlanamadığı istisnai hallerde Genel Müdürlük gerçekleştireceği denetimler ile ilgili gerekliliğin sağlanmasını temin edebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ulusal Uçuşa Elverişlilik Sertifikası

Ulusal uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlenen hava araçları

MADDE 13- (1) Aşağıda belirtilen kategorilerdeki hava araçlarına Ulusal Uçuşa Elverişlilik Sertifikası düzenlenir:

a) EASA üyesi ülke sivil havacılık otoritelerince veya ülkeler arası ikili anlaşmalarda bu yönde hüküm bulunduğu durumda söz konusu ülke sivil havacılık otoritesince yetkilendirilen organizasyonlar tarafından onaylanan tip tasarımına sahip olan ve buna ilişkin üreticinin uygunluk beyanı yayımladığı hava araçlarından Genel Müdürlükçe uygun değerlendirilenler,

b) SHY-6A-ÇH ve SHY-6C Yönetmelikleri kapsamında işletilen hava araçları,

c) Sahibinin veya işleticisinin başvurusu halinde yangın söndürme ve zirai ilaçlama operasyonlarında kullanılan Madde 8 kapsamındaki hava araçları.

(2) Birinci fıkra kapsamına giren hava araçlarının operasyonuna ilişkin getirilebilecek kısıtlamalar ulusal uçuşa elverişlilik sertifikasında belirtilir. Hava aracı sahibi veya işleticisinin söz konusu kısıtlamalara riayet etmesi gerekir.

Ulusal uçuşa elverişlilik sertifikası düzenleme şartları

MADDE 14- (1) Ulusal Uçuşa Elverişlilik Sertifikası geçerlilik süresi olmaksızın yayınlanır.

(2) Ulusal Uçuşa Elverişlilik Sertifikasına sahip bir hava aracı, geçerli Ulusal Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikasına sahip olmadan uçuş gerçekleştiremez.

(3) Ulusal Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikasını yayımlama, temdit etme ve geçerli tutma şartları Ek-3 Part-MD içerisinde düzenlenmektedir.

(4) SHY-6C kapsamında tescil sertifikası tanzim edilmiş hava araçları ile ticari olan/olmayan özel operasyon veya hangi amaçla olduğuna bakılmaksızın eğitim uçuş faaliyetleri gerçekleştirilemez; bu kapsamda (ulusal) uçuşa elverişlilik sertifikası, “Bu sertifikaya sahip hava araçları ile ticari olan/olmayan özel operasyon veya eğitim uçuş operasyonları gerçekleştirilemez.” açıklaması yazılarak yayınlanır.

Ulusal uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlenmesi için aranan belgeler

MADDE 15- (1) Ulusal Uçuşa Elverişlilik Sertifikasının yayınlanması için aşağıdaki belgeler aranır:

- a) Yeni üretim hava araçları dışındaki hava araçları için, MD.A.901 doğrultusunda uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapıldığını ve tip tasarımına uygunluğunun doğrulandığını gösterir kayıtlar,
- b) Aksi Genel Müdürlükçe uygun bulunmadığı sürece MD.A.302'ye uygun olarak hazırlanmış bakım programına göre gerekli bakımların yaptırıldığına dair kayıtlar,
- c) Genel Müdürlükten alınmış teknik uygunluk yazısı,
- d) Hava aracı için tasarım onayı sahibinin tavsiyelerinden Genel Müdürlükçe aksi uygun görülmediği sürece herhangi bir sapma yapılmayacağını taahhüt eden hava aracı sahibinin yazılı beyanı.

Ulusal uçuşa elverişlilik sertifikası için teknik uygunluk

MADDE 16- (1) Bir hava aracı için ulusal uçuşa elverişlilik sertifikasına yönelik teknik uygunluk yazısı düzenleyebilmek amacıyla aşağıdaki belgeler aranır:

- a) Madde 12 birinci fıkra (a) bendinde belirtilen tip sertifikası veya Genel Müdürlükçe uygun bulunacak eşdeğeri bir doküman ve teknik veri listesi,
- b) Hava aracının ithal edildiği ülkenin sivil havacılık otoritesi tarafından ülkemize hitaben son 60 gün içerisinde düzenlenmiş olan İhraç Uçuşa Elverişlilik Sertifikası veya uçuşa elverişlilik sertifikası veya SHT-21 Talimatı 21.A.701 (a)(15) maddesi kapsamında olduğu Genel Müdürlükçe değerlendirilen

özel uçuş izni veya eşdeğer bir doküman veya yeni hava aracı ise imalatçı tarafından yayınlanan uygunluk belgesi,

c) Aksi Genel Müdürlükçe uygun bulunmadığı sürece MD.A.302 maddesine göre hazırlanan bakım programı kapsamında gerekli tüm bakım faaliyetlerinin bu Talimat şartlarına uygun olarak tamamlanmasını sağlamak üzere yapılan veya yapılacak köprüleme bakımına ait bilgi ve detayları içeren bir rapor.

d) Genel Müdürlük tarafından hava aracı tip kabulünün ilgili düzenlemelere uygun olarak yapılmış olması.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sürekli Uçuşa Elverişlilik Gereklikleri

Part-M gerekliklerine tabi hava araçları

MADDE 17- (1) Standart uçuşa elverişlilik sertifikasına sahip olan ve 18 inci madde kapsamına girmeyen, Türk sivil hava aracı siciline kayıtlı veya Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen işleticiler tarafından uçuş operasyonları gerçekleştirilen hava araçlarının ve bunlara takılı komponentlerin sürekli uçuşa elverişliliğini sağlamak için zorunlu olan gereklikler, Ek-1 Part-M'de yer alan hükümler ile düzenlenmiştir.

Part-ML gerekliklerine tabi hava araçları

MADDE 18- (1) Standart uçuşa elverişlilik sertifikasına sahip olan ve SHY-6A Yönetmeliği kapsamında ticari hava taşımacılığında kullanılmayan ve karmaşık motorlu olmayan aşağıdaki kategorilerde yer alan hava araçlarının ve bunlara takılı komponentlerin sürekli uçuşa elverişliliğini sağlamak için zorunlu olan gereklikler, Ek-2 Part-ML'de yer alan hükümler ile düzenlenmiştir.

a) Azami kalkış ağırlığı 2730 Kg ve altı olan uçaklar,

b) Azami kalkış ağırlığı 1200 Kg ve altı olan, koltuk kapasitesi en çok 4 olan helikopterler,

c) ELA1 ve ELA2 sınıf hava araçları.

(2) Birinci fıkra kapsamındaki hava araçları ile ticari hava taşımacılığı gerçekleştiriliyor ise sürekli uçuşa elverişlilik gereklikleri için Madde 19 hükümleri uygulanır.

Part-MD gerekliliklerine tabi hava araçları

MADDE 19- (1) Ulusal uçuşa elverişlilik sertifikasına sahip olan ve ticari operasyonlarda, eğitim faaliyetlerinde kullanılmayan hava araçlarının sürekli uçuşa elverişliliğini sağlamak için zorunlu olan gereklilikler, Ek-3 Part- MD'de yer alan hükümler ile düzenlenmiştir.

(2) SHY-6B kapsamında B1: NCO kategorisinde veya SHY-6C kapsamında tescil sertifikası tanzim edilmiş hava araçları ile ticari olan/olmayan özel operasyon veya hangi amaçla olduğuna bakılmaksızın eğitim ya da tecrübe uçuşu gerçekleştirilemez. Ancak SHY-6A-ÇH ve SHY-6B (B2: Ticari-SPO, B3: FTO, B4: NCC,B5: SPO) kapsamında tescil edilmiş hava araçları ile ticari olan/olmayan özel operasyon veya hangi amaçla olduğuna bakılmaksızın eğitim ya da tecrübe uçuşu gerçekleştiriliyor ise sürekli uçuşa elverişlilik gereklilikleri için Ek-2: Part-ML'nin ilgili hükümleri uygulanır.

Part-ML'den Part-M'ye geçiş

MADDE 20- (1) Madde 17 birinci fıkra kapsamındaki hava aracının SHY-6A Yönetmeliği kapsamında ticari hava taşımacılığında uçuş faaliyetlerine dahil edilebilmesi için aşağıdaki gereklilikler aranır:

- a) Hava aracı bakım programının Part-M M.A.302 maddesi gereklerine göre onaylanmış olması,
- b) Hava aracı bakım programına göre en son yıllık bakım işlemlerinin ve sonrasında gelen bakım işlemlerinin, onaylı bakım kuruluşu tarafından gerçekleştirilmiş ve sertifikalandırılmış olması,
- c) Part-M M.A.901 maddesine uygun olarak uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapılmış ve yeni bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının yayınlanmış olması.

(2) Birinci fıkra kapsamında geçişi sağlanan hava araçlarının ve bunlara takılı komponentlerin sürekli uçuşa elverişliliğini sağlamak için zorunlu olan gereklilikler, Part-M'de yer alan hükümler ile düzenlenmiştir.

ALTINCI BÖLÜM

Kuruluş Onayları

Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluştur (CAMO) onay gereklilikleri

MADDE 21- (1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluştur onayı verilmesine ilişkin gereklilikler Ek-4 Part-CAMO'da yer alan maddelerde düzenlenmiştir.

Birleşik uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluştur (CAO) onay gereklilikleri

MADDE 22- (1) Birleşik uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluştur onayı verilmesine ilişkin gereklilikler Ek-5 Part-CAO'da yer alan maddelerde düzenlenmiştir.

(2) Madde 12 birinci fıkra a bendi kapsamındaki hava araçlarının sürekli uçuşa elverişliliğini sağlayacak kuruluşlara Part-CAO kapsamında yetki verilmesi Genel Müdürlükçe uygun değerlendirilebilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

İnsansız Hava Aracı Sistemleri Sürekli Uçuşa Elverişliliği

İnsansız hava aracı sistemleri sürekli uçuşa elverişlilik gerekleri

MADDE 23- (1) Bu Talimat kapsamındaki İHAS/UAS'ların ve bunlara takılacak bileşenlerin sürekli uçuşa elverişliliği, bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) uyarınca sağlanacaktır.

(2) Birinci fıkra gerekliliklerine istisna olarak, özel uçuş izni yayımlanmış olan bu Talimat kapsamındaki İHAS/UAS'ların sürekli uçuşa elverişliliği; SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part 21) Alt bölüm P uyarınca yayımlanan özel uçuş izninin onaylı uçuş koşullarında tanımlanan, sürekli uçuşa elverişliliğe ilişkin özel düzenlemeler esas alınarak sağlanacaktır.

İnsansız hava aracı sistemlerinin sürekli uçuşa elverişliliği kapsamında görev alan organizasyonların onayları

MADDE 24- (1) Bu Talimat kapsamındaki İHAS/UAS'ların ve bunlara takılacak bileşenlerin (bakımları dâhil) sürekli uçuşa elverişliliği ile ilgili faaliyetlerde bulunan bir organizasyon, bu Talimat Ek-6 (Part-CAO.UAS) gereklerine uyar ve Genel Müdürlükten ilgili onay sertifikasını alır.

İnsansız hava aracı sistemleri onaylayıcı personeli

MADDE 25- (1) Bu Talimat kapsamındaki İHAS/UAS'lar ve bunlara takılacak bileşenler için onaylayıcı personeller, bu Talimat Ek-6 (Part-CAO.UAS) kapsamındaki gereklilikleri karşılar.

İnsansız hava aracı sistemleri Genel Müdürlük düzenlemeleri

MADDE 26- (1) Bu Talimat uyarınca sertifikalandırma, gözetim ve yaptırım görevlerinin yerine getirilmesi için Genel Müdürlük, idari ve yönetim sistemleri açısından bu Talimat Ek-6 (Part-AR.UAS) gereklerini karşılar.

(2) Sertifikalandırma, gözetim veya yaptırım görevlerinin yerine getirilmesinin gerekli olduğu durumlarda, Genel Müdürlük aşağıdaki yetkileri yürürlükteki ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak kullanır:

- (a) sertifikalandırma, gözetim veya yaptırım görevlerinin icrası ile ilgili kayıtları, verileri, prosedürleri ve diğer her türlü materyali incelemek,
- (b) söz konusu kayıt, veri, prosedür ve diğer materyallerden kopya veya alıntı almak,
- (c) ilgili kuruluşların personelinden sahada sözlü açıklama talep etmek,
- (ç) ilgili tesislere, işletme sahalarına veya ulaşım araçlarına erişmek,
- (d) ilgili kuruluşlara yönelik denetimler, incelemeler, değerlendirmeler ve habersiz denetimler dâhil kontroller yapmak,
- (e) gerektiği durumda yaptırım tedbirleri almak veya başlatmak.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 27- (1) Bu talimatın yürürlüğe girmesi ile birlikte aşağıdaki Talimatlar ve Genelgeler yürürlükten kaldırılmıştır.

- a) 10/06/2013 tarihli Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Talimatı (SHT-M),
- b) 15/10/2015 tarihli SHY-M Kapsamına Girmeyen Hava Araçlarının Sürekli Uçuşa Elverişliliği Talimatı (SHT-MD),
- c) 01/02/2018 tarihli ve UED-2018/01 sayılı Avrupa Sivil Havacılık Konferansı'nın 35/1 Sayılı Tavsiyesi Genelgesi,
- ç) 15/07/2015 tarihli ve UED-2015/4 sayılı ACAM İncelemeleri Genelgesi,
- d) 10/06/2014 tarihli ve UED-2014/4 sayılı Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Kuruluşu Yetkileri Genelgesi,
- e) 14/05/2014 tarihli ve UED-2014/2 sayılı Uçuşa Elverişlilik Dairesine Yapılacak Başvuru İşlemleri Gönderilecek Bildirimler Genelgesi,
- f) 26/12/2013 tarihli Hava Aracı Güvenilirlik Raporları Genelgesi.

Mevcut uçuşa elverişlilik sertifikaları

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikaları, geçerlilik tarihi sonuna kadar geçerliliğini korur.

(2) Dördüncü Bölüm kapsamında ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası düzenlenmesi gerekirken standart uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası veya Üçüncü Bölüm kapsamında standart uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası düzenlenmesi gerekirken ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası düzenlenmiş olması halinde, Genel Müdürlüğe yapılacak başvuru ekinde ilgili sertifikaların asıl nüshası ibraz edilerek düzeltme işlemi talep edilir.

(3) İkinci fıkra kapsamında yapılacak başvurularda Genel Müdürlükçe yapılacak değerlendirme sonrası bu Talimat gereklerinin karşılandığı gerektiğinde denetimler ile kontrol edilerek geçerli bir sertifika yayımlanır.

(4) Bu Talimatın yürürlük tarihinden önce yayımlanmış olan uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikalarının uzatma işlemleri Part-M ve Part-ML'de yer alan ilgili gerekliliklere uygun olarak gerçekleştirilir ve mevcut sertifika üzerinde uzatma gerçekleştirildiği belirtilir.

Mevcut kuruluş onaylarının CAMO ya da CAO onayına dönüştürülmesi

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Talimatın yayımlandığı tarihte yürürlükten kaldırılan 10/06/2013 tarihli Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Talimatı (SHT-M) yedinci bölümü gerekliliklerine göre Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Kuruluşu onayına sahip olan kuruluşların yetkileri, SHY-CA Yönetmeliği Geçici Madde 1 üçüncü fıkra gerekliliklerine uygun olarak gerçekleştirilecek denetimler sonrasında, onay sahibinin talebi ve gerçekleştirdiği operasyon kategorileri de dikkate alınarak CAMO ya da sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi yetkisini içeren CAO onay sertifikasına dönüştürülür.

(2) Bu Talimatın yayımlandığı tarihte yürürlükten kaldırılan 10/06/2013 tarihli Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Talimatı (SHT-M) altıncı bölümü kapsamında F Bakım Kuruluşu onayına veya 11/6/2013 tarihli ve 28674 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Onaylı Hava Aracı Bakım Kuruluşları Yönetmeliği (SHY-145) kapsamında Bakım Kuruluşu onayına sahip olan kuruluşların yetkileri, başvurmaları halinde SHY-CA Yönetmeliği Geçici Madde 1 üçüncü fıkra gerekliliklerine uygun olarak gerçekleştirilecek denetimler sonrasında, bakım yetkisini içeren CAO onay sertifikasına dönüştürülür.

(3) CAO onay sertifikasının kapsamı, onay sahibinin mevcut yetki durumu ve talebi, gerçekleştirdiği operasyon kategorileri ile Genel Müdürlük tarafından SHY-CA Yönetmeliği Geçici Madde 1 üçüncü fıkra gerekliliklerine uygun olarak gerçekleştirilecek denetimlerdeki tespitler dikkate alınarak belirlenir.

(4) SHY-CA Yönetmeliği Geçici Madde 1 üçüncü fıkra gerekliliklerini yerine getiremeyen kuruluşların onay sertifikası iptal edilir; bu durumda Genel Müdürlük tarafından kuruluşa ve personele yönelik tanzim edilen tüm yetki sertifikalarını iade etmekle, kuruluşun sorumlu müdürü yükümlüdür.

(5) SHY-CA Yönetmeliği yürürlük tarihinde, daha önce SHT-M Talimatı Altıncı ve Yedinci Bölüm gereklerine göre yetkilendirilmiş kuruluşların birinci ve ikinci fıkra gerekleri doğrultusunda yetki dönüşümü gerçekleştirilene kadar, Genel Müdürlükçe aksine bir değerlendirme olmadığı sürece SHT-M Talimatı kapsamında verecekleri beyanlar dahil olmak üzere bu Talimatın ilgili Part-CAMO ve Part-CAO kapsamında gerekliliklerini karşıladığı değerlendirilir.

(6) SHY-6A-ÇH kapsamında tescil edilmiş hava araçları ile ticari olan/olmayan özel operasyon veya hangi amaçla olduğuna bakılmaksızın eğitim uçuşları gerçekleştiriliyor ise sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi gereklilikleri sağlanması koşuluyla hava aracı işleticisi/sahibi bakım programına ve üretici dokümanlarına göre yapılması gereken bakımlar için SHT-145 Talimatı veya bu Talimatın Ek-5: Part-CAO kapsamında yetkilendirilmiş/onaylanmış bakım kuruluşu gerekliliğini 01 Temmuz 2025 tarihine

kadar yerine getirir. Aksi halde, söz konusu hava araçları için Madde 13, dördüncü fıkra hükümleri uygulanır.

(7) UOD-2022/2 numaralı Tecrübe Kazanma ve Uçuş Saati Doldurma Maksatlı Kiralama Uçuşları Genelgesi kapsamındaki hava araçları için 31 Mayıs 2023 tarihinden sonra söz konusu hava araçlarının işleticileri tarafından ilgisine göre Part-M veya Part-ML veya Part-MD kapsamındaki gerekliliklerin ticari operasyon kapsamındaki hava araçları için geçerli olanları uygulanır.

Yürürlük

MADDE 28- (1) Bu Talimat yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29- (1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

Ekler:

- 1– Part-M
- 2– Part-ML
- 3– Part-MD
- 4– Part-CAMO
- 5– Part-CAO
- 6– Part-ML.UAS / Part-CAO.UAS / Part-AR.UAS

İçindekiler

BÖLÜM A-TEKNİK GEREKLİLİKLER	3
ALTBÖLÜM B - HESAP VERİLEBİLİRLİK.....	3
M.A.201 Sorumluluklar	3
M.A.202 Olay Bildirimi.....	7
ALTBÖLÜM C – SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK.....	8
M.A.301 Sürekli Uçuşa Elverişlilik Görevleri.....	8
M.A.302 Hava Aracı Bakım Programı (AMP)	9
M.A.303 Uçuşa Elverişlilik Direktifleri (AD)	11
M.A.304 Modifikasyon ve Tamir Verileri	11
M.A.305 Hava Aracı Sürekli Uçuşa Elverişlilik Kayıt Sistemi.....	13
M.A.306 Hava Aracı Teknik Kayıt Sistemi.....	15
M.A.307 Sürekli Uçuşa Elverişlilik Kayıtlarının Devredilmesi	16
ALTBÖLÜM D – BAKIM STANDARTLARI.....	17
M.A.401 Bakım Verileri	17
M.A.402 Bakımın Uygulanması	18
M.A.403 Hava Aracı Arızaları.....	18
ALTBÖLÜM E - KOMPONENTLER.....	20
M.A.501 Komponentlerin Sınıflandırılması ve Kullanımı	20
AMC1 M.A.501 (a.1) SHGM Form 1 eşdeğeri.....	20
M.A.502 Komponentlerin Bakımı	21
M.A.503 Ömür Sınırlı Parçalar ve Süre Kontrollü Komponentler	23
M.A.504 Komponentlerin Birbirinden Ayrılması	23
ALTBÖLÜM H - SHT-145 ONAYLI BAKIM KURULUŞU HARİCİNDE YAPILAN BAKIM SONRASI DÜZENLENECEK HAVA ARACI BAKIM ÇIKIŞ SERTİFİKASI (CRS).....	24
M.A.801 Hava aracı bakım çıkış sertifikası	24
M.A.802 Komponent Bakım Çıkış Sertifikası (CRS).....	26
M.A.803 Hava Aracı Sahibi Pilot Yetkilendirmesi	26
ALTBÖLÜM I - UÇUŞA ELVERİŞLİLİK GÖZDEN GEÇİRME SERTİFİKASI	28
M.A.901 Hava Aracı Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme İşlemi.....	28
M.A.902 Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikasının Geçerliliği.....	32
M.A.903 Hava Aracı Devri	33
M.A.904 Türkiye'ye İthal Edilecek Hava Aracına Ait İşlemler.....	34
M.A.905 Bulgular.....	35
BÖLÜM B-GENEL MÜDÜRLÜK PROSEDÜRLERİ.....	36

ALTBÖLÜM B – HESAP VERİLEBİLİRLİK	36
M.B.201 Sorumluluklar.....	36
ALTBÖLÜM C – SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞİLİK.....	37
M.B.300 Bilgi Havuzu.....	37
M.B.302 İstisnai Hükümler (Esneklik Hükümleri)	38
M.B.303 Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik izleme	39
ALTBÖLÜM I – UÇUŞA ELVERİŞİLİK GÖZDEN GEÇİRME SERTİFİKASI	40
M.B.901 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası tavsiyelerinin değerlendirilmesi.....	40
M.B.903 Bulgular	40
PART-M İLAVE GEREKLİLİKLERİ	41
EK-1.1 Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Sözleşmesi	41
EK-1.2 Yetkilendirilmiş Bakım Çıkış Sertifikası “SHGM Form 1”	46
EK-1.4 Karmaşık Bakım Görevleri	51
EK-1.5 Sınırlı Hava Aracı Sahibi Pilot Bakımı.....	53
EK-1.6 Olay Raporlama ve Takip raporu.....	55

BÖLÜM A-TEKNİK GEREKLİLİKLER

ALTBÖLÜM B - HESAP VERİLEBİLİRLİK

M.A.201 Sorumluluklar

M.A.201 (a) Hava aracı sahibinin sorumlulukları

Hava aracı sahibi, hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu olup aşağıdaki gereklilikler sağlanmadan hiçbir uçuşun gerçekleştirilmediğinden emin olur.

- 1) Hava aracının uçuşa elverişli durumda muhafaza edilmesi,
- 2) Hava aracında mevcut olan her bir operasyonel ve acil durum ekipmanının doğru bir şekilde takılı ve faal olması veya açıkça gayri faal olarak tanımlanmış olması,
- 3) Genel Müdürlük tarafından kabul edilen teknik düzenlemelere uygun olarak yayınlanan uçuşa elverişlilik sertifikasının geçerli tutulması,
- 4) Hava aracının bakımının, [M.A.302](#)'de belirtilen bakım programına göre uygulanması,
- 5) Genel Müdürlük Bilgi Yönetim Sisteminde (KDM-ERP) bulunan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Modülüne bu Talimat kapsamında gerekli bilgileri girmek ve bu bilgileri güncel tutmak.

M.A.201 (b) Kiralayanın sorumlulukları

Hava aracının kiraya verilmesi halinde, aşağıdaki durumlardan birinin sağlanması şartıyla, sorumluluklar kiracıya devredilir.

- 1) Kiracının tescil sertifikasında belirtilmesi, ya da
- 2) Kira sözleşmesinde sorumluluk devri ile ilgili maddelerin ayrıntılı olarak yer alması.
- 3) Kiralanan hava aracı yabancı tescilli ise bakım programının tescil ülkesi tarafından onaylı olması.
- 4) Kiralanan hava aracı için tescil sertifikasını yayımlayan sivil havacılık otoritesinin ICAO USOAP denetimlerinde AIR alanındaki Etkin Uyum Seviyesi, %75 ve yukarısında ise bakım programının yürütülmesi, modifikasyon ve tamir onayları, AD uygulamaları, uçuşa elverişlilik sertifikası, bakım çıkış sertifikası, telsiz ruhsatı kabulü dahil tescil ülkesinin gözetim sorumluluğu Genel Müdürlükçe kabul edilir.

Aksi halde tescil ülkesi olan sivil havacılık otoritesi ile işbirliği yapılarak hava aracına bakım yapacak kuruluşa (AMO) ve/veya sürekli uçuşa elverişliliğini yöneten kuruluşa, prosedürlere uyum, kapasite, kabiliyet ve yetkinlik değerlendirmesi amacıyla kiralama anlaşması öncesinde Genel Müdürlük tarafından denetim yapılır.

Bu mevzuat kapsamında kullanılan 'hava aracı sahibi' ifadesi, ifadenin geçtiği maddeye göre hava

aracının sahibini veya kiracısını ifade eder.

5) Kiralanan hava aracı yabancı tescilli ise işleticinin sahip olduğu CAME'nin ICAO Annex 6 gereğince tescil ülkesi tarafından kabul edilebilir olmalıdır.

M.A.201 (c) Bakım uygulayanın sorumlulukları

Bakımı uygulayan her bir kişi veya kuruluş, uyguladığı bakım işlemlerinden sorumludur.

M.A.201 (d) Uçuş öncesi kontrol sorumluluğu

Uçuş öncesi kontrolün el kitaplarında belirtilen şekilde yerine getirilmesinden ticari hava taşımacılığı yapılmadığı durumda sorumlu kaptan pilot, ticari hava taşımacılığı yapıldığı durumda ise işletici sorumludur. Bu kontrolün pilot veya yetkin kişiler tarafından uygulanması gerekmektedir birlikte, onaylı bakım kuruluşu veya onaylayıcı personel tarafından yapılması zorunlu değildir.

M.A.201 (e) SHY-6A kapsamında hava aracı işletenin sorumlulukları

SHY-6A Yönetmeliği kapsamında Ticari Hava Taşımacılığı için ruhsatlandırılmış İşletici, işlettiği hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu olmakla birlikte,

- 1) (a) bendinde belirtilen şartlar yerine getirilmeden herhangi bir uçuş yapılmamasından,
- 2) İşlettiği hava araçları için Part-CAMO veya Part-M uyarınca Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Kuruluşu (CAMO) yetkisinin Genel Müdürlük tarafından yayımlanan işletme ruhsatının bir parçası olarak onaylanmasından,
- 3) SHT-145 onayı almaktan veya SHT-145 kapsamında onaylı kuruluş ile CAMO.A.315(c) maddesine uygun bir sözleşme yapmaktan sorumludur.

M.A.201 (ea) Hava aracı işleticilerinin aynı ortaklığın parçası olmaları

M.A.201 (e)(2) maddesine istisna olarak, SHY-6A Yönetmeliği kapsamında Ticari Hava Taşımacılığı için ruhsatlandırılmış en az iki İşleticinin tek bir ortaklığın parçası olduklarının Genel Müdürlükçe kabul edildiği durumda, işlettikleri tüm hava araçlarının sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi sorumluluğunu aynı CAMO'nun üstlenmesi, aşağıdaki tüm gerekliliklerin sağlandığı durumda kabul edilebilir;

- 1) söz konusu CAMO'nun yönetilecek hava araçları için Part-CAMO kapsamında yetkili olması,
- 2) söz konusu CAMO'nun işleticilerin oluşturduğu aynı ortaklığın bir parçası olması,
- 3.) söz konusu CAMO ile kendisi CAMO onayına sahip olmayan AOC sahibi arasında Ek-1.1 gereklerini karşılayan bir anlaşma imzalanmış olması,
- 4) söz konusu CAMO'nun sorumluluklarını yerine getirdiği ana iş yeri adresinin ülke sınırları içerisinde olması,
- 5) sözleşme imzalayan kuruluşların kendi yönetim sistemlerinin birbiriyle uyumlu hale getirilmesi.

M.A.201 (eb) Aynı ortaklığın parçası olma durumunda ruhsat iptali

M.A.201 (e)(2) maddesine istisna olarak, SHY-6A Yönetmeliği kapsamında Ticari Hava Taşımacılığı için ruhsatlandırılmış İşleticinin bir ortaklığın parçası olması durumunun M.A.201(ea) ile uyumluluğunu yitirmesi ve M.A.201 (ea) kapsamında ortaklardan birinin işletme ruhsatının iptali durumu söz konusu olduğunda, söz konusu işletici M.A.201 (e)(2) gereklerini yerine getirmek üzere Genel Müdürlükçe kabul edilecek bir aksiyon planını ilgili gereklilikleri mümkün olan en kısa sürede sağlamak üzere belirler ve hayata geçirir.

M.A.201 (f) Uçuş eğitimi operasyonları veya ticari özel operasyonlar kapsamında karmaşık motorlu hava aracı işletenin sorumlulukları

Ticari hava taşımacılığı yapılmayan ticari özel operasyonlarda veya Onaylı Eğitim Organizasyonu (ATO: Approved Training Organisation) ve Beyan Edilmiş Eğitim Organizasyonu (DTO: Declared Training Organisations) kapsamında faaliyet yürüten uçuş eğitimi operasyonlarında kullanılan karmaşık motorlu hava araçları için İşletici;

- 1) (a) bendindeki şartlar yerine getirilmeden herhangi bir uçuş yapılmamasından,
- 2) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemlerin Part-CAMO veya Part-M'e uygun olarak yetkilendirilmiş bir CAMO tarafından yürütülmesinden sorumludur. Bu amaçla işletici CAMO onayı almaktan veya onay almadığı durumda ise Part-CAMO veya Part-M'e uygun olarak yetkilendirilmiş bir CAMO ile sürekli uçuşa elverişlilik görevlerinin yerine getirilmesi için Ek-1.1'e uygun şekilde hazırlanarak imzalanmış yazılı bir sözleşme yapılmasından,
- 3) Hava aracı ve komponentlerinin bakımı ve montajı için (2)nci bentte değinilen CAMO'nun, SHT-145 onayına sahip bir kuruluş olmasından veya SHT-145 kapsamında onaylı bir kuruluş ile CAMO.A.315 (c) maddesine uygun yazılı sözleşme yapılmasından sorumludur.

M.A.201 (g) Diğer operasyon türlerinde karmaşık motorlu hava aracı işletenin sorumlulukları

(e) ve (f) bentleri kapsamına girmeyen operasyonlarda kullanılan karmaşık motorlu hava araçları için hava aracı sahibi;

- 1) (a) bendindeki şartlar yerine getirilmeden herhangi bir uçuş yapılmamasından,
- 2) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemlerin yetkilendirilmiş bir CAMO tarafından uygulanmasından sorumludur. Bu amaçla işletici CAMO onayı almaktan veya onay almadığı durumda ise yetkilendirilmiş bir CAMO ile sürekli uçuşa elverişlilik görevlerinin yerine getirilmesi için Ek- 1.1'e uygun şekilde hazırlanarak imzalanmış yazılı bir sözleşme yapılmasından,
- 3) Hava aracı ve komponentlerinin bakımı ve montajı için (2)nci bentte değinilen CAMO'nun, SHT-145 onayına sahip bir kuruluş olmasından veya SHT-145 kapsamında onaylı bir kuruluş ile CAMO.A.315 (c) maddesine uygun yazılı sözleşme yapmaktan sorumludur.

M.A.201 (h) Karmaşık motorlu olmayan hava aracı işletenin sorumlulukları

Uçuş eğitim operasyonları veya ticari hava taşımacılığı dışında ticari özel operasyonlar için ilgili mevzuata göre yetkilendirilerek faaliyetini karmaşık motorlu olmayan hava aracı ile sürdüren işletici;

- 1) (a) bendindeki şartlar yerine getirilmeden herhangi bir uçuş yapılmamasından,
- 2) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemlerin onaylı bir CAMO/CAO tarafından yürütülmesinden sorumludur. İşleticinin CAMO/CAO onayı bulunmuyorsa yetkilendirilmiş CAMO/CAO ile Ek-1.1'e uygun şekilde hazırlanarak imzalanmış yazılı bir sözleşme yapmaktan,
- 3) Hava aracı ve komponentlerinin bakımı için (2)nci bentte belirtilen CAMO/CAO'nun SHT-145 veya bakım yetkisi içeren CAO onayına sahip olmasından veya SHT-145 veya bakım yetkisi içeren CAO onayına sahip bir kuruluş ile yazılı bir sözleşme yapmaktan sorumludur.

M.A.201 (i) Diğer operasyonlarda karmaşık motorlu olmayan hava aracı işletenin sorumlulukları

(e) ve (h) bentleri kapsamına girmeyen operasyon kategorilerinde veya kısıtlandırılmış operasyonlarda kullanılan karmaşık motorlu olmayan hava araçları için hava aracı sahibi (a) bendinde belirtilen şartları yerine getirerek uçuş yapmaktan sorumludur. Bu amaçla, hava aracı sahibi;

- 1) M.A. 301'de belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemleri, EK-1.1'e uygun şekilde hazırlanarak imzalanmış sözleşme yoluyla onaylı bir CAMO/CAO'ya devredebilir veya
- 2) Bahse konu görevleri kendi sorumluluğunda yönetebilir veya;
- 3) M.A.302'ye uygun şekilde bakım programını hazırlama ve onaylanma sürecini yönetme hususunda CAMO/CAO ile sınırlı bir sözleşme yapılması haricinde bahse konu programı hazırlama görevini kendi sorumluluğunda yönetebilir.

M.A.201 (j) Denetim için erişim sağlanması

Bu Talimata uygunluğun tespit edilebilmesi için hava aracının sahibi ve/veya işletici, Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen kişilere, faaliyetler ile ilgili dokümanlara, hava aracına, tesislerine ve ayrıca alt yüklenicilerin tesis ve ilgili dokümanlara erişim hak ve imkânını vermekten sorumludur.

M.A.201 (k) AOC'de listelenen hava aracının ticari olmayan operasyon ve özel operasyon için kullanılması

Hava aracı sahibi ve/veya işletici, İşletme Ruhsatının (AOC) bir parçası olan işletme şartlarında listelenen hava aracının, SHT-OPS ORO.GEN.310 veya NCO.GEN.104 kapsamında ticari olmayan operasyonlar ve özel operasyonlar için kullanılması durumunda, sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili görevleri, yetkilendirilmiş CAMO/CAO tarafından yerine getirilmesini sağlar.

M.A.202 Olay Bildirimi

M.A.202(a) Raporlanacak yerler

Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemleri onaylı bir CAMO/CAO tarafından yürütülen her bir hava aracı için ilgili CAMO/CAO, hava aracında veya komponentinde tespit edilen ve uçuş emniyetini tehlikeye düşüren olayları veya durumları, Genel Müdürlüğe (farklı ise hava aracının tescil otoritesine), tip tasarımı veya ilave tip tasarımından sorumlu kuruluşa rapor eder. Arızanın motor veya pervane ile ilgili olması durumunda, bu bilginin hem motor veya pervane tipi tasarımından sorumlu kuruluşa, hem de uçak tipi tasarımından sorumlu kuruluşa iletilmesi gerekmektedir.

Bu bildirim SHT-145 veya Part-CAMO'da yer alan olay bildirim gerekliliklerini ortadan kaldırmaz.

M.A.202(b) Rapor içeriği

Raporlar, SHT-OLAY talimatına uygun şekilde Genel Müdürlük tarafından belirlenen formatta iletilir ve rapor konusu olay ve bilinen durum hakkında sorumluların sahip olduğu tüm bilgileri içerir.

M.A.202(c) Bakımı veya uçuşa elverişlilik gözden geçirme kontrolünü yapanın sorumluluğu

Hava aracının bakımı veya uçuşa elverişlilik gözden geçirme kontrolü yazılı bir sözleşme kapsamında yapıldığında, bu faaliyetlerden sorumlu kişi veya kuruluş, tespit ettiği herhangi bir olayı veya durumu, (a) bendinde atıfta bulunulan yerlerin haricinde uçağın sahibine, işleticisine ve farklı olması durumunda ilgili CAMO/CAO'ya bildirir.

M.A.202 (d) Raporlama süresi

Olay veya durum hakkında raporda ilişkilendirilecek şartlar belirlendiği andan itibaren kişi veya kuruluş, (a) ve (c) bentlerinde bahsi geçen taraflara, tespit ettiği herhangi bir olayı veya durumu, istisnai şartların yapılmasına imkan vermediği durumlar haricinde, tespit edildiği andan itibaren 72 saatten geç olmamak üzere mümkün olan en kısa sürede iletir, rapor eder.

M.A.202 (e) Takip raporu

Kişi veya kuruluş, gelecekte benzer olayları önlemek için gerçekleştirmeyi planladığı eylemlerin ayrıntılarını, bu eylemler belirlenir belirlenmez, takip raporu şeklinde Genel Müdürlüğe sunar. Takip raporu, Genel Müdürlük tarafından tanzim edilen bir formatta ve şekilde sunulur.

ALTBÖLÜM C – SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK

M.A.301 Sürekli Uçuşa Elverişlilik Görevleri

Bir hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği ve operasyonel ve acil durum ekipmanlarının faal tutulması aşağıdaki şartlar yerine getirilerek sağlanır:

- a) Uçuş öncesi kontrollerinin yapılması,
- b) Hava aracına uygulanabilir ise asgari teçhizat listesi (MEL) ve konfigürasyon sapma listesi (CDL) göz önünde bulundurularak, emniyetli operasyona etki eden her bir arızanın veya hasarın M.A.304 ve M.A.401'de belirtilen onaylı verilere uygun şekilde giderilmesi,
- c) Hava aracının tüm bakımlarının M.A.302'de tanımlanan hava aracı bakım programına uygun olarak yapılması,
- d) Her bakım sonrasında hava aracının veya komponentin bu Talimata göre servise verilmesi,
 - 1) Üretici dokümanlarında aksi bir durum belirtilmediği sürece; sürekli uçuşa elverişlilik takibini yapan organizasyonun daha erken bir tarihin referans alınması gerektiğini tespit ettiği durumlar hariç, bakım interval takibi taskın uygulandığını gösteren güncel servise verme belgesi (CRS, vb.) tarihinde başlar.
- e) Karmaşık motorlu hava araçları veya ticari hava taşımacılığında kullanılan hava araçları için M.A.302'de atıfta bulunulan onaylı hava aracı bakım programının etkinliğinin analizinin yapılması,
- f) Aşağıdakilerden geçerli olanların uygulanması:
 - 1) Uçuşa elverişlilik direktifi,
 - 2) Sürekli uçuşa elverişliliği etkileyen operasyonel direktif,
 - 3) Genel Müdürlük tarafından yayınlanmış sürekli uçuşa elverişlilik gereklilikleri;
 - 4) (Uçuş) emniyet sorununa istinaden tedbir olarak Genel Müdürlük tarafından ivedilikle uygulanmak için yayınlanan usul ve esaslar,
- g) Modifikasyonların ve tamirlerin M.A.304'e uygun olarak gerçekleştirilmesi,
- h) Hava aracının güncel konfigürasyonunu yansıtan ağırlık ve denge raporunun, sorumlu pilota veya SHY-6A Yönetmeliğine göre ruhsatlandırılan ticari hava taşımacılığı kuruluşunda işleticiye teslim edilmesi,
- i) Gerekli görülmesi durumunda bakım kontrol uçuşlarının yapılması.

M.A.302 Hava Aracı Bakım Programı (AMP)

M.A.302 (a) Bakımların organizasyonu

Her bir hava aracının bakımı, hava aracı bakım programına (AMP: Aircraft Maintenance Programme) göre organize edilir.

M.A.302 (b) Bakım programının onayı

Hava aracı bakım programı (AMP) ve sonrasında yapılan her bir değişiklik, Genel Müdürlük tarafından, Türk tescilli olmaması durumunda da tescil ülkesi tarafından onaylanır.

M.A.302 (c) Bakım programının dolaylı onayı

Hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği, CAMO ya da CAO tarafından yönetildiğinde veya M.A.201 (i.3) maddesine göre hava aracı sahibi ile CAMO ya da CAO arasında sınırlı bir sözleşme olduğu zaman, AMP ve bundaki her bir değişiklik dolaylı onay prosedürü ile onaylanabilir.

Bu durumda, CAMO ya da CAO tarafından CAMO.A.300'e göre hazırlanmış sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluğu el kitabının (CAME: Continuing Airworthiness Management Exposition) ya da CAO.A.025 göre hazırlanmış kombine uçuşa elverişlilik kuruluğu el kitabının (CAE: Combined Airworthiness Exposition) ilgili bölümü/parçası olarak dolaylı onay prosedürü oluşturulur ve Genel Müdürlük tarafından onaylanır.

M.A.302 (d) Bakım programı dayanakları

AMP aşağıdakilerle uyumluluğu gösterir:

- 1) Genel Müdürlük tarafından yayımlanmış düzenlemelere, insan faktörleri ve limitlerine,
- 2) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili talimatlara;
 - i) Tip sertifikası, tahditli tip sertifikası, ilave tip sertifikası, büyük tamir tasarım onayı sahipleri, Avrupa Teknik Standart Usulleri (ETSO: European Technical Standard Order) yetki sahibi, Türk Teknik Standart Usulleri (TR-TSO) yetki sahibi veya bir tasarım uygunluk beyanının beyan sahibi veya SHT-21 (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light) kapsamında verilen diğer ilgili onayların sahibi tarafından yayımlanan talimatlara,
 - ii) Mevcutsa, SHT-21 21.A.90B veya 21.A.431B'de atıfta bulunulan sertifikasyon şartnamelerinde yer alan talimatlara,
 - iii) Mevcutsa, SHT-21 21L.A.62, 21L.A.102, 21L.A.202 veya 21L.A.222'de atıfta bulunulan sertifikasyon şartnamelerinde yer alan talimatlara,
- 3) Uçuş operasyonlarına yönelik yayınlanan ilave uçuşa elverişlilik şartnamelerinin (örneğin CS.26) uygulanabilir hükümlerine.

M.A.302 (e) Bakım periyotlarının uzatılması

(d) maddesine istisna olarak, hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini yöneten sahibi veya kuruluş, (d.2) bendinde belirtilen talimatlardan sapabilir ve (h) maddesine göre yapılacak gözden geçirmelerden elde edilen verilere dayanarak AMP'deki bakım aralıklarının değiştirilmesini önerebilir. Uçuş emniyet ile ilgili işlemlerin periyotlarının artırılması için dolaylı onaya izin verilmez.

Hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini yöneten sahibi veya kuruluş da AMP'de ilave talimatlar önerebilir.

M.A.302 (f) Bakımın detayları

AMP, operasyonların türüne ve özelliklerine ilişkin herhangi bir özel bakım işlemini ve bakım frekansını da kapsayacak şekilde uygulanacak her bakım görevinin detaylarını içerir.

M.A.302 (g) Güvenilirlik programı

Karmaşık motorlu hava araçları için AMP, bakım yönetme grup (MSG: Maintenance Steering Group) mantığına veya durum izlemeye dayandırıldığı zaman, hava aracı bakım programı güvenilirlik programı içerir.

M.A.302 (h) Bakım programının güncellenmesi

Bakım programı periyodik olarak gözden geçirilir ve gerektiğinde revize edilir.

Gözden geçirme çalışmasıyla; tip sertifikası veya ilave tip sertifikası veya tasarım uygunluk beyanının beyan sahibi ve SHT-21 (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light) uyarınca bu tür verileri yayımlayan diğer herhangi bir kuruluş sahiplerince yayımlanan yeni veya güncellenen bakım talimatları referans alınarak ve ayrıca operasyon tecrübesi ve Genel Müdürlük talimatları da dikkate alınarak AMP'nin güncelliğinin ve geçerliliğinin sürdürülmesi sağlanır.

SYK El Kitabında tanımlanan prosedürlere göre kuruluş tarafından dolaylı onay kapsamında onaylanamayacak AMP'ler için hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu kuruluş veya bakım programı üzerine çalışan (anlaşmalı) kuruluş, kaynak/referans dokümanlardaki yeni veya değiştirilmiş bakım talimatlarını, yayın tarihinden itibaren en fazla 90 gün içinde AMP'ye işleyerek Genel Müdürlük onayına sunar.

M.A.302 (c) maddesi kapsamında dolaylı onay yetkisine sahip kuruluş, kaynak/referans dokümanlardaki yeni veya değiştirilmiş bakım talimatlarını, yayın tarihinden itibaren en fazla 90 gün içinde kendi uyumluluk izleme departmanının onayına sunar. 120 gün içerisinde de revize bakım programı yayınlanıp Genel Müdürlüğe bilgi verilir.

M.A.303 Uçuşa Elverişlilik Direktifleri (AD)

M.A.303 (a) Uygulanacak uçuşa elverişlilik direktifleri

Genel Müdürlük tarafından aksi belirtilmediği sürece, hava aracı, motor ve pervane bakımından, ilgili hava aracı, motor veya pervane tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi tarafından yayımlanan uçuşa elverişlilik direktifleri uygulanır. Bu ürünlere takılı komponentler bakımından, komponentin takılı bulunduğu hava aracı, motor veya pervaneye ilişkin olarak yayımlanan ve komponente uygulanabilir nitelikte olan uçuşa elverişlilik direktifleri uygulanır.

M.A.303 (b) AMOC uygulama

Genel Müdürlük tarafından aksi belirtilmediği sürece, hava aracı, motor ve pervane bakımından, ilgili hava aracı, motor veya pervane tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi tarafından onaylı alternatif kabul edilebilir yöntemler (AMOC) uygulanabilir kabul edilir. Bu ürünlere takılı komponentler bakımından, komponentin takılı bulunduğu hava aracı, motor veya pervaneye ilişkin olarak yayımlanan ve komponente uygulanabilir nitelikte olan alternatif kabul edilebilir yöntemler uygulanabilir kabul edilir.

Buna ilişkin Genel Müdürlük görüşü uygulama öncesinde alınmak zorunda olmamakla birlikte, söz konusu uygulamaya ilişkin kayıtlar Genel Müdürlük sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine girilir.

M.A.304 Modifikasyon ve Tamir Verileri

a) Bir kuruluş ya da personel tarafından hava aracı, motor veya komponente uygulanacak hasar değerlendirmeleri, modifikasyonlar ve tamirler, aşağıda belirtilen verilerden uygun olanı kullanılarak gerçekleştirilir.

- 1) Genel Müdürlük tarafından onaylanmış veriler,
- 2) SHT-21 Talimatı gereklerine uygun olarak yetkilendirilmiş bir tasarım kuruluşu tarafından onaylanmış veriler,
- 3) SHT-21 Talimatı 21.A.90B veya 21.A.431B maddelerinde atıfta bulunulan gerekliliklerde yer alan veriler,
- 4) SHT-21 Talimatı Ek-1B 21L.A.62, 21L.A.102, 21L.A.202 veya 21L.A.222 maddelerinde belirtilen gerekliliklerde yer alan veriler,
- 5) SHT-21 Talimatı gereklerine uygun olarak hazırlanmış bir tasarım uygunluk beyanında beyan edilen veriler,

b) SHT-21 Talimatı 21.A.172A maddesi kapsamında tip kabulü yapılanlar için, (a) bendi hükümleri saklı kalmak şartıyla, tip tasarımından sorumlu ülke otoritesi, EASA, FAA, ikili anlaşma tarafı otoriteler veya bu otoriteler tarafından yetkilendirilmiş tasarım kuruluşları veya bu otoriteler tarafından yetkilendirilmiş yetkili kişiler tarafından onaylanmış veriler, Genel Müdürlük tarafından yapılacak uygunluk değerlendirmesi sonrasında kabul edilir.

c) (b) bendi kapsamında onay gerektiği durumda, modifikasyon ve tamirlere ilişkin onaylı iş tarifi, çizim vb. veriler, tip tasarım verisi standardı ile modifikasyon tamir tasarım verisi standardı fark analizi sonucu ve sürekli uçuşa elverişlilik dokümanları vb. teknik dokümanlar Sivil Havacılık Bilgi

Yönetim Sistemi Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Modülüne elektronik ortamda kaydedilir. CAMO ve CAO organizasyonları, kendi sorumluluklarındaki hava araçlarına ilişkin olarak:

- 1) Uygulanan modifikasyon ve tamir verilerini,
- 2) Onay veya kabul belgelerini,
- 3) Uygulama sonrasındaki revizyon geçmişini,

Genel Müdürlük değerlendirmesi için Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemine yüklemek ve güncel tutmakla yükümlüdür.

d) Genel Müdürlük, modifikasyon veya tamir verilerinin kabulü sürecinde, söz konusu değişikliğin:

- 1) Tip sertifikası üzerinde etkisi olup olmadığını,
- 2) Hava aracı çevresel koruma gereklilikleri (Gürültü, motor emisyonu, CO2 Emisyonu), ağırlık ve denge üzerindeki etkilerini,
- 3) Daha önce onaylanmış değişikliklerle uyumluluğunu değerlendirir.

e) Modifikasyon veya tamir işlemleri sonrasında uçuş emniyetini etkileyen bir durum tespit edilmesi halinde, ilgili CAMO, CAO veya hava aracı sahibi bu duruma ilişkin bildirim M.A.202 gereklerine uygun şekilde gerçekleştirir.

f) Onaylı veriler, değerlendirme sonuçları ve modifikasyon/tamir kayıtları, Genel Müdürlük tarafından Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemi üzerinde elektronik ortamda arşivlenir ve izlenebilir biçimde muhafaza edilir.

g) Aşağıdaki durumlarda, hava aracı, motor veya komponente uygulanan tamirin uçuş emniyeti açısından herhangi bir risk oluşturmadığının işletici tarafından beyan edildiği durumda, ilgili hava aracı, motor veya komponent servise verilebilir. Söz konusu tamirin uygulanmasını takiben servise verme sertifikasının yayımlanmasından sonra en geç on beş (15) iş günü içinde, uygun teknik dokümantasyon ile birlikte bu madde kapsamında Genel Müdürlük onayına sunulur. Ancak Genel Müdürlük, yapılan değerlendirme sonucunda söz konusu tamir verisinin revize edilerek ilgili tamirin uygulanması yönünde talimat verebilir.

- 1) Tip sertifikası sahibi tarafından tedarik edilen tamirler,
- 2) Operasyondaki veya bakımdaki hava aracının, motorun ve komponentin ana üs dışında tamir ihtiyacı sebebiyle yerde kalması vb. aciliyet gerektiren bir durum olması şartıyla; Tip Sertifikasını yayımlayan ülke otoritesi, EASA, FAA ve ikili anlaşma tarafı ülke otoritelerinden veya bu otoritelerin yetkilendirdiği tasarım organizasyonları veya bu otoritelerin yetkilendirdiği yetkili kişiler tarafından yayımlanmış onaylı verilerle gerçekleştirilen tamirler.

İlgili kuruluş, servise verme sertifikasının yayımlanmasından sonra tamir verilerini en geç yedi (7) iş günü içerisinde Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemine yükler.

h) Genel Müdürlük tarafından ilave bir onaya gerek duyulmayan; tip tasarımından sorumlu ülke otoritesi, FAA veya EASA tarafından küçük değişiklik veya küçük tamir kapsamında onaylanmış veriler ile bu otoriteler tarafından yetkilendirilmiş tasarım kuruluşları veya yetkili kişiler tarafından onaylanmış veriler, Genel Müdürlük onayı alınmaksızın uygulanabilir. Genel Müdürlük, gerekli gördüğü hallerde bu verileri inceleyebilir veya yeniden değerlendirme yapabilir.

i) Hava aracı için ülkemize ithali, motor veya komponentler için ülkemiz tescilindeki bir hava aracına ilk kez takıldığı tarih öncesinde uygulanan tamir ve modifikasyonların M.A.304 (a) ve (b)

kapsamında belirtilen onaylı verilere uygunluğunun CAMO veya CAO organizasyonları tarafından doğrulanması halinde, Genel Müdürlükten uygunluk talebi yapılmasına gerek yoktur. Bu veriler Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemi Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Modülüne elektronik ortamda kaydedilir. Genel Müdürlük, gerekli gördüğü hallerde bu verileri inceleyebilir veya yeniden değerlendirme yapabilir.

j) 29 Aralık 2025 tarihi öncesinde ülkemiz tesciline giren hava araçlarına daha önce uygulanan tamir ve modifikasyonlar için, M.A.304 (a) ve (b) kapsamında belirtilen onaylı verilere uygunluğunun CAMO veya CAO organizasyonları tarafından doğrulanması halinde, ilave bir onay ya da değerlendirme aranmaz. Bu veriler Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemi Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Modülüne elektronik ortamda kaydedilir. Genel Müdürlük, gerekli gördüğü hallerde bu verileri inceleyebilir veya yeniden değerlendirme yapabilir.

k) SHT-21 Talimatı 21.A.172A maddesi kapsamında tip kabulü yapılanlar için, (b) bendi hükümlerine istisna olarak, tip sertifikası sahibi organizasyon tarafından yayımlanacak majör modifikasyon ve majör tamir olarak sınıflandırılan ve söz konusu hava aracı tipine efektif bir Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD) ile doğrudan ilişkili olan servis bültenler veya benzeri nitelikteki veri, Genel Müdürlük onayı alınmaksızın uygulanabilir. Söz konusu servis bültenler veya veri Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemi Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Modülüne elektronik ortamda kaydedilir ve Genel Müdürlük, gerekli gördüğü hallerde bu verileri inceleyebilir veya yeniden değerlendirme yapabilir.

M.A.305 Hava Aracı Sürekli Uçuşa Elverişlilik Kayıt Sistemi

M.A.305(a) Bakımların kayıt sistemine girilmesi

Her bir bakım işlemleri sonrasında, M.A.801 veya 145.A.50 maddelerinde belirtilen bakım çıkış sertifikası (CRS), bakım işlemleri tamamlandığı günden itibaren 30 günü geçmeyecek şekilde mümkün olan en kısa sürede hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine girilir.

M.A.305(b) Kayıt sistemini oluşturan veriler

Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi aşağıdakilerden oluşur.

- 1.) Giriş tarihi, hava aracı, motor(lar) ve/veya pervane(ler) için uygun parametrik gösterimde serviste geçen toplam kullanım bilgisi,
- 2) Aşağıdaki (e) bendinde tanımlanan referansları gösterilmiş ayrıntılı bakım kayıtları ile birlikte (c) ve (d) bentlerinde açıklanan hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları,
- 3.) M.A.306'ya göre gerektiğinde hava aracı teknik kayıt defteri.

M.A.305(c) Kayıt sisteminin içeriği

Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları, mevcut ağırlık ve denge raporu ile aşağıdakilerin güncel durumunu içerir.

- 1) Uçuş emniyet sorununa ilişkin önlem amacıyla Genel Müdürlük tarafından zorunlu kılınan uçuşa elverişlilik direktifleri ve tedbirler,

- 2) Modifikasyonlar ve tamirler,
- 3) Bakım programına uygunluk,
- 4) Ertelenen bakım taskları ve ertelenen arızaların onarım işlemleri.

M.A.305(d) Kayıt sisteminde ömürlü parça bilgileri

Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları, komponentler hakkında aşağıdakilerin güncel durumunu içerir.

- 1.) Her bir parçanın serviste geçirdiği toplam kullanım bilgisi dahil uygulanabilir uçuşa elverişlilik sınırlama parametreleriyle ilişkilendirilmiş ömrü sınırlı parça bilgileri,
- 2) AMP'de belirtilen periyoda uygun şekilde gerçekleştirilen son planlı bakım işleminden sonra, her bir komponentin kullanımda geçen takvim bazlı ömür bilgisi dahil uygulanabilir parametrelerle ilişkilendirilmiş süre kontrollü komponent bilgileri.

M.A.305(e) Kayıt sisteminde tutulacak veriler ve süresi

Hava aracı sahibi veya işletici, aşağıdaki belgeleri ve verileri Genel Müdürlük tarafından kabul edilebilir biçimde ve aşağıda belirtilen süreler boyunca saklamak için bir sistem kurar:

- 1) Hava aracı teknik kayıt sistemi: Son veri girişinden önceki 36 aylık dönemi kapsayan teknik kayıtlar veya kapsam ve ayrıntı olarak eşdeğer diğer veriler,
- 2) CRS ve ayrıntılı bakım kayıtları:
 - i) Hava aracı, motor(lar), pervane(ler) ve bunlara takılan komponentler için geçerli olan ve (uçuş) emniyet sorununa ilişkin Genel Müdürlük tarafından uygulanması zorunlu kılınan AD'lere ve önlemlere uygunluğu gösterir dokümanların, kapsam ve içerik açısından eşdeğer yeni bilgi ile revize edilene kadar 36 aydan kısa olmayan süreyle saklanması,
 - ii) Hava aracına, motor(lar)a, pervane(ler)e ve komponente uygulanacak geçerli uçuşa elverişlilik sınırlamalarına ait güncel modifikasyonlar ve onarımlar için M.A.304'de belirtilen geçerli verilere uygunluğu gösterir kayıtlar,
 - iii) Hava aracına, motor(lar)a, pervane(ler)e ait sürekli uçuşa elverişlilik için gerekli planlı/plansız bakımların, kapsam ve içerik açısından eşdeğer yeni bir işlem ile revize edilene kadar 36 aydan kısa olmayan süreyle saklanması.
- 3) Belirli komponentlere ait özel veriler:
 - i) Uçuşa elverişlilik sınırlamalarına uygunluğun belirlendiği güncel durumu temel alan her bir ömrü sınırlı parça için servis geçmişi kaydı,
 - ii) Ömrü sınırlı tüm parçalara ve süre/zaman kontrollü komponentlere uygulanan son planlı ve plansız bakımlar için CRS ve ayrıntılı bakım kayıtlarının, kapsam ve içerik açısından eşdeğer yeni bir bakım ile revize edilene kadar 36 aydan kısa olmayan süreyle saklanması,
 - iii) SHT-21 (veya EASA Part-21), 21.A.307 (b.2) maddesi uyarınca SHGM Form 1 belgesi olmayan ve ELA2 kategorisindeki hava aracına takılan herhangi bir komponent için CRS'in ve hava aracı sahibinin kabul beyanının 36 aydan kısa olmayan süreyle saklanması,
 - iv) SHT-21 (veya EASA Part-21 Light), 21L.A.193(b)(2) maddesi uyarınca SHGM Form 1 belgesi olmayan ve bir hava aracına takılan herhangi bir komponent için CRS'in ve hava aracı sahibinin

kabul beyanının 36 aydan kısa olmayan süreyle saklanması.

4) Hava aracının servisten kalıcı olarak çekildiği durumda aşağıdaki kayıtlar en az 12 ay süreyle tutulur:

- i) Hava aracı, motor(lar) ve pervane(ler) konusunda M.A.305 (b.1) maddesi ile tanımlanan veriler,
- ii) M.A.305 (c) ve (d) maddelerinde tanımlanan son (geçerli) durumu gösterir kayıtlar ve raporlar
- iii) M.A.305 (e.2.ii) ve (e.3.i) maddelerinde tanımlanan en güncel CRS(ler) ve ayrıntılı bakım kayıtları.

M.A.305(f) Kayıt sistemi sorumluluğu

M.A.201 maddesi kapsamında sürekli uçuşa elverişlilik görevlerinin yönetiminden sorumlu kişi veya kuruluş, hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine ilişkin gereklilikleri yerine getirir ve talep edildiğinde kayıtların tamamını Genel Müdürlüğe sunar.

M.A.305(g) Kayıtların açık ve doğru girilmesi

Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine girişi yapılan tüm bilgiler açık ve doğru olmalıdır. Bir kaydın düzeltilmesi gerektiğinde bu işlem, orijinal kayıt imha edilmeden ve açıkça görülebilecek şekilde yapılır.

M.A.306 Hava Aracı Teknik Kayıt Sistemi

M.A.306(a) Hava aracı teknik kayıt sistemi içeriği

Ticari hava taşımacılığı, ticari özel operasyonlar ve uçuş eğitim operasyonları için M.A.305'te belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarına ek olarak, işletici her bir hava aracı için aşağıdaki bilgileri içeren teknik kayıt sistemi kullanır:

- 1) Uçuş emniyetinin devamlılığını sağlamak için her bir uçuş hakkında gerekli bilgi,
- 2) Güncel hava aracı servis verme sertifikası (CRS: Certificate of Release to Service),
- 3) Planlı ve bakım periyoduna uymayan bakımlar dahil, bir sonraki uygulamanın zamanını gösteren ve hava aracının durumunu yansıtan güncel bakım açıklaması/beyanı. Bakım açıklamasının/beyanının bir başka yerde muhafazası, Genel Müdürlük tarafından uygun görülebilir.
- 4) Hava aracının operasyonunu etkileyen, tüm ertelenmiş arıza giderme işlemleri,
- 5) Bakım desteği düzenlemelerine ilişkin gerekli bilgiler.

M.A.306(b) Hava aracı teknik kayıt sistemi onayı

Hava aracı teknik kayıt sisteminin ilk versiyonu Genel Müdürlük tarafından onaylanır. Bu sistemin sonraki versiyonları, CAMO.A.300 (c) veya CAO.A.025 (c) maddeleri kapsamında yönetilir.

M.A.307 Sürekli Uçuşa Elverişlilik Kayıtlarının Devredilmesi

M.A.307(a) İşletici veya sahibine devir

Hava aracı bir sahipten veya işleticiden diğerine kalıcı olarak devredildiği zaman devreden, M.A.305'te açıklanan sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının ve uygulanabilir ise M.A.306'da belirtilen hava aracı teknik kayıtlarının tamamının devredilmesini sağlar.

M.A.307(b) CAMO ya da CAO'ya devir

Hava aracı sahibi, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işlemleri için bir CAMO/CAO ile yazılı bir anlaşma yaptığında, M.A.305'te belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının söz konusu kuruluşa eksiksiz devredilmesini sağlar.

M.A.307(c) Kayıt sürelerine uyum

Hava aracının yeni sahibi, işleticisi veya CAMO/CAO, M.A.305 (e) maddesinde yazılan kayıt saklama sürelerine uymaya devam eder.

ALTBÖLÜM D – BAKIM STANDARTLARI

M.A.401 Bakım Verileri

M.A.401(a) Bakım verilerinin kullanılması

Hava aracına bakım uygulayan kişi veya kuruluş, modifikasyon ve onarım verileri de dahil bakım uygulamalarında, sadece ilgili hava aracı için geçerli ve güncel bakım kaynaklarına erişim imkanına sahip olmalı ve kullanmalıdır.

M.A.401(b) Geçerli bakım verileri

Kullanılabilir bakım verisi aşağıdakilerden bir tanesidir;

- 1.) Genel Müdürlük, EASA, FAA, TCCA, ANAC (Brezilya), UK CAA (Birleşik Krallık) ve yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen otoriteler ve bu otoritelerin yetkilendirdiği kişi veya kuruluşlar tarafından yayınlanmış geçerli talimat, prosedür, standart veya gereklilikler,
- 2) Uygulanabilir uçuşa elverişlilik direktifleri,
- 3) Tip sertifikası ve ilave tip sertifikası sahipleri veya bir tasarım uygunluk beyanının beyan sahibi ve SHT-21 (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light) uyarınca bu tür verileri yayınlayan diğer herhangi bir kuruluş tarafından yayımlanan, sürekli uçuşa elverişlilik ve bakım yöntemleri için geçerli talimatlar veya teknik yayınlar,
- 4) Tasarım onayı sahibi veya tasarım uygunluk beyanı sahibi tarafından takılabilmesi onaylanan komponentler için, komponent üreticileri tarafından yayımlanan ve tasarım onayı sahibi veya tasarım uygunluk beyanı sahibi tarafından kabul edilebilir olan geçerli bakım talimatları,
- 5) SHT-145 (veya EASA Part-145) kapsamında 145.A.45 (d) maddesine göre yayınlanmış geçerli veriler.

M.A.401(c) Bakım verilerinin güncelliği

Hava aracına bakım uygulayan kişi veya kuruluş, tüm geçerli bakım verilerinin güncel olmasını ve gerektiğinde kullanılmak üzere hazır bulunmasını sağlar. Kişi veya kuruluş, bir iş kartı veya çalışma sayfası sistemi kurar. Bakım verilerini söz konusu iş kartlarına veya çalışma sayfalarına doğru şekilde kaydeder ya da tanımlanmış bakım görevine veya ilgili bakım verilerindeki işlemlere açık şekilde atıfta bulunur.

M.A.402 Bakımın Uygulanması

SHY-CA (veya EASA Part-145) kapsamında yetkilendirilmiş bakım kuruluşlarınca uygulanan bakımlar haricinde, hava aracına bakım yapan kişi veya kuruluş aşağıdakileri karşılamakla yükümlüdür.

- a) Bu Talimatta tanımlandığı üzere gerçekleştirilecek işlemler için yetkin olmak.
- b) Bakımın yapılacağı alanın iyi organize edilmiş ve kirlilik ve atık bakımından temiz olması.
- c) M.A.401 bakım verisi kriterinde belirtilen yöntemlerin, tekniklerin, standartların ve talimatların kullanılması.
- d) M.A.401 bakım verisi kriterinde belirtilen alet, ekipman ve malzemelerin kullanılması. Alet ve ekipmanların gerektiğinde kontrol edilmesi ve (resmen) kabul edilen bir standarda göre kalibre edilmesi.
- e) M.A.401 bakım verisi kriterinde belirtilen çevresel kısıtlamalar ışığında bakımın uygulanması.
- f) Kötü hava şartlarında veya uzun sürecek bakımlarda çalışılabilecek uygun tesislerin kullanılması.
- g) Bakım esnasında ortaya çıkabilecek çoklu hata risklerinin ve benzer bakım işlemlerinde tekrar edebilecek hata risklerinin asgariye indirilmesi.
- h) Herhangi bir kritik bakım görevi yapıldıktan sonra hata tespit etme metodunun kullanılması.
- i) Tüm bakım faaliyetlerinin tamamlanmasından sonra, hava aracının veya komponentin, alet ve ekipmanlardan ve her türlü yabancı parça ve malzemeden arınmış ve sökülen tüm erişim panellerinin tekrar yerlerine takılmış olduğundan emin olmak amacıyla genel bir doğrulama (kontrol) işleminin yürütülmesi.

M.A.403 Hava Aracı Arızaları

M.A.403(a) Arıza giderilmeden uçuş yapılmaması

Uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan her türlü hava aracı arızası, uçuş gerçekleştirilmeden önce giderilir.

M.A.403(b) Arızaların ertelenmesi

Bir hava aracı arızasının uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye düşürdüğüne/düşürmediğine ve dolayısıyla da uçuş öncesinde ne tür arıza giderici işlemlerin ne zaman yapılacağına ve hangi arıza giderme işleminin ertelenebileceğine, M.A.401'de değinilen bakım verilerini kullanarak, M.A.801 (b.1), (b.2), (c) ve (d) paragraflarına veya SHY-CA (EASA Part-145) kurallarına göre sadece yetkili onaylayıcı personel karar verebilir. Ancak, bu husus asgari ekipman listesi (MEL: minimum equipment list) 'nin pilot veya yetkili onaylayıcı personel tarafından kullanılması durumunda geçerli değildir.

M.A.403(c) Ertelenen arızaların giderilmesi

Uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atmayacak hava aracı arızaları, ilk tespit edildiği tarih sonrasında ve bakım verilerinde belirtilen limitler dahilinde veya MEL'de tanımlandığı şekilde, mümkün olan en kısa sürede giderilir.

M.A.403(d) Arızaların kayıt edilmesi

Uçuş öncesinde giderilmeyen her türlü arıza, M.A.305'e göre hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine veya uygulanıyor ise M.A.306'ya göre hava aracı teknik kayıt sistemine girilir.

ALTBÖLÜM E - KOMPONENTLER

M.A.501 Komponentlerin Sınıflandırılması ve Kullanımı

M.A.501(a) Komponentlerin sınıflandırılması

Bütün komponentler aşağıda belirtilen kategorilerde sınıflandırılır:

- 1) SHY-21 (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light) 'in 21.A.307 veya 21L.A.193 maddesinde veya SHT-CAM Part-M veya Part-CAO'da aksi belirtilmedikçe; SHT-21 Alt bölüm Q (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light) gereklerine uygun şekilde tanımlanan ve SHGM Form 1 veya eşdeğer bir form ile servise verilen komponentler,
- 2) Bu Talimata göre bakımı yapılabilecek gayri faal komponentler.
- 3) Ömür sınırına ulaştıkları için veya onarılamaz bir arızadan dolayı kurtarılamaz olarak sınıflandırılan komponentler.
- 4) Bakım verilerinde tanımlanan ve geçerli standarda uyumluluğu kanıtlarıyla izlenebilen hava aracı, motor, pervane ve diğer komponent üzerinde kullanılan standart parçalar.
- 5) Gerekli teknik özellikleri karşıladığı ve yeterli izlenebilirliğe sahip olduğu kuruluş tarafından doğrulanan ve bakım sırasında kullanılan ham malzemeler ve sarf malzemeler. Bütün malzemeler, söz konusu malzeme ile açıkça ilgili olan ve teknik özelliklere (spesifikasyonlara) uygunluk beyanı ile üretici ve tedarikçi kaynağını içeren dokümanlara sahip olmalıdır.

Tüm malzemelerin, malzemenin istenen teknik özelliklere uygun olduğunu açıkça belirten ve de üretici ile tedarikçi kaynağını içeren dokümanlara sahip olması gerekir.

AMC1 M.A.501 (a.1) SHGM Form 1 eşdeğeri

a.) Bu Talimat kapsamında aşağıdaki dokümanlar SHGM Form 1'e eşdeğer kabul edilir.

- 1) Genel Müdürlük tarafından yapılan ikili anlaşmalar kapsamında, muhatap otoriteler ve bunların yetkilendirdiği organizasyonlar tarafından düzenlenen formlar,
- 2) EASA onaylı kuruluş tarafından düzenlenen EASA Form 1,
- 3) FAA (ABD) onaylı kuruluş tarafından düzenlenen FAA 8130-3,
- 4) TCCA (Kanada) onaylı kuruluş tarafından düzenlenen TCCA Form One,
- 5) ANAC (Brezilya) onaylı kuruluş tarafından düzenlenen ANAC Form SEGVOO 003,
- 6) Birleşik Krallık Sivil Havacılık Otoritesi ile karşılıklı ikili anlaşmada aksi belirtilmedikçe ilgili otorite tarafından onaylanmış bir kuruluş tarafından düzenlenmiş olan CAA Form 1 dokümanı 31.12.2026 tarihine kadar,

- 7) Genel Müdürlüğümüzce tip kabulü yapılan ve tip sertifikası sorumluluğu Rusya Federasyonu Sivil Havacılık Otoritesinde olan hava araçları için geçerli olmak üzere; AIC AR Russia Form C-5, Fata Russia Form E-02, Summary Certificate ve Ukrayna Sivil Havacılık Otoritesi SAA Ukraine Form-1.
- 8) JAA üyesi bir devletin havacılık otoritesi tarafından yetkilendirdiği bir kuruluşun, bu Talimatın yürürlük tarihi öncesinde düzenlediği JAA Form 1,
- 9) Genel Müdürlük tarafından imzalanmış ikili anlaşma yürürlükten kaldırılıncaya kadar, Genel Müdürlük ile EASA dışındaki bir ülke arasında iki taraflı anlaşmanın hükümleri doğrultusunda Genel Müdürlüğün kabul edebileceği bakım çıkış (servise verme) dokümanı.
- b) SHGM Form 1 veya eşdeğeri dokümana sahip olmadan depolanmakta olan hiçbir malzeme/komponent, onaylı bakım kuruluşu tarafından AMC1 CAO.A.070 (a) veya AMC2 145.A.50 (d) maddeleri kapsamında SHGM Form 1 veya eşdeğeri düzenlenmeden ülkemiz siciline kayıtlı hava araçlarına takılamaz.
- c) Ülkemizde yerleşik ve Genel Müdürlükçe yetkilendirilmiş bakım kuruluşu tarafından, imal edilen ya da bakımı yapılan malzeme/komponent, SHGM Form 1 ile temin edilmediği sürece ülkemiz siciline kayıtlı hava araçlarına takılamaz.

M.A.501(b) Kullanım şartları

- (a) bendinde listelenen kategorilerden birine ait komponentler, standart parçalar ve malzemeler, yalnızca tatmin edici durumda olduklarında ve geçerli bakım verilerinde belirtilmesi durumunda hava aracına veya komponente takılabilir.

M.A.502 Komponentlerin Bakımı**M.A.502(a) Bakım kuruluşu gerekliliği**

SHT-21 (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light) 21.A.307 (b.2) ila (b.6) veya 21L.A.193 (b.2) ila (b.6) maddelerinde atıf yapılan komponentlerin haricindeki komponentlerin bakımı, yetkiye bağlı olarak SHT-M (veya EASA Part-M) kapsamındaki F bakım kuruluşu veya SHT-145 (veya EASA Part-145) veya SHT-CAM Part-CAO (veya EASA Part-CAO) gereklerine göre yetkilendirilen bakım kuruluşu tarafından gerçekleştirilir.

M.A.502(b) Hava aracında bakım yapılması

- (a) bendine istisnai olarak, hava aracına takılı bir komponentin bakımı, SHT-M (veya EASA Part-M) kapsamındaki F bakım kuruluşu veya SHT-145 (veya EASA Part-145) veya SHT-CAM Part-CAO (veya EASA Part-CAO) kapsamında onaylı bakım kuruluşu veya M.A.801 (b.1) maddesinde belirtilen onaylayıcı personel tarafından, yerinde (komponent hava aracına takılı iken) yapılır. Söz konusu bakım, hava aracı bakım verilerine veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi durumunda komponent bakım verilerine uygun olarak yapılır.

Bununla birlikte, sökümünden kaynaklanan ilave bakım ihtiyacı olmadığı haller dışında, komponente erişimi kolaylaştırmak amacıyla yetkili bakım kuruluşu veya onaylayıcı personel, bakım için söz konusu komponenti geçici olarak sökebilir.

Bu bent doğrultusunda uygulanan komponent bakımı, SHGM Form 1 veya eşdeğerinin düzenlenmesi için uygun değildir ve M.A.801 kapsamında belirtilen, hava aracı bakım çıkış gerekliliklerine tabidir.

M.A.502(c) Motora bakım yapılması

(a) bendine istisnai olarak, motora veya yardımcı güç ünitesine (APU: auxiliary power unit) takılı bir komponentin bakımı, motor bakım kuruluşu (SHT-M (veya EASA Part-M) kapsamındaki F bakım kuruluşu veya SHT-145 (veya EASA Part-145) veya SHT-CAM Part-CAO (veya EASA Part-CAO) kapsamında yetkilendirilen bakım kuruluşu) tarafından yapılır. Söz konusu bakım, motor veya APU bakım verilerine göre veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi durumunda komponent bakım verilerine göre yapılır.

Bununla birlikte, sökümünden kaynaklanan ilave bakım gerektiği durumlar hariç, komponente erişimi kolaylaştırmak amacıyla söz konusu bakım kuruluşu, bakım için söz konusu komponenti geçici olarak sökebilir.

M.A.502(d) 21.A.307 (b.2)'de belirtilen komponent bakımı

SHT-21 (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light) 21.A.307 (b.2) veya 21L.A.193 (b.2)'de tariflenen komponentlerin bakımı, SHT-M (veya EASA Part-M) kapsamındaki F bakım kuruluşu veya SHT-145 (veya EASA Part-145) veya SHT-CAM Part-CAO (veya EASA Part-CAO) kapsamında yetkilendirilen bakım kuruluşu ya da kriterlere uygun ise M.A.801 (b.1) maddesine göre onaylayıcı personel veya M.A.801 (b.2) maddesine göre hava aracı sahibi pilot tarafından, yerinde (komponent hava aracına takılı iken) veya gerekiyorsa erişimi kolaylaştırmak amacıyla geçici sökülerek yapılır.

Bu bent doğrultusunda uygulanan komponent bakımı, SHGM Form 1 veya eşdeğerinin düzenlenmesi için uygun değildir ve M.A.801 kapsamında belirtilen, hava aracı bakım çıkış gerekliliklerine tabidir.

M.A.502(e) 21.A.307 (b.3) ile (b.6)'da belirtilen komponent bakımı

SHT-21 (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light) 21.A.307 (b.3) ile (b.6) veya 21L.A.193 (b.3) ile (b.6) maddelerinde tariflenen komponentlerin bakımı, (a) paragrafında referans alınan bakım kuruluşu veya bakım sonrası bakım çıkış beyanını (declaration of maintenance accomplished) yayınlayan kişi ya da kuruluş tarafından yapılır.

Bakım çıkış beyanı (declaration of maintenance accomplished), yapılan bakım hakkında temel ayrıntıları, bakımın tamamlandığı tarihi, dokümanı yayınlayan kişi veya kuruluşun tanımlayıcı bilgilerini içerir ve bakım kaydı olarak kabul edilir, ayrıca bakımı yapılan komponent açısından SHGM Form 1 belgesinin eşdeğeri olarak düşünülür.

M.A.503 Ömür Sınırlı Parçalar ve Süre Kontrollü Komponentler

M.A.503(a) Ömür sınırı

Takılı ömür sınırlı parçalar ve süre kontrollü komponentler, M.A.504 (b) maddesinde tanımlananlar dışında, onaylı bakım programında ve AD'lerde belirtilen onaylanmış kullanım sınırını aşmayacaktır.

M.A.503(b) Ömrü dolan parçalar ve komponentler

Onaylanmış kullanım sınırını tamamlayan komponentler bakım için ve ömür sınırlı parçalar ise bir daha kullanmamak üzere bertaraf etmek için hava aracından sökülür.

M.A.504 Komponentlerin Birbirinden Ayrılması

M.A.504(a) Komponentlerin ayrıştırılması

Gayrifaal ve kurtarılamaz komponentler, kullanılabilir komponentlerden, standard parçalardan ve malzemelerden ayrıştırılır.

M.A.504(b) Kurtarılamaz komponentler

Kurtarılamaz olarak sınıflandırılan komponentlerin, belgelendirilmiş ömür sınırı uzatılmaksızın veya SHT-21 (EASA Part-21)'e göre tamir/onarım çözümü onaylanmaksızın tedarik sistemine tekrar girmesine izin verilmez.

ALTBÖLÜM H - SHT-145 ONAYLI BAKIM KURULUŞU HARİCİNDE YAPILAN BAKIM SONRASI DÜZENLENECEK HAVA ARACI BAKIM ÇIKIŞ SERTİFİKASI (CRS)

M.A.801 Hava aracı bakım çıkış sertifikası

M.A.801 (a) Kapsam

SHT-145 onaylı bakım kuruluşu tarafından gerçekleştirilen bakım sonrası düzenlenen bakım çıkış (servise verme) sertifikası hariç olmak üzere, servise verme (bakım çıkış) sertifikası bu Talimatın M.A.801, M.A.802 ve M.A.803 maddeleri doğrultusunda düzenlenir.

M.A.801 (b) Bakımı uygulayacak kuruluş yada kişi

Hiçbir hava aracı, talep edilen bakım işlemlerinin tamamı uygun şekilde yapılarak CRS yayınlanmadan servise verilemez.

CRS, Part-CAO kriterlerine göre onaylanan bakım kuruluşunun yetkili onaylayıcı personeli tarafından düzenlenecektir ancak EK-1.4'te listelenen karmaşık bakım görevleri dışındaki bakım işlemleri için CRS, alternatif olarak aşağıdakiler tarafından düzenlenir:

- 1) SHT-66'da belirtilen gerekliliklere uygun olarak lisanslandırılan bağımsız onaylayıcı personel veya,
- 2) M.A.803 kapsamında yetkilendirilen çalışan hava aracı sahibi pilot tarafından.

M.A.801 (c) Öngörülemez durumlarda bakım

(b) bendine istisnai olarak, öngörülemez durumlarda, hava aracı onaylı bakım kuruluşunun ve bağımsız onaylayıcı personelin mevcut olmadığı bir yerde kaldığında, hava aracı sahibi, bu Talimatta belirtilen standartlara uygun olarak hava aracına bakım yapması ve bakım çıkış sertifikası düzenlemesi için 3 yıldan az olmayan yeterli hava aracı bakım tecrübesine sahip ve uygun nitelikleri taşıyan herhangi bir kişiyi (ilgili hava aracı tipinde yetkilendirilen ICAO EK-1'e göre geçerli bakım lisansına sahip teknisyen) ya da onaylayıcı personeli (ICAO EK-6'ya göre onaylı bakım kuruluşu tarafından yetkilendirme gereken işler için görevlendirilen personel) yetkilendirebilir. Bu durumda hava aracı sahibi;

- 1) CRS yayınlayacak personelin niteliklerini ve yapılan bakımın ayrıntılarını gösterir tüm dokümanı temin eder ve hava aracı kayıtlarında saklar ve
- 2) Bu yöntemle yapılan bir bakım, M.A.801 (b) bendinde tanımlandığı şekilde yetkili personel veya onaylı bakım kuruluşu tarafından, hava aracı sahibi tarafından görevlendirilmiş personel tarafından yayınlanan CRS'in düzenlenmesine müteakip 7 günü aşmamak kaydıyla mümkün olan ilk fırsatta yeniden kontrol edilir ve bakım çıkış sertifikasının yayınlanması sağlanır ve

3) Sözleşme yapılarak yönetilen hava aracı için sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminden sorumlu kuruluş veya böylesi bir sözleşme olmadığı durumda Genel Müdürlük, söz konusu yetkilendirmenin yapılmasından itibaren 7 gün içerisinde bilgilendirilir.

M.A.801 (d) Bakım personeline yardımcı olma

M.A.801 (b.1) fıkrasına uygun şekilde gerçekleştirilen hava aracını servise verme işlemlerinde, bakım çalışmalarının yürütülmesinde onaylayıcı personele, kendisinin doğrudan ve sürekli kontrolü altında olmak kaydıyla bir veya daha fazla sayıda kişi yardımcı olabilir.

M.A.801 (e) Bakım çıkış sertifikası içeriği

Bakım çıkış sertifikası (CRS) en az aşağıdaki bilgileri içerir:

- 1) Yapılan bakıma ilişkin temel detaylar; ve
- 2) Söz konusu bakımın tamamlandığı tarih; ve
- 3) Aşağıdaki maddelerden uygun olanı dahil olmak üzere CRS yayınlayan kuruluşun veya teknisyenin tanımlayıcı kimlik bilgileri:
 - i) CRS yayınlayan bakım kuruluşunun ve onaylayıcı personelin onay referansları;
 - ii) M.A.801 (b.2) bendine göre CRS yayınlanması durumunda, söz konusu sertifikayı imzalayan/onaylayan bağımsız onaylayıcı personelin (varsa) lisans numarası dahil tanımlayıcı kimlik bilgileri;
- 4) Varsa, uçuşa elverişliliğe veya uçuş operasyonuna ilişkin sınırlamalar.

M.A.801 (f) Tamamlanamayan bakım işlemleri

(b) bendine istisnai olarak ve (g) bendinin hükümlerine bakılmaksızın, öngörülen/gerekli bakımın tamamlanamadığı durumlarda, hava aracı kısıtlamaları belirtilerek CRS yayınlanabilir. Bu durumda (e.4) bendi kapsamında gerekli görülen bilgilerin bir parçası olarak uçuşa elverişliliğe veya uçuş operasyonuna ilişkin sınırlamalar ile birlikte tanımlanarak, CRS'te hava aracının bakımının tamamlanamadığı gösterilir.

M.A.801 (g) Uçuş emniyetini tehlikeye düşürebilecek durum olmaması

CRS , uçuş emniyetini tehlikeye sokacak,bilinen herhangi bir uygunsuzluk olduğu durumlarda yayımlanamaz.

M.A.802 Komponent Bakım Çıkış Sertifikası (CRS)

M.A.802 (a) CRS zorunluluğu

SHT-145 onaylı bakım kuruluşunca bakımı yapılan komponentler ve M.A.502 (e) bendinde belirtilen durumlar haricinde, M.A.502 gereğince hava aracı komponentine yapılan her türlü bakım işleminin tamamlanması sonrasında CRS yayımlanır.

M.A.802 (b) SHGM Form 1

SHGM Form 1 olarak tanımlanmış bakım çıkış sertifikası; hava aracı komponentlerine M.A.502 (b) veya (d)'ye uygun şekilde bakım yapıldığı zaman, M.A.801'de belirtilen prosedürler doğrultusunda uygulanan bakım için CRS yayınlanmasının haricinde, komponent bakım çıkış sertifikası olarak geçerlidir.

M.A.803 Hava Aracı Sahibi Pilot Yetkilendirmesi

M.A.803 (a) Hava aracı sahibi pilot yetkilendirmesine uygunluk

Bir kişinin hava aracı sahibi pilot olarak nitelendirilebilmesi için;

- 1) Hava aracı tip veya sınıf yetkisi için Genel Müdürlük tarafından yayımlanan veya geçerli kılınan pilot lisansına sahip olması gerekir.
- 2) Tek başına veya müştereken hava aracının sahibi olması gerekir. Söz konusu hava aracı sahibi pilot;
 - i) Tescil formunda yer alan gerçek kişilerden biri olmalıdır.
 - ii) Tüzel kişiliğin tescil belgesinde hava aracı sahibi veya işletici olarak belirtilmesi durumunda kar amacı gütmeyen sportif/amatör tüzel kişiliğin üyesi olmalıdır. Söz konusu üye, bu tüzel kişiliğin karar verme sürecine doğrudan katılır ve bu tüzel kişilik tarafından hava aracı sahibi olarak bakım yapmak üzere görevlendirilir.

M.A.803 (b) Hava aracı sahibi pilot bakımı ile ilişkili CRS

Ticari hava taşımacılığında veya ticari özel (hava işi) operasyonlarda veya ATO yada DTO tarafından uçuş eğitim operasyonlarında kullanılmayan azami kalkış kütlesi (MTOM) 2730 Kg ve altında olan ve karmaşık motor gücüyle çalışmayan hava aracına sahip pilot, EK-1.5'te belirtilen sınırlı hava aracı sahibi pilot bakımı işlemlerinden sonra CRS yayımlayabilir.

M.A.803 (c) Hava aracı sahibi pilot bakımlarının tanımlanması

Sınırlı hava aracı sahibi pilot bakımının kapsamı, M.A.302 maddesinde atıf yapılan hava aracı bakım programında belirtilir.

M.A.803 (d) Hava aracı sahibi pilot bakımı kayıt içeriği

Bakım çıkış sertifikası hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine girilir ve yapılan bakıma ilişkin temel detayları, kullanılan bakım verilerini, bakımın tamamlandığı tarihi ve ayrıca CRS'i yayımlayan hava aracı sahibi pilotun kimlik bilgilerini, imzasını ve pilot lisans numarasını içerir.

ALTBÖLÜM I - UÇUŞA ELVERİŞLİLİK GÖZDEN GEÇİRME SERTİFİKASI

M.A.901 Hava Aracı Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme İşlemi

Hava aracı uçuşa elverişlilik sertifikasının geçerliliğini sağlamak için, hava aracının ve sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının gözden geçirme işlemi periyodik olarak yapılır.

M.A.901 (a) UEGG sertifikasının formatı

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin tamamlanması ve sonucunun uygun değerlendirilmesi sonrasında, Genel Müdürlük internet sayfasında yayınlanan SHGM Form 15A veya 15B kullanılarak yayınlanır. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası bir yıl boyunca geçerlidir.

M.A.901 (b) Kontrollü ortam

Kontrollü ortamdaki hava aracı son 12 ay boyunca,

- 1) tek bir CAMO veya CAO tarafından uçuşa elverişliliği kesintisiz olarak yönetilmiş ve
- 2) onaylı bir bakım kuruluşu tarafından bakımları yapılmış olan hava aracıdır.

M.A.803 (b) bendinde belirtilen durumlarda bakımların uygulanmasını ve M.A.801 (b.1) veya (b.2) maddelerine göre yapılan bakım işlerinden sonra CRS yayınlanmasını da kapsar.

M.A.901 (c) Ticari hava taşımacılığında kullanılan ve 2730 Kg üzeri olan hava aracı için CAMO tarafından UEGG sertifikası yayınlanması

Ticari hava taşımacılığında kullanılan ve azami kalkış kütlesi (MTOM) 2730 Kg üzerinde olan bütün hava araçlarının kontrollü ortamda tutulması koşuluyla, sürekli uçuşa elverişliliğini yöneten (b) fıkrasında belirtilen kuruluşun, gözden geçirme işlemi yapmak üzere Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmesi durumunda kuruluş, (j) bendini dikkate alarak CAMO.A.125 (e) veya CAO.A.095 (c.1) maddelerine göre;

- 1) M.A.901'e uygun şekilde uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası yayımlayabilir,
- 2) Yayımladığı uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikalarının geçerliliğini, hava aracı (aynı) kontrollü ortamda kaldığı sürece, her seferinde bir yıllığına olmak üzere en çok iki defa uzatabilir.

M.A.901 (d) Tavsiye raporuna göre UEGG sertifikası yayınlanması

Ticari hava taşımacılığında kullanılan ve azami kalkış kütlesi (MTOM) 2730 Kg üzerinde olan;

- 1) Kontrollü ortamda bulunmayan veya

2) Sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetleri, uçuşa elverişlilik gözden geçirme yetkisine sahip olmayan kuruluşlar tarafından yönetilen, bütün hava araçlarının uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası, hava aracı sahibinin/işleticisinin başvuru yazısının eklendiği, onaylı CAMO veya CAO tarafından gerçekleştirilen değerlendirme sonrasında uçuşa elverişliliği uygun (veya tip sertifikasına uygunluğu yeterli) görülerek onaylanan tavsiye raporu doğrultusunda Genel Müdürlük tarafından yayımlanır.

Söz konusu tavsiye raporu, M.A.901 gereğince yerine getirilen uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemine dayanarak onaylanır.

M.A.901 (e) Ticari hava taşımacılığında kullanılmayan ve 2730 Kg ve altındaki hava aracı için CAMO tarafından UEGG sertifikası yayınlanması

Ticari hava taşımacılığında kullanılmayan ve azami kalkış kütlesi (MTOM) 2730 Kg ve altında olan hava araçları için, hava aracı sahibi/işleticisi tarafından tercih edilmiş CAMO veya CAO, (j) bendini dikkate alarak CAMO.A.125 (e) veya CAO.A.095(c) maddelerine göre,

- 1) M.A.901 doğrultusunda uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası yayımlayabilir ve
- 2) Yayımladığı uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikalarının geçerliliğini, hava aracı kendi yönetimindeki kontrollü ortamda kaldığı sürece, her seferinde bir yıllığına olmak üzere en çok iki defa uzatabilir.

M.A.901 (f) UEGG sertifikası uzatma işlemi

M.A.901 (c.2) ve (e.2) bentlerine istisnai olarak, kontrollü ortamda olan hava araçlarının sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetlerini yöneten (b) paragrafında tanımlanan kuruluş, Genel Müdürlük tarafından veya onaylı başka bir CAMO veya CAO tarafından düzenlenmiş uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliğini (j) bendindeki kriterlere uygunluğu dikkate alarak her seferinde bir yıllığına olmak üzere en çok iki defa uzatabilir.

M.A.901 (g) Emniyet gerekçesiyle UEGG'nin Genel Müdürlükçe yapılması

Kontrollü ortam koşullarının uçuş emniyetinde potansiyel risk varlığını ortaya çıkardığı durumlarda, Genel Müdürlük söz konusu uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini yapar ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını kendisi yayımlar.

M.A.901 (h) Genel Müdürlükçe UEGG yapıldığı durumlar

(g) bendine ilaveten, Genel Müdürlük aşağıdaki durumlarda uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetimini yapar ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını kendisi yayımlar:

- 1) Hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik gözetimi, yurtdışında yerleşik olan onaylı CAMO veya CAO tarafından yönetildiğinde,

2) Azami kalkış kütlesi 2730 Kg ve altında olan hava araçları için hava aracının sahibi tarafından talep edildiğinde,

M.A.901 (i) Genel Müdürlükçe UEGG yapıldığında hava aracının sahibinin/işleticisinin yükümlülüğü

Genel Müdürlüğün, (g) veya (h) maddelerine göre uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetimini kendi yapmasından sonra veya uçuşa elverişlilik gözden geçirme tavsiye raporunun sunulmasından sonra uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını düzenlediği durumda, hava aracının sahibi/işleticisi, bu amaçların yerine getirilebilmesi için aşağıda istenenleri Genel Müdürlüğe temin eder:

- 1) Genel Müdürlük tarafından gerekli görülen belgeler,
- 2) Genel Müdürlük personeli için uygun bir mahalde çalışma ortamı,
- 3) Gerektiğinde onaylayıcı personel desteği.

M.A.901 (j) Uçuşa elverişli olmadığına dair bir kanıtın bulunması

Hava aracının uçuşa elverişli olmadığına dair delil veya kanıtın tespit edilmesi durumunda, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası yayınlanmaz veya sertifikanın geçerlilik süresi uzatılamaz.

M.A.901 (k) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme (UEGG) işlemi

Hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi, aşağıdaki gereklerin yerine getirildiğini belgeleyen dokümanite edilmiş tüm kayıtların tam olarak gözden geçirilmesini içerir:

- 1) Gövde, motor ve pervanenin uçuş saatlerinin ve uçuş sayılarının uygun şekilde kaydedilmiş olması,
- 2) Uçuş el kitabının hava aracının konfigürasyonu için geçerli olması ve en güncel durumu yansıtmaması,
- 3) Hava aracında yapılması gereken tüm bakım işlemlerinin, onaylı bakım programına göre gerçekleştirilmesi,
- 4) Bilinen bütün arızaların giderilmiş olması veya uygulanabilir ise M.A.403'e göre kontrollü bir şekilde ileriye yönelik olarak ertelenmesi,
- 5) Geçerli uçuşa elverişlilik direktiflerinin tamamının yerine getirilmesi ve uygun şekilde kayıt altına alınmış olması,
- 6) Hava aracına uygulanan tüm modifikasyonların ve tamirlerin, M.A.304'e uygunluğu sağlanması ve kayıt altına alınmış olması,
- 7) Hava aracına takılmış kullanım ömrü sınırlı komponentlerin ve servis süresi kısıtlı komponentlerin uygun şekilde tanımlanmış, kayıt altına alınmış ve onaylı limitlerini aşmamış olması,
- 8) Tüm bakım işlemlerinin bu Talimata uygun olarak gerçekleştirilmesi,

- 9) Güncel ağırlık ve denge raporunun hava aracının konfigürasyonunu yansıtmaması ve geçerli olması,
- 10) Hava aracının EASA, FAA, TCCA (Kanada), ANAC (Brezilya) veya imzalanan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen otoriteler ve kuruluşlar ile Genel Müdürlük tarafından yapılacak değerlendirme sonrası denkliği kabul edilen otoriteler tarafından onaylanmış tip tasarımının son revizyonuna uygun olması,
- 11) Gerektiğinde, hava aracının güncel konfigürasyonuna karşılık gelen ve SHT-21 Altbölüm I (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light Subpart I) kriterlerine göre düzenlenmiş bir gürültü sertifikasına sahip olması,
- 12) Genel Müdürlüğün hava aracı uçuşa elverişliliği ve operasyonuna ilişkin yayımladığı geçerli diğer mevzuatlardaki gereklilikler.

M.A.901 (l) Fiziksel kontrol gerekliliği

Hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi hava aracında fiziki bir incelemeyi de içerir. Bu inceleme için, SHT-66'ya göre uygun niteliklere sahip olmayan uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeline söz konusu uygun niteliklere sahip olan personel tarafından yardımcı olunur.

M.A.901 (m) Fiziksel kontrol işlemi

Hava aracının fiziki incelemesinde, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli:

- 1) Tüm gerekli işaretlemeler ve plakaların uygun bir şekilde takıldığından,
- 2) Hava aracının onaylı uçuş el kitabına uygunluğundan,
- 3) Hava aracı konfigürasyonunun onaylı dokümantasyona uygunluğundan,
- 4) M.A.403 gereğince kayda alınmamış hiçbir belirgin arızanın mevcut olmadığından,
- 5) Hava aracı ile (k) bendindeki belgelenmiş kayıtlar arasında hiçbir tutarsızlık tespit edilmediğinden emin olur.

M.A.901 (n) Gözden geçirme işleminin 90 gün önceden yapılabilmesi

(a) bendine istisnai olarak, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi, fiziksel incelemenin bakım faaliyeti sırasında gerçekleştirilmesine olanak sağlamak amacıyla uçuşa elverişlilik gözden geçirme sürecinin sürekliliğinde herhangi bir kayıp oluşmaksızın, azami 90 gün önceden yapılabilir.

M.A.901 (o) UEGG sertifikasının ve tavsiye raporunun yayınlanma şartları

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası (SHGM Form 15B) veya uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının (SHGM Form 15A) düzenlenmesine yönelik tavsiye ancak;

- 1) Onaylı kuruluş adına yetkilendirilmiş uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından ve
- 2) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi eksiksiz bir şekilde yapıldığında yayımlanabilir.

M.A.901 (p) Yayınlanan ve geçerlilik süresi uzatılan UEGG sertifikalarının SHGMye gönderilmesi

Bir hava aracı için düzenlenmiş veya geçerliliği uzatılmış herhangi bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının bir kopyası Genel Müdürlüğe 10 gün içerisinde gönderilir.

M.A.901 (q) UEGG işlemlerinin alt yükleniciye devredilememesi

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme görevleri anlaşma yoluyla altyükleniciye devredilemez.

M.A.901 (r) UEGG yayınlanmamasını gerektiren bulgulara ilişkin bilgilendirme

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetiminin sonucu kesin değilse, incelemeyi gerçekleştiren CAMO veya CAO, Genel Müdürlüğü mümkün olan en kısa sürede ve her halükarda, incelemenin neden bir sonuca bağlanamadığını tespit ettiği andan itibaren 72 saat içinde bilgilendirmelidir.

M.A.901 (s) UEGG sertifikasının yayınlanması

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası tespit edilen bulguların tamamı kapatılmadan yayınlanmaz.

M.A.902 Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikasının Geçerliliği**M.A.902 (a) Geçerlilik şartları**

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası aşağıdaki durumlarda geçerliliğini yitirir:

- 1) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının askıya alınması veya iptal edilmesi;
- 2) Uçuşa elverişlilik sertifikasının askıya alınması veya iptal edilmesi;
- 3) Hava aracının Türkiye Cumhuriyeti sivil hava aracı sicilinde tescilli olmaması;
- 4) Uçuşa elverişlilik sertifikasının bağlı olduğu tip sertifikasının askıya alınması veya iptal edilmesi.

M.A.902 (b) Uçuşa izin verilmeyecek durumlar

Uçuşa elverişlilik sertifikasının geçersiz olması veya aşağıdakilerden herhangi birisinin gerçekleşmesi durumunda hava aracının uçuş yapmasına izin verilmez:

- 1) Hava aracının veya hava aracına takılı herhangi bir komponentin sürekli uçuşa elverişlilik durumunun bu Talimat gereklerini karşılamaması,
- 2) Hava aracının; EASA, FAA, TCCA (Kanada), ANAC (Brezilya) veya imzalanan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen otoriteler ve kuruluşlar ile Genel Müdürlük tarafından yapılacak değerlendirme sonrası denkliği kabul edilen otoriteler tarafından onaylanmış

tip tasarımı ile uygun olmaması,

3) Gerekli önlemler almadan, hava aracının onaylı uçuş el kitabı veya uçuşa elverişlilik sertifikası sınırlamalarının ötesinde işletiliyor olması,

4) Hava aracının, uçuşa elverişliliğine olumsuz şekilde etki eden bir olaya veya kazaya karışmasının akabinde hava aracının uçuşa elverişliliğini tekrar kazandıracak yeterli ve uygun işlemlerin yapılamaması durumunda,

5) Yapılan modifikasyonun veya tamirin SHT-21 Talimatı (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light) gerekleri ile uyumlu olmaması durumunda.

6) Genel Müdürlüğün hava aracı uçuşa elverişliliği ve operasyonuna ilişkin yayımladığı geçerli diğer mevzuatlardaki gerekliliklerin karşılanmadığı durumda.

M.A.902 (c) ARCnin SHGMye iade edilmesi

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geri alınması veya iptal edilmesi durumunda, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası Genel Müdürlüğe iade edilir.

M.A.903 Hava Aracı Devri

M.A.903 (a) Genel Müdürlük izni

Türkiye içerisinde bir hava aracı devredilirken, kendi filosuna/yönetimine alacak işletme, Genel Müdürlükten onay alır.

M.A.903 (b) ARC geçerliliği

Mevcut uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası son geçerlilik tarihine kadar geçerlidir.

Tescil işaretinin değişmesi durumunda uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası son geçerlilik tarihi saklı tutularak Genel Müdürlük tarafından yeniden düzenlenir.

M.A.903 (c) İhraç uçuşa elverişlilik sertifikası

Yurt dışına hava aracı ihraç edilmesi durumunda Genel Müdürlük tarafından aşağıdaki hususlar sağlandığı takdirde ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlenir.

1) İhraç uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlanması için hava aracı sahibi/işleticisi Genel Müdürlüğe başvurur,

2) Ülkemizde üretilen yeni hava araçları hariç, hava aracı sahibi/işleticisi tarafından M.A.901 doğrultusunda tatminkâr derecede uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetimi yaptırılır,

3) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini SYK'nın yapması durumunda, hava aracının ilgili gereklilikleri sağladığına kanaat getirilirse ihraç uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlanması için Genel Müdürlüğe tavsiye raporu gönderilir.

- 4) Hava aracının sahibi/işleticisi, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini yapan kuruluşa (veya Genel Müdürlüğe), fiziksel kontrol için hava aracına ve dokümanlarına erişim izni verir
- 5) Hava aracının üretim/tasarım gereklilikleri kapsamında öngörülen şartları taşıdığına ve ihraç edilecek ülke otoritesi tarafından talep edilen gereklilikler sağladığına kanaat getirildiğinde, Genel Müdürlük tarafından ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlanır. İhraç edilecek ülke otoritesi tarafından kabul edilebilecek uyumsuzluklar, ihraç uçuşa elverişlilik sertifikasında belirtilir.

M.A.904 Türkiye'ye İthal Edilecek Hava Aracına Ait İşlemler

M.A.904 (a) Genel Müdürlük izni

Türkiye'ye herhangi bir ülkeden hava aracı ithal edecek hava aracı sahibi/işleticisi aşağıdakileri yerine getirir:

- 1) Aşağıdakileri temin ederek Genel Müdürlükten ithal teknik uygunluk yazısı alır.
 - a) EASA, FAA, TCCA ve ANAC veya ülkeler arası ikili anlaşmalarda bu yönde hüküm bulunduğu durumda söz konusu ülke sivil havacılık otoritesi tarafından onaylanmış tip sertifikası ve teknik data listesi,
 - b) Hava aracının ithal edildiği ülkenin sivil havacılık otoritesi tarafından son 60 gün içerisinde ülkemize hitaben düzenlenmiş İhraç Uçuşa Elverişlilik Belgesi/Sertifikası veya eşdeğer bir evrak veya hava aracı yeni üretilmiş ise üreticinin işletici firmaya hitaben yazdığı uçak tipi, üretici seri numarası ile motor tipi ve seri numaralarının yazılı olduğu belge,
 - c) Onaylanmış veya onaya sunulan AMP referans alınarak tespit edilmiş bakım görevlerinin, bu Talimata uygun olarak servise verilmesini sağlamak üzere yapılan/yapılacak köprüleme bakımına ait bilgi ve detayları içeren bir rapor.
- 2) Uçuşa elverişlilik sertifikasının SHT-21'de belirtilen kurallara göre yayımlanması için Genel Müdürlüğe başvurur,
 - a.) Yeni üretilmiş hava araçları hariç, M.A.901 doğrultusunda tatminkâr seviyede uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yaptırır, yeni üretilmiş hava araçlarının uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetimi Genel Müdürlük tarafından SHT-21 gereklerinin karşılandığını temin etmek üzere evrak üzerinden yapılır. Olası emniyet zayıflığı ve risk değerlendirmesine bağlı olarak, Genel Müdürlükçe uygun görüldüğünde M.A.901 doğrultusunda tatminkâr seviyede uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yerinde yapılır.
 - b.) M.A.302'ye uygun olarak hazırlanmış ve onaylanmış AMP'ye göre gerekli bakımları yaptırır.

M.A.904 (b) UEGG Genel Müdürlük dışında gerçekleştirildiğinde

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi Genel Müdürlük haricinde bir kuruluş tarafından yapılması durumunda, kuruluş hava aracının ilgili gerekleri sağladığına kanaat getirdiğinde uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlanması için Genel Müdürlüğe tavsiye raporu gönderir.

M.A.904 (c) Erişim imkanı verilmesi

Hava aracının sahibi/işleticisi, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini yapan kuruluşa (veya

Genel Müdürlüğe), fiziksel kontrol için hava aracına ve dokümanlarına erişim imkanı sağlar.

M.A.904 (d) SHT-21'e uygunluk

Hava aracının SHT-21 gerekliliklerini sağladığına kanaat getirildiğinde, Genel Müdürlük tarafından uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlanır.

M.A.904 (e) İlk UEGG sertifikası

Genel Müdürlük, hava aracı uçuşa elverişlilik sertifikası ile birlikte geçerlilik tarihinde sınırlandırma gerektirecek emniyet riskine ilişkin bir neden tespit etmediği sürece, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını bir yıllık süreli yayımlar.

M.A.905 Bulgular

M.A.905 (a) Seviye 1 bulgu

Seviye 1 bulgu, emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan her türlü Part-M kuralları ile önemli derecedeki uygunsuzluk durumudur.

M.A.905 (b) Seviye 2 bulgu

Seviye 2 bulgu, emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini tehlikeye atma olasılığına sahip her türlü Part-M gerekleriyle uygunsuzluk durumudur.

M.A.905 (c) Düzeltici faaliyet planı

Sorumluluğu M.A.201 maddesinde tanımlanan kişi veya kuruluş, bulgulara ilişkin bildirimin alınmasından sonra belirtilen süre içerisinde kök neden analizlerini de içeren bir düzeltici faaliyet planı sunar. Düzeltici işlemler, bildirilen bulguların kapatılabilmesi için tatmin edici faaliyetleri ve tekrar meydana gelmesini önleyecek düzenlemeleri içerir.

BÖLÜM B-GENEL MÜDÜRLÜK PROSEDÜRLERİ

ALTBÖLÜM B – HESAP VERİLEBİLİRLİK

M.B.201 Sorumluluklar

Genel Müdürlük bu EK gerekliliklerine uyumun kontrolü amacıyla denetim, inceleme ve soruşturmalar gerçekleştirir.

ALTBÖLÜM C – SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK

M.B.300 Bilgi Havuzu

M.B.300 (a) Genel Esaslar

Genel Müdürlük, uçuşa elverişlilik ve sürekli hava aracı emniyetine ilişkin bilgilerin toplanması, saklanması ve paylaşılmasına yönelik bir bilgi havuzu tesis eder.

M.B.300 (b) Bilgi Havuzunun Kapsamı

Bilgi havuzunda aşağıdaki içerikler yer alır:

- a) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetim kuruluşları (CAMO/CAO) ve işletmecilerden alınan raporlar,
- b) Uçuşa elverişlilik direktifleri (AD), emniyet bültenleri (SB) ve tavsiye edilen uygulamalar,
- c) Gözetim faaliyetleri sonucu elde edilen bulgular, uygunsuzluk raporları ve düzeltici faaliyetler,
- d) Kaza, ciddi olay ve emniyet raporlama sisteminden elde edilen veriler,
- e) Genel Müdürlük tarafından uygun görülen diğer teknik veya operasyonel bilgiler.

M.B.300 (c) Yönetim ve Güncelleme

Bilgi havuzu, kuruluşlar tarafından ve Genel Müdürlük tarafından sürekli güncellenir. Verilerin doğruluğu ve güncelliği, ilgili daire başkanlıklarınca sağlanır. Kuruluşların yükümlülükleri kapsamında sağlayacağı bilgiler, belirlenen format ve en geç 30 gün içerisinde havuza aktarılır.

M.B.300 (d) Erişim ve Kullanım

Yetkili Genel Mdürülük personeli, görevleri kapsamında bilgi havuzuna erişebilir. Kuruluşlar, sadece kendilerine ait verilere erişim hakkına sahiptir. Ulusal ve uluslararası kurumlarla yapılacak bilgi paylaşımı, gizlilik ve veri koruma ilkelerine uygun yürütülür.

M.B.300 (e) Erişim ve Kullanım

Bilgi havuzunda yer alan veriler, yetkisiz erişimlere karşı korunur. Kişisel veriler, 7 Nisan 2016 tarih ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak işlenir. Veri güvenliği, elektronik kayıt ve arşiv sistemleri aracılığıyla sağlanır.

M.B.302 İstisnai Hükümler (Esneklik Hükümleri)

M.B.302 (a) Genel Esaslar

Olağanüstü operasyonel ihtiyaçların ortaya çıkması, acil durumların yaşanması veya beklenmeyen şartların meydana gelmesi halinde, Genel Müdürlük; uçuş emniyetinin kabul edilebilir seviyesinin korunması kaydıyla ve geçici olmak şartıyla bu Talimatta yer alan gerekliliklerden sapmaya izin verebilir.

M.B.302 (b) Uygulama Şartları

Genel Müdürlük tarafından sağlanacak esneklik;

- Emniyet seviyesini düşürmeyecek,
- Ulusal veya uluslararası zorunluluklar nedeniyle mevzuatın katı biçimde uygulanmasının mümkün olmaması hâlinde,
- Orantılılık ilkesi çerçevesinde uygulanabilir olmalıdır.

M.B.302 (c) Başvuru ve Değerlendirme

İlgili kuruluş veya işletmeciler, esneklik talebini gerekçeleri ile birlikte Genel Müdürlüğe yazılı olarak sunar. Talep; emniyet analizi, risk değerlendirmesi ve telafi edici tedbirleri içermelidir. Genel Müdürlük, talebi teknik bir incelemeye tabi tutar ve uygun görülmesi hâlinde istisna tanır.

M.B.302 (d) Uygulama ve Sınırlar

Tanınan esneklik, belirli süreli veya kalıcı olabilir. Süreli esnekliklerde, sürenin bitiminde ilgili kuruluşun mevzuata tam uyum sağlaması esastır. Esneklik hükümleri kapsamında alınan kararlar, gerekçeleri ile birlikte kayıt altına alınır.

M.B.302 (e) Uygulama ve Sınırlar

Uygulama, ulusal mevzuat portalında yayımlanarak sektör paydaşlarının erişimine açılır.

M.B.303 Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik izleme

M.B.303 (a) Gözetim programı

Genel Müdürlük kendi sicilindeki uçak filosunun uçuşa elverişlilik durumunu izlemek için risk temelli bir yaklaşım üzerine bir gözetim programı geliştirir.

M.B.303 (b) Ürün gözetimleri

Gözetim programı, hava aracının örnek ürün denetimlerini içerecek ve uçuşa elverişliliğin tüm temel risk unsurlarının tüm yönlerini kapsar.

M.B.303 (c) Standartların örneklenmesi

Ürün denetlemesi, ilgili gerekliliklerle ortaya konan uçuşa elverişlilik standartlarına göre örnekleme yoluyla yapılmalı, her bir bulgu tanımlanmalıdır.

M.B.303 (d) Bulguların yazılı bildirilmesi

Tanımlanan tüm bulgular, bu EK gerekliliklerine göre sınıflandırılacak ve M.A.201'e göre sorumlu kişi veya kuruluşa yazılı olarak iletilecektir. Genel Müdürlük, bulguların emniyet açısından önemini analiz etmek için bir süreç oluşturmalıdır.

M.B.303 (e) Bulgu kapatma faaliyetlerinin kayıt edilmesi

Genel Müdürlük, tüm bulguları ve kapatma faaliyetlerini kayıt altına alır.

M.B.303 (f) Diğer eklere göre de bulgu tespit edilmesi

Hava aracı gözetimleri sırasında bu EK'e veya başka herhangi bir EK'e uygunsuzluk gösteren kanıtlar bulunursa, bulgu ilgili olduğu EK'te belirtildiği şekilde ele alınır.

ALTBÖLÜM I – UÇUŞA ELVERİŞLİLİK GÖZDEN GEÇİRME SERTİFİKASI

M.B.901 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası tavsiyelerinin değerlendirilmesi

Bir başvurunun ve M.A.901 maddesi kapsamında düzenlenmiş uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası tavsiyesinin alınması üzerine:

- 1- Genel Müdürlüğün uygun niteliklere sahip personeli, tavsiyede yer alan uygunluk beyanının, M.A.901 maddesi uyarınca eksiksiz bir uçuşa elverişlilik incelemesinin yapıldığını gösterdiğini doğrular.
- 2- Genel Müdürlükçe inceleme yapılır ve tavsiyenin değerlendirilmesini desteklemek için daha fazla bilgi talep edebilir.

M.B.903 Bulgular

Hava aracı gözetimleri sırasında veya başka yollarla bir Part-M gerekliliğine uyulmadığını gösteren kanıtlar tespit edilirse, Genel Müdürlük aşağıdaki önlemleri alır:

- 1- Seviye 1 bulgular için, Genel Müdürlük, sonraki uçuştan önce uygun düzeltici önlemin alınmasını isteyecek ve Genel Müdürlük, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını iptal etmek veya askıya almak için derhal harekete geçecektir.
- 2- Seviye 2 bulgular için, Genel Müdürlük tarafından gerekli tutulan düzeltici faaliyet, bulgunun niteliğine uygun olacaktır.

PART-M İLAVE GEREKLİLİKLERİ

EK-1.1 Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Sözleşmesi

1. Hava aracı sahibi / İşletici, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işlemlerini yerine getirmek üzere M.A.201'e göre onaylı bir CAMO veya CAO ile sözleşme yaptığında, söz konusu sözleşmenin bir kopyasını her iki tarafça da imzalanmasına müteakiben Genel Müdürlüğe sunar.

2. İlgili sözleşme bu Talimat gerekliliklerine göre düzenlenir ve hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğine ilişkin her bir imza tarafına ait olan yükümlülükleri tanımlar.

3. İlgili sözleşme asgari aşağıdakileri içerir;

- Hava aracının tescili, tipi ve seri numarası,
- Hava aracı sahibinin adı veya İşleticinin ticari ismi ve adresi dahil olmak üzere şirket detayları,
- Sözleşme yapılan CAMO veya CAO'nun adres dahil tüm detayları,
- Operasyon tipi.

4. Aşağıdaki ifadeyi belirtir:

“Hava aracı sahibi / işleticisi, söz konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinin yönetilmesi, Genel Müdürlük tarafından onaylanmak üzere bir bakım programının geliştirilmesi ve bu bakım programı doğrultusunda bakım işlemlerinin uygulanmak üzere gerekli organizasyonun yapılması görevlerini CAMO/CAO'ya devreder.

Bu sözleşme gereğince, her iki imza tarafı da ilgili yükümlülüklerine uymayı taahhüt eder.

Hava aracı sahibi / işleticisi kendi bilgisi dahilinde olan hususlar kapsamında söz konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği ile ilgili olarak CAMO/CAO'ya verilen tüm bilgilerin doğru olduğunu ve olacağını ve ayrıca söz konusu hava aracında CAMO/CAO'nun onayı olmaksızın değişiklik yapılmayacağını beyan eder.

İmzacılardan herhangi birinin bu sözleşmeye aykırı davranması durumunda, CAMO veya CAO ile hava aracı sahibi veya işletmeci, bunun sözleşmenin devamını etkileyip etkilemediğini değerlendirecek ve Genel Müdürlüğü bilgilendirecektir. Kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen değerlendirmede, uygunsuzluğun emniyet açısından önemi ve tekrarlayıcı nitelikte olup olmadığı dikkate alınmalıdır. İmza sahiplerinden herhangi birinin bu değerlendirme sonucunda kendi sınırlamaları veya imzalayanın kusurları nedeniyle sorumluluklarını yerine getiremeyeceği sonucuna varması halinde sözleşme feshedilir ve Genel Müdürlüğe derhal bilgi verilir. Böyle bir durumda, hava aracı sahibi veya işleticisi, hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği ile bağlantılı her görev için tüm sorumluluğu üstlenecektir ve hava aracı sahibi veya işleticisi, sözleşme ile ilgili söz konusu

uygunsuzluk hakkında Genel Müdürlüğü 2 hafta içinde bilgilendirecektir. M.A.201(ea) uyarınca akdedilen sözleşme durumunda, Genel Müdürlük derhal bilgilendirilecektir.”

5. Hava aracı sahibi / işleticisi, M.A.201 gereği bir CAMO veya CAO ile sözleşme yaptığında, her bir tarafın yükümlülükleri aşağıdaki gibi belirtir:

5.1. CAMO veya CAO yükümlülükleri:

1. Yetki kapsamında ilgili hava aracı tipinin mevcut olması;
2. Söz konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini devam ettirmek üzere aşağıda belirtilen koşullara uymak:
 - (a) Söz konusu hava aracı için, uygulanabilirliği varsa güvenilirlik programını da içerecek şekilde, bir bakım programı oluşturmak;
 - (b) M.A.803 (c) bendine göre hava aracı sahibi pilot tarafından uygulanacak bakım işlemlerini (söz konusu onaylı bakım programında) beyan etmek;
 - (c) Söz konusu hava aracının bakım programının onayını organize etmek;
 - (d) Onaylanmasına müteakiben, söz konusu hava aracı bakım programının bir kopyasını hava aracı sahibi / işleticisine iletmek;
 - (e) Söz konusu hava aracının mevcut onaylı bakım programı ile daha önceki bakım programı arasındaki farklılıkların tespit edilmesini ve uyumlu hale getirilmesi için gerekli bakım işlemlerinin gerçekleştirilmesini organize etmek;
 - (f) Onaylı bakım kuruluşu tarafından uygulanacak bakımı organize etmek;
 - (g) Uygulanması gereken tüm uçuşa elverişlilik direktiflerini organize etmek;
 - (h) Planlı bakım ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemleri sırasında tespit edilen veya hava aracı sahibi tarafından rapor edilen tüm uygunsuzlukların onaylı bakım kuruluşu tarafından giderilmesini organize etmek;
 - (i) Komponentlerin muayenesi, ömürlü parçaların değiştirilmesi ve geçerli herhangi bir AD'nin gerçekleştirilmesi dahil olmak üzere planlı bakımların koordinasyonunu sağlamak, sürekli uçuşa elverişlilik anlamında etkiye sahip operasyonel gerekliliklere, Genel Müdürlük tarafından belirlenen sürekli uçuşa elverişlilik gerekliliklerine ve bir emniyet sorununa anında tepki vermesi için Genel Müdürlükçe gerekli kılınan tedbirlere uyum göstermek;
 - (j) Söz konusu hava aracının onaylı bakım kuruluşunda bakımın uygulanacağı her durumu hava aracı sahibine ya da işletmecisine bildirmek;
 - (k) Tüm hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarını yönetmek ve saklamak;
 - (l) Hava aracı bakım programından herhangi bir sapma için Genel Müdürlüğe yapılan herhangi bir başvurunun işletici veya hava aracı sahibi ile koordinasyonunu sağlamak;
 - (m) Bakım kontrol uçuşları gerçekleştirirken hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği konusunda işletmeciyi veya hava aracı sahibi pilota destek olmak.
3. Uygulama öncesinde, hava aracında gerçekleştirilecek her bir modifikasyonun SHT-21 Talimatına (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light) göre onayını organize etmek;

Bir tasarıma uygunluk beyanına tabi bir hava aracı söz konusu olduğunda, herhangi bir modifikasyon için uygunluk beyanını söz konusu modifikasyon uygulanmadan önce SHT-21 (EASA Part-21 Light Subpart F) uyarınca organize etmek.

4. Uygulama öncesinde, hava aracında gerçekleştirilecek her bir tamirin SHT-21 Talimatına (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light) göre onayını organize etmek;

Bir tasarıma uygunluk beyanına tabi bir hava aracı söz konusu olduğunda, herhangi bir tamir için uygunluk beyanını söz konusu tamir uygulanmadan önce SHT-21 (EASA Part-21 Light Subpart N) uyarınca organize etmek.

5. CAMO veya CAO tarafından talep edildiği halde söz konusu hava aracının hava aracı işleticisi tarafından onaylanmış bakım kuruluşlarında bakımın uygulanmadığı her durumu Genel Müdürlüğe bildirmek;

6. Mevcut sözleşmeye uyulmadığı taktirde Genel Müdürlüğü bu durumdan haberdar etmek;

7. Gerektiğinde söz konusu hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin gerçekleştirildiğinden ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının tanzim edildiğinden veya Genel Müdürlüğe tavsiyede bulunulduğundan emin olmak;

8. Tanzim veya temdit edilen her bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının bir kopyasını Genel Müdürlüğe 10 gün içerisinde göndermek;

9. Geçerli mevzuat tarafından gerekli görülen tüm olay bildirimlerini yapmak;

10. Mevcut sözleşmenin geçerliliği taraflardan herhangi biri tarafından sonlandırıldığında, Genel Müdürlüğü bu durumdan haberdar etmek.

5.2. Hava aracı sahibinin veya işleticisinin yükümlülükleri

1. Onaylı bakım programı hakkında genel olarak bilgi sahibi olmak;

2. Bu Talimat hakkında genel olarak bilgi sahibi olmak;

3. Söz konusu hava aracının bakımını, CAMO veya CAO'nun talebi üzerine CAMO veya CAO ile mutabık kalınan zamanda onaylı bakım kuruluşuna yaptırmak,

4. CAMO veya CAO'ya danışmadan hava aracında değişiklik yapmamak;

5. CAMO veya CAO'nun kontrolü ve bilgisi dışında istisnai olarak uygulanan tüm bakım işlemlerini CAMO veya CAO'ya bildirmek,

6. Operasyon esnasında tespit edilen tüm hasar ve arızaları teknik kayıt defteri vasıtasıyla CAMO veya CAO'ya rapor etmek;

7. Mevcut sözleşmenin taraflardan herhangi biri tarafından sonlandırıldığı durumlarda, Genel Müdürlüğü bu durumdan haberdar etmek,

8. Söz konusu hava aracı satıldığında, Genel Müdürlüğü ve CAMO veya CAO'yı bu durumdan haberdar etmek;

9. Geçerli mevzuat tarafından gerekli görülen tüm olay bildirimlerini yapmak,

10. Söz konusu hava aracının uçuş saatleri ve diğer her bir kullanım ile ilgili bilgileri mutabık olunduğu şekilde CAMO veya CAO'ya düzenli olarak bildirmek;

11. M.A.803 (c) bendi kapsamında ortaya konmakta olan onaylı bakım programında beyan edildiği şekilde bakım işlemleri listesinin limitlerini aşmadan hava aracı sahibi pilot tarafından bakım gerçekleştirildiğinde, M.A.803 (d) bendi kapsamında belirtilen teknik kayıt defterine bakım çıkış sertifikasını kayıt etmek;

12. M.A.305 (a) bendine göre hava aracı sahibi pilot tarafından uygulanan bakım işlemlerini, gerçekleştirildiği tarihe müteakip 30 gün içerisinde, CAMO veya CAO'ya bildirmek.

13. Onaylı bakım programına uyumu sağlamak ve bir bakım programı aralığının herhangi bir kereye mahsus uzatılması için Genel Müdürlüğe yapılan başvurunun sonuçlandırılması için CAMO veya CAO ile koordinasyon sağlamak;

14. Hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini etkileyebilecek operasyonel gerekliliklere herhangi bir uyumsuzluk hakkında CAMO veya CAO'yu bilgilendirmek;

15. Hava aracını gerekli konfigürasyonda tutmak için yerine getirilmesi gereken herhangi bir operasyonel gereklilik (Örneğin: özel onaylar) hakkında CAMO veya CAO'yu bilgilendirmek.

6. Hava aracı sahibi / işleticisi, M.A.201 gereği bir CAMO veya CAO ile sözleşme yaptığında, zorunlu olay bildirimleri ile ilgili olarak her bir tarafın sorumlulukları açıkça belirtilir.

7. M.A.201(ea) maddesinin uygulanması durumunda ek gereklilikler:

Yukarıda 5.1 ve 5.2 maddelerinde listelenen gerekliliklere ve yükümlülükler ek olarak, CAMO ile işletici arasında M.A.201(ea) maddesine uygun olarak bir sözleşme akdedildiğinde, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi sözleşmesi de aşağıdaki 7.1 ila 7.3. maddelerinin gerekliliklerine uygun olacaktır.

Sözleşme imzalanmadan önce, işletici, CAMO'nun sözleşme gerekliliklerini yerine getirme kabiliyetine ve kapasitesine sahip olduğundan emin olmak için CAMO'yu değerlendirecektir.

7.1. Uygunluk:

M.A.201(ea) uyarınca sürekli uçuşa elverişlilik sözleşmesi, yalnızca ilgili hava taşıyıcısının SHY-6A Yönetmeliğine göre ruhsat sahibi olması ve CAMO'nun aynı hava taşıyıcısı iş grubunun bir parçası olması durumunda akdedilecektir. Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi sözleşmesi, M.A.201(ea)'de açıklanan koşulların nasıl karşılandığının açık bir tanımını içerecektir. Özellikle, kuruluşların bireysel olarak kendi yönetim sistemlerinin birbirleri arasında nasıl uyumlu hale getirildiğini açıklayacaktır.

7.2. CAMO'nun ek yükümlülükleri:

1. Sözleşmenin yerine getirilmesine ilişkin işleticinin prosedürleri hakkında bilgi sahibi olmak;
2. Sürekli uçuşa elverişlilik görevlerini altyükleniciye vermeden önce işleticinin mutabakatını aramak;
3. Hava aracının CAMO'nun talep ettiği şekilde işletici tarafından onaylı bakım kuruluşuna sunulmaması, mevcut sözleşmeye uyulmaması veya sözleşmenin taraflardan herhangi biri tarafından feshedilmesi durumunda derhal Genel Müdürlüğü bilgilendirmek;
4. İşleticinin personeline, CAMO'ya ilişkin aşağıdakileri anlamalarını sağlamak için eğitim vermek:
 - (a) politikalar ve prosedürler, sorumluluklar, yükümlülükler, görevler ve arayüz alanları;
 - (b) iletişim hatları (örneğin hava aracı kayıtları, doğru uçuşa elverişlilik bilgilerinin normal çalışma saatleri dışında da zamanında değiş tokuşu);
 - (c) özelleştirilmiş yazılım kullanımı, güvenilirlik izleme, hava aracı teknik kayıt sisteminin kullanımı ve birlikte çalışabilirlik hükümleri gibi özellikle CAMO'ya ilişkin prosedürler.

7.3. İşleticinin ek yükümlülükleri:

1. Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının yayımlanması ve yenilenmesi konularında CAMO ile arayüz prosedürleri geliştirmek;
2. SHT-145 Talimatına göre onaylanmış veya Genel Müdürlükçe kabul edilen bir bakım kuruluşu ile sözleşmenin olmadığı yerlerde beklenmedik bakım ihtiyaçları olması durumunda, derhal CAMO'yu bilgilendirmek;
3. Sözleşme taraflardan herhangi biri tarafından feshedildiğinde Genel Müdürlüğü derhal bilgilendirmek;
4. İşleticiye ilişkin aşağıdakileri anlamalarını sağlamak için CAMO personeline eğitim sağlamak:
 - a) politikalar ve prosedürler, sorumluluklar, yükümlülükler, görevler ve arayüz alanları;
 - b) iletişim hatları;
 - c) operasyonel prosedürler, özelleştirilmiş yazılım kullanımı, hava aracı teknik kayıt sisteminin kullanımı ve birlikte çalışabilirlik hükümleri gibi özellikle işleticiye ilişkin prosedürler.

EK-1.2 Yetkilendirilmiş Bakım Çıkış Sertifikası “SHGM Form 1”

Bu talimat, sadece bakım gereği için SHGM Form 1 kullanımı ile ilgilidir. Üretim gereği SHGM Form 1 kullanımı SHT-21 Talimatı gerekliliklerine göre yapılacaktır. İlgili forma Genel Müdürlük internet sitesinden erişim sağlanabilmektedir.

1. AMAC VE KULLANIM

- 1.1. Sertifikanın esas amacı ürünler, parçalar ve teçhizat (bundan böyle "Parça" olarak adlandırılacaktır.) üzerinde uygulanan bakım işlemlerinin uçuşa elverişliliğini beyan etmektir.
- 1.2. Sertifika ve Parça(lar) arasında mutlaka ilişki kurulmalıdır. Belgeyi düzenleyen, orijinal bilgilerin doğrulanmasını sağlayacak bir şekilde Sertifikayı tutmalıdır.
- 1.3. Sertifika birçok uçuşa elverişlilik otoritesi tarafından kabul edilmekle birlikte, iki taraflı sözleşmelerin mevcudiyetine ve/veya uçuşa elverişlilik otoritesinin politikasına bağlı olabilir. Bu Sertifika içerisinde geçen "onaylı tasarım verileri", ithal eden ülkenin uçuşa elverişlilik otoritesi tarafından da onaylanmalıdır.
- 1.4. Sertifika bir sevk irsaliyesi veya teslim ordinosu değildir.
- 1.5. Hava araçları bu sertifika kullanılarak bakımdan çıkarılmayacaktır.
- 1.6. Söz konusu sertifika, parçanın belirli bir hava aracına, motora veya pervaneye takılmasına onay teşkil etmemekle birlikte; son kullanıcının, söz konusu parçanın Uçuşa Elverişlilik onay durumunu belirlemesine yardımcı olmaktadır.
- 1.7. Üretim çıkışı ve bakım çıkışı yapılmış parçaların aynı sertifika üzerinde yer almasına izin verilmez.

2. GENEL FORMAT

- 2.1. Hane numaraları ve her bir hanenin konumu dahil olmak üzere sertifika, ekte yer alan formata uygun olmalıdır. Bununla birlikte, her bir hanenin boyutu münferit uygulamalara uyacak şekilde değiştirilebilir, ancak bu değişiklik sertifikanın tanınmayacak hale gelmesine sebebiyet verecek kadar olmamalıdır.
- 2.2. Sertifika yatay formatta olmalıdır, ancak sertifika tanınabilir ve okunaklı olduğu sürece genel boyut belirgin bir şekilde büyütülebilir veya küçültülebilir. Herhangi bir şüphe halinde Genel Müdürlüğe başvurulmalıdır.
- 2.3. Kullanıcı veya parçayı takanın sorumluluk beyanı, formun ön veya arka yüzünde yer alabilir.
- 2.4. Baskı kalitesinin kolay okumaya olanak verecek şekilde açık, net ve okunaklı olması gerekmektedir.
- 2.5. Sertifika, matbaa baskısı veya bilgisayarda hazırlanabilecek olmakla birlikte, her iki durumda da çizgilerin ve karakterlerin basımı, net, okunaklı ve tanımlanmış formata uygun olmalıdır.
- 2.6. Sertifika, İngilizce lisanında ve eğer mümkün ise, bir veya daha fazla sayıda lisanda olabilir.
- 2.7. Sertifika üzerine girilecek bilgiler, dijital olarak veya kitap yazısıyla yazılan büyük harflerle elle yazılabilir ve kolay okunmalıdır.
- 2.8. Anlaşılır olması için kısaltma kullanımını asgari seviyede tutunuz.

2.9. Düzenleyen tarafından sertifikanın arka yüzündeki boşluk herhangi bir onay beyanına yer verilmeden ilave bilgi için kullanılabilir. Sertifikanın arka yüzünün her türlü kullanımı sertifikanın ön yüzündeki uygun hane belirtilmelidir.

3. KOPYALAR

3.1. Müşteriye gönderilen veya düzenleyende kalan sertifika kopya sayısına ilişkin hiçbir kısıtlama bulunmamaktadır.

4. SERTİFİKA ÜZERİNDEKİ HATA (HATALAR)

4.1. Son kullanıcının sertifika üzerinde hata bulması halinde, bu hatanın sertifikayı düzenleyene yazılı olarak bildirmesi gerekmektedir. Hatanın doğrulanabilmesi ve düzeltilebilmesi halinde, düzenleyen yeni bir sertifika tanzim edebilir.

4.2. Yeni sertifika yeni bir takip numarasına, imzaya ve tarihe sahip olmalıdır.

4.3. Yeni bir sertifika düzenlenmesine yönelik talep, parça(ların) durumunu doğrulamaksızın kabul görebilir. Yeni sertifika, güncel duruma ilişkin bir beyan değildir ve aşağıdaki ifade ile hane 12'de önceki sertifikaya atıfta bulunulmalıdır.

“Bu sertifika [ilk tanzim tarihini giriniz] tarihli [ilk takip numarasını giriniz] numaralı Sertifikanın [düzeltile hane (haneleri) giriniz] hanedeki (hanelerdeki) hatayı (hataları) düzeltmektedir ve uygunluğu/durumu/bakım çıkışını kapsamamaktadır”. Her iki Sertifika da ilki ile ilişkili olan muhafaza süresince tutulmalıdır.

5. SERTİFİKANIN DÜZENLEYEN TARAFINDAN DOLDURULMASI

Hane 1 Onaylayan Yetkili Otorite/Ülke

Bu haneye Genel Müdürlük bilgilerinin yazılması gerekmektedir.

Hane 2 SHGM Form 1 başlık

“AUTHORISED RELEASE CERTIFICATE
SHGM FORM 1”

Hane 3 Form Takip Numarası

Hane 4'te tanımlanan kuruluşun numaralandırma sistemi/prosedürü tarafından belirlenmiş özgün numarayı giriniz; bu numara alfa/nümerik karakterleri içerebilir.

Hane 4 Kuruluş Adı ve Adresi

Bu sertifikanın kapsadığı işlemin, bakım çıkışını gerçekleştiren onaylı kuruluşun (SHGM Form 3'e bakınız.) tam adını ve adresini giriniz. Bu hanede logoya hane içerisine sığdığı takdirde izin verilir.

Hane 5 İş Emri/Anlaşma/Fatura

Parçaların müşteri tarafından izlenebilirliğini kolaylaştırmak amacıyla, iş emri numarasını, anlaşma numarasını, fatura numarasını veya benzer referans numarayı giriniz.

Hane 6 Parça

Birden fazla parça olduğu durumlarda, her bir parça için satır numarası giriniz. Bu hane, hane 12'de yer alan açıklamalara, kolaylıkla çapraz referans yapılmasını sağlamaktadır.

Hane 7 Tanım

Parçanın adını veya tanımını giriniz. Sürekli uçuşa elverişlilik veya bakım verilerine yönelik talimatlarda kullanılan terim tercih edilmelidir (Örneğin; Resimli Parçalar Katalogu, Hava Aracı Bakım El Kitabı, Servis Bülten, Komponent Bakım El Kitabı).

Hane 8 Parça Numarası

Parça numarasını parçanın veya etiket/ambalajı üzerinde görüldüğü şekilde giriniz. Motor veya pervane durumunda model adı kullanılabilir.

Hane 9 Miktar

Parça(lar)ın miktarını belirtiniz.

Hane 10 Seri Numarası

Parçanın bir seri numarası ile tanımlanması yasal olarak gerekiyorsa, söz konusu seri numarasını buraya giriniz. İlâveten, yasal olarak gerekli görülmeyen diğer her bir seri numarası da girilebilir. Parça üzerinde belirtilen hiçbir seri numarası olmaması halinde "N/A (Geçerli Değildir)" ibaresini giriniz.

Hane 11 Durum/İşlem

Aşağıda hane 11 için izin verilen girişler tanımlanmıştır. Birden fazla durumun geçerli olabileceği durumlarda, yapılan bakım işleminin kapsamını ve/veya parçanın durumunu en doğru şekilde açıklayan terimi kullanınız.

(i) Yenileştirme - Uçak Parçasının, Tip Sertifikası Sahibinin veya ekipman imalatçısının, Sürekli Uçuşa Elverişliliğe yönelik talimatlarında veya Otorite tarafından onaylanmış veya kabul edilmiş verilerde belirtilen geçerli servis toleransları ile uyumlu olmasını sağlayan bakım işlemi anlamına gelmektedir. Uçak Parçası, yukarıda belirtilen veriler doğrultusunda en azından alt parçalarına ayrılmış, temizlenmiş, kontrol edilmiş, gerektiği şekilde onarılmış, yeniden montajı yapılmış ve test edilmiş olacaktır.

(ii) Tamir – Arızanın geçerli bir standart (*) kullanılarak giderilmesi.

(iii) Kontrol/Test - Geçerli bir standart (*) doğrultusunda inceleme, ölçüm, vb. (Örneğin; gözle muayene, fonksiyonel test işlemi, tezgah test işlemleri, vb.)

(iv) Modifikasyon - Bir uçak parçasının geçerli bir standarda (*) uygun olması için değiştirilmesi.

(*) Geçerli standart, Genel Müdürlük tarafından onaylanmış veya kabul edilmiş bir imalat/dizayn /bakım/kalite standardı, metodu, tekniği veya uygulaması anlamına gelmektedir. Geçerli standart hane 12'de belirtilir.

Hane 12 Açıklamalar

Uygulanan bakım işlemi ile ilgili olarak, parçanın uçuşa elverişliliğini tespit etmek üzere kullanıcı veya takan kişi için gerekli olan, ister doğrudan ister destekleyici dokümantasyona atıfta bulunarak hane 11'de belirtilen bakım işlemini tanımlayınız. Gerekli olması halinde, ana SHGM Form 1'e atıfta bulunularak ayrı bir sayfa kullanılabilir. Her açıklama, hane 6'da belirtilen hangi parça ile ilişkili olduğunu açık bir şekilde tanımlamalıdır.

Hane 12 içerisine yazılabilecek örnek bilgiler şunlardır:

(i) Revizyon durumu ve referansı dahil olmak üzere, kullanılan bakım verileri,

(ii) Uçuşa elverişlilik direktifleri veya servis bültenler ile uyum durumu,

- (iii) Uygulanan tamirler,
- (iv) Uygulanan modifikasyonlar,
- (v) Değiştirilmiş parçalar,
- (vi) Ömürlü parça durumu,
- (vii) Müşteri İş Emrinden sapmalar,
- (viii) Yabancı Sivil Havacılık Otoritesinin Bakım gerekliliğinin karşılanmasına ilişkin bakım çıkışı beyanları,
- (ix) Teslim sonrası, sevkiyat gereklilikleri veya yeniden takılma işlemi için ihtiyaç duyulan bilgiler,
- (x) Bu Talimat doğrultusunda onaylı F bakım kuruluşları için M.A.613 kapsamında atıfta bulunulan komponent bakım çıkış sertifikası taahhüdü:

“Bu hanede aksi belirtilmediği sürece, hane 11'de belirtilen ve bu hanede açıklanan bakım işleminin, SHT-CAM EK-5 Part-CAO doğrultusunda yerine getirilmiş olduğu ve söz konusu işlem ile ilgili olarak parçanın bakımdan çıkışa hazır olduğu onaylanır. Bu, SHT-145 Talimatı kapsamında bir bakım çıkışı değildir.”

“Certifies that, unless otherwise specified in this block, the work identified in block 11 and described in this block was accomplished in accordance with the requirements of SHT-CAM EK-5 Part-CAO and in respect to that work the item is considered ready for release to service. ‘THIS IS NOT A RELEASE UNDER SHT-145 REGULATION’ ”

Verilerin elektronik SHGM Form 1'den yazdırılması halinde, diğer haneler için uygun olmayan her türlü bilgi bu haneye girilmelidir.

Hane 13a-13e

13a-13e haneleri için Genel Gereklilikler: Bakım çıkışı için kullanılmaz. Yanlışlıkla veya yetkisiz kullanımı engellemek için gölgelendiriniz, koyulaştırınız veya başka bir şekilde işaretleyiniz.

Hane 14a

Tamamlanmış iş için hangi mevzuatın geçerli olduğunu belirtmek için ilgili kutucuğu(ları) işaretleyin. Eğer “**other regulations specified in block 12**” kutucuğu işaretlenmiş ise geçerli olan diğer mevzuatın “**hane 12**”de belirtilmesi gerekmektedir. En az bir kutucuğun işaretli olmaksızın zorunlu olup, duruma göre her iki kutucuk da işaretlenmiş olabilir.

Bu talimata göre onaylı F Bakım Kuruluşları tarafından gerçekleştirilen tüm bakım işlemleri için, “**other regulation specified in block 12**” kutucuğunun işaretlenmiş olması gerekmektedir ve bakım çıkış taahhüdü “**hane 12**”de belirtilmek zorundadır. Bu durumda, “**unless otherwise specified in this block**” taahhüt ifadesi aşağıdaki durumları ifade etmek için kullanılır:

- (a) Bakımın tamamlanamadığı durumlar,
- (b) Bakımın bu Talimat standartlarından sapması durumlarında,
- (c) Bakımın SHY-M Yönetmeliğinde belirtilen farklı bir gereklilik doğrultusunda yürütülmesi durumunda, hangi ulusal mevzuata göre gerçekleştirildiği “**block 12**”de belirtilir.

SHT-145 Talimatı uyarınca onaylanmış bakım kuruluşları tarafından yürütülen tüm bakım işlemleri için, **“unless otherwise specified in block 12”** belgelendirme beyanı ifadesi aşağıdaki durumlar içindir;;

- (a) bakımın tamamlanamamış olması,
- (b) Bakımın SHT-145 tarafından gerekli görülen standartlardan sapmış olması,
- (c) Bakımın, SHT-145 kapsamında belirtilenler haricindeki bir gereklilik doğrultusunda uygulanmış olması. Böyle bir durumda, Hane 12’de bu Ulusal mevzuat belirtilir.

Hane 14b Yetkili İmza

Bu boşluk, yetkili kişinin imza atması için kullanılır. Bu haneyi, sadece Yetkili Otoritenin kural ve politikaları kapsamında özel olarak yetkilendirilmiş olan kişilerin imzalamasına izin verilmektedir. Yetkili Kişiyi tanımaya yardımcı olması için, söz konusu yetkili kişiyi belirten özgün bir numara ilave edilebilir.

Hane 14c Sertifika/Onay Numarası

Sertifika/Onay numarasını/referansını giriniz. Bu numara veya referans, Yetkili Otorite tarafından tanzim edilir.

Hane 14d Adı Soyadı

Hane 14b’yi imzalayan kişinin adını ve soyadını okunaklı bir şekilde giriniz.

Hane 14e Tarih

Hane 14b’nin imzalandığı tarihi giriniz; buradaki tarih gün = 2 haneli olarak gün, ay = ayın ilk 3 harfi, yıl = 4 haneli yıl formatında olmalıdır.

Kullanıcı/Takan Kişi Sorumlulukları

Son kullanıcılara, formun beraberindeki herhangi bir Parça’nın takımı ve kullanımı ile ilgili sorumluluklarından feragat etmediklerini bildirmek üzere Sertifikanın üzerinde aşağıdaki beyana yer veriniz:

“Bu sertifika, kendi başına takma yetkisi teşkil etmemektedir.

Kullanıcının/takan kişinin, hane 1’de belirtilen uçuşa elverişlilik otoritesinden farklı olan bir uçuşa elverişlilik otoritesinin mevzuatlarına göre bakım uyguladığı durumlarda; kullanıcının/takan kişinin, kendi uçuşa elverişlilik otoritesinin hane 1’de belirtilen uçuşa elverişlilik otoritesinden uçak parçalarını kabul ettiğinden emin olması esastır.

Hane 13a ve hane 14a kapsamında yer alan beyanlar, takma onayını teşkil etmemektedir. Tüm durumlarda, hava aracının uçuşu öncesinde hava aracı bakım kayıtlarının, kullanıcı/takan kişi tarafından ulusal mevzuatlar doğrultusunda tanzim edilmiş bir takma onayı içermesi gerekmektedir.”

EK-1.4 Karmaşık Bakım Görevleri

Aşağıdakiler, M.A.502 (d)3, M.A.801 (b)2 ve M.A.801 (c) kapsamında atıfta bulunulan karmaşık bakım görevlerini oluşturur:

1. Aşağıdaki gövde parçalarından herhangi birinin perçinleme, bağlama (birleştirme), laminasyon veya kaynak yoluyla modifikasyonu, tamiri veya değişimi:

- (a) Kutu kiriş/ (*box beam*);
- (b) Kanat stringeri (*wing stringer*) veya kord (veter) (*chord*) elemanı;
- (c) Uçak kanadı ana kirişi (*spar*);
- (d) Uçak kanadı ana kirişi flanşı (*spar flange*);
- (e) Truss tipi kiriş elemanı (*truss-type beam*);
- (f) Kiriş örgüsü (*web of a beam*);
- (g) Deniz uçağı gövdesinin (*flying boat hull*) veya palyenin (*float*) üçgen parçası (*keel*) veya sırt yayıklığı (*chine*) elemanı;
- (h) Kanat veya kuyruk yüzeyinde kıvrımlı /koruge sac kompresyon elemanı (*corrugated sheet compression member*);
- (i) Kanat ana ribi (*wing main rib*);
- (j) Kanat veya kuyruk yüzey gergi dikmesi (*brace strut*);
- (k) Motor yatağı (*engine mount*);
- (l) Gövde lonjeronu veya çerçevesi;
- (m) Yan kiriş (*side truss*), yatay kiriş (*horizontal truss*) veya bölme duvarı (*bulkhead*);
- (n) Koltuk destek bağı (*brace*) veya dayanağı (*bracket*);
- (o) Koltuk rayı değişimi;
- (p) İniş takımı dikmesi (*landing gear strut*) veya bağlantı dikmesi (*brace strut*);
- (q) Mil (*axle*);
- (r) Tekerlek ve
- (s) Düşük sürtünme kaplaması (*low-friction coating*) değişimi hariç, kayak (*ski*) veya kayak kaidesi (*ski pedestal*).

2. Aşağıdaki parçalardan herhangi birinin modifikasyonu veya tamiri:

- (a) Hava aracı yüzeyi (*aircraft skin*) veya hava aracı palyesinin yüzeyi (*aircraft float*), çalışmanın destek, kalibre (*jig*) veya aparat (*fixture*) gerektirmesi halinde;
- (b) Basınçlandırma yüklerine maruz kalan hava aracı yüzeyi (*aircraft skin*), yüzeyde oluşan hasarın herhangi bir yönde 15 cm'den (6 inçten) fazla olması halinde;
- (c) Bir kumanda kolonu (*control column*) pedal, şaft, kadran (*quadrant*), manivela (*bell crank*), tork tüpü, kumanda yekesi (*control horn*) dövülmüş veya döküm dayanak (*forged or cast bracket*) dahil, ancak aşağıdakiler hariç olmak üzere, bir kumanda sisteminin yük taşıyan parçası;

(i) Tamir ek yerinin/birleştirmesinin (*repair splice*) veya kablo montajının (*cable fitting*) tokaçlanması (kalıpta dövülmesi) (*swaging*) ve

(ii) Perçinleme yoluyla tutturulmuş bir püspül (itmeli-çekmeli) tüp ucu bağlantısının değişimi ve

(d) Bir imalatçı tarafından söz konusu bakım el kitabında, yapısal tamir el kitabında veya sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında temel yapı olarak belirlenmiş, (1) içerisinde listelenmeyen diğer her tür yapı (strüktür).

3. Bir piston motor üzerinde aşağıdaki bakımın yapılması:

(a)

(i) piston/silindir gruplarına (*assemblies*) ulaşmak veya

(ii) yağ pompası gruplarını (*assemblies*) muayene (kontrol) etmek ve/veya değiştirmek amacıyla arka aksesuar kapağını sökmek

durumları hariç olmak üzere, söz konusu çalışmanın iç dişlilerin (*internal gears*) sökülmesini ve yeniden yerine takılmasını içermediği, piston motorun sökülmesi (parçalarına ayrılması) ve sonra tekrar bir araya getirilmesi;

(b) redüksiyon dişlilerinin (*reduction gears*) sökülmesi (parçalara ayrılması) ve sonra tekrar bir araya getirilmesi;

(c) Komponent değiştirilmesi hariç olmak üzere, uygun bir şekilde onaylanmış veya yetkilendirilmiş bir kaynakçı tarafından yapılan egzoz ünitelerindeki küçük çaplı kaynak tamirleri haricinde derzlerin/ek yerlerinin (*joints*) kaynaklanması ve lehimlenmesi;

(d) Normalde servis sırasında değiştirilebilen veya düzeltilebilen/ayarlanabilen unsurların değiştirilmesi veya düzeltilmesi/ayarlanması hariç olmak üzere, tezgah testi uygulanmış üniteler (*bench tested units*) olarak tedarik edilen ünitelerin münferit parçalarının düzeninin bozulması.

4. Aşağıdaki durumlar hariç olmak üzere pervanenin balanslanması:

(a) Bakım el kitabı tarafından gerekli görülen durumlarda statik balanslamanın sertifikasyonu (onaylanması) için;

(b) Bakım el kitabı veya diğer onaylanmış uçuşa elverişlilik verileri tarafından izin verildiği durumlarda, takılı pervaneler üzerinde elektronik balanslama ekipmanı kullanarak gerçekleştirilen dinamik balanslama;

5. Aşağıdakileri gerekli gören her tür ilave görev:

(a) İhtisas aletleri, ekipmanları veya tesisleri veya

(b) Görevlerin geniş süresi ve birkaç kişinin müdahil olması sebebiyle belirgin koordinasyon prosedürleri.

EK-1.5 Sınırlı Hava Aracı Sahibi Pilot Bakımı

Bu Talimatta ortaya konan gerekliliklere ilaveten, Hava Aracı Sahibi Pilot Bakımı kapsamında herhangi bir bakım görevinin yapılabilmesi için aşağıdaki temel prensiplere uyulması gerekir:

(a) Yetkinlik ve sorumluluk

- 1) Hava aracı sahibi pilot, yaptığı her tür bakımdan daima sorumludur.
- 2) Herhangi bir hava aracı sahibi pilot bakım görevi yapmadan önce, Hava aracı sahibi pilot, söz konusu bakım görevini yapmaya yetkin olduğundan emin olmalıdır. Kendi hava araçlarına yönelik standart bakım uygulamaları ve hava aracı bakım programı hakkında bilgi sahibi olmaktan hava aracı sahibi pilot sorumludurlar. Hava aracı sahibi pilot yapılacak olan görev için yetkin olmaması halinde, söz konusu görevi yapamaz.
- 3) Hava aracı sahibi pilot (veya kendisinin sözleşme yapmış olduğu, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu), bakım programında hava aracı sahibi pilot görevlerinin bu temel prensipler doğrultusunda belirlenmesinden ve söz konusu dokümanın güncel tutulmasını sağlamaktan sorumludur.
- 4) Bakım programı M.A.302 doğrultusunda onaylanır.

(b) Görevler

Hava aracı sahibi pilot, gövdenin, motorların, sistemlerin ve komponentlerin genel durumunu ve belirgin hasarını ve normal işleyişini kontrol etmek için gözle basit kontroller yapabilir veya işlemler gerçekleştirebilir

Bakım işlemleri aşağıdaki durumlarda hava aracı sahibi pilot tarafından gerçekleştirilmeyecektir;

1. Bir bakım işleminin kritik olarak tanımlanması halinde ve/veya;
2. Bakım görevinin önemli parçaların veya düzeneğin sökümünü içerdiği durumlarda ve/veya;
3. Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD - Airworthiness Directive) veya Uçuşa Elverişlilik Sınırlama Maddesi'nde (ALI - Airworthiness Limitation Item) özellikle izin verilmediği sürece, bakım görevinin bir Uçuşa Elverişlilik Direktifi veya bir Uçuşa Elverişlilik Sınırlandırma Maddesi ile uygunluk dahilinde yapıldığı durumlarda ve/veya;
4. Bakım görevinin özel aletler, kalibre edilmiş aletler (tork anahtarı (torque wrench) ve sıkıştırma pensi (crimping tool) hariç) kullanımını gerektirdiği durumlarda ve/veya;
5. Bakım görevinin test ekipmanlarının veya özel testlerin kullanımını gerektirdiği durumlarda (Örneğin; NDT, aviyonik ekipmanlar için sistem testleri veya operasyonel kontroller) ve/veya;
6. Bakım görevinin önceden planlanmamış her türlü özel kontrollerden oluştuğu durumlarda (Örneğin; sert iniş kontrolü) ve/veya;
7. Bakım görevinin IFR operasyonları için esas olan sistemlere tesir ettiği durumlarda ve/veya;
8. Bakım görevinin Ek-5 kapsamında olması veya madde M.A.502 doğrultusunda gerçekleştirilen komponent bakım işlemi olması halinde.

Yukarıda 1 ila 8 paragraflarında listelenen kriterler yerini, "M.A.302 (d) Bakım Programı" doğrultusunda yayımlanmış daha az kısıtlayıcı talimatlara bırakamaz.

Hava aracı uçuş el kitabında hava aracını uçuşa hazırlayıcı olarak tanımlanan her tür bakım görevi (Örneğin; planör kanatlarının (glider wings) takılması veya uçuş öncesi kontrolleri) bir pilot görevi olarak görülmekte ve hava aracı sahibi pilot bakım görevi sayılmamaktadır ve dolayısıyla da bir Bakım Çıkış Sertifikası gerektirmemektedir.

(c) Hava aracı sahibi pilot bakım görevlerinin yapılması ve kayıtlar.

M.A.401 kapsamında belirtilen bakım verileri, hava aracı sahibi pilot bakımının yapılması sırasında daima hazır bulundurulmalıdır ve daima bu verilere riayet edilmelidir. Pilot-hava aracı sahibi bakımının yapılmasında atıfta bulunulan verilere ilişkin detaylara M.A.803 (d) doğrultusunda Bakım Çıkış Sertifikasında yer verilmelidir.

Hava aracı sahibi pilot, M.A.305 (a) doğrultusunda hava aracı sahibi pilot bakım görevini tamamlaması sonrasındaki en geç 30 gün içerisinde, söz konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu olan onaylı sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşuna bilgi vermelidir.

EK-1.6 Olay Raporlama ve Takip raporu

Bu formu e-posta ile reporting@shgm.gov.tr adresine gönderiniz / Send this form by e-mail to reporting@shgm.gov.tr

1. REFERANS BİLGİ / REFERENCE INFORMATION		
1.1 Raporlayan organizasyon / Reporting organisation	1.2 Şehir, Ülke / Country, Site	1.3 Onay referansı / Approval reference
1.4 Raporlayan kişinin adı / Name of submitter	1.5 E-posta adresi / e-mail address	1.6 Telefon no / Phone #
1.7 İç referans numarası / Internal reference #	1.8 Rapor numarası / Report #	1.9 Rapor tarihi / Reporting date
1.10 Rapor tipi / Report type: ☐ İlk / Initial ☐ Takip / Follow-up		1.11 Rapor durumu / Status of the report (Rapor eden kuruluşta) ☐ Açık / Yes ☐ Kapalı / No
☐ Initial finding notification only (follow-up report required). ☐ Notification of finding with complete investigation results. ☐ Follow-up report on earlier notification, specify		
1.12 Bilgilendirilen taraflar / Notifications ☐ Tescil ülkesi / State of registry ☐ Sahibi / Owner ☐ SYK / CAMO ☐ Tasarım onay sahibi / Type certificate holder ☐ İşletme / Operator Bilgi verilen tasarım onay sahiplerinin isimleri (İlgisi varsa) i.) ii.) iii.)		

2. OLAYIN ÖZETİ / SUMMARY OF THE OCCURENCE			
2.1 Olay başlığı:		2.2 Olay tarihi:	
2.3 ATA chapter:		2.4 Yeri:	

2.5 Tespit fazı / Detection phase

- ☐ Üretim / Production ☐ Bekleme / Handling ☐ Tırmanma / Climb
☐ Planlı bakım / Scheduled ☐ Taksi / Taxi ☐ Yol boyu / Enroute
☐ Plansız bakım / Non-scheduled ☐ Kalkış / Take-off ☐ Alçalma / Descent
☐ Yaklaşma / Approach ☐ İniş / Landing ☐ Süzülme / Hovering
☐ Manevra / Maneuver ☐ Bilinmiyor / Unknown ☐ Diğer, açıklayınız / Other, specify:
.....

2.6 Olayın nedeni (Birden fazla seçilebilir)

- ☐ Tasarım ☐ Tamir ☐ Onaysız parçalar ☐ Belirlenememiş
☐ Üretim ☐ Yorulma ☐ İnsan faktörü ☐ Diğer, açıklayınız:
☐ Bakım ☐ Korozyon ☐ Operasyonel
.....

3. OLAYA AİT EKLER / ATTACHMENTS

- ☐ Sketch(es) ☐ Report(s) ☐ Nameplate photo ☐ Photo(s), specify ☐
Other, specify

3.1.) .

3.2.) .

3.3.) ..

3.4.) .

3.5.) .

3.6.) .

4. HAVAARACI BİLGİLERİ / AIRCRAFT INFORMATION

4.1 Hava aracı üreticisi / Aircraft manufacturer	4.2 Hava aracı tipi ve modeli / Aircraft type and model	
4.3 Tip sertifikası / Type certificate	4.4 Hava aracı seri numarası / Aircraft serial number	
4.5 İşletici veya sahibi / Operator or owner	4.6 Hava aracı tescil işareti / Aircraft registration	
4.7 Hava aracı kullanım detayları / Aircraft usage details	Hava aracı zamanı Aircraft total time	Hava aracı devri Aircraft total cycles
İlk halinden beri / Since new Tespitten veya olaydan beri / Since inspection or defect found		

5. MOTOR BİLGİLERİ (İlgisi varsa) ☐ Türbin motor ☐ Piston motor

5.1 Üretici, Tipi, Modeli				5.2 Tip sertifikası	
5.3 Motor seri numarası:					
5.4 Motor kullanım detayları:		Motor toplam zamanı	Motor toplam devri	Motor toplam zamanı	Motor toplam devri
İlk halinden beri					
Revizyondan/Atölyeden beri					
Overhaul tarihi					
5.5 Motor olayı (Detayları 8.1'de belirtiniz)					
☐ Kapsam dışı arıza		☐ Kapanma		☐ Yangın	
☐ Bilinmeyen		☐ Diğer		☐ LOTC/LOPC	

6. PERVANE BİLGİLERİ (İlgisi varsa)						
6.1 Üretici, Tipi, Modeli					6.2 Tip sertifikası	
6.3 Pervane seri numarası						
6.4 Pervane kullanım detayı		Toplam zaman	Toplam devir	Toplam zaman	Toplam devir	
İlk halinden beri						
Revizyondan/Atölyeden beri						
Overhaul tarihi						

7.KOMPONENT BİLGİLERİ (İlgisi varsa) / DEFECTIVE COMPONENT		
7.1 Üretici / Manufacturer	7.2 Parça numarası / Part number	7.3 Seri numarası / Serial number
7.4 Parça katalog ismi / Illustrated Part Catalogue name	7.5 (E)TSO referansı / (E)TSO no.	7.6 Üretim tarihi / Date of manufacture
7.7 Komponent kullanım detayları:	Toplam zaman / Total time	Toplam devir / Total cycles
İlk halinden beri / Time since new		
Revizyondan beri / Time since overhaul		
Overhaul tarihi		

8. DETAYLAR / DETAILS

8.1 Öykü / *Description of occurrence*

8.2 Olay incelemenin açıklaması / *Results of occurrence investigation*

8.3 Risk değerlendirmesi

8.4 Düzeltici işlemler

8.5 Sonuç

9. BEYAN / DECLARATION

Bu formda sağladığım tüm bilgilerin doğru ve tam olduğunu, Genel Müdürlük tarafından SHT-CAM Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatı kapsamında yürütülecek faaliyetler için yükümlülüklerimi eksiksiz yerine getireceğimi ve söz konusu faaliyetler esnasında Genel Müdürlükçe talep edilecek bilgi, belge ve tesislere erişimi sağlayacağımı taahhüt ederim.

I declare that the information contained herein is correct and complete, I shall fulfill my obligations as agreed for the activities to be carried out in accordance with SHT-CAM Instruction by DGCA and provide access to the information, documents and facilities to be requested by DGCA during such activities.

Sorumlu Adı *Post Holder (Technical)*

İmza *Signature*

Tarih *Date*

İçindekiler

PART-ML	3
GENEL	3
ML.1 Genel	3
BÖLÜM A - TEKNİK GEREKLİLİKLER	4
ALTBÖLÜM A - GENEL	4
ML.A.101 Kapsam	4
ALTBÖLÜM B - HESAP VERİLEBİLİRLİK	5
ML.A.201 Sorumluluklar	5
ML.A.202 Olay bildirimi	7
ALTBÖLÜM C – SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK	9
ML.A.301 Sürekli uçuşa elverişlilik görevleri	9
ML.A.302 Hava aracı bakım programı (AMP)	9
ML.A.303 Uçuşa elverişlilik direktifleri (AD)	13
ML.A.304 Modifikasyon ve tamir verileri	14
ML.A.305 Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi	16
ML.A.307 Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının devredilmesi	18
ALTBÖLÜM D – BAKIM STANDARTLARI	19
ML.A.401 Bakım verileri	19
ML.A.402 Bakımın uygulanması	19
ML.A.403 Hava aracı arızaları	21
ALTBÖLÜM E – KOMPONENTLER	22
ML.A.501 Komponentlerin sınıflandırılması ve kullanımı	22
ML.A.502 Komponentlerin bakımı	24
ML.A.503 Servis ömrü sınırlı komponentler	25
ML.A.504 Gayri faal komponentlerin kontrolü	26
ALTBÖLÜM H - HAVA ARACI BAKIM ÇIKIŞ SERTİFİKASI (CRS)	28
ML.A.801 Hava aracı bakım çıkış sertifikası (CRS)	28
ML.A.802 Komponent bakım çıkış sertifikası (CRS)	30
ML.A.803 Hava aracı sahibi pilot yetkilendirmesi	30
ALTBÖLÜM I - UÇUŞA ELVERİŞLİLİK GÖZDEN GEÇİRME SERTİFİKASI	33

ML.A.901 Hava aracı uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi	33
ML.A.902 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliği	35
ML.A.903 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme süreci	36
ML.A.904 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli (ARS)	38
ML.A.905 Hava aracının devri	39
ML.A.906 Türkiye'ye ithal edilen hava aracının uçuşa elverişliliğinin incelenmesi.....	41
ML.A.907 Bulgular	42
BÖLÜM B-GENEL MÜDÜRLÜK PROSEDÜRLERİ	44
ALTBÖLÜM A – GENEL.....	44
ML.B.101 Kapsam	44
ML.B.102 Genel Müdürlük	44
ML.B.104 Kayıt saklama	45
ML.B.105 Bilgilerin karşılıklı paylaşımı	46
ALTBÖLÜM B – HESAP VERİLEBİLİRLİK	46
ML.B.201 Sorumluluklar	46
ALTBÖLÜM C – SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK.....	46
ML.B.302 Muafiyetler.....	46
ML.B.303 Hava Aracı Sürekli Uçuşa Elverişlilik İzleme	47
ML.B.304 Yetki İptali veya Askıya Alma.....	48
ALTBÖLÜM I – UÇUŞA ELVERİŞLİLİK GÖZDEN GEÇİRME SERTİFİKASI	49
ML.B. 902 Genel Müdürlük tarafından yapılan uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetlemesi	49
ML.B.903 Bulgular	50
PART-ML İLAVE GEREKLİLİKLERİ.....	51
EK-2.1 SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK YÖNETİMİ SÖZLEŞMESİ	51
EK-2.2 SINIRLI HAVA ARACI SAHİBİ PİLOT BAKIMI	54
EK-2.3 HAVA ARACI SAHİBİ PİLOT TARAFINDAN YAPILAMAYACAK KARMAŞIK BAKIM İŞLEMLERİ.....	56
EK-2.4: HAVA ARACI BAKIM ANLAŞMALARI	58
EK-2.5: HAVA ARACI BAKIM PROGRAMI (AMP)	63

PART-ML

GENEL

ML.1 Genel

(a) Bu Ek, Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği (SHY-6A) kapsamında İşletme Ruhsatı yayınlanmış kuruluşların İşletme Şartları Sertifikasında listelenmemiş karmaşık olmayan motorlu hava araçlarına yönelik düzenlemeleri açıklar. Bu tür hava araçları şunlardır:

- (1) MTOM, 2730 Kg veya daha az olan uçaklar;
- (2) MTOM, 1200 Kg veya daha az olan ve en fazla 4 kişilik kapasiteye sahip olarak sertifikalandırılmış helikopterler;
- (3) ELA1, ELA2, VLA, VLR, LSA, TMG, hava gemisi, balon, planör türü hava araçları.

(b) Genel Müdürlük, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu uyarınca Türk siciline kayıtlı ve sivil amaçlı uçuş operasyonlarında kullanılan hava araçlarına ilişkin düzenlemeleri yapmakla yetkili otoritedir.

(c) Bu Ek'in amacı doğrultusunda;

Bağımsız onaylayıcı personel: Onaylı bakım kuruluşu adına çalışmayan ve SHT-66 Talimatı kapsamındaki gerekliliklere uygun lisanslandırılmış personel veya SHT-66'nın uygulanmadığı durumlarda, hava aracını tescil eden ICAO üyesi devletin yürürlükteki düzenlemelere göre yetkilendirdiği teknisyeni ifade eder.

BÖLÜM A - TEKNİK GEREKLİLİKLER

ALTBÖLÜM A - GENEL

ML.A.101 Kapsam

Bu Ek, hava aracının uçuşa elverişli durumda olmasını sağlamak için alınması gereken tedbirleri belirler. Ayrıca, hava aracının uçuşa elverişliliği ile ilgili faaliyetlerde yer alan kişi veya kuruluşlar tarafından karşılanması gereken koşulları da tanımlar.

ALTBÖLÜM B - HESAP VERİLEBİLİRLİK

ML.A.201 Sorumluluklar

ML.A.201(a) Hava aracı sahibinin sorumlulukları

Hava aracı sahibi, hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu olup aşağıdaki gereklilikler sağlanmadan hiçbir uçuşun gerçekleştirilmediğinden emin olur.

- 1) Hava aracının uçuşa elverişli durumda muhafaza edilmesi,
- 2) Hava aracında mevcut olan her bir operasyonel ve acil durum ekipmanının doğru bir şekilde takılı ve faal olması veya açıkça gayri faal olarak tanımlanması,
- 3) Genel Müdürlük tarafından kabul edilen teknik düzenlemelere uygun olarak yayınlanan uçuşa elverişlilik sertifikasının geçerli tutulması,
- 4) Hava aracının bakımının, ML.A.302'de belirtilen bakım programına göre uygulanması.
- 5) Genel Müdürlük Bilgi Yönetim Sisteminde (KDM-ERP) bulunan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Modülüne bu Talimat kapsamında gerekli bilgileri girmek ve bu bilgileri güncel tutmak.

ML.A.201(b) Kiralayanın sorumlulukları

Hava aracının kiraya verilmesi halinde, aşağıdaki durumlardan birinin sağlanması şartıyla, sorumluluklar kiracıya devredilir.

- 1) Kiracının tescil sertifikasında belirtilmesi,
- 2) Kira sözleşmesinde sahibi, kiracı, hava aracı ve benzeri bilgilerin ayrıntılı olarak yer alması.
- 3) Kiralanan hava aracı yabancı tescilli ise ML.A.302 maddesine uygun hazırlanmış bir bakım programının tescil ülkesi tarafından onaylı olması.
- 4) Kiralanan hava aracı için tescil sertifikasını yayımlayan sivil havacılık otoritesinin ICAO USOAP denetimlerinde AIR alanındaki Etkin Uyum Seviyesi, %75 ve yukarısında ise bakım programının yürütülmesi, modifikasyon ve tamir onayları, AD uygulamaları, uçuşa elverişlilik sertifikası, bakım çıkış sertifikası, telsiz ruhsatı kabulü dahil tescil ülkesinin gözetim sorumluluğu Genel Müdürlükçe kabul edilir.

Aksi halde tescil ülkesi olan sivil havacılık otoritesi ile işbirliği yapılarak hava aracına bakım yapacak kuruluşa (AMO) ve/veya sürekli uçuşa elverişliliğini yöneten kuruluşa, prosedürlere uyum, kapasite, kabiliyet ve yetkinlik değerlendirmesi amacıyla kiralama anlaşması öncesinde Genel Müdürlük tarafından denetim yapılır.

ML.A.201(c) Bakım uygulayanın sorumlulukları

Hava aracına ve/veya bileşenlerine bakım uygulayan her bir kişi veya kuruluş, bakım işlemlerinin talimatlara ve el kitaplarına uygun gerçekleştirmekten ve kayıt altına almaktan sorumludur.

ML.A.201(d) Uçuş öncesi kontrol sorumluluğu

Uçuş öncesi kontrolün el kitaplarında belirtilen şekilde yerine getirilmesinden, sorumlu kaptan pilot veya yetkin kişi sorumludur. Bu kontrolün pilot veya yetkilendirilmiş nitelikli kişiler tarafından uygulanması gerekmekte olup, onaylı bakım kuruluşu veya onaylayıcı personel tarafından uygulanması zorunlu değildir.

ML.A.201(e) Ticari hava taşımacılığı dışında hava aracı işletenin sorumlulukları

Kompleks olmayan motorlu hava aracı ile ticari olmayan uçuş operasyonları (SHY-6B B1: NCO) kategorisinde işletilenler hariç SHY-6B Yönetmeliği kapsamında kullanılan hava araçları, balonla (SHT-OPS-B) ya da planörle (SHT-OPS-S) yapılan operasyonlarda kullanılan hava araçları, UOD-2022/2 sayılı Genelgeye göre tecrübe uçuşlarında kullanılan hava araçları veya SHY-6A-ÇH Yönetmeliği kapsamında kullanılan hava araçları için işletici/sahibi;

- 1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimiyle ilgili işlemlerin onaylı bir CAMO/CAO tarafından uygulanmasından sorumludur. Bu amaçla İşletici, CAMO/CAO onayı alınmasından veya onaylı bir CAMO/CAO ile EK- 2.1'e uygun olarak hazırlanmış yazılı bir sözleşme yapılmasından,
- 2) Tüm bakım işlemlerinin SHT-145 Talimatına göre veya SHT-CAM Ek-5: Part-CAO gerekliliklerine göre bakım yetkisi olan onaylı bir kuruluş tarafından gerçekleştirilmesinden,
- 3) (a) bendindeki şartlar yerine getirilmeden uçuş yapılmamasından sorumludur.

ML.A.201(f) Diğer operasyonlarda kullanılan hava aracı işletenin sorumlulukları

(e) paragrafı kapsamına girmeyen operasyonlarda kullanılan hava araçları için hava aracı sahibi (a) paragrafındaki şartlar yerine getirilmeden uçuş yapılmamasını sağlamaktan sorumludur. Bu amaçla, hava aracı sahibi;

- (1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimiyle ilgili işlemleri CAMO/CAO'ya Ek-2.1'e uygun olarak yapılmış bir sözleşme yoluyla devredebilir. Bu durumda anlaşmalı kuruluş CAMO/CAO sorumluluklarının sözleşmeye ve düzenlemelere uygun şekilde icra edilmesinde tüm sorumluluğu yüklenmiş kabul edilir.
- (2) Bahse konu görevler için herhangi bir sözleşme yapılmamış ise sürekli uçuşa elverişlilik yönetimiyle ilgili işlemleri kendi sorumluluğunda yürütebilir.

ML.A.201(g) Denetim için erişim sağlanması

Hava aracı sahibi ve/veya işleticisi, hava aracının bu Talimata uygunluğunun tespit edilebilmesi için Genel Müdürlük tarafından görevlendirilmiş kişilere kendi tesislerine, hava aracına, ilgili dokümanlara, denetim konusu hava aracına işlem yapan ilgili alt yüklenicilerin tesislerine ve dokümanlarına erişim hak ve imkânının verilmesinden sorumludur.

ML.A.201(h) AOC'de listelenen hava aracının ticari olmayan operasyonlar ve özel operasyonlar için kullanılması

Hava aracı sahibi ve/veya işleticisi, AOC'de listelenen hava araçlarının SHT-OPS Talimatına göre ticari olmayan operasyonlar veya özel amaçlı operasyonlar (ORO.GEN.310) için kullanılması ya da bir AOC'de bulunan hava aracının bir diğer NCO işleticisi tarafından kullanılması (NCO.GEN.104) durumunda, sürekli uçuşa elverişlilik ile ilişkili görevlerin CAMO/CAO kapsamında onaylı bir kuruluş tarafından gerçekleştirilmesini sağlar.

ML.A.202 Olay bildirimi

ML.A.202(a) Raporlanacak yerler

Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemleri bu Talimat kapsamında yürütülen her bir hava aracı için ML.A.201 maddesi uyarınca sorumlu olan herhangi bir kişi veya kuruluş, hava aracında veya komponentinde tespit edilen ve uçuş emniyetini tehlikeye düşüren olayları veya durumları, Genel Müdürlüğe (farklı ise hava aracının tescil otoritesine), tip tasarımı veya ilave tip tasarımından sorumlu kuruluşa rapor eder. Arızanın motor veya pervane ile ilgili olması durumunda, bu bilginin hem motor veya pervane tipi tasarımından sorumlu kuruluşa, hem de uçak tipi tasarımından sorumlu kuruluşa iletilmesi gerekmektedir.

Bu gereklilik, SHT-145 Talimatı ve bu Talimat Part-CAMO/CAO onaylı kuruluşların, işletici ve hava aracı sahibinin olay bildirimi hususundaki diğer sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

ML.A.202(b) Rapor içeriği

Raporlar, SHT-OLAY Talimatına uygun şekilde Genel Müdürlük tarafından belirlenen formatta iletilir ve rapor konusu olay ve bilinen durum hakkında sorumluların sahip olduğu tüm bilgileri içerir.

ML.A.202(c) Bakımı veya uçuşa elverişlilik gözden geçirme uygulayanın raporlama sorumluluğu

Hava aracının bakımının veya uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin bir sözleşme kapsamında yapıldığı durumlarda, bu görevleri yürüten kişi veya kuruluş, (a) bendinde atıfta bulunulan herhangi bir durumu uçağın sahibine, işleticisine ve farklı olması durumunda ilgili CAMO/CAO'ya bildirir.

ML.A.202(d) Raporlama süresi

Sorumlu kişi veya kuruluş, (a) ve (c) bentlerinde atıfta bulunulan raporları/bildirimleri, (öncelik dikkate alınarak) olayın tespit edildiği andan itibaren en geç 72 saat içerisinde ilgili taraflara beyan eder.

ALTBÖLÜM C – SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK

ML.A.301 Sürekli uçuşa elverişlilik görevleri

Bir hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği ile operasyonel ve acil durum ekipmanlarının kullanıma hazır ve faal durumda bulundurulması aşağıdaki gereklilikler yerine getirilerek sağlanır.

- a) Uçuş öncesi kontrollerinin yapılması,
- b) Hava aracına uygulanabilir ise, asgari teçhizat listesi (MEL) ve konfigürasyon sapma listesi (CDL) göz önünde bulundurularak, emniyetli operasyona etki eden her bir arıza veya hasarın ML.A.304 ve/veya ML.A.401'de belirtilen onaylı veriler doğrultusunda giderilmesi,
- c) Hava aracına yapılacak tüm bakımların, ML.A.302 hava aracı bakım programına uygun olarak gerçekleştirilmesi,
- d) Aşağıdakilerden geçerli olanların uygulanması:
 - 1) Uçuşa elverişlilik direktifi,
 - 2) Sürekli uçuşa elverişliliği etkileyen operasyonel direktif,
 - 3) Genel Müdürlük tarafından yayınlanmış sürekli uçuşa elverişlilik gereklilikleri;
 - 4) Bir emniyet sorununa istinaden Genel Müdürlük tarafından uygulanması için yayınlanan usul ve esaslar,
 - 5) Hava aracı veya komponent imalatçısının yayınladığı ve uygulanması zorunlu olan güncel teknik yayınlar,
- e) Modifikasyon ve tamirlerin ML.A.304'e uygun olarak uygulanması,
- f) Hava aracı bakım el kitabında belirtilmesi koşuluyla bakım sonrasında veya kontrol yüzeylerinin, kanatların, motorun veya iniş takımlarının sökülmesi, takılması sonrasında kontrol uçuşlarının yapılması.

ML.A.302 Hava aracı bakım programı (AMP)

ML.A.302(a) Bakımların organizasyonu

Her bir hava aracının bakımları, hava aracı bakım programına uygun olarak organize edilir.

ML.A.302(b) Bakım programının onayı ve güncel tutma sorumluluğu

Bakım programı ve sonraki revizyonlar;

- 1) Hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinin bir CAMO/CAO tarafından yönetilmediği durumlarda, hava aracı sahibi tarafından ML.A.302 maddesinin (c)(7) bendi uyarınca beyan edilir veya
- 2) Hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini yönetmekten sorumlu CAMO/CAO tarafından onaylanır.

Bakım programını güncel tutmaktan ve güncellemeler sonrası Genel Müdürlüğü bilgilendirmekten (b)(1) maddesine göre bakım programı beyanını yapan hava aracı sahibi veya (b)(2) maddesine göre bakım programını onaylayan kuruluş sorumludur.

ML.A.302(c) Bakım programı içeriği

1) İnsan faktörleri ve limitleri dikkate alınarak Genel Müdürlük tarafından yayımlanmış düzenlemelere uygun şekilde hazırlanan AMP, hava aracı, motor ve pervane bilgileriyle birlikte hava aracı sahibini, uygulayan veya işleticisini, CAMO/CAO'yu ve anlaşmalı bakım kuruluşlarını açıkça tanımlar.

2) Bakım programı alternatifli olarak aşağıdaki yöntemlerden birine göre hazırlanabilir.

- a) (d) bendinde atıfta bulunulan asgari kontrol programında (MIP: Minimum Inspection Programme) yer alan bakım taskları, kontroller ve incelemeler,
- b) Tasarım onayı sahibi (DAH: Design Approval Holder) tarafından yayınlanan sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarını (ICA: Instructions for Continuing Airworthiness),
- c) Tasarım uyum beyanı düzenleyen özel/tüzel kişi tarafından yayınlanan ICA.

3) Bakım programı (b) bendine göre beyan edildiğinde veya onaylandığında, (c)(2) bendinde atıf yapılanlardan başka ilave bakım eylemini ya da hava aracı sahibinin veya CAMO/CAO'nun teklifiyle (c)(2.b) bendinde atıf yapılanlara alternatif bakım görevlerini içerebilir.

(c)(2.b) bendinde atıf yapılanlara alternatif olan bakım işlemleri, ilgili MIP'de belirtilenlerden daha az kısıtlayıcı olamaz.

4) Bakım programı tekrarlayan AD'ler, ICA'ların uçuşa elverişlilik sınırlandırma bölümü (ALS: Airworthiness Limitation Section) ve tip sertifikası veri sayfasında (TCDS: Type Certificate Data Sheet) yer alan özel bakım gereksinimleri gibi tüm zorunlu sürekli uçuşa elverişlilik bilgilerini içerir.

5) Hava aracı tipi, konfigürasyonu, operasyon türü ve özelliği gibi nedenlerle gerçekleştirilmesi gereken her türlü ilave bakım eylemi, asgari olarak aşağıdaki unsurlar dikkate alınarak bakım programında belirlenir.

- a) Hava aracına özel olarak takılmış teçhizat ve modifikasyonlar,
- b) Hava aracında gerçekleştirilen (yapısal) onarımlar,
- c) Ömürlü komponentler ve uçuş emniyeti açısından kritik komponentler,
- d) Servis bültenlerine, teknik dokümanlara ve yayınlanan bakım kılavuzlarına, yenileme aralıkları (TBO: Time Between Overhaul) dahil herhangi bir sapma olmaksızın uyulması,
- e) Montajı yapılan teçhizata ait periyodik kontroller, incelemeler ve ilgili uçuşa elverişlilik ve operasyonel direktifler veya gereksinimler,
- f) Özel operasyonel onaylar,

- g) Hava aracının kullanım şekli ve operasyonel ortamı.
- 6) Bakım programı, hava aracı sahibi pilot bakımının yapıp yapılmayacağını tanımlar.
- 7) Bakım programı hava aracı sahibi tarafından beyan edildiğinde, dokümanın tescili belirtilen hava aracı için bakım programı olduğunu, özellikle de DAH'ın tavsiyelerinden yapılabilecek sapmaların sorumluluğunu üstlendiğini ve içeriğinden tamamen sorumlu olduğu taahhüt edilen imzalı bir beyan içerir.
- 8) Bakım programı CAMO/CAO tarafından onaylandığında, DAH'ın tavsiyelerinde herhangi bir sapma yapılıyor ise gerekçesini açıklayarak kayıtlarında tutacaktır.
- 9) Bakım programının incelenmesi ve etkinliğinin değerlendirilmesi yani gözden geçirme işlemi yılda en az bir kez ve aşağıdaki yöntemlerle yapılır:
- a) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini yapan yetkili personel tarafından, hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemiyle bağlantılı olarak veya,
 - b) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemiyle birlikte AMP incelemesi yapılmadığı durumlarda hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini yöneten CAMO/CAO tarafından.

AMP etkinlik analizinde ve inceleme neticesinde hava aracında tespit edilen eksikliklerin AMP içeriğindeki yetersizliklerle ilişkili olduğu görülür ise bakım programı bu kapsamda revize edilir. AMP incelemesini gerçekleştiren kişi, AMP'de yapılan değişiklikler hakkında hava aracı sahibinin veya CAMO/CAO'nun aldığı önlemleri yeterli ve uygun bulmaz ise bulgularla birlikte Genel Müdürlüğü bilgilendirir. Genel Müdürlük, bakım programında hangi değişikliklerin yapılacağına karar verir ve bulgulara dayanarak gerekirse ML.B.304 maddesine göre işlem yapar.

ML.A.302(d) Asgari kontrol programı (Minimum Inspection Programme – MIP)

Bir asgari kontrol programı (MIP):

- 1) Aşağıdaki kontrol aralıklarını içerir:
- a) Uçaklar, TMG'ler (Touring Motor Gliders) ve balonlar için, her yıl veya 100 saatlik aralıklarla, hangisi önce gelirse, 1 ay veya 10 saatlik tolerans uygulanabilir. Bir sonraki kontrol aralığı, kontrolün yapıldığı zamandan itibaren hesaplanır;
 - b) Planörler ve motorlu planörler için, her yıl için 1 aylık tolerans uygulanabilir. Bir sonraki kontrol aralığı, kontrolün yapıldığı zamandan itibaren hesaplanır;
- 2) Hava aracı tipine uygun şekilde aşağıdakileri içerir:
- a) DAH gerekleri doğrultusunda ikmal işlemleri (servicing tasks),
 - b) İşaretlemelemlerin (markings) incelenmesi,
 - c) SHT-OPS, SHT-OPS-B ve SHT-OPS-S uyarınca tartım kayıtlarının ve tartımın incelenmesi,
 - d) Transponderin operasyonel testi (takılı ise),
 - e) Pitot-statik sistemin işlevsel testi,
 - f) Uçaklar söz konusu olduğunda:
 - i) Güç, devir sayısı (rpm), manyetolar, yakıt ve yağ basıncı, motor sıcaklıkları için operasyonel testler;
 - ii) Otomatik kontrol ile donatılmış motorlar için yayınlanmış çalıştırma prosedürü;

iii) Kuru karterli motorlar, turbo-şarjlı motorlar ve sıvı soğutmalı motorlar için bozulmuş sıvı sirkülasyonu belirtilerine yönelik bir operasyonel test;

g) Aşağıdaki alanlara karşılık gelen yapısal elemanların, sistemlerin ve bileşenlerin durumunun ve bağlantısının muayenesi:

i) Uçaklar için gövde, kabin ve kokpit, iniş takımı, kanat ve orta bölüm, uçuş kontrolleri, kuyruk grubu, aviyonik, elektrik, güç grubu, kavramalar (clutches), dişli kutuları, pervane ve balistik kurtarma sistemi gibi çeşitli sistemler,

ii) Planörler ve motorlu planörler için gövde, kabin ve kokpit, iniş takımı, kanat ve orta bölüm, kuyruk grubu, aviyonik, elektrik, (motorlu planörler için) güç grubu ve su balast sistemi dahil olmak üzere çıkarılabilir balast ve sürüklenme paraşütü gibi çeşitli sistemler,

iii) Sıcak hava balonları için: kubbe, brülör, sepet, yakıt tankları, ekipman ve aletler,

iv) Gaz balonları için kubbe, sepet, ekipman ve aletler.

Bu Talimat zeplin ve döner/esnek-kanat hava aracı için bir MIP belirtmediği sürece, bunların AMP'sinde (c)(2.b) maddesinde atıfta bulunulduğu üzere DAH tarafından yayınlanan ICA referans olarak alınacaktır.

ML.A.302(e) Doğrudan sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarının (ICA: Instructions for Continuing Airworthiness) kullanılması

(b) ve (c) maddelerine istisna olarak aşağıdaki koşullar yerine getirildiğinde, bakım programının tanzim edilmesi ve hava aracı sahibi tarafından beyan yapılması veya CAMO/CAO tarafından onaylanması gerekli değildir.

- 1) DAH tarafından yayınlanan tüm ICA'ların herhangi bir sapma olmaksızın takip edilmesi,
- 2) Servis bültenine, teknik dokümana veya zorunlu olmayan diğer uygulama kılavuzuna, yenileme aralıkları (TBO: Time Between Overhaul) dahil bütün bakım tavsiyelerine herhangi bir sapma olmaksızın uyulması,
- 3) Aşağıdakilerden herhangi biri nedeniyle gerçekleştirilecek ilave bakım görevlerinin bulunmaması:
 - a) özel olarak takılmış teçhizat ve hava aracı modifikasyonu;
 - b) hava aracında gerçekleştirilen (yapısal) tamirler;
 - c) ömrü sınırlı komponentler ve uçuş emniyeti açısından kritik komponentler;
 - d) özel operasyonel onaylar;
 - e) hava aracının kullanım şekli ve operasyonel ortamı
- 4) Hava aracı sahibi pilotun, hava aracı sahibi pilot bakımlarını gerçekleştirmeye yetkili olması. Hava aracı sahibi pilot bakımlarının yapılabileceği, beyan edilen veya onaylanan AMP'de belirtilmesi gerekir. Hava aracı sahibi pilot veya müştereken sahip olan pilotlardan herhangi biri, hava aracı sahibi pilot bakımını gerçekleştirme yetkisine sahip değilse bu istisnai durumdan yararlanılamaz.

ML.A.302(f) Bakımın detayları

(e)(1) ila (e)(4) bentlerinde belirtilen koşullar karşılanırsa, hava aracı için geçerli bakım programı aşağıdakilerden oluşacaktır:

- 1) DAH tarafından yayınlanan ICA;
- 2) Servis bülteni, teknik doküman, zorunlu olmayan diğer uygulama kılavuzları ve yenileme aralıkları (TBO) dahil bakım tavsiyelerine herhangi bir sapma olmaksızın uyulması,
- 3) Tekrarlayan AD'ler, ICA'nın ALS'si ve TCDS'de yer alan (özel) bakım gereksinimleri gibi zorunlu sürekli uçuşa elverişlilik bilgileri;
- 4) Özel operasyonel veya hava sahası direktiflerinden kaynaklanan işlemler veya belirli alet ve teçhizat gerekliliklerinden kaynaklanan tasklar.

ML.A.303 Uçuşa elverişlilik direktifleri (AD)**ML.A.303(a) Uygulanacak uçuşa elverişlilik direktifleri**

Genel Müdürlük tarafından aksi belirtilmediği sürece, hava aracı, motor ve pervane bakımından, ilgili hava aracı, motor veya pervane tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi tarafından yayımlanan uçuşa elverişlilik direktifleri uygulanır. Bu ürünlere takılı komponentler bakımından, komponentin takılı bulunduğu hava aracı, motor veya pervaneye ilişkin olarak yayımlanan ve komponente uygulanabilir nitelikte olan uçuşa elverişlilik direktifleri uygulanır.

ML.A.303(b) Alternatif kabul edilebilir yöntemleri (AMOC) uygulama

Genel Müdürlük tarafından aksi belirtilmediği sürece, hava aracı, motor ve pervane bakımından, ilgili hava aracı, motor veya pervane tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi tarafından onaylı alternatif kabul edilebilir yöntemler (AMOC) uygulanabilir kabul edilir. Bu ürünlere takılı komponentler bakımından, komponentin takılı bulunduğu hava aracı, motor veya pervaneye ilişkin olarak yayımlanan ve komponente uygulanabilir nitelikte olan alternatif kabul edilebilir yöntemler uygulanabilir kabul edilir.

Buna ilişkin Genel Müdürlük görüşü uygulama öncesinde alınmak zorunda olmamakla birlikte, söz konusu uygulamaya ilişkin kayıtlar Genel Müdürlük sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine girilir.

ML.A.304 Modifikasyon ve tamir verileri

(a) Bir hava aracını, motoru veya komponentleri onaran kişi veya kuruluş, meydana gelen her türlü hasarı değerlendirmelidir. Modifikasyonlar ve tamirler, aşağıda belirtilen verilerden uygun olanı kullanılarak gerçekleştirilir.

- (1) Genel Müdürlük tarafından onaylanmış veriler,
- (2) SHT-21 Talimatı gereklerine uygun olarak yetkilendirilmiş tasarım kuruluşu tarafından onaylanmış veriler,
- (3) SHT-21, Ek-1A: Part-21 21.A.90B veya 21.A.431B maddelerinde atıfta bulunulan gerekliliklerde yer alan veriler,
- (4) SHT-21, Ek-1B: Part-21L 21L.A.62, 21L.A.102, 21L.A.202 veya 21L.A.222 maddelerinde belirtilen gerekliliklerde yer alan veriler,
- (5) SHT-21 Talimatı gereklerine uygun olarak hazırlanmış tasarım uygunluk beyanında beyan edilen veriler,

(b) SHT-21 Talimatı 21.A.172A maddesi kapsamında tip kabulü yapılanlar için, (a) bendi hükümleri saklı kalmak şartıyla, tip tasarımından sorumlu ülke otoritesi, EASA, FAA, ikili anlaşma tarafı otoriteler veya bu otoriteler tarafından yetkilendirilmiş tasarım kuruluşları veya bu otoriteler tarafından yetkilendirilmiş yetkili kişiler tarafından onaylanmış veriler, Genel Müdürlük tarafından yapılacak uygunluk değerlendirmesi sonrasında kabul edilir.

(c) Modifikasyon ve tamirlere ilişkin onaylı iş tarifi, çizim v.b. veriler, gerekmesi durumunda tip tasarım verisi standardı ile modifikasyon tamir tasarım verisi standardı fark analizi sonucu ve sürekli uçuşa elverişlilik dokümanları v.b. teknik dokümanlar Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemi, Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Modülüne elektronik ortamda kaydedilir.

CAMO ve CAO kuruluşları, kendi sorumluluklarındaki hava araçlarına ilişkin olarak;

- (1) Uygulanan modifikasyon ve tamir verilerini,
- (2) Onay veya kabul belgelerini,
- (3) Uygulama sonrasındaki revizyon geçmişini,

Genel Müdürlük değerlendirmesi için Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemine yüklemek ve güncel tutmakla yükümlüdür.

(d) Genel Müdürlük, modifikasyon veya tamir verilerinin kabulü sürecinde, söz konusu değişikliğin,

- (1) Tip sertifikası üzerinde etkisi olup olmadığını,
- (2) Hava aracı çevresel koruma gereklilikleri (Gürültü, motor emisyonu, CO2 Emisyonu), ağırlık ve denge üzerindeki etkilerini,
- (3) Daha önce onaylanmış değişikliklerle uyumluluğunu değerlendirir.

(e) Modifikasyon veya tamir işlemleri sonrasında uçuş emniyetini etkileyen bir durum tespit edilmesi halinde, ilgili CAMO, CAO veya hava aracı sahibi bu duruma ilişkin bildirim ML.A.202 gereklerine uygun şekilde gerçekleştirir.

(f) Onaylı veriler, değerlendirme sonuçları, modifikasyon ve tamir kayıtları, Genel Müdürlük tarafından Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemi üzerinde elektronik ortamda arşivlenir ve izlenebilir biçimde muhafaza edilir.

(g) Aşağıdaki durumlarda, hava aracı, motor veya komponente uygulanan tamirin uçuş emniyeti açısından herhangi bir risk oluşturmadığının işletici tarafından beyan edildiği durumda, ilgili hava aracı, motor veya komponent servise verilebilir. Söz konusu tamirin uygulanmasını takiben servise verme sertifikasının yayımlanmasından sonra en geç on beş (15) iş günü içinde, uygun teknik dokümantasyon ile birlikte Genel Müdürlük onayına sunulur. Ancak Genel Müdürlük, yapılan değerlendirme sonucunda söz konusu tamir verisinin revize edilerek ilgili tamirin uygulanması yönünde talimat verebilir.

1) Tip sertifikası sahibi tarafından tedarik edilen tamirler,

2) Operasyondaki veya bakımdaki hava aracının, motorun ve komponentin ana üs dışında tamir ihtiyacı sebebiyle yerde kalması vb. aciliyet gerektiren bir durum olması şartıyla; Tip Sertifikasını yayımlayan ülke otoritesi, EASA, FAA ve ikili anlaşma tarafı ülke otoritelerinden veya bu otoritelerin yetkilendirdiği tasarım organizasyonları veya bu otoritelerin yetkilendirdiği yetkili kişiler tarafından yayımlanmış onaylı verilerle gerçekleştirilen tamirler.

İlgili kuruluş, servise verme sertifikasının yayımlanmasından sonra tamir verilerini en geç yedi (7) iş günü içerisinde Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemine yükler.

(h) Genel Müdürlük tarafından ilave bir onaya gerek duyulmayan; tip tasarımından sorumlu ülke otoritesi, FAA veya EASA tarafından küçük değişiklik veya küçük tamir kapsamında onaylanmış veriler ile bu otoriteler tarafından yetkilendirilmiş tasarım kuruluşları veya yetkili kişiler tarafından onaylanmış veriler, Genel Müdürlük onayı alınmaksızın uygulanabilir. Genel Müdürlük, gerekli gördüğü hallerde bu verileri inceleyebilir veya yeniden değerlendirme yapabilir.

i) Hava aracı için ülkemize ithali, motor veya komponentler için ülkemiz tescilindeki bir hava aracına ilk kez takıldığı tarih öncesinde uygulanan tamir ve modifikasyonların ML.A.304 (a) ve (b) kapsamında belirtilen onaylı verilere uygunluğunun CAMO veya CAO organizasyonları tarafından doğrulanması halinde, Genel Müdürlükten uygunluk talebi yapılmasına gerek yoktur. Bu veriler Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemi Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Modülüne elektronik ortamda kaydedilir. Genel Müdürlük, gerekli gördüğü hallerde bu verileri inceleyebilir veya yeniden değerlendirme yapabilir.

j) 29 Aralık 2025 tarihi öncesinde ülkemiz tesciline giren hava araçlarına daha önce uygulanan tamir ve modifikasyonlar için, ML.A.304 (a) ve (b) kapsamında belirtilen onaylı verilere uygunluğunun CAMO veya CAO organizasyonları tarafından doğrulanması halinde, ilave bir onay ya da değerlendirme aranmaz. Bu veriler Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemi Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Modülüne elektronik ortamda kaydedilir. Genel Müdürlük, gerekli gördüğü hallerde bu verileri inceleyebilir veya yeniden değerlendirme yapabilir.

k) SHT-21 Talimatı 21.A.172A maddesi kapsamında tip kabulü yapılanlar için, (b) bendi hükümlerine istisna olarak, tip sertifikası sahibi organizasyon tarafından yayımlanacak majör modifikasyon ve majör tamir olarak sınıflandırılan ve söz konusu hava aracı tipine efektif bir Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD) ile doğrudan ilişkili olan servis bültenler veya benzeri nitelikteki veri, Genel Müdürlük onayı alınmaksızın uygulanabilir. Söz konusu servis bültenler veya veri Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemi Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Modülüne elektronik ortamda kaydedilir ve Genel Müdürlük, gerekli gördüğü hallerde bu verileri inceleyebilir veya yeniden değerlendirme yapabilir.

ML.A.305 Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi

ML.A.305(a) Bakımların kayıt sistemine girilmesi

Her bir bakım işlemi tamamlandığında, ML.A.801 veya SHT-145 Talimatı 145.A.50 maddelerinde belirtilen bakım çıkış sertifikası, bakımın bittiği günden itibaren en çok 30 gün içinde yayınlanır ve ilgili bakım verileri hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine girilir.

ML.A.305(b) Kayıt sisteminin oluşumu

Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları, gövde, motor (veya motor modülü), pervane ve servis ömrü sınırlı parçaların kayıt defterlerinin veya kayıt kartlarının uygun olanlarından oluşur.

ML.A.305(c) Logbook'a kayıt edilecekler

Hava aracı tipi, tescil işareti, tarih, toplam uçuş saati (flight hour), uçuş sayısı (flight cycle) ve iniş sayıları (landings) hava aracı kayıt defterine (logbook) yazılır.

ML.A.305(d) Kayıt sisteminin içeriği

Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları aşağıdakileri içerir.

- 1) AD'lerin güncel durumu ve emniyet sorununa ilişkin Genel Müdürlük tarafından zorunlu kılınan önlemler;
- 2) modifikasyonların, tamirlerin ve diğer DAH bakım önerilerinin mevcut durumu;
- 3) bakım programı ve uygulanan bakımların güncel AMP'ye uygunluk durumu;
- 4) servis ömrü sınırlı komponentlerin güncel durumu;
- 5) güncel ağırlık ve denge raporu;
- 6) güncel ertelenmiş bakım listesi;
- 7) sert iniş, kuş çarpması, motor durması v.b. nedenlerden kaynaklanan plansız bakımların güncel durumu.

ML.A.305(e) Kayıt sisteminde tutulacak kayıtlar

SHGM Form 1 veya eşdeğeri dokümana ek olarak, motor, pervane, motor modülü veya servis ömrü sınırlı komponentler gibi hava aracına takılı olan herhangi bir komponentle ilgili aşağıdaki bilgiler, gövde, motor veya pervane kayıt defteri ile motor modülü veya servis ömrü sınırlı komponent kayıt kartlarından uygun olanına girilir:

- 1) komponentin tanımı;
- 2) montaj ve söküm referansı ile birlikte, komponentin takıldığı gövdenin, motorun, pervanenin, motor modülünün veya servis ömrü sınırlı parçanın uygun olanına ait tanımı, tipi, parça numarası ve seri numarası ile sökülen ve takılan hava araçlarının tescil işareti;
- 3) belirli bir komponente ilişkin uçuş operasyonundaki takvim süresi, toplam uçuş saati, uçuş sayısı (ve iniş sayısı) ve ilişkili tarihler;
- 4) Komponente geçerli olan (d) bendinde atıfta bulunulan güncel bilgiler.

ML.A.305(f) Kayıt sorumluluğu

Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi ve ML.A.201 maddesinde belirtilen görevlerin yönetiminden sorumlu kuruluş veya hava aracı sahibi ML.A.305 maddesinde ayrıntıları verildiği şekilde kayıtları kontrol eder ve talep edildiğinde kayıtları yetkililere, görevlilere sunar.

ML.A.305(g) Kayıt sistemine uyum sorumluluğu

Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine girişi yapılan tüm bilgiler, açık ve doğru şekilde girilir. Bir kaydın düzeltilmesi gerektiğinde, orijinal kayıt imha edilmeden ve görülebilecek şekilde düzeltme işlemi yapılır.

ML.A.305(h) Kayıt sisteminde tutulacak kayıtlar ve süresi

Hava aracı sahibi, aşağıdaki kayıtları belirtilen süreler boyunca saklamak için bir sistem kurulmasını sağlar:

- (1) Hava aracı ve takılı servis ömrü sınırlı tüm komponent ile ilgili ayrıntılı bakım kayıtları; hava aracı veya komponent servise verildikten sonra asgari 36 aydan az olmamak üzere, kapsam ve içerik bakımından eşdeğer yeni bilgilerle güncellenmesine kadar,
- (2) Hava aracı ve servis ömrü sınırlı tüm komponentin takvim süresi, uçuş saati, uçuş sayısı ve iniş sayısı bilgileri cinsinden toplam kullanım süresi; hava aracı veya komponentin kalıcı olarak hizmetten çekilmesinden itibaren en az 12 ay,
- (3) Servis ömrü sınırlamasına tabi tutulan komponentlerin son planlı bakımdan sonra geçen takvim zamanı, uçuş saati, uçuş sayısı ve iniş sayısı cinsinden kullanım süresi bilgileri, hava aracı tescili, serviste kalabileceği azami süre/tarih bilgileri; aynı kapsam ve ayrıntıya sahip başka bir planlı bakım faaliyetiyle en azından güncellenene kadar,

- (4) Bakım programına uyumu gösteren güncel durum bilgileri; hava aracının veya komponentin planlı bakımları kapsam ve ayrıntı bakımından en azından eşdeğer başka bir bakım kaydı ile değiştirilene kadar,
- (5) Uygulanan tüm AD'lerin mevcut durumunu gösteren kayıtlar; hava aracının veya komponentin servisten kalıcı olarak çekilmesinden sonra en az 12 ay,
- (6) Hava aracı, motor, pervane ve uçuş emniyeti için hayati önem taşıyan diğer komponentler üzerinde yapılan güncel modifikasyonların ve tamirlerin ayrıntıları; ilgili öğenin servisten kalıcı olarak çekilmesinden itibaren en az 12 ay sonrasına kadar.

ML.A.307 Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının devredilmesi

ML.A.307(a) İşletici veya sahibine devir

Hava aracı bir sahipten diğerine kalıcı olarak devredildiğinde (veya işletici tarafından kiralama usulüyle devir alındığında), devreden, ML.A.305'te belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının eksiksiz teslimini sağlar.

ML.A.307(b) CAMO ya da CAO'ya devir

Hava aracı sahibi, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işlemleri için bir CAMO/CAO ile sözleşme yaptığında, ML.A.305'te belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının söz konusu kuruluşu eksiksiz devredilmesini sağlar.

ML.A.307(c) Kayıt sürelerine uyum

Hava aracının yeni sahibi, kiralama usulüyle devir alan işleticisi veya CAMO/CAO, ML.A.305(h) maddesinde belirlenen sürelerle uymaya devam etmekle yükümlüdür.

ALTBÖLÜM D – BAKIM STANDARTLARI

ML.A.401 Bakım verileri

ML.A.401(a) Bakım verilerinin kullanılması

Hava aracı bakımını yapan kişi veya kuruluş, modifikasyon ve tamir verileri de dahil olmak üzere bakım uygulamalarında, ilgili hava aracı için geçerli olan bakım verilerinin tamamına erişim imkanına sahip olmalı ve bunları kullanmalıdır.

ML.A.401(b) Geçerli bakım verileri

Bu Talimat kapsamındaki geçerli bakım verileri, aşağıdakilerden herhangi birini ifade eder:

- (1) Genel Müdürlük, EASA, FAA, TCCA (Kanada), ANAC (Brezilya) ve yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen sivil havacılık otoriteleri ve bu otoritelerin yetkilendirdiği kişi veya kuruluşlar tarafından yayınlanmış geçerli talimatlar, prosedürler, standartlar ve teknik bilgiler,
- (2) Uygulanabilir uçuşa elverişlilik direktifleri,
- (3) Tip sertifikası ve ilave tip sertifikası sahipleri, tasarım uyum beyanı yayınlayan özel/tüzel kişiler ve SHT-21 Talimatı uyarınca benzeri verileri yayınlayan diğer kuruluşlar tarafından yayımlanan sürekli uçuşa elverişlilik talimatları, bakım yöntemlerini açıklayan el kitapları ve teknik yayınlar,
- (4) Tasarım onayı sahibinin veya tasarım uyum beyanı yayınlayan özel/tüzel kişinin, hava aracına ve komponentlerine takılabilesini onayladığı bileşenler için komponent üreticileri ve tasarım onayı sahibi veya tasarım uyum beyanı yayınlayan özel/tüzel kişi tarafından kabul edilebilir bulunan geçerli bakım talimatları,
- (5) SHT-145 Talimatı kapsamında 145.A.45(d) maddesine göre yayınlanmış geçerli veriler.

ML.A.402 Bakımın uygulanması

ML.A.402(a) SHT-145 veya Part-CAO bakımları

Onaylı bakım kuruluşlarınca yapılan bakımlar, SHT-145 veya SHT-CAM Ek-5: Part-CAO'ya uygun olarak gerçekleştirilir.

ML.A.402(b) Bakımı uygulayan kişi ya da kuruluşun sorumlulukları

SHT-145 veya Part-CAO onaylı bakım kuruluşları tarafından yapılan bakımlar haricinde, bakımı uygulayan kişiler aşağıdakileri sağlamakla yükümlüdür.

- 1) Bu talimatın gerektirdiği şekilde gerçekleştirilecek bakım işlemi için yetkin olmak.
- 2) Bakımın gerçekleştirildiği alanın iyi tanzim edilmiş ve kir ve atık hususunda temiz olması.
- 3) ML.A.401 maddesinde tanımlanan bakım verilerinde belirtilen yöntemleri, teknikleri, standartları ve talimatları kullanmalıdır.
- 4) ML.A.401 maddesinde tanımlanan bakım verilerinde belirtilen alet, ekipman ve malzemelerin kullanılmalıdır. Gerekğinde, alet ve ekipmanların kontrol edilmesi ve resmi olarak tanınmış standarda göre kalibre edilmelidir.
- 5) ML.A.401 maddesinde tanımlanan bakım verilerinde belirtilen her türlü çevresel kısıtlama dahilinde bakımın gerçekleştirilmesini sağlamalıdır.
- 6) Kötü hava şartlarında veya uzun süreli bakım uygulamalarında, uygun tesislerin kullanıldığından emin olmalıdır.
- 7) Bakım sırasında çoklu hataların oluşma olasılığının ve özdeş bakım işlemlerinde hataların tekrarlanma riskinin azaltılmasını temin etmelidir.
- 8) Herhangi bir kritik bakım işlemi uygulandığında, hata yakalama metodunun uygulanmasını sağlamalıdır.
- 9) Tüm bakım faaliyetlerinin tamamlanmasından sonra, hava aracının veya komponentin, alet ve ekipmandan ve diğer her tür yabancı parça ve malzemeden arınmış olduğundan ve sökülmüş tüm erişim panellerinin yerlerine takılmış olduğundan emin olmak amacıyla genel doğrulama kontrolünü gerçekleştirmelidir.
- 10) Gerçekleştirilen tüm bakım işlemlerinin uygun şekilde kaydedilmesini ve belgelenmesini sağlamalıdır.

ML.A.403 Hava aracı arızaları**ML.A.403(a) Arıza giderilmeden uçuş yapılmaması**

Uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye sokan herhangi bir hava aracı arızası, sıradaki uçuş gerçekleştirilmeden önce giderilir.

ML.A.403(b) Arızaların ertelenmesi

Aşağıdaki kişiler, bir arızanın uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atmadığına karar verebilir ve buna göre ilgili arızayı erteleyebilir:

- (1) Gerekli olmayan hava aracı ekipmanını etkileyen arızalar açısından pilot.
- (2) Hava aracı ekipmanını etkileyen arızalarla ilgili olarak asgari ekipman listesi (MEL: Minimum Equipment List) kullanılması gerektiği zaman pilot, aksi halde, bakım gerekliliği olması halinde yalnızca yetkili onaylayıcı personel.
- (3) Aşağıdaki koşullarda, (b)(1) ve (b)(2) paragraflarında belirtilmeyen arıza durumlarıyla ilgili olarak pilot;
 - (i) UOD-2022/2 sayılı Genelgeye göre tecrübe uçuşlarında kullanılanlar hariç kompleks olmayan motorlu hava aracı ile ticari olmayan uçuş operasyonları kategorisinde işletilen (SHY-6B B1: NCO) veya amatör havacılık faaliyetlerinde kullanılan hava araçları, SHT-OPS-B Talimatına göre işletilmeyen balonlar veya SHT-OPS-S Talimatı kapsamında olmayan planörler,
 - (ii) Hava aracı sahibinin veya mevcutsa sözleşmeli CAMO/CAO'nun mutabakatı veya onayı.
- (4) (b)(1) ve (b)(2) paragraflarında atıfta bulunulanlar dışındaki diğer kusurlar/arızalar hakkında, (3.i) ve (3.ii) şıklarında belirtilen koşullar sağlanmadığında uygun niteliklere sahip onaylayıcı personel.

ML.A.403(c) Ertelenen arızaların giderilmesi

Uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atmayacak hava aracı arızası, arızanın ilk tespit edildiği tarih sonrasında ve bakım verilerinde belirtilen limitler dahilinde, mümkün olan en kısa sürede giderilir.

ML.A.403(d) Arızaların kayıt edilmesi

Uçuş öncesinde giderilmeyen her türlü arıza, ML.A.305'e göre hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik (bakım) kayıt sistemine kaydedilir ve bu kayıtlar pilot için erişilebilir şekilde bulundurulur.

ALTBÖLÜM E – KOMPONENTLER

ML.A.501 Komponentlerin sınıflandırılması ve kullanımı

ML.A.501(a) Komponentlerin takılması

Komponentlerin ve cihazların montaja uygunluğu ve servise verilmesi (SHT-21 Ek-1: Part-21 21.A.307 veya Ek-1B: Part-21L 21L.A.193), SHT-145 veya SHT-CAM Ek-5: Part-CAO 'da aksi belirtilmediği sürece, yalnızca aşağıdaki koşulların tümü karşılanırsa hava aracına takılabilir:

- (1) Uygun ve tatmin edici durumda olması,
- (2) SHGM Form 1 veya eşdeğeri kullanılarak servise verilmesi, kullanıma sunulması,
- (3) SHT-21 Talimatı, Ek-1: Part-21, Alt bölüm Q: Ürün, Parça ve Cihazın Tanımlanması veya SHT-21 Talimatı, Ek-1B: Part-21L, Alt bölüm Q: Ürün, Parça ve Cihazın Tanımlanması konularına göre işaretlenmiş olması.

AMC1 ML.A.501(a) SHGM Form 1 eşdeğeri

a.) Bu Talimat kapsamında aşağıdaki dokümanlar SHGM Form 1'e eşdeğer kabul edilir.

- 1) Genel Müdürlük tarafından yapılan ikili anlaşmalar kapsamında, muhatap otoriteler ve bunların yetkilendirdiği organizasyonlar tarafından düzenlenen formlar,
- 2) EASA onaylı kuruluş tarafından düzenlenen EASA Form 1,
- 3) FAA (ABD) onaylı kuruluş tarafından düzenlenen FAA 8130-3,
- 4) TCCA (Kanada) onaylı kuruluş tarafından düzenlenen TCCA Form One,
- 5) ANAC (Brezilya) onaylı kuruluş tarafından düzenlenen ANAC Form SEGVOO 003,
- 6) Genel Müdürlüğümüzce tip kabulü yapılan ve tip sertifikası sorumluluğu Rusya Federasyonu Sivil Havacılık Otoritesinde olan hava araçları için geçerli olmak üzere; AIC AR Russia Form C-5, Fata Russia Form E-02, Summary Certificate ve Ukrayna Sivil Havacılık Otoritesi SAA Ukraine Form-1.
- 7) JAA üyesi bir devletin havacılık otoritesi tarafından yetkilendirdiği bir kuruluşun, bu Talimatın yürürlük tarihi öncesinde düzenlediği JAA Form 1,
- 8) Genel Müdürlük tarafından imzalanmış ilgili bir anlaşma yürürlükten kaldırılncaya kadar, Genel Müdürlük ile EASA dışındaki bir ülke arasında imzalanmış anlaşma hükümleri doğrultusunda Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir (yetkili bir kuruluş tarafından yayınlanan) servis çıkış dokümanı,
- 9) Üretimi veya bakımı ML.A.502(c) bendine göre gerçekleştiren komponentler için imalatçının yayınladığı üretim beyanı (declaration of production) veya uygunluk beyanı (declaration of conformity) yada bakımı gerçekleştiren kişi veya kuruluşun yayınladığı bakım beyanı (declaration of maintenance).

b.) SHGM Form 1 veya eşdeğeri dokümana sahip olmadan depolanmakta olan hiçbir malzeme/komponent, onaylı bakım kuruluşu tarafından AMC1 CAO.A.070(a) veya AMC2 145.A.50(d) maddeleri kapsamında SHGM Form 1 düzenlenmeden ülkemiz siciline kayıtlı hava aracına takılamaz.

c.) Genel Müdürlükçe yetkilendirilmiş üretim ya da bakım kuruluşu tarafından, üretimi ya da bakımı yapılan malzeme/komponent, SHGM Form 1 ile temin edilmediği sürece ülkemiz siciline kayıtlı hava aracına takılamaz.

ML.A.501(b) Komponent kullanım şartları

Bir komponenti hava aracına montajından önce, hava aracı bakım teknisyeni (onaylayıcı personel) veya onaylı bakım kuruluşu, uygulanabilir farklı modifikasyon veya geçerli AD var ise söz konusu komponentin takılmaya uygun olduğundan emin olmalıdır.

ML.A.501(c) Standart parça kullanım şartları

Bakım verileri ilgili parçayı tanımlaması koşuluyla standart parçalar, bir hava aracına veya komponentine takılabilir. Uygulanabilir geçerli standartlara sahip olduğu kanıtlanabilen ve yeterli izlenebilirliğe sahip olan standart parçalar da hava aracı veya sistemine takılabilir.

ML.A.501(d) Hammadde ve sarf malzemeler

Hammadde veya sarf malzemesi, hava aracında veya komponentlerinde yalnızca aşağıdaki şartların sağlanması koşuluyla kullanılır:

- 1) Hava aracı veya komponent üreticisi, söz konusu ham maddenin veya sarf malzemenin, ilgili bakım verilerinde ya da SHT-145'te veya Part-CAO'da kullanıma uygun olduğunu özel olarak belirtmesi gerekir.
- 2) Bu tür malzeme, istenen (gerekli) malzeme standartlarını, özelliklerini karşılamalıdır ve yeterli izlenebilirliğe sahip olmalıdır.
- 3) Bu tür malzeme, imalat ve tedarik zincirini de içeren söz konusu malzemeyle açıkça ilgili olan ve bir standarda (sertifikasyon şartlarına) uygunluk beyanını gösteren dokümantasyona sahip olmalıdır.

ML.A.501(e) Balonlar

Balonlarda, belirli bir kubbe için farklı sepet, brülör ve yakıt silindiri kombinasyonları uygulanabilir olduğunda bunların montajını yapan kişi aşağıdakilerin sağlandığından emin olur:

- 1) Sepet, brülör ve/veya yakıt tüplerinin, tip sertifikasına veya tip sertifikasının atıfta bulunan diğer belgelere göre farklı kombinasyona elverişli olması,
- 2) Sepet, brülör ve/veya yakıt tüplerinin servise elverişli durumda faal ve uygun, yeterli bakım kayıtlarına sahip olması.

ML.A.502 Komponentlerin bakımı

ML.A.502(a) Bakımın gerçekleştirilmesi

SHT-21 Talimatına göre parçaların ve cihazların takılmasının uygunluğu (21.A.307(b)(2)), parçaların montaj için servise verilmesi (21L.A.193(2)) gerekliliklerine uygun olan ekipmanların (örneğin ömür sınırlı olmayan, yapısal olmayan, uçuş kontrolleriyle ilişkisiz olan standart parçaların) bakımı, hava aracı sahibince yazılı şekilde kabul edilmesi koşuluyla, bahsi geçen maddelere göre hava aracı bakım teknisyeni veya bakım kuruluşu tarafından gerçekleştirilebilir. Bu kapsam doğrultusunda uygulanan bakım sonrasında, parça veya ekipmana ait SHGM Form 1 veya eşdeğerinin düzenlenmesi uygun değildir ve hava aracı bakım çıkışı gerekliliklerine tabi olacaktır.

ML.A.502(b) Bakım çıkışının yapılması

Komponentlerin bakım çıkışı aşağıdaki tabloya uygun olarak yapılır.

	SHGM Form 1 kullanarak bakım çıkışı	ML.A.801 kapsamında hava aracı seviyesinde bakım çıkışı
Komponent üreticisinin yayınladığı bakım verilerine göre bakımı yapılan componentler		
Overhaul kapsamında olmayan bakımlar	Motorlar için motor kategorisinde yetkili bakım kuruluşu. Diğer componentler için component kategorisinde yetkili bakım kuruluşları.	* Hava aracı kategorisinde yetkili bakım kuruluşu * Bağımsız onaylayıcı personel.
Pervane ve motor haricindeki componentlerin overhaul işlemi	Komponent kategorisinde yetkili bakım kuruluşları.	* Uygulanabilir değil.

CS-VLA, CS-22 ve CS-LSA hava araçlarının motor ve pervanelerinin overhaul işlemi	Motorlar için motor kategorisinde yetkili bakım kuruluşu. Pervaneler için komponent kategorisinde yetkili bakım kuruluşları.	* Hava aracı kategorisinde yetkili bakım kuruluşu * Bağımsız onaylayıcı personel.
CS-VLA, CS-22 ve CS-LSA dışındaki hava araçlarının motor ve pervanelerinin overhaul işlemi	Motorlar için motor kategorisinde yetkili bakım kuruluşu. Pervaneler için komponent kategorisinde yetkili bakım kuruluşları.	* Uygulanabilir değil.
Hava aracı üreticisinin bakım verilerine göre bakım yapılan komponentler		
Bütün komponentlerin her türlü bakımı	Motorlar için motor kategorisinde yetkili bakım kuruluşu. Diğer komponentler için komponent kategorisinde yetkili bakım kuruluşları.	* Hava aracı kategorisinde yetkili bakım kuruluşu * Bağımsız onaylayıcı personel.

ML.A.502(c) Komponent bakımı

SHT-21 Talimatına göre parçaların ve cihazların takılmasının uygunluğu (21.A.307(b)(3) — (b)(6)), parçaların montaj için servise verilmesi (21L.A.193(b)(3) — (b)(6)) gerekliliklerine uygun olan ekipmanların bakımı, bahsi geçen maddelere göre herhangi bir teknisyen veya bakım kuruluşu tarafından yapılabilir. Bu durumda (b) paragrafindan farklı olarak, bakımı gerçekleştiren kişi/kuruluş tarafından yayınlanan 'bakımın tamamlandığını gösterir beyan' ile bu parça veya ekipman bakım sonrasında servise verilebilir.

'Bakımın tamamlandığını gösterir beyan' en azından gerçekleştirilen bakımın temel ayrıntılarını, bakımın tamamlandığı tarihi ve bakımı yapan kişinin/kuruluşun tanımlayıcı kimliğini içermelidir. Bu beyan bir bakım kaydı olarak ve bakımı yapılan bileşenin SHGM Form 1 eşdeğeri olarak kabul edilir.

ML.A.503 Servis ömrü sınırlı komponentler

ML.A.503(a) Servis ömrü sınırlı komponentler tanımı

Servis ömrü sınırlı komponent terimi aşağıdaki bileşenleri içerir:

- 1) Sertifikalandırılmış ömür sınırına tabi olan ve bu sınıra ulaştıktan sonra servisten çekilmesi gereken komponentler,
- 2) Belirli bir hizmet ömrü sınırı uygulanan ve bu sınırın sonunda servis edilebilirliğini yeniden kazanması amacıyla bakımdan geçirilmesi gereken komponentler.

ML.A.503(b) Ömür sınırına uyma

Hava aracına veya sisteme takılı servis ömrü sınırlı komponentler, ML.A.504(c) maddesinde açıklanan gerekli işlemler yapılmaksızın, bakım programında, AD'lerde ve teknik bültenlerde belirtilen onaylı servis ömrü sınırını aşmayacaktır.

ML.A.503(c) Ömür sınırının ifade edilmesi

Sertifikalandırılmış servis ömrü, takvim günü, uçuş saati, uçuş sayısı (veya iniş sayısı) olarak uygun olanlarıyla ifade edilir.

ML.A.503(d) Ömrü dolan komponentler

Onaylı servis ömrünü dolduran komponentler, bakım amacıyla veya ömür sınırını dolduranlar için hizmetten çıkarılması amacıyla hava aracından veya sistemden sökülmalıdır.

ML.A.504 Gayri faal komponentlerin kontrolü

Bu madde Part-ML kapsamındaki komponentlerin hizmete elverişsiz sayılması ve kurtarılamaz komponentler konusunu düzenler.

ML.A.504(a) Gayri faal komponentlerin sınıflandırılması

Aşağıdaki şartlardan herhangi biri oluştuğunda komponent hizmete elverişsiz (gayri faal) sayılır:

- 1) komponentin servis ömrü sınırının bakım programında tanımlandığı şekilde sona ermesi;
- 2) Genel Müdürlük tarafından uygulanması zorunlu tutulan geçerli uçuşa elverişlilik direktifleri ve diğer sürekli uçuşa elverişlilik gereklilikleri ile uygunsuzluk durumunda
- 3) komponentin uçuşa elverişlilik durumunu veya hava aracına takılmaya uygunluğu belirlemek üzere gerekli olan bilgilerin mevcut olmaması;
- 4) kusur, arıza veya fonksiyonel bozukluğa ilişkin belirtiler bulunması;
- 5) servise vermeyi veya faal durumunu olumsuz etkileme olasılığı olan bir olaya veya kazaya karışmış olması.

ML.A.504(b) Gayri faal komponentlerin tanımlanması

Gayri faal komponentler aşağıda belirtilen ifadelerden uygun olanına göre tanımlanır:

- (1) Hizmete elverişsiz olan ve gelecekteki durumuna ilişkin karar verilinceye kadar güvenli bir yerde onaylı bakım kuruluşunun veya bağımsız onaylayıcı personelin kontrolü altında muhafaza edilen komponentler “gayri faal”,
- (2) Kişi veya kuruluş tarafından hizmete elverişsiz olarak beyan edilen ve ML.A.305'de açıklandığı şekilde hava aracı bakım kayıt sisteminde tanımlanarak dokümantasyon yapıldıktan sonra bunların muhafaza sorumluluğu hava aracı sahibine devredilen komponentler “gayri faal”.

ML.A.504(c) Kurtarılamaz komponentler

Belgelendirilmiş ömür sınırını doldurmuş olan veya tamir edilemez bir hasar veya arızası olan komponentler, kurtarılamaz olarak sınıflandırılır ve ML.A.304'te açıklandığı şekilde bu bileşenlerin belgelendirilmiş ömür sınırı uzatılmadığı veya tamir çözümü onaylanmadığı sürece komponentin tedarik sistemine tekrar girmesine izin verilmez.

ML.A.504(d) Kurtarılamaz komponentlerin tahrip edilmesi

(c) bendinde belirtildiği şekilde kurtarılamaz komponent olması durumunda, bu Talimat kapsamında sorumlu olan her kişi veya kuruluş; aşağıdaki işlemlerden bir tanesini gerçekleştirecektir:

- 1) bu tür komponenti (b) bendinde belirtilen mahalde muhafaza edilmesini veya,
- 2) bu tür komponente ilişkin sorumluluk devredilmezden önce, komponentin ekonomik olarak düzeltilemez veya onarılamaz biçimde tahrip edilmesini sağlar.

ML.A.504(e) Kurtarılamaz komponentlerin eğitimde kullanılması

(d) bendindeki hususa bakmaksızın, bu Talimat kapsamında sorumlu olan kişi veya kuruluş kurtarılamaz olarak sınıflandırdığı komponentlere ilişkin sorumluluğu, herhangi bir tahribat yapmadan eğitim veya araştırma amaçlı bir kuruluşa devredebilir.

ALTBÖLÜM H - HAVA ARACI BAKIM ÇIKIŞ SERTİFİKASI (CRS)

ML.A.801 Hava aracı bakım çıkış sertifikası (CRS)

ML.A.801(a) CRS yayımlanması

Bakım çıkış sertifikası (CRS), hava aracında gerekli bakım işlemleri üretici el kitaplarında tanımlandığı şekilde gerçekleştirildikten sonra yayımlanır.

ML.A.801(b) CRS yayınlayacak kuruluş ya da kişi

Bakım çıkış sertifikası (CRS), alternatifli olarak aşağıdakiler tarafından düzenlenir:

- 1) Onaylı bakım kuruluşu adına uygun onaylayıcı personel,
- 2) İlgili hava aracı tipi yetkisine sahip ve lisansına bu tipin kayıt edildiği hava aracı bakım teknisyeni (bağımsız onaylayıcı personel) veya,
- 3) ML.A.803 maadesi ile uyumlu olacak şekilde hava aracı sahibi pilot.

ML.A.801(c) Öngörülemeyen durumlarda bakım

(b) bendine istisna olarak, öngörülemeyen durumlarda, hava aracı hiçbir onaylı bakım kuruluşunun ve onaylayıcı personelin mevcut olmadığı bir yerde kaldığında, hava aracı sahibi (veya işletici), bu Talimatın dördüncü bölümünde vurgulanan standartlara uygun olarak hava aracına bakım yapması ve bakım çıkış sertifikası düzenlemesi için 3 yıldan az olmayan (bahse konu hava aracında veya benzer teknolojiye sahip hava aracında) bakım tecrübesi olan ve uygun nitelikleri taşıyan hava aracı bakım lisansına sahip bir teknisyeni yetkilendirebilir. Bu durumda hava aracı sahibi (veya işletici);

- 1) Bakım işlemini gerçekleştiren teknisyen tarafından yapılan tüm çalışmanın ayrıntılarına ve CRS yayınlayan onaylayıcı personelin sahip olduğu niteliklerin detaylarına ilişkin kayıtları temin eder ve bunları hava aracı kayıtlarında saklar,
- 2) Böylesi bir bakımın, ML.A.801(b) bendinde belirtildiği şekilde yetkilendirilmiş kişi veya onaylı bakım kuruluşu tarafından 7 günü aşmayacak sürede ve mümkün olan ilk fırsatta, yeniden kontrol edilmesini ve bakım çıkışının yapılmasını sağlar. Azami süre, UOD-2022/2 sayılı Genelgeye göre tecrübe uçuşlarında kullanılanlar hariç kompleks olmayan motorlu hava aracı ile ticari olmayan uçuş operasyonları kategorisinde işletilen (SHY-6B B1: NCO) veya amatör havacılık faaliyetlerinde kullanılan hava araçları, SHT-OPS-B Talimatına göre işletilmeyen balonlar veya SHT-OPS-S Talimatı kapsamında olmayan planörler için 30 günü aşamaz.
- 3) Hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminden sorumlu olan sözleşmeli kuruluşu veya böyle bir sözleşmenin bulunmadığı durumda Genel Müdürlüğü, söz konusu yetkilendirmenin yapılmasından itibaren 7 gün içerisinde bilgilendirir.

ML.A.801(d) Bakım personeline yardımcı olma

(b)(1) veya (b)(2) paragrafları doğrultusunda servise vermek için gerçekleştirilen bakım işlemlerinin yapılmasında, onaylayıcı personelin doğrudan ve sürekli kontrolü altında olmak kaydıyla, bir veya daha fazla sayıda kişi yardımcı olabilir.

ML.A.801(e) Bakım çıkış sertifikası içeriği

Bakım çıkış sertifikası (CRS) en az aşağıdaki bilgileri içerir:

- 1) Yapılan bakıma ilişkin temel detaylar ve referanslar,
- 2) Bakımın tamamlandığı tarih, hava aracının uçuş saati, uçuş sayısı
Komponent bakımı yapılması durumunda tarih, komponentin uçuş saati, uçuş sayısı
- 3) Aşağıdakiler alternatif yöntemlere göre, CRS yayımlayan kuruluşun ve/veya kişinin kimlik bilgileri:
 - a) Bakım kuruluşunun ve CRS yayımlayan onaylayıcı personelin onay referansları;
 - b) ML.A.801(b)(2) bendine göre işlem yapılması durumunda CRS yayımlayan, bağımsız onaylayıcı personelin unvanı ve lisans numarası;
- 4) Varsa uçuşa elverişlilik ve uçuş operasyonlarına yönelik sınırlamalar.

ML.A.801(f) Tamamlanamayan bakım işlemleri

(a) paragrafından farklı olarak ve (g) paragrafının hükümlerine bakılmaksızın, öngörülen gerekli bakım tamamlanamadığı durumlarda CRS, onaylı hava aracı sınırlamaları tanımlamalarına göre yayımlanabilir. Bu durumda (e)(4) paragrafına göre belirtilmesi gereken bilgilerin bir parçası olarak uygulanabilir uçuşa elverişlilik ve uçuş operasyonu kısıtlamalarına ilişkin belirlenen kriterlerle birlikte hava aracı bakımının tamamlanamadığı CRS'e yazılır.

ML.A.801(g) Uçuş emniyetini tehlikeye sokacak durum olmaması

Bakım çıkış sertifikası, uçuş emniyetini tehlikeye sokacağı bilinen ve bu Talimat gerekleri ile herhangi bir uygunsuzluk olduğu durumda yayımlanamaz.

ML.A.802 Komponent bakım çıkış sertifikası (CRS)

ML.A.802(a) CRS zorunluluğu

ML.A.502(c)'de belirtilen durumlar haricinde, hava aracı komponenti üzerinde ML.A.502 gereğince gerekli bakım işlemi uygun şekilde tamamlandıktan sonra komponent bakım çıkış sertifikası düzenlenir.

ML.A.802(b) SHGM Form 1

Bakımın ML.A.502(b) bendi kapsamında hava aracı seviyesinde tamamlanarak servise verildiği durumlar haricinde, Part-M Ek-1.2'de tanımlanan SHGM Form 1 dokümanı, komponent bakım çıkış sertifikasını oluşturur.

ML.A.803 Hava aracı sahibi pilot yetkilendirmesi

ML.A.803(a) Hava aracı sahibi pilot yetkilendirmesine uygunluk

Bir kişinin hava aracı sahibi pilot olarak nitelendirilebilmesi için;

- 1) Hava aracı tip ve sınıf yetkisi için Genel Müdürlük tarafından yayımlanan veya geçerli kılınan pilot lisansına sahip olması gerekmektedir.
- 2) Tek başına veya müştereken hava aracı sahibi olması gerekmektedir. Söz konusu hava aracı sahibi aşağıdaki vasıfları taşımalıdır;
 - a) Tescil formunda yer alan gerçek kişilerden biri olmak zorundadır, veya
 - b) Kar amacı gütmeyen tüzel kişiliğin tescil belgesinde hava aracı sahibi veya işletici olarak belirtildiği durumlarda, bu tüzel kişiliğin üyesi olmak zorundadır. Söz konusu üye olan pilot, üyesi olduğu tüzel kişiliğin karar verme sürecine doğrudan katılmalı ve bu tüzel kişilik tarafından hava aracı sahibi pilot olarak bakımı yapmak üzere görevlendirilmelidir.

ML.A.803(b) Hava aracı sahibi pilot yetkilendirmesinin kapsamı

SHY-6B Yönetmeliği (B2: Ticari SPO, B3: FTO, B4: NCC, B5: SPO) kapsamında kullanılan hava araçları, balonla (SHT-OPS-B) ya da planörle (SHT-OPS-S) yapılan operasyonlarda kullanılan hava araçları, UOD-2022/2 sayılı Genelgeye göre tecrübe uçuşlarında kullanılan hava araçları veya SHY-6A-ÇH Yönetmeliği kapsamında kullanılan hava araçları hariç;

Kompleks olmayan motorlu hava aracı ile ticari olmayan uçuş operasyonları kategorisinde işletilen (SHY-6B B1: NCO) veya amatör havacılık (SHY-6C) faaliyetlerinde kullanılan hava araçları veya SHT-OPS-B Talimatına göre işletilmeyen balonlar veya SHT-OPS-S Talimatı kapsamında olmayan planörler için hava aracı sahibi pilot, Ek-2.3'ü dikkate alarak Ek-2.2'de listelenen sınırlı bakım işlemlerini yapıp sonrasında CRS yayımlayabilir.

ML.A.803(c) Hava aracı sahibi pilot bakım çıkış sertifikası

Bakım çıkış sertifikası (CRS) hava aracı kayıt sistemine kaydedilir. CRS, yapılan bakım tanımlamasını, kullanılan referans verileri ve bunlardaki temel detayları, bakımın tamamlandığı tarihi, hava aracı uçuş saatini, uçuş sayısını ve söz konusu bakımı yapan dolayısıyla sertifikayı yayımlayan hava aracı sahibi pilotun kimliğini, imzasını ve pilot lisans numarasını içerir.

ALTBÖLÜM I - UÇUŞA ELVERİŞLİLİK GÖZDEN GEÇİRME SERTİFİKASI

ML.A.901 Hava aracı uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi

Hava aracı uçuşa elverişlilik sertifikasının geçerliliğini sağlamak için, hava aracını fiziksel olarak tetkik etme ve sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarını gözden geçirme işlemleri periyodik olarak yapılır.

ML.A.901(a) UEGG sertifikasının formatı

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası (ARC), uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin tatmin edici seviyede yapılması ve sonucunun uygun değerlendirilmesi sonrasında SHGM Form 15 formatında yayımlanır. ARC bir yıl boyunca geçerlidir.

UOD-2022/2 sayılı Genelge kapsamında tecrübe uçuşlarında kullanılanlar hariç kompleks olmayan pistonlu motor hava aracı ile ticari olmayan uçuş operasyonları kategorisinde işletilen (SHY-6B B1: NCO) veya SHY-6C kapsamında tescil edilen hava araçları için, SHT-BPU kapsamında işlem yapılmaması şartıyla ve tescil edilen uçuş operasyon kategorisi değiştirilmemek koşuluyla, Genel Müdürlükçe yapılacak risk analizi sonucuna göre bu süre iki yıl olarak uygulanabilir.

ML.A.901(b) UEGG gerçekleştirme yetkisi

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesi ve ARC'nin yayınlanması, ML.A.903 maddesine uygun olarak aşağıdakiler tarafından gerçekleştirilir:

- (1) Genel Müdürlük veya
- (2) Bu Talimata göre yetkilendirilmiş CAMO/CAO veya
- (3) Bakım programında yer alan 100 saatlik veya yıllık kontrolü (bakım işlemini) gerçekleştiren onaylı bakım kuruluğu veya
- (4) UOD-2022/2 sayılı Genelgeye göre tecrübe uçuşlarında kullanılanlar hariç kompleks olmayan pistonlu motor hava aracı ile ticari olmayan uçuş operasyonları kategorisinde işletilen (SHY-6B B1: NCO) veya amatör havacılık faaliyetlerinde kullanılan hava araçları, SHT-OPS-B Talimatına göre işletilmeyen balonlar veya SHT-OPS-S Talimatı kapsamında olmayan planörler için bakım programındaki 100 saatlik veya yıllık bakımı gerçekleştiren;
 - (i) İlgili hava aracı tipi yetkisine sahip SHT-66 lisanslı bağımsız onaylayıcı personel veya
 - (ii) Hava aracı tipinin EASA Part-66 tip listesinde olmadığı durumlarda, söz konusu hava aracı tipi ile benzer/aynı teknolojideki hava araçlarına bakım yetkisi olan SHT-66 (veya ulusal) lisanslı bağımsız onaylayıcı personel. (Bu durumda sorunsuz ve uçuş emniyeti açısından risksiz sonuçlanan uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi sonrasında ulusal ARC yayınlanabilmesi için Genel Müdürlüğe tavsiye raporu sunulur.)

CAMO/CAO bünyesinde uygun pozisyonda uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi için yetkilendirilen personel (ARS), çalıştığı kuruluşun yönetimindeki hava araçlarına uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesi yapar ve uçuş emniyeti açısından risksiz sonuçlandığında ARC (SHGM Form 15B) yayınlayabilir. Genel Müdürlük tarafından kendisine görev verildiğinde çalıştığı kuruluşun dışındaki hava araçlarında da uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesi yapar ve sorun tespit edilmemiş ise ARC (SHGM Form 15A) yayınlanması için Genel Müdürlüğe tavsiye raporu sunar.

Koşulların olası bir emniyet tehdidinin varlığını ortaya çıkardığı durumlarda, Genel Müdürlük söz konusu uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini kendi yapar ve ARC yayımlar.

ML.A.901(c) ARC uzatma işlemi

ARC'nin geçerlilik süresini uzatma işlemi, hava aracı kayıtlarının incelenmesi, hava aracının tip sertifikasına uygunluk ve emniyet gereklerini karşıladığının doğrulanması anlamında bir işlemdir.

ARC'nin geçerlilik süresi, aşağıdaki koşullara bağlı olarak, kontrollü ortamı sağlayan CAMO/CAO tarafından her seferinde bir yıl olmak üzere ardışık şekilde iki kez uzatılabilir.

- 1) Hava aracının aynı CAMO/CAO tarafından son 12 ay boyunca kesintisiz olarak yönetilmiş olması,
- 2) Hava aracı bakımlarının son 12 ay boyunca onaylı bakım kuruluşu tarafından yapılmış olması. Bu kriter, bağımsız onaylayıcı personel veya hava aracı sahibi pilot tarafından gerçekleştirilerek bakım çıkış sertifikası (CRS) yayınlanan bakımları da kapsamaktadır.
- 3) Hava aracının uçuşa elverişli olmadığı hakkında CAMO/CAO'yu şüpheye düşürecek herhangi bir kanıtın ve nedenin bulunmaması.

CAMO/CAO tarafından yapılacak bu uzatma işleminde ARC'nin kim tarafından yayımlandığının bir etkisi bulunmamaktadır.

ML.A.901(d) 30 gün önceden ARC'yi uzatma

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerlilik süresinin uzatılmasının azami 30 gün önceden yapılması kabul edilebilir ve bu durumda uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin düzeni ve sürekliliği kaybolmaz.

Gözden geçirme işleminde düzenin kaybolmaması; yeni geçerlilik tarihinin, mevcut yazılı tarihten tam bir yıl sonrası olarak belirlenmesidir.

ML.A.901(e) Genel Müdürlükçe ARC yayınlama işlem gereklilikleri

Genel Müdürlüğün uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini yapması ve ARC düzenlemesi durumunda, hava aracının sahibi/işleticisi Genel Müdürlüğe aşağıda belirtilenleri sağlar:

- (1) Genel Müdürlük tarafından incelenmesi gerekli görülen belgeler,
- (2) Genel Müdürlük personeli için uygun mahalde çalışma ortamı,
- (3) Gerektiğinde onaylayıcı personel desteği.

ML.A.902 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliği

ML.A.902(a)ARC geçerlilik şartları

ARC aşağıdaki durumlardan herhangi biri gerçekleştiğinde geçerliliğini yitirir:

- 1) ARC'nin askıya alınması veya iptal edilmesi;
- 2) Uçuşa elverişlilik sertifikasının (CoA) askıya alınması veya iptal edilmesi;
- 3) Hava aracının Türkiye Cumhuriyeti hava aracı sicilinde kaydının silinmesi;
- 4) Uçuşa elverişlilik sertifikasının bağlı olduğu tip sertifikasının askıya alınması veya iptal edilmesi.

ML.A.902(b) Uçuşa izin verilmeyecek haller

ARC'nin geçersiz olması durumunda veya aşağıdaki durumların herhangi birisinin gerçekleşmesi halinde hava aracının uçuş yapmasına izin verilemez:

- 1) Hava aracının veya hava aracına takılı herhangi bir komponentin sürekli uçuşa elverişliliğinin bu Talimat gerekliliklerini karşılamaması,
- 2) Hava aracının; EASA, FAA, TCCA (Kanada), ANAC (Brezilya) veya yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlükçe kabul edilen otoriteler ve yetkilendirilen organizasyonlar tarafından yayınlanan tip sertifikasına/tasarımına uygunluğunu yitirmesi ya da Genel Müdürlük tarafından yapılacak değerlendirme sonrası, denkliği kabul edilen otorite tarafından yayınlanan tip sertifikası/tasarımı ile uygun olmadığının anlaşılması,
- 3) Gerekli önlemleri almadan onaylı uçuş el kitabında veya uçuşa elverişlilik sertifikasında belirtilen sınırlamaların ötesinde hava aracının işletilmesi veya böylesi bir durumda düzeltici uygun işlemlerin yapılmaması,
- 4) Hava aracının uçuşa elverişliliğini etkileyecek bir olaya veya kazaya karışmasının akabinde uçuşa elverişliliğini geri kazandıracak uygun onarımların yapılmaması,
- 5) ML.A.304'te belirtilen prosedürler uygulanmaksızın hava aracına veya herhangi bir komponente uygulanan modifikasyonun veya tamirin SHT-21 Talimatı gereklilikleriyle uyumlu olmaması,
- 6) Genel Müdürlüğün hava aracı uçuşa elverişliliği ve operasyonuna ilişkin yayımladığı geçerli diğer mevzuatlardaki gerekliliklerin karşılanmayan durumlar.

ML.A.902(c) ARC'nin SHGM'ye iade edilmesi

ARC'nin geri alınması veya iptal edilmesi durumunda, sertifikanın aslı Genel Müdürlüğe iade edilir.

ML.A.903 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme süreci**ML.A.903(a) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi**

ML.A.901'de vurgulanan hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi, aşağıdakilerin yerine getirildiğini belgeleyen dokümente edilmiş tüm kayıtların ARS tarafından gözden geçirilmesini, tetkik edilmesini içerir:

- 1) Gövde, motor ve pervane uçuş saatleri ve uçuş sayılarının uygun ve doğru şekilde kaydedildiği,
- 2) Uçuş el kitabının güncel revizyonunun kullanılması ve hava aracı konfigürasyonu için geçerli olması,
- 3) Hava aracında yapılması gereken tüm bakım işlemlerinin, onaylı bakım programına uygun olarak gerçekleştirildiği,
- 4) Bilinen bütün arızaların giderilmiş olması veya mümkünse kontrollü bir şekilde ileriye yönelik olarak ertelenmesi,
- 5) Geçerli AD'lerin doğru ve eksiksiz şekilde kayıt altına alınmış ve uygulama gerekliliklerinin sağlanmış olması,
- 6) ML.A.304'te belirtilen prosedürlere göre hava aracına veya herhangi bir komponente uygulanmış tüm modifikasyonların ve tamirlerin, SHT-21 Talimatına uygun şekilde yapıldığı ve kayıt altına alındığı,
- 7) Hava aracına takılmış tüm ömürlü komponentlerin uygun şekilde tanımlandığı, kayıt altına alındığı ve beyan edilen onaylı servis ömrü sınırlarını aşmadığı,
- 8) Tüm bakımlara ait servise verme sertifikalarının (CRS) bu Talimata uygun olarak yayınlandığı,
- 9) Güncel ağırlık ve denge raporunun hava aracının mevcut konfigürasyonunu yansıtmaması ve geçerli olması,
- 10) Hava aracının; EASA, FAA, TCCA (Kanada), ANAC (Brezilya) veya yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlükçe kabul edilen otoriteler ve yetkilendirilen organizasyonlar tarafından yayınlanan tip sertifikasına/tasarımına uygun olması ya da Genel Müdürlük tarafından yapılacak değerlendirme sonrası, denkliği kabul edilen otorite tarafından yayınlanan tip sertifikasının/tasarımının son revizyonu ile hava aracının uyumlu olduğunun anlaşılması,
- 11) Hava aracının güncel konfigürasyonuna karşılık gelen ve SHT-21 Altbölüm I kriterlerine göre düzenlenmiş bir gürültü sertifikasına sahip olması,
- 12) Genel Müdürlüğün uçuşa elverişliliğe ve uçuş operasyonuna ilişkin yayımladığı geçerli diğer mevzuatlardaki gerekliliklere uygunluğu.

ML.A.903(b) Fiziksel kontrol gerekliliği

Hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini yapan yetkilendirilmiş personel (ARS), hava aracının fiziksel incelemesini de yerine getirir.

Bu inceleme için SHT-66'ya göre tanzim edilmiş lisansı olmayan veya gözden geçirme işlemi yapılan hava aracı tipi lisansına kayıtlı olmayan ARS'ye, söz konusu hava aracı tipi lisansına işlenmiş bakım personeli yardımcı olur.

ML.A.903(c) Fiziksel kontrol içeriği

Hava aracının fiziki incelemesinde ARS, şunların eksiksiz şekilde yerine getirildiğinden emin olur:

- 1) Gerekli tüm işaretlemelerin ve plakaların doğru şekilde takıldığından,
- 2) Hava aracının onaylı AFM (veya POH) ile uygunluğundan,
- 3) Hava aracı konfigürasyonunun onaylı dokümantasyona, tasarım verilerine uygun olduğundan,
- 4) ML.A.403 gereğince kayda/ele alınmamış hiçbir belirgin arızanın bulunmadığından,
- 5) Hava aracı ile (a) bendine göre dokümente edilmiş ve incelenmiş kayıtlar arasında hiçbir tutarsızlığın tespit edilmediğinden emin olur.

ML.A.903(d) Fiziksel kontrolün 90 gün öncesinden gerçekleştirilmesi

ML.A.901(a) bendine istisna olarak, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi, fiziksel incelemenin bakım faaliyeti sırasında gerçekleştirilmesine olanak sağlamak amacıyla, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sürecinin döngüsünde herhangi bir kayıp oluşmaksızın, azami 90 gün önceden yapılabilir.

ML.A.903(e) ARC yayınlama şartları

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası (SHGM Form 15C), aşağıdaki şartlar sağlandığında yayımlanabilir.

- 1) Uygun şekilde yetkilendirilen ARS tarafından;
- 2) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi eksiksiz yapılarak ve (varsa) tespit edilen tüm bulgular kapatıldıktan sonra,
- 3) Bakım programında herhangi bir eksiklik, tutarsızlık tespit edildiği zaman bu durum ML.A.903(h)'ye göre uygun şekilde giderildiğinde.

ML.A.903(f) ARC yayınlama ve uzatma işlemlerinin SHGM'ye gönderilmesi

Hava aracı için düzenlenen veya geçerlilik süresi uzatılan her bir ARC'nin bir nüshası, Genel Müdürlüğe 10 gün içerisinde gönderilir.

ARC yayımlanabilmesi için (a) paragrafına göre incelenen hava aracının teknik dokümanları (bakım CRS'leri, AD, zorunlu SB, ömür sınırlı komponentler, plansız bakımlar, izin verilen kayıtlı arızalar, ertelenmiş bakımlar ve benzerlerine ait durum listeleri) ile uygulanmış ise modifikasyon ve büyük tamir paketlerinin tamamı ve fiziksel incelemeye ait kontrol listesi kanıtlarının kopyaları Genel Müdürlük Bilgi Yönetim Sisteminde (KDM-ERP) bulunan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Modülüne kaydedilir.

ML.A.903(g) UEGG işlemlerinin yükleniciye devredilmesi

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme görevleri, sözleşme yoluyla alt yükleniciye devredilemez.

ML.A.903(h) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme ve AMP ilişkisi

AMP'nin etkinliği, ML.A.302(c)(9) bendi uyarınca uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi ile birlikte analiz edilebilir. Bu analiz işlemi, uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesini gerçekleştiren kişi tarafından tamamlanacaktır. Analiz işleminde AMP içeriğindeki eksikliklerle bağlantılı hava aracında da eksiklikler tespit edilmiş ise, bakım programı bu eksiklikleri giderecek şekilde güncellenecektir.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi sırasında, bir çeşit AMP etkinlik analizi yapan ARS tarafından tespit edilen AMP'deki eksiklikler hakkında CAMO/CAO'nun veya hava aracı sahibinin yaptığı düzeltici eylemler, yani AMP güncellemeleri bulgularla uyumlu olmadığı için ARS tarafından kabul edilmez ise, gözden geçirmeyi gerçekleştiren kişi olarak Genel Müdürlüğü bilgilendirir. Böylesi bir durumda Genel Müdürlük, ML.B.903 maddesinde tanımlanan denetim bulgularının kaldırılması için ve gerekirse ML.B.304 maddesine göre işlem yaparak AMP'de hangi değişikliklerin gerekli olduğuna karar verir.

ML.A.904 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli (ARS)

ML.A.904(a) Genel Müdürlük adına görev yapan ARS

Kalifikasyonları ML.B.902 maddesine uygun olan ve Genel Müdürlükçe uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli (ARS) olarak yetkilendirilen kişiler tarafından Genel Müdürlük adına denetimler gerçekleştirilir.

ML.A.904(b) CAMO, CAO veya bakım kuruluşundaki uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin nitelikleri

CAMO, CAO veya onaylı bakım kuruluşu çalışanları içerisinde, Genel Müdürlük adına uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetimi yapmak amacıyla yetkilendirilecek personel ilgili mevzuattaki yeterlilik şartlarını karşılamalıdır:

ML.A.904(c) Bağımsız çalışanARS nitelikleri

ML.A.901(b)(4) maddesine göre kendi adına çalışan bağımsız onaylayıcı personel, ARS olarak yetkilendirilebilmek için en azından aşağıdaki kalifikasyonlara sahip olmalıdır:

- 1) SHT-66 hava aracı bakım personeli lisansında işli hava aracı tiplerinde ARS olarak yetkilendirilebilir.
- 2) Hava aracı tipinin EASA Part-66 tip listesinde olmadığı durumlarda, söz konusu hava aracı tipi ile benzer/aynı teknolojiye sahip hava araçlarında bakım yetkisi olan SHT-66 (veya ulusal) lisanslı bağımsız çalışan teknisyen, bu tipteki hava araçlarında ARS olarak yetkilendirilebilir.

ML.A.904(d) Bağımsız çalışan ARS yetkilendirilmesi

ML.A.904(c) maddesinde belirtilen ve Genel Müdürlük adına uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesi yapacak ARS'nin yetkilendirilmesi, aşağıdaki şartların sağlanması koşuluyla yapılır.

- 1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin uygulanması ve ARC yayınlama kriterleri hakkında yeterli bilgiye sahip olduğu değerlendirilerek,
- 2) Genel Müdürlük gözetiminde başarılı bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini gerçekleştirerek.

Bu yetkilendirme, her 12 ayda en az bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapılması koşuluyla 5 yıl süreyle geçerliliğini koruyacaktır. Bu kriteri sağlayarak faaliyetini sürdüren ARS'nin yetkisi, (d)(2) maddesine göre yapılacak değerlendirmeye bir sonraki 5 yıl için yenilenebilir.

Geçerliliğin sona ermesi üzerine, yetkilendirme (d)(1) ve (d)(2) maddelerine göre yapılacak yeni bir değerlendirmeye bir sonraki 5 yıl için yenilenecektir. Yenileme sayısında herhangi bir sınırlama yoktur.

ARS olarak yetkilendirilen teknisyen, yürüttüğü tüm uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemlerinin kayıtlarını saklar ve talep edildiğinde Genel Müdürlüğe ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini yaptığı hava aracının sahibine veya işleticisine eksiksiz sunar.

Bağımsız çalışan ARS'nin yetkilendirilmesi, yetki sahibinin yetkinliğinde veya verilen yetkinin kullanım şeklinde şüpheye düşüldüğünde (tereddüt edildiğinde) ya da havacılık emniyeti açısından risk yaratacağı değerlendirildiği durumlarda Genel Müdürlükçe iptal edilebilir.

ML.A.905 Hava aracının devri**ML.A.905(a) Genel Müdürlük izni**

Türk sivil hava aracı siciline kayıtlı bir hava aracı Türkiye içerisinde devredilirken, hava aracını filosuna katacak işletme veya yeni sahibi Genel Müdürlükten onay alır.

ML.A.905(b) ARC sertifikasının geçerliliği

Mevcut uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası (ARC), yazılı olan son geçerlilik tarihine kadar geçerliliğini korur.

Tescil işaretinin değişmesi durumunda uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasındaki son geçerlilik tarihi saklı tutularak yeni tescile ait ARC Genel Müdürlük tarafından yeniden düzenlenir.

Hava aracının, kontrollü ortamdan çıkarak bir başka sürekli uçuşa elverişlilik yönetimine geçmesi durumunda, (tescil işareti değişsin/değişmesin) ARC'nin geçerlilik süresini uzatma işlemi yapılamaz.

Kendi adına çalışan bağımsız ARS tarafından yayımlanan ARC, hava aracı sahibinin veya işleticisinin değişmesi durumunda geçerliliğini yitirecek olup; ML.A.904(a) veya ML.A.904(b) 'de belirtilen ARS'ler tarafından ML.A.903'e göre tam bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesi yapılarak yeniden ARC'nin yayımlanması gerekir.

ML.A.905(c) İhraç uçuşa elverişlilik sertifikası

Yurt dışına hava aracı ihraç edilmek istenirse aşağıdaki hususlar yerine getirilerek Genel Müdürlük tarafından ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlenir.

- (1) Hava aracı sahibi veya işleticisi;
 - (i) İhraç uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlanması için Genel Müdürlüğe başvuru yapar,
 - (ii) Ülkemizde üretilen yeni hava araçları dışındaki hava araçları için, ML.A.903 doğrultusunda tatminkâr seviyede uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yaptırılır/yapılır.
- (2) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi CAMO/CAO tarafından yapılması durumunda, hava aracının ilgili gereklilikleri sağladığı kanıtlandığında ihraç uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlanması için Genel Müdürlüğe tavsiye raporu gönderilir,
- (3) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi Genel Müdürlük tarafından yapılması durumunda hava aracının işleticisi/sahibi, fiziksel kontrol ve sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının kontrolü için hava aracına ve dokümanlara erişim fırsatı verir. Gerekli durumlarda bahsi geçen hava aracı tipinin, SHT-66 hava aracı bakım personeli lisansına işlenmiş olan teknisyen desteği de verilir,
- (4) Hava aracının üretim/tasarım gerekliliklerinde öngörülen şartları taşıdığına kanaat getirilir ise, Genel Müdürlük tarafından ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlanır,
- (5) İhraç edilecek hava aracında uçuş emniyetini tehlikeye sokacak herhangi bir risk olmamasına karşın hava aracına uygulanan onaylı modifikasyonlar ve ayrıca Asgari Teçhizat Listesi (MEL) kapsamında tanımlanan olası eksiklikler ihraç uçuşa elverişlilik sertifikasında belirtilir. MEL ile tanımlanmayan sapsmalar, kusurlar olması durumunda ise söz konusu sertifika tanzim edilmez,
- (6) İhraç uçuşa elverişlilik sertifikası azami 60 gün süreyle geçerlidir.

ML.A.906 Türkiye'ye ithal edilen hava aracının uçuşa elverişliliğinin incelenmesi**ML.A.906(a) Genel Müdürlük izni**

Türkiye'ye herhangi bir ülkeden hava aracı ithal ederek Türk siciline kayıt ettirecek hava aracı sahibi özel/tüzel kişilik ya da işletici, aşağıdaki iş ve işlemleri yerine getirir:

- (1) Türk siciline kaydedilecek hava aracı tipinin/modelinin SHT-21 Talimatı 21.A.172A'ya göre Genel Müdürlük tarafından tip kabulünün yapılmış olması ön koşuldur.
- (2) Türk siciline kaydedilecek hava aracı modeli/tipleri için Genel Müdürlükten ithal teknik uygunluk yazısı alınır. Bunun için müracaat yazısına şu evraklar eklenir:

- (i) Hava aracının; EASA, FAA, TCCA (Kanada), ANAC (Brezilya) veya yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlükçe kabul edilen sivil havacılık otoriteleri veya bunların yetkilendirdiği organizasyonlar tarafından yayınlanmış tip sertifikası veri listesi (TCDS),
- (ii) Hava aracının ithal edildiği ülkenin sivil havacılık otoritesi tarafından düzenlenmiş ve ülkemize hitaben son 60 gün içerisinde yayınlanmış 'İhraç Uçuşa Elverişlilik Belgesi/Sertifikası' veya eşdeğer bir doküman,

Hava aracını ihraç eden ülkenin sivil havacılık otoritesi 'İhraç Uçuşa Elverişlilik Belgesi/Sertifikası' düzenlemiyor ise uygulamanın bu yönde olduğunu gösteren kanıt belge ile birlikte hava aracı sahibinin, uçuş operasyonlarını yöneten işleticinin veya sürekli uçuşa elverişliliğini yöneten kuruluşun tanzim ettiği hava aracının uçuşa elverişli olduğunu gösterir doküman,

Bu evrakların (zorunlu haller dışında) en çok 60 gün öncesinden düzenlenmiş olması kabul edilir.

Hava aracı yeni üretilmiş ise hava aracının imalatçısı tarafından azami 3 ay öncesinden yayınlanmış teknik uygunluk belgesi,

- (iii) Köprüleme bakımına ait bilgi ve detayları içeren bir rapor.

Üretici el kitapları referans alınarak hazırlanmış bakım programı, uygulanması gereken AD, zorunlu SB, servis ömrü sınırlı komponentler ve benzerlerinden takvim süresi, uçuş saati, uçuş sayısı baz alınarak çıkarılan yapılması gereken bakımlara ait düzenlenmiş iş emri köprüleme bakımı için kabul edilebilir.

- (3) Türk tesciline geçiş sonrasında ilk defa yayınlanacak hava aracı uçuşa elverişlilik sertifikası (CofA) ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası (ARC) için SHT-21 Talimatı, Altbölüm H doğrultusunda ve UED-2023/2 sayılı Uçuşa Elverişlilik Dairesine Yapılacak Başvuru İşlemleri ve Gönderilecek Bildirimler Genelgesi gereklerine göre dokümanları tamamlayarak Genel Müdürlüğe başvuru yapılır.

- (i) (2)(iii)'e göre köprüleme bakımı amacıyla hazırlanmış iş emri ile bakıma verilen hava aracına ait servise verme sertifikası (CRS) bahse konu sertifikaların yayınlanabilmesi için müracaat dosyasında sunulur.
- (ii) Kullanılmış hava araçları için, ML.A.901 doğrultusunda eksiksiz uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetimi yaptırır,
- (iii) Yeni (kullanılmamış) hava aracı için uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetimi dokümantasyon üzerinden yapılabilir.

- (4) ML.A.302'ye uygun olarak hava aracı bakım programı hazırlanır ve ML.A.302(b) bendine göre onaylanarak yürürlüğe girer.

ML.A.906(b) UEGG Genel Müdürlük dışında gerçekleştirildiğinde

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi, Genel Müdürlük haricinde yetkilendirilmiş özel veya tüzel kişi (uçuşa elverişlilik gözden geçirme yetkisine sahip CAMO, CAO, onaylı bakım kuruluşu veya bağımsız uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli) tarafından ML.A.901(b) maddesi kapsamında yapılması durumunda, tamamlanan tetkik sonrası hava aracının uçuş emniyeti açısından sorunsuz olduğı hakkında delilleriyle kanaat getirilir ise, denetimi yapan kişi/kuruluş, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını yayımlar ve bir kopyasını Genel Müdürlüğe gönderir.

ARS, Genel Müdürlük görevlendirmesiyle mensubu olmadığı özel/tüzel bir kuruluşun kontrolündeki hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetimini yapmış ise ARC'nin yayımlanması için Genel Müdürlüğe tavsiye raporu gönderir.

ML.A.906(c) Erişim imkanı verilmesi

Hava aracının sahibi veya işletici, uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetimi için Genel Müdürlüğe hava aracına ve dokümanlara erişim imkânı sağlar.

ML.A.906(d) Uçuşa elverişlilik sertifikası

Uçuşa elverişlilik sertifikası hava aracı bu Talimatın ile SHT-21 gerekliliklerini sağladığında Genel Müdürlük tarafından yayımlanır.

ML.A.907 Bulgular

ML.A.907(a) Bulgu kategorileri

Bulgular 2 kategoride tanımlanır:

- 1) Seviye 1 bulgu, bu Talimat gereklerini karşılamayıp emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan her türlü önemli, belirgin uygunsuzluk durumudur.
- 2) Seviye 2 bulgu, bu Talimat gereklerini karşılamayıp emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini tehlikeye atma olasılığı olan her türlü önemli uygunsuzluk durumudur.

ML.A.907(b) Düzeltici faaliyet planı

ML.A.201 kapsamında belirtilen sorumlulukları üstlenen kişi veya kuruluş, ML.B.903 bendine göre bulgulara ilişkin bildirim almasından sonra Genel Müdürlüğün tanımladığı süre içerisinde kök neden analizlerini içeren bir çalışma yaparak benzer bulgunun tekrar ortaya çıkmasını engellemek için bir düzeltici faaliyet planı hazırlar ve kök neden analizleriyle birlikte düzeltici önleyici faaliyetleri göstererek bulgulara ait işlemlerin uygunluğunu onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe sunar.

BÖLÜM B-GENEL MÜDÜRLÜK PROSEDÜRLERİ

ALTBÖLÜM A – GENEL

ML.B.101 Kapsam

Bu Bölüm, Ek-2: Part-ML Bölüm A: Teknik Gereklilikler'in uygulanmasından ve yürütülmesinden sorumlu Genel Müdürlük tarafından uyulması gereken idari gereklilikleri açıklar.

ML.B.102 Genel Müdürlük

ML.B.102(a) Genel

Genel Müdürlük, yetkinin ve yetkiye bağlı sertifikaların verilmesi, devam ettirilmesi, değiştirilmesi, askıya alınması veya iptal edilmesi ile sürekli uçuşa elverişliliğin gözetimi konularında SHY-CA Yönetmeliği ve ilişkili mevzuatlar çerçevesinde iş ve işlemleri yürütür. Bunun için gerekli usul ve esasları belirleyerek prosedürler oluşturur.

ML.B.102(b) Kaynaklar

Genel Müdürlük nitelikleri ayrıntılı şekilde belirleyerek yeterli sayıda personel istihdam etmelidir.

ML.B.102(c) Kalifikasyon ve eğitim

SHT-CAM Talimatı Ek-2: Part-ML kapsamında yürütülen faaliyetlere dahil olan tüm personel, kendileri için tahsis edilen görevleri yerine getirebilmek amacıyla uygun niteliklere, bilgiye, deneyime ve ilk/tekrarlanan eğitimlere sahip olmalıdır.

ML.B.102(d) Prosedürler

Genel Müdürlük, SHT-CAM Talimatı Ek-2: Part-ML ile uyumun nasıl sağlandığını ayrıntılı olarak açıklayan usuller, kurallar oluşturmaktadır.

Bu usuller, mevzuat uyumunda sürekliliği sağlamak amacıyla periyodik olarak gözden geçirilmeli ve gerektiğinde güncellenmelidir.

ML.B.104 Kayıt saklama**ML.B.104(a) Arşivleme sistemi**

Genel Müdürlük, her bir sertifika ve yetkilendirmenin verilmesi, devam ettirilmesi, değiştirilmesi, askıya alınması veya iptal edilmesi süreçlerinin yeterli şekilde izlenebilirliğini sağlayacak basılı evrak veya sayısal arşiv sistemi oluşturur.

ML.B.104(b) Arşiv içeriği

Her bir hava aracına yönelik gözetim kayıtları, en azından aşağıdakileri içerir:

- 1) Hava Aracı Uçuşa Elverişlilik Sertifikaları (CofA),
- 2) Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikaları (ARC),
- 3) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetlemelerine ilişkin raporlar,
- 4) Hava aracı ile ilgili tüm yazışmalar,
- 5) Herhangi bir muafiyet ve uygulanan yaptırım(lar)ın detayları,
- 6) SHT-CAM Talimatı Ek-2: Part-ML kapsamında ve ayrıca SHY-6A, SHY-6B, SHY-6C veya SHY-6A-ÇH Yönetmeliklerine göre uçuşa elverişlilik bağlamında Genel Müdürlük tarafından onaylanmış her türlü belge ve kanıtları.

ML.B.104(c) Saklama süreleri

ML.B.104(b) bendinde belirtilen kayıtlar, hava aracı hizmetten kalıcı olarak çekildikten sonra en az 2 yıl süreyle saklanmalıdır.

ML.B.104(d) Paylaşım

(b) bendinde belirtilen tüm kayıtlar, talep edilmesi halinde 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümlerine uygun olarak diğer sivil havacılık otoritelerine sunulmalıdır.

ML.B.105 Bilgilerin karşılıklı paylaşımı

ML.B.105(a) Havacılık emniyeti için paylaşım

Havacılık emniyetinin artırılmasına katkıda bulunmak amacıyla Genel Müdürlük, ICAO ile şu bilgilerin karşılıklı paylaşımına katılım sağlar:

- (1) Emniyet incelemeleri
- (2) Tespit edilen riskler
- (3) Olay bildirimleri ve analizleri

ML.B.105(b) Birlikte çalışma

Birden fazla ICAO üyesi devleti ilgilendiren potansiyel bir emniyet tehdidi durumunda, Genel Müdürlük gerekli gözetim faaliyetlerinin birlikte yürütülmesinde ilgili otoritelerle birlikte çalışmaya yardımcı olur.

ALTBÖLÜM B – HESAP VERİLEBİLİRLİK

ML.B.201 Sorumluluklar

Genel Müdürlük, SHT-CAM Talimatı Ek-2: Part ML gerekliliklerine uyulup uyulmadığını doğrulamak amacıyla denetim ve soruşturmaları yürütmekle sorumludur.

ALTBÖLÜM C – SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK

ML.B.302 Muafiyetler

Ciddi bir teknik arıza, doğal afet kaynaklı olağanüstü haller veya acil durumlarda uçuşa elverişlilik ve lisans kurallarının esnetilmesi gibi nedenlerle kuruluşlara; zorunluluk ve gerekçe delilleriyle birlikte gösterilerek, emniyeti riske atmayacak şekilde uygulanması koşuluyla Genel Müdürlük tarafından kısa süreli verilen tüm muafiyetler, kayıt altına alınmalı ve saklanmalıdır.

ML.B.303 Hava Aracı Sürekli Uçuşa Elverişlilik İzleme**ML.B.303(a) Gözetim programı**

Genel Müdürlük Türk sivil hava aracı siciline kayıtlı hava araçlarının uçuşa elverişlilik durumunu izlemek amaçlı risk temelli yaklaşım üzerine bir gözetim programı geliştirir.

ML.B.303(b) Ürün gözetimleri

Gözetim programı, hava aracının örnek ürün gözetimlerini içerecek ve uçuşa elverişlilik temel risk unsurlarının tüm yönlerini kapsar.

ML.B.303(c) Standartların örneklenmesi

Ürün gözetimi, geçerli gereklilikler temelinde ulaşılan uçuşa elverişlilik standartlarını örnekler ve her türlü bulguyu tespit eder.

ML.B.303(d) Bulguların yazılı bildirilmesi

Tespit edilen herhangi bir bulgu, ML.B.903 gerekliliklerine göre sınıflandırılır ve ML.A.201'e göre sorumlu kişi veya kuruluşa yazılı olarak teyit edilir. Genel Müdürlük, emniyet önlemleri açısından bulguları analiz etmek için bir süreç oluşturur.

ML.B.303(e) Bulgu kapatma faaliyetlerinin kayıt edilmesi

Genel Müdürlük, tüm bulguları ve kapatma faaliyetlerini kayıt altına alır.

ML.B.303(f) Diğer mevzuatlarla ilgili bulgu tespit edilmesi

Hava aracı gözetimleri sırasında bu Talimat veya ilişkili mevzuat hükümlerine uygunsuzluk gösteren kanıtlar bulunursa, bulgu hakkında ilgili düzenlemelerde belirtildiği şekilde işlem yapılır.

ML.B.303(g) Uygunsuzlukların paylaşılması

Yürürlükteki düzenlemelere uygun düzeltici eylemlerin yapılmasını sağlamak amacıyla gerektiğinde, Genel Müdürlük bu maddenin (f) bendinde belirtilen uygunsuzluklar hakkında diğer birimlerle ve/veya kurumlarla bilgi paylaşımında bulunur.

ML.B.304 Yetki İptali veya Askıya Alma

ML.B.304(a) ARC'nin askıya alınması veya iptali

Genel Müdürlük,

- a) potansiyel bir emniyet tehdidi olduğuna dair makul gerekçeler bulunduğu ARC'yi iptal eder veya
- b) ML.B.903(1) maddesi kapsamında ARC'yi iptal eder veya askıya alır.

ML.B.304(b) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin (ARS) yetkisinin iptal edilmesi

Genel Müdürlük, ML.A.904(c) maddesi kapsamında uçuşa elverişlilik gözden geçirme yetkisi verdiği personelin gözden geçirme denetimi performansının düşük, kötü, zayıf olduğunu etmesi veya yetkiyi uygunsuz şekilde kullanması durumlarında bahse konu yetkiyi iptal eder.

ALTBÖLÜM I – UÇUŞA ELVERİŞLİLİK GÖZDEN GEÇİRME SERTİFİKASI

ML.B. 902 Genel Müdürlük tarafından yapılan uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetlemesi

ML.B.902(a) ARC yayınlama koşulu

Genel Müdürlük, uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesini ML.A.903 maddesine uygun olarak gerçekleştirir. Yapılan incelemede mevzuata herhangi bir uyumsuzluk hali tespit edilmemiş ise Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikasını (SHGM Form 15) yayımlar.

ML.B.902(b) ARS aranan nitelikler

Genel Müdürlük, uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetimlerini gerçekleştirmek üzere uygun nitelikte personele (Teknik Denetçi / ARS) sahip olmalıdır. Bu personel aşağıdaki kalifikasyonlar sahip olmalıdır:

- (1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi alanında en az 3 yıllık deneyim,
- (2) Hava aracı kategorisine, sınıfına, tipine uygun olarak SHT-66 Talimatına göre düzenlenmiş geçerli bir lisans veya hava aracı kategorisine (VLA, VLR, LSA, balon, planör) uygun olan ulusal hava aracı bakım personeli lisansı veya havacılık ile ilgili lisans diploması ve unvana tanımlı KDM-ORG sınavlarının başarıyla tamamlanmış olması veya bunların ulusal eşdeğerine sahip olma,
- (3) Uygun bir havacılık bakım eğitimi;
 - (i) SHY-CA Yönetmeliği ve ilişkili Talimatların ilgili bölümleri,
 - (ii) MEL, CDL, AMM, AFM, Ağırlık denge, Yakıt, Yükleme gibi operasyonel gereklilikler ve prosedürlerin ilgili bölümleri,
 - (iii) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili Genel Müdürlük prosedürleri,
 - (iv) Resmleştirilmiş bir eğitim kursu aracılığıyla kazanılan asgari Seviye 1 (Genel Tanıtım) düzeyinde hava aracı tip(ler)ine ilişkin uygun bir örnek üzerinden edinilmiş bilgi
- (4) Genel Müdürlük adına imza atma yetkisini içeren bir görev pozisyonu.

Hava aracı bakım lisansına sahip olmayan mühendislik alanında lisans diplomasına sahip personel için birinci paragraftaki süre 4 yıllık sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi deneyimi ile değiştirilebilir.

ML.B.902(c) ARS arşiv kayıtları

Genel Müdürlük, ARS'lerin tüm kayıtlarını tutmalıdır. Bu kayıtlar sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi alanındaki deneyimi, alınan eğitimlerin bir özetini ve sahip olunan her türlü ilgili yeterliliğin ayrıntılarını içermelidir.

ML.B.902(d) Verilere erişim hakkı

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetiminde Genel Müdürlük, ML.A.305 ve ML.A.401 maddelerinde belirtilen geçerli verilere erişebilmelidir.

ML.B.902(e) ARC yayınlama zamanı

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesini yapan ARS, sorunsuz ve bulgusuz geçen denetimin başarıyla tamamlanmasından sonra, prosedürlerde tanımlandığı şekilde ARC (SHGM Form 15) düzenler.

ML.B.902(f) Genel Müdürlüğün ARC yayınlaması

Koşullar herhangi bir emniyet tehdidinin varlığını ortaya çıkardığında, Genel Müdürlük'ün görevli Daire Başkanlığı uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetimini gerçekleştirecek ve ARC'yi düzenleyip yayınlayacaktır.

ML.B.903 Bulgular

Hava aracı gözetimleri sırasında veya başka yollarla bir Part-ML gerekliliğine uyulmadığını gösteren kanıtlar tespit edilirse, Genel Müdürlük aşağıdaki önlemleri alır:

- 1) Seviye 1 bulgular için, Genel Müdürlük, sonraki uçuştan önce uygun düzeltici önlemin alınmasını isteyecek ve Genel Müdürlük, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını iptal etmek veya askıya almak için derhal harekete geçer.
- 2) Seviye 2 bulgular için, Genel Müdürlük tarafından gerekli tutulan düzeltici faaliyet, bulgunun niteliğine uygun olarak belirlenir.

PART-ML İLAVE GEREKLİLİKLERİ

EK-2.1 SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK YÖNETİMİ SÖZLEŞMESİ

a) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi sözleşmesinin beyan edilmesi

Hava aracı sahibi veya işletici, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işlemlerini yerine getirmek üzere ML.A.201'e göre onaylı bir CAMO/CAO ile sözleşme yaptığında, sözleşmenin bir kopyasını her iki tarafça da imzalanmasına müteakiben en geç 15 gün içerisinde Genel Müdürlüğe sunar.

~~Genel Müdürlükçe yetkilendirilmemiş bir bakım yönetimi kuruluşu (CAMO/CAO) ile sözleşme yapılacak ise, sözleşme imzalanmadan önce hava aracı sahibi veya işletici, Genel Müdürlük tarafından sözleşmenin onaylanmasını talep eder. Bu durumda ilgili devletin ICAO USOAP kapsamında yapılan denetimler sonucunda ortaya çıkan AIR alanındaki güncel Etkin Uyum Seviyesinin 75 üzerinde olması gerekir; aksi halde Genel Müdürlük sözleşmeyi onaylamadan önce ilgili CAMO/CAO'ya sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi konusunda sistem/süreç denetimi yapar.~~

CAMO/CAO ile yapılan sözleşmenin doğal ekleri, kuruluşun yetki sertifikası ve yetki kapsamını gösterir kuruluş el kitabının ilgili bölümleridir.

b) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi sözleşmesinin referansı

Sözleşme bu Talimat gerekliliklerine göre düzenlenir ve hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğine ilişkin tarafların yükümlülüklerini tanımlar.

c) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi sözleşmesinin içeriği

Sözleşme asgari aşağıdaki bilgileri içerir;

- 1) Hava aracının tescili, tipi ve seri numarası ile motor ve pervane bilgileri, seri numaraları,
- 2) Hava aracı sahibinin/sahiplerinin ad(lar)ı ve iletişim bilgileri veya işleticinin ticari ismi ile adres dahil olmak üzere şirket yöneticilerinin adları ve iletişim bilgileri,
- 3) Sözleşme yapılan CAMO/CAO'nun ticari ismi ile adres dahil olmak üzere şirket yöneticilerinin adları ve iletişim bilgileri,
- 4) Operasyon tipi.

d) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi sözleşmesinde bulunacak asgari metin

“Hava aracı sahibi veya işletici, sözleşme konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinin yönetilmesi, (gerekğinde Genel Müdürlük tarafından onaylanmak üzere) bakım programının hazırlanması ve geliştirilmesi ve bu bakım programı doğrultusunda bakım işlemlerinin yürütülmesi için gerekli organizasyonun yapılması görevlerini CAMO/CAO'ya devreder.

Bu sözleşme gereğince, her iki taraf, sözleşme konusuyla ilgili yükümlülüklerine uymayı taahhüt eder.

Hava aracı sahibi veya işletici sözleşme konusu hava aracı hakkında, bilgisi dahilindeki tüm verileri, tam ve eksiksiz olarak CAMO/CAO ile paylaşacağını ve ayrıca hava aracında CAMO/CAO'nun onayı olmaksızın değişiklik yapılmayacağını beyan eder.

Taraflardan herhangi birinin sözleşme şartlarına uymaması halinde sözleşme geçersiz hale gelir. Böyle bir durumda, sözleşme konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği hakkındaki her türlü sorumluluk, hava aracı sahibine veya işleticiye geçer. Bu durumda CAMO/CAO hava aracına ait dokümanların tamamını,

sözleşmenin tarafı olan hava aracı sahibine veya işleticiye eksiksiz teslim eder ve sözleşmenin hükümsüz hale geldiği hususunda Genel Müdürlüğü azami iki hafta içerisinde bilgilendirir.”

e) Sözleşme yapan tarafların yükümlülükleri

Hava aracı sahibi/işletici, ML.A.201'e uygun şekilde CAMO/CAO ile sözleşme yaptığında, her bir tarafın yükümlülükleri aşağıdaki gibi paylaşılır.

1) CAMO/CAO yükümlülükleri:

i) Yetki kapsamında sözleşme konusu hava aracı tipinin mevcut olması;

ii) Sözleşme konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini sürdürmek üzere aşağıdaki koşullara uymak;

aa) CAMO/CAO'da sözleşme konusu hava aracı tipine ait onaylanmış AMP bulunmuyor ise hazırlamak ve Genel Müdürlük onayına sunmak,

bb) Sözleşme öncesinde onaylanmış AMP var ise incelemek ve üreticinin güncel el kitaplarından yapılan olası sapmaları (farklılıkları, eksiklikleri) tespit ederek AMP/MPD'nin son revizyonlarındaki verilerle uyumlu hale getirerek AMP'yi güncelleştirmek, onaylanmasına müteakiben bir kopyasını hava aracı sahibine/işleticisine vermek,

cc) Bir önceki (son) bakım programı ile CAMO/CAO'nun revize ettiği güncel bakım program arasındaki olası sapmaları/farklılıkları, köprüleme bakımı ile gidermek üzere bakım işlemlerini organize etmek, güncel AMP ile uyumlu hale getirmek,

dd) Bütün bakımları onaylı bakım kuruluşu veya izin veriliyorsa bağımsız onaylayıcı personel tarafından gerçekleştirilmesini sağlamak,

ee) Uygulanması gereken tüm uçuşa elverişlilik direktiflerini organize etmek,

ff) Planlı bakım ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemleri sırasında tespit edilen veya hava aracı sahibi/işletici tarafından rapor edilen tüm uygunsuzlukların onaylı bakım kuruluşu (veya izin veriliyorsa bağımsız onaylayıcı personel) tarafından giderilmesini sağlamak,

gg) Planlı bakımların, uçuşa elverişlilik direktiflerinin, servis ömrü sınırlı parça değişimlerinin ve komponent kontrol gerekliliklerinin takip edilmesini koordine etmek,

hh) Bakım yapılması gerektiğinde hava aracını onaylı bakım kuruluşuna (veya izin veriliyorsa bağımsız onaylayıcı personele) teslim edilmesi için hava aracı sahibini/işleticiyi zamanında bilgilendirmek,

ii) Tüm teknik kayıtları yönetmek ve arşivlemek.

iii) Hava aracında gerçekleştirilecek her bir modifikasyonun veya (büyük) tamirin SHT-21 Talimatına göre onayını ve uygulanmasını organize etmek;

Tasarıma uygunluk beyanına tabi bir hava aracı söz konusu olduğunda, herhangi bir modifikasyon veya (büyük) tamir için uygunluk beyanını ilgili işlemten önce SHT-21 Talimatı uyarınca organize etmek;

iv) CAMO/CAO tarafından planlanmasına rağmen hava aracı sahibi veya işletici tarafından hava aracını bakım için teslim edilmediğinde Genel Müdürlüğü bilgilendirmek;

v) Sözleşme konusu hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin gerçekleştirildiğinden ve ARC'nin tanzim edildiğinden emin olmak;

vi) Tanzim veya temdit edilen her bir ARC'nin bir kopyasını, kanıt doküman mahiyetindeki ekleriyle birlikte Genel Müdürlüğe 10 gün içerisinde göndermek;

vii) SHT-OLAY Talimatı ve ilişkili mevzuatla düzenlenmiş konulardaki hava aracı olaylarını ilgili taraflara bildirmek;

- viii) Sözleşme taraflardan herhangi biri tarafından zamanından önce sonlandırıldığında veya sözleşme maddelerine riayet edilmediği takdirde Genel Müdürlüğü bilgilendirmek;
- ix) Bakım planlaması CAMO/CAO tarafından yapılmasına rağmen hava aracına yetkisiz, kontrolsüz ve plansız bakım yapılması durumunda Genel Müdürlüğü bilgilendirmek;
- x) CAMO/CAO tarafından organize edilmesine rağmen onaylı bakım kuruluşu veya bağımsız onaylayıcı personel tarafından iş emirlerine aykırı veya eksik bakım uygulanması halinde Genel Müdürlüğü bilgilendirmek.
- 2) Hava aracı sahibinin veya işleticinin yükümlülükleri:
- i) Hava aracı bakım programı hakkında bilgi sahibi olmak,
- ii) SHT-CAM Talimatı hakkında bilgi sahibi olmak,
- iii) Sözleşme konusu hava aracını, CAMO/CAO'nun organizasyonuna göre ve mutabık kalınan zamanda bakım için teslim etmek,
- iv) Hava aracında CAMO/CAO'nun organize etmediği modifikasyonları yapmamak,
- v) CAMO/CAO'nun kontrolü ve bilgisi dışında istisnai olarak uygulanan tüm bakım işlemlerini, bakım evraklarıyla birlikte CAMO/CAO'ya en çok 10 gün içinde teslim etmek,
- vi) Uçuş operasyonu sırasında tespit edilen tüm hasar ve arızaları hava aracı (teknik) kayıt defteri vasıtasıyla CAMO/CAO'ya aktarmak,
- vii) Sözleşme taraflardan herhangi biri tarafından sonlandırıldığında veya sözleşme hükümlerine uyulmadığında Genel Müdürlüğe bu konularda bilgi vermek,
- viii) Sözleşme konusu hava aracı satıldığında veya işletici değiştiğinde Genel Müdürlüğü ve CAMO/CAO'yu en çok 10 gün içinde bilgilendirmek,
- ix) Mevzuatla düzenlenmiş konulardaki hava aracı olaylarını ilgili taraflara zamanında bildirmek,
- x) Hava aracı (uçuş) kayıt defterini işin tekniğine uygun şekilde doldurmak ve ayrıca uçuş saatlerini, uçuş sayılarını ve CAMO/CAO ile mutabık kalınan diğer kullanım bilgilerini CAMO/CAO'ya düzenli olarak bildirmek,
- xi) ML.A.803(c) bendi kapsamında hava aracı sahibi pilot tarafından bakım gerçekleştirildiğinde, teknik kayıt defterine bakım çıkışını kaydetmek ve bakım dokümanlarını CAMO/CAO'ya en çok 10 gün içinde teslim etmek.

EK-2.2 SINIRLI HAVA ARACI SAHİBİ PİLOT BAKIMI

Bu Talimatta belirtilen gerekliliklere ilaveten, hava aracı sahibi pilot tarafından bakım programında yer alan herhangi bir bakım taskını yapabilmesi için aşağıdaki temel ilkelere uyulması gerekir:

a.) Yetkinlik ve sorumluluk

- 1) Hava aracı sahibi pilot, yaptığı her bakımdan daima sorumludur.
- 2) Hava aracı sahibi pilot, ilgili bakımı yapmadan önce işlemi gerçekleştirmeye yetkin olduğundan emin olmalıdır. Standart bakım uygulamaları ve AMP hakkında bilgi sahibi olmaktan, hava aracı sahibi pilot sorumludur. Hava aracı sahibi pilot yapılacak görev için yetkinliğinden emin değilse, uçuş emniyetini öncelikleyerek söz konusu bakım işlemini yapamaz.

b.) Görevler

Hava aracı sahibi pilot, gövdenin, motorların, sistemlerin ve komponentlerin genel durumunu ve belirgin hasarını ve normal işleyişini kontrol etmek için gözle basit kontroller yapabilir veya işlemler gerçekleştirebilir.

Bakım işlemleri aşağıdaki durumlarda hava aracı sahibi pilot tarafından gerçekleştirilmeyecektir:

- 1) Bakım işleminin kritik olarak tanımlanması;
- 2) Bakım faaliyeti hava aracının önemli, ana parçalarının veya düzeneğinin sökümünü içermesi;
- 3) Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD) veya Uçuşa Elverişlilik Sınırlama Maddesi (ALI) özellikle izin vermediği sürece, bakım işleminin bir AD veya ALI ile uygunluk dahilinde yapılması;
- 4) Bakım işlemi, özel ekipman, kalibre edilmiş alet (tork anahtarı (torque wrench) ve sıkıştırma pensi (crimping tool) hariç) kullanımını gerektirmesi;
- 5) Bakım faaliyeti, test cihazlarının kullanılmasını veya özel test yöntemlerinin uygulanmasını gerektirmesi (Örneğin NDT, aviyonik ekipmanlar için sistem testleri veya operasyonel kontroller)
- 6) Bakım işleminin önceden planlanmamış özel kontrollerden oluşması (Örneğin sert iniş, motor durması, sert frenleme, pist dışına çıkma);
- 7) Bakım faaliyetinin IFR operasyonları için esas olan asli sistemlere tesir etmesi;
- 8) Bakım işleminin 'Ek-2.3: Hava Aracı Sahibi Pilot Olarak Bakım Yapılamayacak Karmaşık Bakım İşlemleri' kapsamında karmaşık bakım görevi olması veya Madde ML.A.502(a) ve (b) doğrultusunda gerçekleştirilen komponent bakım işlemi olması;
- 9) Yapılacak bakım tasklarının 100 saatlik veya yıllık bakım kapsamında olması (bu durumda bakım taskları, onaylı bakım kuruluşu veya bağımsız onaylayıcı personel tarafından uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemiyle birlikte gerçekleştirilebilir.);

Bu bentte listelenen kriterler yerini 'ML.A.302 Bakım Programı' doğrultusunda yayımlanan dokümandan (AMP) daha az kısıtlayıcı talimatlara bırakamaz.

Hava aracı uçuş el kitabında veya diğer operasyonel kaynaklarda, hava aracının uçuşa hazırlanması olarak tanımlanan görevler (örneğin; planör kanatlarının takılması veya uçuş öncesi kontroller veya balonlarda sepet, brülör ve yakıt tüpleri ve kubbe takımının bir araya getirilmesi), pilot görevi olarak kabul edilmekte ve hava aracı sahibi pilot bakım görevi sayılmamaktadır ve dolayısıyla da bir Bakım Çıkış Sertifikası gerektirmemektedir. Bununla birlikte, bu parçaları monte eden kişi, bunların montaja uygun ve hizmete hazır durumda olmasını sağlamaktan sorumludur.

c.) Hava aracı sahibi pilot bakım görevlerinin uygulanması ve kayıtlar

ML.A.401 kapsamında belirtilen bakım verileri, hava aracı sahibi pilot bakımının yapılması sırasında daima hazır bulundurulmalıdır ve bu dokümanlara riayet edilmelidir. Hava aracı sahibi pilot bakımı yapıldığında atıfta bulunulan verilere ilişkin detaylara, ML.A.803(d) doğrultusunda Bakım Çıkış Sertifikasında yer verilmelidir.

Hava aracı sahibi pilot, ML.A.305(a) doğrultusunda hava aracı sahibi pilot bakımı işlemlerini tamamlaması sonrasında en geç 10 gün içerisinde, (varsa) hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu CAMO/CAO'ya, hava aracı sahibi pilot bakımı görevini yaptığı hakkında bilgi vermelidir.

EK-2.3 HAVA ARACI SAHİBİ PİLOT TARAFINDAN YAPILAMAYACAK KARMAŞIK BAKIM İŞLEMLERİ

Aşağıdakiler, Ek-2.2'ye göre hava aracı sahibi pilot tarafından yapılamayacak işlemleri, karmaşık bakım görevlerini oluşturur. Bu task'lar onaylı bakım kuruluşu veya bağımsız onaylayıcı personel tarafından gerçekleştirilir.

a.) Aşağıdaki gövde parçalarından herhangi birinin perçinleme, bağlama, birleştirme, laminasyon veya kaynak yoluyla modifikasyonu, tamiri veya değişimi:

- 1) Kutu kiriş (box beam);
- 2) Kanat stringeri veya kord/veter elemanı;
- 3) Kanat/kuyruk ana kirişi (spar);
- 4) Ana kirişi flanşı;
- 5) Kafes (truss) tipi kiriş elemanı;
- 6) Kiriş örgüsü/gövdesi;
- 7) Deniz uçağı gövdesinin veya palyenin omurga (keel) veya sırt (chine) elemanı;
- 8) Kanat veya kuyruk yüzeyindeki kıvrımlı/koruge sac kompresyon elemanı;
- 9) Kanat ana ribi;
- 10) Kanat veya kuyruk yüzey gergi/destek dikmesi;
- 11) Motor yatağı;
- 12) Gövde lonjeronu veya çerçevesi;
- 13) Yan kiriş, yatay kiriş veya bölme duvarı (bulkhead) elemanı;
- 14) Koltuk destek bağı (brace) veya bağlantı parçası/dayanağı;
- 15) Koltuk rayı değişimi;
- 16) İniş takımı dikmesi veya bağlantı/destek dikmesi;
- 17) Mil (axle);
- 18) Tekerlek;
- 19) Düşük sürtünme kaplaması değişimi hariç, kayak (ski) veya kayak kaidesi (ski pedestal).

b.) Aşağıdaki parçalardan herhangi birinin modifikasyonu veya tamiri:

- 1) Yapılacak çalışmanın destek, mastar (jig) veya fiksür (fixture) gerektirmesi halinde hava aracı kaplaması veya hava aracı palyesinin/şamandirasının yüzeyi;
- 2) Herhangi bir yönde 15 cm (6 inç)'ten fazla hasar olması halinde basınçlandırma yüklerine maruz kalan hava aracı yüzeyi;
- 3) Kumanda kolonu, pedal, şaft, kadran, manivela (bell crank), tork tüpü, kumanda yekesi (control horn), dövme veya döküm dayanak (forged or cast bracket) dahil, ancak aşağıdakiler hariç olmak üzere kumanda sisteminin yük taşıyan parçası;
 - i) Tamir ek yerinin (repair splice) veya kablo montajının (cable fitting) birleştirilmesi/tokaçlanması,
 - ii) Perçinleme yoluyla tutturulmuş itmeli-çekmeli (push-pull) tüp ucu bağlantısının değişimi ve

4) İmalatçı tarafından yayınlanan bakım el kitabında, yapısal onarım el kitabında (SRM) veya sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında (ICA) temel yapı olarak tanımlanmış, (a) paragrafında listelenmeyen her türlü diğer yapı (structure).

c.) Pistonlu motor üzerinde aşağıdaki bakımların tümünün yapılması:

1) Aşağıdaki durumlar hariç olmak üzere pistonlu motorun sökülmesi ve daha sonra tekrar bir araya getirilmesi;

i) Piston/silindir gruplarına/tertibatlarına erişim sağlamak,

ii) Yağ pompası gruplarını incelemek, kontrol etmek ve/veya değiştirmek amacıyla iç dişlilerin sökülmesini ve yeniden yerine takılmasını içermeyen arka aksesuar kapağının çıkarılması,

2) redüksiyon dişlilerinin (reduction gears) sökülmesi ve sonra tekrar bir araya getirilmesi;

3) Komponent değiştirilmesi hariç olmak üzere, teknik düzenlemelere uygun şekilde onaylanmış veya yetkilendirilmiş bir kaynakçı tarafından yapılan egzoz ünitelerindeki küçük çaplı kaynak tamirleri haricinde derzlerin, ek yerlerinin kaynaklanması ve lehimlenmesi;

4) Normalde servis sırasında değiştirilebilen veya düzeltilebilen, ayarlanabilen parçaların değiştirilmesi veya düzeltilmesi, ayarlanması hariç olmak üzere, tezgah testi uygulanmış üniteler olarak tedarik edilen ünitelerin münferit parçalarının düzeninin bozulması.

d.) Aşağıdaki durumlar hariç olmak üzere pervanenin balans ayarı:

1) Bakım el kitabında gerekli görülen durumlarda statik balans sertifikasyonu, onaylanması için;

2) Bakım el kitabı veya diğer onaylanmış uçuşa elverişlilik verileri tarafından izin verildiği durumlarda, takılı pervaneler üzerinde elektronik balans ekipmanı kullanarak gerçekleştirilen dinamik balans ayarı;

e.) Aşağıdakileri gerekli gören her tür ilave işlemler:

1) Özel alet, ekipman veya tesis;

2) İşlemin uzun sürmesi ve birkaç kişinin müdahil olması sebebiyle belirgin koordinasyon gerektiren prosedürler.

EK-2.4: HAVA ARACI BAKIM ANLAŞMALARI

1. Bakım anlaşmaları

Burada, standart bakım anlaşması şablonunu paylaşmaktan ziyade, tatbikinin mümkün olduğu durumlarda, CAMO/CAO ve bakım kuruluşu arasındaki bakım anlaşmasında değinilmesi gereken ana hususlar verilmekte ve sadece teknik konulara değinilmektedir; maliyet, gecikme, garanti, v.b. konular kapsama alınmamaktadır.

Bakımın birden fazla kuruluşa anlaşmayla devredildiği durumlarda (örneğin, hava aracı üs bakımının X'e, motor bakımının Y'ye ve hat bakımının Z1, Z2 ve Z3'e devredilmesi) farklı bakım anlaşmalarının tutarlılığına dikkat edilmesi gerekmektedir.

Bakım anlaşması, normalde personele ayrıntılı veya özel çalışma talimatları sağlamak amacıyla hazırlanmaz. Bu nedenle, bakım sürecine dâhil olan tüm kişiler; kendi sorumluluklarını, hesap verebilirliklerini ve geçerli prosedürleri bilmelidir. Bu kapsamda, söz konusu faaliyetlerin etkin biçimde yürütülebilmesi için CAMO/CAO ile bakım kuruluşundaki organizasyonel roller, sorumluluklar, prosedürler ve rutin işlemler açıkça tanımlanır.

Bu prosedürler ve rutin işlemler, CAME/CAE'de veya bakım kuruluşu el kitabında yer alabilir; ayrıca bu dokümanlara ek olarak ya da ayrı prosedürler şeklinde de düzenlenebilir. Başka bir deyişle, ilgili prosedürler ve rutin işlemler, bakım anlaşmasında belirtilen şartları yansıtacak şekilde oluşturulmalıdır.

Genel Müdürlükçe yetkilendirilen onaylı bakım kuruluşu ile anlaşma yapıldığında CAMO/CAO, anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce bir kopyasını her iki tarafça da imzalamasına müteakip en çok 15 gün içerisinde Genel Müdürlüğe onaylanmak üzere gönderir.

~~Genel Müdürlükçe yetkilendirilmemiş bir bakım kuruluşu ile anlaşma yapılacak ise, anlaşma imzalanmadan önce hava aracı sahibi veya işletici, Genel Müdürlük tarafından anlaşmanın onaylamasını talep eder. Bu durumda ilgili devletin ICAO USOAP kapsamında yapılan denetimler sonucunda ortaya çıkan AIR alanındaki güncel Etkin Uyum Seviyesinin 75 üzerinde olması gerekir; aksi halde Genel Müdürlük anlaşmayı onaylamadan önce ilgili bakım kuruluşuna bakım faaliyetleri, prosedürleri, kapasite, yetkinlik ve (teknik) personel konularında sistem/süreç denetimi yapar.~~

Bakım kuruluşu ile yapılan anlaşmanın doğal ekleri, kuruluşun yetki sertifikası ile yetki kapsamını ve kabiliyet listesini gösterir kuruluş el kitabının ilgili bölümleridir.

2. Hava aracı ve/veya motor bakımı

Aşağıdaki konular hava aracı üs bakımı, hat bakımı ve motor bakımı için geçerli olan bakım anlaşmasına uyarlanabilir.

Hava aracı bakımı ayrıca, hava aracına takılı oldukları sırada motorların ve APU'nun bakımını da kapsamaktadır.

2.1. İş kapsamı

Bakım kuruluşu tarafından yapılacak bakım tipinin açık bir şekilde belirtilmesi gerekmektedir. Hat ve/veya üs bakımı durumunda, söz konusu anlaşma hava araçlarının tipini belirtmeli ve tercihen hava araçlarının tescillerini içermelidir.

Motor bakımı durumunda, anlaşmada motor tipi de belirtilmelidir.

2.2. Bakım tesisleri ve sahip olunan sertifikalar

Uygun olduğu şekilde üs, hat veya motor bakımının gerçekleştirileceği yer(ler) ve ayrıca bu yerler için geçerli olan bakım kuruluşunun sahip olduğu sertifikalar anlaşmada belirtilmelidir. Gerekirse hava aracının hizmet veremez hale gelmesi, yerde kalması durumunda veya dönemsel hat bakım ihtiyacından kaynaklanan

destekleyici nitelikteki (plansız) bakımların herhangi bir mahalde yapılma olasılığındaki çözümler de söz konusu anlaşmada belirtilebilir.

2.3. Alt yüklenici

Bakım anlaşmalarında, bakım kuruluşunun görevlerini hangi koşullar altında üçüncü tarafa (bu üçüncü taraf onaylı bakım kuruluşu olsun veya olmasın) anlaşma yoluyla devredebileceğini belirtilmelidir. Söz konusu anlaşma en azından CAO.A.095(a)(2) veya SHT-145 Talimatı, Ek-1: Tablo-18 'Bakım Kuruluşunun Yetkileri' 145.A.75(b)'ye atıf yapmalıdır. Açıklama mahiyetindeki ek bilgiler bahsedilen mevzuat maddelerine ait AMC ve GM içerisinde yer almaktadır.

CAMO/CAO, bakım kuruluşunun herhangi bir işi, işlemi üçüncü tarafa anlaşma yoluyla devretmeden önce onayının alınmasını gerekli görebilir. CAMO/CAO'ya, bakım kuruluşunun anlaşmaya müdahil olan alt yüklenicileri ile ilgili her tür bilgilere (bilhassa kalite gözetimi, uyumluluk izleme bilgilerine) erişim izni verilmelidir. Öte yandan, CAMO/CAO'nun sorumluluğu kapsamında hem kendisi hem de Genel Müdürlük, alt yüklenicilik hakkında bilgilendirilme hakkına sahiptir; ancak Genel Müdürlüğün normal şartlarda yalnızca uçak, motor ve APU alt yükleniciliği ile ilgileneceği unutulmamalıdır.

2.4. Bakım programı

Söz konusu bakımın, hangi bakım programına göre yapıldığı belirtilmelidir. Hava aracı bakım programı Genel Müdürlük veya (kuruluş el kitabındaki ilgili prosedüre göre) CAMO/CAO tarafından onaylanmış olmalıdır.

2.5. Kalite gözetimi

Anlaşma koşulları, CAMO/CAO'nun bakım kuruluşunda kalite gözetimi, uyumluluk izleme denetimlerinin yapılmasına olanak veren bir hüküm içermelidir. Bakım anlaşmasında, kalite gözetimi sonuçlarının bakım kuruluşu tarafından nasıl ele alınacağı belirtilmelidir.

2.6. Genel Müdürlüğün müdahilliği

Anlaşma hava aracı, işletici (operatör), CAMO/CAO ve bakım kuruluşunun gözetimleri için sorumlu olan (doğal olarak yetkilendiren) sivil havacılık otoritelerini açıkça belirtmelidir. Ayrıca anlaşma her zaman Genel Müdürlüğe, bakım kuruluşu tesislerine, dokümanlarına ve diğerlerine erişim hakkı sağlamalıdır.

2.7. Bakım verileri

Anlaşmanın gereğini yerine getirebilmek için gerekli olan bakım ve onarım verileri ve diğer el kitapları anlaşmada belirtilmelidir. Ayrıca bu veriler ile el kitaplarının ne şekilde temin edileceği (CAMO/CAO veya bakım kuruluşu tarafından temin edilmesine bakılmaksızın) ve güncel tutulacağı da belirtilmelidir.

Bu husus, bunlarla sınırlı olmamakla birlikte aşağıdakileri içerebilecektir:

- Bakım programı (AMP),
- Uçuşa elverişlilik direktifleri (AD),
- Tamir ve modifikasyon verileri,
- Hava aracı bakım el kitabı (AMM),
- Hava aracı yedek parça katalogu (IPC),
- Tesisat şemaları (Wiring diagramları),
- Arıza giderme el kitabı,
- Hava aracında yüklü olan asgari teçhizat listesi (MEL),
- İşletme el kitabı,

- Uçuş (operasyon) el kitabı,
- Motor bakım el kitabı,
- Motor revizyon el kitabı.

2.8. Bakım girişi koşulları

Söz konusu anlaşma, hava aracının onaylı bakım kuruluşunda hangi koşulda hazır edilmesi gerektiğini belirtmelidir. Detaylı bakımlarda, yapılacak işler üzerinde karşılıklı olarak mutabık olunabilmesi için iş kapsamı planlama toplantısının organize edilmesi faydalı olabilir.

2.9. Uçuşa elverişlilik direktifleri ve servis bültenleri, modifikasyonlar

Anlaşma, CAMO/CAO'nun bakım kuruluşuna AD, SB ve modifikasyon konularında hangi bilgileri temin etmekle sorumlu olduğunu belirtmelidir. Bu bilgiler şunları içerebilir:

- AD durum bilgisi, yapılması gereken son tarihler ve uygulanabilir ise tercih edilen alternatif uyumluluk yöntemleri,
- Modifikasyon durum bilgisi ve bir modifikasyon veya SB'nin uygulanması konusundaki karar.

Bunlara ilaveten AD, SB ve modifikasyon durumlarının takibini tamamlayabilmesi için CAMO/CAO'nun geri bildirim olarak ihtiyaç duyacağı bilgi türleri de belirtilmelidir.

2.10. Uçuş saati ve sayısı kontrolü

Uçuş saatinin ve sayısının kontrolü, CAMO/CAO'nun sorumluluğu dahilindedir ve anlaşmada CAMO/CAO'nun güncel saat ve sayı değerlerini bakım kuruluşuna ne şekilde ileteceği de belirtilmelidir. Ayrıca kendi planlama fonksiyonlarına ilişkin kayıtları güncelleyebilmesi için bakım kuruluşunun güncel uçuş saat ve sayı bilgilerini düzenli olarak alması gerekip gerekmediğini de anlaşmada yer almalıdır.

2.11. Ömür sınırlı parçalar ve zaman kontrollü komponentler

Ömür sınırlı parçaların ve zaman kontrollü komponentlerin takibi CAMO/CAO'nun sorumluluğundadır. Anlaşmada, CAMO/CAO'nun bu bileşenlerin durumları hakkında bilgiyi bakım kuruluşuna sağlayıp sağlamayacağı ve bakım kuruluşunun, bu bileşenlerin sökülmesi/takılması ile ilgili olarak CAMO/CAO'ya hangi bilgileri iletmesi gerektiği belirtilmelidir. Bu sayede CAMO/CAO kendi kayıtlarını güncelleyebilir.

2.12. Parçaların tedarik edilmesi

Anlaşmada, belirli bir malzeme veya komponentin CAMO/CAO tarafından mı yoksa bakım kuruluşu tarafından mı temin edileceği, hangi tür komponentlerin ortak havuzdan sağlanacağı gibi hususlar belirtilmelidir. Söz konusu ekipmanın SHT-21 Talimatı kapsamında onaylanmış veya hava aracı tasarım uyum beyanı gerekliliklerine göre beyan edilmiş verileri, standartları karşıladığından emin olmanın ve hava aracına takmaya elverişli durumda bulunduğunu doğrulamanın bakım kuruluşunun sorumluluğunda olduğu açıkça belirtilmelidir. Komponentlerin kabulüne ilişkin daha fazla bilgiye M.A.501, ML.A.501 ve SHT-145 Talimatı 145.A.42 maddelerinde yer verilmektedir.

2.13. Hat istasyonlarında ortak havuzda toplanan parçalar

Uygulanabilir olduğu durumlarda, anlaşmada hat istasyonlarında ortak kullanılan parçalar konusunun nasıl ele alınacağı belirtilmelidir.

2.14. Planlı bakım

Programlanmış bakım kontrollerinin planlanabilmesi için, bakım kuruluşuna verilecek destek dokümanlar belirtilmelidir. Bu husus, bunlarla sınırlı olmamakla birlikte aşağıdakileri içerebilir:

- İş kartları dahil olmak üzere, geçerli iş paketi;
- Planlanan komponent söküm listesi;

- Gerçekleştirilecek modifikasyonlar.

Bakım kuruluşunun herhangi bir nedenden dolayı bir bakım işini ertelemeyebilmesi için CAMO/CAO ile resmi olarak mutabakata varması ve bu yönde davranması gerekmektedir. Erteleme onaylı sınırların ötesine geçmesi halinde bakım programından sapma konusu devreye girer. Bu husus, uygulanabilir olduğu durumlarda, bakım anlaşmasında ele alınmalıdır.

2.15. Plansız bakım, Arıza giderme

Anlaşmada, bakım kuruluşunun CAMO/CAO'ya başvurmaksızın hangi düzeydeki arızayı giderebileceği belirtilmelidir. Asgari olarak, tamirlerin onayına ve büyük tamirlerin gerçekleştirilmesine değinilmelidir. Her türlü kusur, arıza giderme işleminin ertelenmesi CAMO/CAO'ya sunulmalıdır.

2.16. Ertelenmiş görevler

Yukarıdaki 2.14 ve 2.15 paragrafları ile birlikte M.A.801(f), ML.A.801(f) ve SHT-145 Talimatı 145.A.50(e) maddeleri göz önünde bulundurularak, hava aracı hat ve üs bakımı için işleticinin MEL kullanılabilir ve hat istasyonunda giderilemeyen bir arıza olması durumunda CAMO/CAO ile kurulacak irtibat ile çözüm tayin edilebilir.

2.17. Bakım programından sapma

Bakım programından sapmalar, bakım programında tanımlanmış prosedürlere göre CAMO/CAO tarafından yönetilmelidir. Söz konusu anlaşma, sapma talebini gerekçelendirmek amacıyla bakım kuruluşunun işleticiye temin edebileceği desteği belirtmelidir.

2.18. Bakım kontrol uçuşu (MCF)

Hava aracı bakımı sonrasında herhangi bir kontrol uçuşunun gerekli olması halinde, MCF CAME/CAE'de ve işletme el kitabında belirlenmiş prosedürler doğrultusunda yapılmalıdır.

2.19. Tezgah testi (Bench test)

Söz konusu anlaşmada, test kabul kriterleri ile birlikte motorun teste tabi tutulması sırasında CAMO/CAO temsilcisinin bulunmasının gerekip gerekmediği belirtilmelidir.

2.20. Servise verme dokümantasyonu

Servise verme, hizmete sunma, kendi prosedürleri doğrultusunda bakım kuruluşu tarafından yapılması gerekmektedir. Öte yandan, anlaşma hangi destek formlarının kullanılması gerektiğini (Hava aracı teknik kayıt defteri (technical log), bakım kuruluşunun bakım çıkış sertifikası formatı, vb.) ve bakım kuruluşunun hava aracının teslim edilmesine müteakiben SYK'ya temin etmesi gereken dokümantasyonu belirtmelidir. Bu husus, bunlarla sınırlı olmamakla birlikte aşağıdakileri içerebilir:

Servise verme (hizmete sunma) işlemi, bakım kuruluşu tarafından kendi prosedürlerine uygun şekilde gerçekleştirilmelidir. Öte yandan anlaşmada, hangi destek formlarının kullanılmasının gerektiği (hava aracı teknik kayıt defteri, bakım kuruluşunun bakım çıkış sertifikası formatı, v.b.) ve hava aracının teslimi sırasında bakım kuruluşu tarafından CAMO/CAO'ya hangi belgelerin sağlanacağı belirtilmelidir. Bu dokümanlar aşağıdakileri içerebilir ancak bunlarla sınırlı değildir:

- Servise verme, hizmete sunma sertifikası (CRS),
- Uçuş testi raporu,
- Uygulanan modifikasyonlar listesi,
- Tamirler listesi,
- Tamamlanan AD listesi,
- Bakım raporu,

- Tezgah testi raporu.

2.21. Bakım kayıtlarının saklanması

CAMO/CAO, SHT-CAM Talimatı kapsamında gerekli görülen bakım kayıtlarının bazılarının muhafaza edilmesi için bakım kuruluşu ile alt yüklenicilik anlaşması imzalayabilir. Bu, CAMO/CAO'nun kendi yönetim sistemi kapsamında kayıt tutma görevlerinin bir kısmını alt yükleniciye devrettiği anlamına gelir ve bu nedenle CAMO.A.125(d)(3) ve/veya CAO.A.095(b)(3) maddesinin hükümleri uygulanır.

2.22. Bilgi alışverişi

CAMO/CAO ve bakım kuruluşu arasında bilgi alışverişinin gerekli olduğu her durumda, söz konusu anlaşma hangi bilgilerin ne zaman, hangi durumda, hangi sıklıkta, nasıl ve kim tarafından kime iletilmesi ve temin edilmesi gerektiğini belirtmelidir.

2.23. Toplantılar

Söz konusu bakım anlaşmanın şartları içinde CAMO/CAO ve bakım kuruluşu arasında belirli sayıda toplantı yapılmasına yönelik hükümler yer almalıdır.

2.23.1. Anlaşmanın gözden geçirilmesi

Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce, anlaşma şartlarının yerine getirilmesine müdahil olacak her iki tarafın teknik personelinin bir araya gelerek, her maddenin doğru şekilde anlaşılması, tarafların görev ve sorumlulukları konusunda ortak bir konsensusa varılması büyük önem taşır.

2.23.2. İş kapsamı planlama toplantısı

Yapılacak görevlerin ortak mutabakatla belirlenebilmesi için iş kapsamı planlama toplantıları düzenlenebilir.

2.23.3. Teknik toplantı

AD, SB, gelecekteki modifikasyonlar, bakım kontrolü sırasında tespit edilen önemli kusurlar, hava aracı ve komponent güvenilirliği, v.b. teknik konuları düzenli bir şekilde gözden geçirmek amacıyla planlı toplantılar organize edilebilir.

2.23.4. Uyumluluk ve performans toplantısı

CAMO/CAO'nun gözetim faaliyetleri sonucunda gündeme gelen konuların ele alınması ve gerekli düzeltici/önleyici çalışmaların karara bağlanması amacıyla uyumluluk izleme ve performans toplantıları düzenlenebilir.

2.23.5. Güvenilirlik toplantısı

Bir güvenilirlik programı mevcut olduğu durumlarda, anlaşma, güvenilirlik toplantılarına katılım dahil olmak üzere CAMO/CAO'nun ve bakım kuruluşunun söz konusu programa müdahil olma durumlarını belirtmelidir.

EK-2.5: HAVA ARACI BAKIM PROGRAMI (AMP)

1) Aynı tipten/modelden oluşan birden fazla hava aracı için AMP içeriğinde bulunması gereken bölümler, başlıklar halinde aşağıda listelenmektedir.

Bölüm	Tanım	Notlar
Uygulanmayan bölümler N/A ile belirtilir.		
BÖLÜM 0: GİRİŞ (ML.A.301, ML.A.302, ML.A.303, ML.A.304, ML.A.305, ML.A.306, ML.A.307)		
0.1.	İçindekiler	
0.2	Onay sayfası	Belge (Doküman) no, Revizyon.Tadil bilgisi, Hazırlayan kişi unvan imza, Onaylayan kişi unvan imza
0.3	Revizyonların.Tadillerin listesi	Revizyon.Tadil no, Onay tarihi, Dolaylı onay / SHGM onayı.
0.4	AMP geçmişi ve yapılan değişikliklerin özeti	Değişen bölümler hakkında kısa açıklama.
0.5	Efektif sayfalar listesi	Revizyon ve tadil numaralarıyla birlikte geçerli olan sayfaların/bölümlerin listesi.
0.6	Dağıtım listesi	CAMO/CAO yöneticileri, Mühendislik, Hava aracı sahibi/işleticisi, SHGM ve diğerleri.
0.7	Tanımlar, kısaltmalar	AMP’de geçen terimlerin tanımı ve kısaltmaların listesi
BÖLÜM 1: GENEL BİLGİLER		
1.1	Hava aracı sahibi/işleticisi/CAMO/CAO taahhüdü	ML.A.302 CAMO/CAO sorumlu müdür (veya hava aracı sahibi) imzalı mevzuat gerekliliklerine uygunluk beyanı.
1.2	Sorumlular	ML.A.201 ML.A.302 Hava aracı sahibi, işleticisi, CAMO/CAO, adres ve iletişim bilgileri.

1.3	Hava aracı, motor, pervane tanımlamaları	ML.A.201 ML.A.302 Hava aracı modeli tipi tescili seri.no, Motor modeli tipi seri.no, Pervane modeli tipi seri.no, Tip sertifikaları, İlave tip serfitikaları
1.4	Hava aracı kullanımı	ML.A.302 Yaklaşık yıllık Uçuş Saati/Sayısı
1.5	Referans dokümanlar / Temel kaynakları	ML.A.302 Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatları, Bakım Planlama Belgesi, Uçuşa Elverişlilik Sınırlamaları Bölümleri, Tip Sertifikası Veri Sayfası, Kılavuzlar
BÖLÜM 2: BAKIM PROSEDÜRLERİ		
2.1	Uçuş öncesi ve uçuş sonrası kontroller	ML.A.301 Uçuş öncesi ve sonrası kontrol prosedürü
2.2	Planlı bakım görevleri	ML.A.302 Task listesi, konusu, tipi, periyodu, bölgesi, kaynak, referans, effektivite, tarih.
2.3	Bakım periyotlarının başlangıcı ve uygulama aralıkları	ML.A.302 Taskların başlangıç noktası ve uygulama süreleri, Uçuşa Elverişlilik Direktifleri, Uçuşa Elverişlilik Sınırlamaları Bölümü, v.b.
2.4	Eklenen tekrarlı bakım taskları	ML.A.302 ML.A.801 Modifikasyon, tamir sonrası görevler, Tekrarlı Airworthiness Directives, Service Bulletins
2.5	Ömürlü parçalar	Ömürlü parçalar, v.b.

2.6	Motor ve komponent bakımları ve yenileme (overhaul)	ML.A.302 ML.A.501 ML.A.502 Motor, pervane ve komponent bakımı ve overhaul programı
2.7	Yapısal bakımlar ve tamirler	ML.A.302 Yapısal Onarım Kılavuzu, Korozyon Önleme ve Kontrol Programı, Hasar Toleransı ve Ek Yapısal İnceleme Programları, Yapısal Önemli Öğeler, Kritik Tasarım Konfigürasyonu Kontrol Sınırlamaları gereklilikleri, v.b.
2.8	Plansız bakımlar	
2.9	Modifikasyon, Major tamir, SC/SR uygulamaları	Modifikasyon, Major tamir, SC/SR uygulamaları
2.10	Hava aracı tartılması	ML.A.304 AMM Bölüm.08 referansı, Yetkili kişi ve kuruluş.
2.11	Hava aracı, motor ve komponentlerin yerde tutulması, park ve depolama	ML.A.302 AMM referansı, Çevresel şartlara uyarlama
2.12	Köprüleme programı	ML.A.302 Bir önceki operatörün AMP'sinden geçiş
2.13	Operasyonel gereklilikler	ML.A.302 NCO: Kompleks motorlu olmayan hava araçları ile yapılan ticari olmayan operasyonlar Ticari SPO: Ticari özel operasyonlar FTO: Eğitim faaliyetleri NCC: Kompleks motorlu hava araçları ile yapılan ticari olmayan operasyonlar SPO: Ticari olmayan özel operasyonlar
2.14	Bakım sonrası kontrol uçuşu	

BÖLÜM 3: BAKIM PERİYOTLARI VE KABUL EDİLEBİLİR SAPMALAR		
3.1	Genel kurallar	ML.A.302 SHT-BPU
3.2	Planlı bakım aralıklarında sapmalar	ML.A.302 Periyot uzatma prosedürü
3.3	Sapma uygulanamayacak işlemler	
BÖLÜM 4: AMP VE ONAY İŞLEMLERİ VE RAPORLAMA		
4.1	AMP'nin periyodik gözden geçirilmesi	ML.A.302 Bakım taskları aralıklarında değişiklik, yeni taskların eklenmesi
4.2	AMP tadilleri hakkında prosedür	ML.A.302 AMP değişiklik prosedürü
4.3	AMP onayları	ML.A.302 Doğrudan/Dolaylı onay prosedürü
4.4	Raporlama	SHT-OLAY ML.A.202 ML.A.302 CAO.A.100 Raporlama gereklilikleri
BÖLÜM 5: GÜVENİLİRLİK PROGRAMLARI		
5.1	Güvenilirlik programları	ML.A.302 CAO.A.095

(2) Sadece bir tek hava aracına uygulanacak AMP, ML.A.302(d) Asgari Kontrol Programı (MIP: Minimum Inspection Programme) gereklerine göre hazırlanabilir. Bu yöntem tercih edilirse AMP aşağıda verilen formata uygun olmalıdır.

Part-ML Hava Aracı Bakım Programı (AMP)			
Hava Aracı Tanımlaması			
1	Tescil	Hava Aracı Üreticisi: Model/Tip:	Seri No:
	Sahibi: İşletici:		
Bakım Programı Dayanakları			
2	Sürekli uçuşa elverişlilik talimatları (ICA) ☐	AMC1 ML.A.302(d)'nin en son revizyonunda detaylandırılan Asgari Kontrol Programı (MIP) ☐ ML.A.302(d)'ye uygun diğer MIP ☐ (Taskları Ek-A'da listeleyiniz.)	
Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatları (ICA)			
3	Ekipman üreticisi: Ekipman tipi:	Uygulanabilir/Geçerli ICA referansları (Revizyon/tarih belirtilmesi gerekmez, zira en güncel versiyonun kullanılacağı varsayılır.)	
Balonlar dışındaki hava araçları için			
3a	Hava aracı		
3b	Motor (mevcut ise)		
3c	Pervane (mevcut ise)		
Balonlar için			
3d	Kubbe		
3e	Sepet(ler)		

3f	Brülör(ler)		
3g	Yakıt silindirleri		
Tüm AMP'ler için geçerli olabilecek ICA veya MIP'e İlave Bakım Gereksinimleri			
4	Aşağıdaki ilave bakım gereksinimlerinin AMP'ye dahil edilip edilmediğini belirtiniz. (Yanıtınız "EVET" ise, detayları Ek B'de listeleyiniz.)	Evet	Hayır
	Belirli bir ekipmana ve modifikasyona bağlı bakım		
	Tamirlerle ilgili bakım		
	Ömür sınırlı komponentlere bağlı bakım (Sadece MIP kullanılıyorsa doldurulmalıdır. Aksi halde AMP'nin oluşturulmasına esas teşkil eden DAH veya tasarım uyum beyanını yapan kişi/kuruluş tarafından yayımlanan verilerin tamamı aktarılır.)		
	Zorunlu sürekli uçuşa elverişlilik isterlerine bağlı bakım (TCDS'deki özel gereklilikler, ALI, CMR ve benzerleri)		
	Servis bültenleri, servis duyuruları/dokümanları ve zorunlu olmayan diğer teknik yayınlar ile önerilen yenileme aralıkları (TBO) dahil bakım tavsiyeleri		
	Tekrarlayan AD'lere bağlı bakım		
	Özel operasyonlara, operasyonel direktiflere, hava sahası gereksinimlerine bağlı bakım (altimetre, pusula, transponder ve benzerleri)		
	Operasyon türüne veya işletme şartlarına bağlı bakım		
	Diğerleri		
ICA'ya Alternatif Bakım Görevleri (MIP'ten daha az kısıtlayıcı olmamalıdır.)			
5	ICA'ya alternatif bakım görevi olduğunu/olmadığını belirtiniz. (Yanıtınız 'EVET' ise özel alternatif bakım tasklarını Ek C'de belirtiniz.)	Evet	Hayır

Hava Aracı Sahibi Pilot Bakımı

(SHT-OPS-B Talimatına göre uçuş operasyonları yönetilmeyen balonlar veya SHT-OPS-S Talimatına göre uçuş operasyonları yönetilmeyen planörler veya UOD-2022/2 sayılı Genelgeye göre tecrübe uçuşlarında kullanılmayan kompleks olmayan motorlu hava aracı ile ticari olmayan uçuş operasyonları (SHY-6B B1: NCO) kategorisinde işletilen hava araçları veya SHY-6C kapsamında kullanılan hava araçları için)

Not: Ticari ATO/DTO yetkisiyle yönetilen hava araçlarında hava aracı sahibi pilot bakımı kabul edilmez.

6	Hava aracı sahibi pilot bakımı uygulanıyor mu (Ref. ML.A.803) ? Cevabınız 'EVET' ise bu kapsamda bakım yapmakla yetkilendirilen hava aracı sahibi pilotun; İsmi: _____ Lisans Numarası: _____ İmza: _____ Tarih: _____ Not: Hava aracına müşterek şekilde ortak/sahip olan pilotları listeleyebilirsiniz.	Yes	No
---	---	-----	----

Bakım Programı Onayı/Beyanı (Uygulanan seçeneği belirtiniz.)

7	Hava aracı sahibinin beyanı: ☐	Anlaşmalı CAMO/CAO onayı: ☐
	“Bu bakım programının 1. bölümde belirtilen hava aracına ait olduğunu ve içeriğinden özellikle DAH veya tasarım uyum beyanı sahibince yayımlanan verilere alternatif taskların içeriğinden tamamen sorumlu olduğumu beyan ederim.” İmza: _____ İsim: _____ Tarih: _____	CAMO/CAO'nun onay numarası: İmza: _____ İsim: _____ Tarih: _____

Sertifikasyon Beyanı

8	“Bu bakım programına uygun olarak hava aracı bakımlarının yapılmasını ve AMP'nin gözden geçirilmesini ve gerektiği şekilde güncellenmesini sağlayacağımı beyan ederim.” ML.A.201'e göre hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu kişi/kuruluş tarafından imzalanır. Sahibi/Kiracı/İşletici: ☐ CAMO/CAO ☐ Sahibi/Kiracı/İşletici 'nin ismi: _____ CAMO/CAO onay numarası: _____
---	--

	Adres: _____ Telefon/Faks: _____ E-posta: _____ İmza: _____ Tarih: _____		
9	Ekler: — Ek A _____ Evet ☐ Hayır ☐ — Ek B _____ Evet ☐ Hayır ☐ — Ek C _____ Evet ☐ Hayır ☐ — Ek D _____ Evet ☐ Hayır ☐		
Ek A — Asgari Kontrol Programı (MIP) (Sadece AMC1 ML.A.302(d)'de tanımlanarak kullanılan farklı bir MIP uygulanıyor ise — Yukarıdaki 2. Bölüme bakınız.)			
Kullanılan MIP'teki görevleri ve kontrolleri detaylandırınız.			
Ek B — İlave Bakım Gereksinimleri (Sadece gerekli ise — Yukarıdaki 2. Bölüme bakınız.)			
Bu ekin, önerilen periyotta ya da farklı bir aralıkta olabilecek şekilde, yalnızca AMP'de yer alan görevleri kapsadığı varsayılmıştır. (Burada yer almayan tüm tekrarlı bakım taskları veya periyot farklılıkları, (sözleşme kapsamında ise) CAMO/CAO tarafından ilgili doğrulama gerekçeleriyle birlikte dosyalarında saklanmalıdır. Ek D isteğe bağlı olarak kullanılabilir. Bununla birlikte hava aracı sahibi/CAMO/CAO, uyarlanmamış ve burada listelenmemiş olsalar dahi tüm talimatları dikkate almakla yükümlüdür. Hava aracı uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetlemesini yapan yetkilendirilmiş kişi, AMP'yi inceliyorsa, bu ekin tam olmasından sorumlu değildir; ancak incelemenin bir parçası olarak ve fiziksel kontrol sırasında tespit edilen bulgular kapsamında numune bazlı bazı incelemeler yapabilir.			
Görev Tanımı	Referanslar	Aralık (Seçilen aralık referans dokümanlarda tanımlanan periyottan farklı ise ilgili kutucuğu işaretleyiniz.)	
Özel amaçlı ekipmandan veya modifikasyondan kaynaklanan bakım			
		☐	
		☐	

Tamirlerden kaynaklanan bakım		
		☐
		☐
Ömür sınırlı komponentlerden kaynaklanan bakım Bu bölüm yalnızca MIP kullanılması halinde doldurulmalıdır. Aksi takdirde bu veriler, AMP'nin oluşturulmasına esas teşkil eden verilerin bir parçası olarak zaten mevcuttur.)		
		☐
		☐
Zorunlu Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatlarından kaynaklanan bakım (ALI, CMR, TCDS'de belirtilen özel gereklilikler ve diğerleri)		
		☐
		☐
Yenileme (revizyon) periyotlarına, servis bültenlerine, servis/bakım bildirimlerine ve diğer zorunlu olmayan teknik servis yayınlarına bağlı bakım tavsiyeleri.		
		☐
		☐
Acil durum yer belirleme vericileri (ELT) ve kişisel yer belirleme cihazları — Yıllık testler	EASA SIB 2019-09	1 Yıl ☐
(MIP veya eşdeğer ICA tasklarda belirtilmiyor ise) Transponder testleri	EASA SIB 2011-15	2 Yıl ☐
		☐
Tekrarlı AD'lere bağlı bakım		
		☐
		☐

Özel operasyonlara, hava sahası kullanımına bağlı direktiflerden/gerekliliklerden (altimetre, pusula, transponder, v.b.) kaynaklanan bakım

		☐
		☐

Uçuş operasyon türü ve işletme şartlarına bağlı bakım

		☐
		☐

Diğerleri

		☐
		☐

Ek C — (MIP iş ve işlemlerinden daha az kısıtlayıcı olmayan) ICA tasklarına alternatif olan bakım görevleri

(Yalnızca gerekli ise belirtiniz. — Yukarıdaki Bölüm 5’e bakınız)

Task Tanımı	Önerilen Aralık	Alternatif muayene/task (Sapmalarla birlikte uyarlanmış ise)	Güncellenen periyot (Sapmalarla birlikte uyarlanmış ise)
-------------	-----------------	---	---

ICA’nın AMP için esas alınması durumunda, bu ek; ICA’ya alternatif olup AMP’ye dahil edilen görevlerin belirtilmesi amacıyla kullanılır.

(CAMO/CAO ile sözleşme yapılmış ise, ICA’dan sapmaları gerekçelendiren tüm unsurlar CAMO/CAO tarafından muhafaza edilmeli ve kuruluş bu gerekçelerin bir nüshasını hava aracı sahibine sağlamalıdır.)

Ek D — İlave bilgi (Tercihe bağlı)

Bu ek, AMP kapsamındaki tüm taskların tam listesi veya AMP'nin geliştirilmesi sırasında dikkate alınan dokümanların (örneğin servis bültenleri) listesi gibi ilave bilgilerin sunulması amacıyla isteğe bağlı olarak kullanılabilir.

İçindekiler Tablosu

PART-MD	3
BÖLÜM A-TEKNİK GEREKLİLİKLER	3
MD.A.201 Sorumluluklar	3
MD.A.301 Sürekli uçuşa elverişlilik görevleri	4
MD.A.302 Hava aracı bakım programı	5
AMC1 MD.A.302 (c) Hava aracı bakım programı (AMP)	6
MD.A.303 Uçuşa elverişlilik direktifleri	7
MD.A.304 Modifikasyon ve tamir verileri	7
MD.A.305 Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi	8
MD.A.307 Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının devredilmesi	10
MD.A.401 Bakım verileri	10
MD.A.402 Bakımın Uygulanması	10
MD.A.403 Hava Aracı Arızaları	11
MD.A.501 Komponentlerin sınıflandırılması ve kullanımı	12
AMC1 MD.A.501 (a)1 SHGM Form 1 eşdeğeri	12
MD.A.502 Komponentlerin bakımı	13
MD.A.503 Komponentler	14
MD.A.801 Hava aracı bakım çıkış sertifikası	15
MD.A.803 Hava aracı sahibi pilot yetkilendirmesi	16
MD.A.901 Hava aracı uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi	17
MD.A.902 Ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliği	19
MD.A.903 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme süreci	19
MD.A.904 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin (ARS) nitelikleri	21
MD.A.905 Hava Aracının Devri	23
MD.A.906 Türkiye'ye İthal Edilen Hava Aracının Uçuşa Elverişliliğinin İncelenmesi	23
MD.A.907 Bulgular	24
BÖLÜM B-GENEL MÜDÜRLÜK PROSEDÜRLERİ	25
MD.B.201 Sorumluluklar	25
MD.B.303 Hava Aracı Sürekli Uçuşa Elverişlilik İzleme	25
MD.B.304 Yetki İptali veya Askıya Alma	25

MD.B.305 Hava Aracı Teknik Kayıt Sistemi	26
MD.B.901 Tavsiye Raporunun Değerlendirilmesi	26
MD.B.903 Bulgular	26
PART-MD İLAVE GEREKLİLİKLERİ	27
Ek-3.1 Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Sözleşmesi	27
Ek-3.2 Sınırlı Hava Aracı Sahibi Pilot Bakımı	31
Ek-3.3 Karmaşık Bakım Görevleri	33

PART-MD

BÖLÜM A-TEKNİK GEREKLİLİKLER

MD.A.201 Sorumluluklar

MD.A.201 (a) Hava aracı sahibinin sorumlulukları

Hava aracı sahibi, hava aracını ticari faaliyetlerde kullanmaksızın, hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu olup aşağıdakiler sağlanmadan hiçbir uçuşun gerçekleştirilmediğinden emin olur.

- 1.) Hava aracının uçuşa elverişli durumda muhafaza edilmesi,
- 2.) Hava aracında mevcut olan her bir operasyonel ve acil durum ekipmanının doğru şekilde takılı ve faal olması veya açıkça gayri faal olarak tanımlanması,
- 3.) Genel Müdürlük tarafından yayınlanmış uçuşa elverişlilik sertifikasının geçerli tutulması,
- 4.) Hava aracı bakımının MD.A.302'de belirtilen bakım programına göre uygulanması.
- 5.) Genel Müdürlük Bilgi Yönetim Sisteminde (KDM-ERP) bulunan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Modülüne bu Talimat kapsamında gerekli bilgileri girmek ve bu bilgileri güncel tutmak.

MD.A.201 (b) Bakım uygulayanın sorumlulukları

Hava aracına bakım, tamir modifikasyon işlemi uygulayan her bir kişi veya kuruluş, uyguladığı bakım işlemlerinden ve kayıt altına almaktan sorumludur.

MD.A.201 (c) Uçuş öncesi kontrol sorumluluğu

Uçuş öncesi kontrolün el kitaplarında belirtilen şekilde yerine getirilmesinden, sorumlu kaptan pilot veya yetkin kişi sorumludur.

MD.A.201 (d) Kompleks motorlu hava aracı işletenin sorumlulukları

Hava aracı sahibi (a) bendindeki şartlar yerine getirilmeden bir uçuş yapılmamasını sağlamaktan sorumludur. Bu amaçla;

- 1) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemleri gerçekleştirmek için CAMO onayı alır veya onaylı bir CAMO'ya Ek-2.1'e uygun olarak yapılmış bir sözleşme yoluyla devreder.

2) Hava aracı ve takılacak komponentlerin bakımlarının onaylı bir SHT-145 bakım kuruluşunda yapılmasından sorumludur.

MD.A.201 (e) Kompleks motorlu olmayan hava aracı işletenin sorumlulukları

Hava aracı sahibi (a) bendindeki şartlar yerine getirilmeden bir uçuş yapılmamasını sağlamaktan sorumludur. Bu amaçla;

- 1) Sürekli uçuşa elverişlilik ile ilgili işlemleri onaylı bir CAMO veya CAO'ya Ek-2.1'e uygun olarak yapılmış bir sözleşme yoluyla devredebilir veya bahse konu görevleri kendi sorumluluğu altında yönetebilir.
- 2) Hava aracı ve takılacak komponentlerin bakımlarının MD.A.801'e ve MD.A.502'ye uygun olarak yapılmasından veya onaylı bir bakım kuruluşunda yapılmasından sorumludur.

MD.A.201 (f) Denetim için erişim sağlanması

Hava aracı sahibi veya işletici, hava aracının bu Talimata uygunluğunun tespit edilebilmesi için Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş kişilere kendi tesislerine, hava aracına ve hava aracının faaliyetleri ile ilgili dokümanlara erişim hak ve imkânı vermekle sorumludur.

MD.A.301 Sürekli uçuşa elverişlilik görevleri

Bir hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği ve operasyonel ve acil durum ekipmanlarının faal tutulması aşağıdaki gereklilikler yerine getirilerek sağlanır.

- a) Uçuş öncesi kontrollerinin yapılması,
- b) Hava aracına uygulanabilir ise, asgari teçhizat listesi (MEL) ve konfigürasyon sapma listesi (CDL) göz önünde bulundurularak, emniyetli operasyona etki eden her bir arıza veya hasarın MD.A.304 ve/veya MD.A.401'de belirtilen onaylı veriler doğrultusunda giderilmesi,
- c) Hava aracının ve komponentlerinin tüm bakımlarının MD.A.302 hava aracı bakım programına uygun olarak uygulanması,
- d) Aşağıdakilerden geçerli olanların uygulanması:
 - (1) Uçuşa elverişlilik direktifi,
 - (2) Sürekli uçuşa elverişliliği etkileyen operasyonel direktif,
 - (3) Genel Müdürlük tarafından yayınlanmış sürekli uçuşa elverişlilik gereklilikleri;
 - (4) Bir emniyet sorununa istinaden Genel Müdürlük tarafından ivedilikle uygulanmak için yayınlanan usul ve esaslar,
- e) Modifikasyon ve tamirlerin MD.A.304'e uygun olarak uygulanması,
- f) Hava aracı için gerekli görülmesi durumunda bakım kontrol uçuşlarının yapılması.

MD.A.302 Hava aracı bakım programı

MD.A.302 (a) Bakım programının temeli

- 1.) Bakım programı, hava aracının emniyetli şekilde operasyon yapması için gerekli olan bakım görevlerini, bu görevlerin frekansını ve ilgili uygulama prosedürlerini açıklar.
- 2.) Bakım programı hazırlanırken hava aracında yapılması gereken iş ve işlemlerin ne şekilde uygulanacağını detaylı şekilde açıklayan, genel olarak yağlama, ikmal, sistem kontrolleri ve fonksiyonel kontrolleri içeren bakım el kitabı referans alınır.
- 3.) Hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinin devamı için üretici tarafından yayımlanan (bakım planlama dokümanı, asgari teçhizat listesi, uçuş operasyon el kitabı v.b.) dokümanlardan da yararlanılabilir.
- 4.) Tasarım onayı sahibi tarafından yayınlanan sürekli uçuşa elverişlilik talimatları, uçuşa elverişlilik sınırlandırma kriterleri, tip sertifikasında yer alan (özel) bakım görevleri gibi bilgiler de bakım programında kullanılır.
- 5.) Tekrarlayan uçuşa elverişlilik ve operasyonel direktiflerin yanı sıra üretici tarafından uygulanması zorunlu olduğu bildirilen servis bülteni ve teknik dokümanlardan kaynaklanan işlemler veya belirli alet ve teçhizat gerekliliklerinden kaynaklanan tasklar.

MD.A.302 (b) Bakım programının onayı ve güncel tutma sorumluluğu

Bakım programı ve revizyonları;

- 1.) Bakım programı ve revizyonları, hava aracı sahibi veya işletici tarafından MD.A.302 maddesinin (c.5) bendi uyarınca beyan edilir veya
- 2.) Bakım programı ve revizyonları, hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini yönetmekten sorumlu CAMO/CAO tarafından onaylanır.
- 3.) Bakım programını güncel tutmaktan (b.1) maddesine göre bakım programı beyanını yapan hava aracı sahibi veya işletici ya da (b.2) maddesine göre bakım programını onaylayan kuruluş sorumludur.

MD.A.302 (c) Bakım programı içeriği

Bakım programı içeriği;

- 1.) Bakım programı motorları ve pervaneleri ile birlikte kapsadığı hava araçlarını, sahibini, işleticisini (uygulanıyor ise) CAMO/CAO'yu açıkça tanımlar.
- 2.) Bakım programı (b) bendine göre beyan edildiğinde veya onaylandığında, (a) bendinde belirtilenlerden daha az kısıtlayıcı olmamak koşuluyla daha fazla bakım eylemi içerebilir.
- 3.) Hava aracı tipi, konfigürasyonu, operasyon türü gibi nedenlerle gerçekleştirilmesi gereken her türlü bakım eylemi, asgari olarak aşağıdaki unsurlar dikkate alınarak bakım programında belirlenir:
(3.a) Hava aracına özel olarak takılmış teçhizat,

- (3.b) Hava aracında gerçekleştirilen (majör) tamirler ve modifikasyonlar,
- (3.c) Hizmet ömrü sınırlı komponentler ve uçuş emniyeti açısından kritik komponentler,
- (3.d) Periyodik kontroller ve işlemler,
- (3.e) Hava aracının ve operasyonel ortamın kullanımına yönelik kriterler.
- (3.f) Mevcutsa, hava aracına uygulanan STC ve Modifikasyon gereği bakım gereklilikleri.
- 4.) Hava aracı sahibi pilot bakımının yapılıp yapılmayacağını tanımlar. (Hava aracı sahibi pilot veya müştereken sahip olan pilotlardan herhangi biri, sınırlı pilot bakım görevini gerçekleştirme yetkisine sahip değilse bu istisnai durumdan yararlanılamaz.)
- 5.) Bakım programı, hava aracı için tasarım onayı sahibinin tavsiyelerinden herhangi bir sapma yapılmadığı ve içeriğinden tamamen sorumlu olduğu taahhüt edilen imzalı beyan içerir.

AMC1 MD.A.302 (c) Hava aracı bakım programı (AMP)

- 1.) Planörler, balonlar ve sabit/döner kanatlı hava araçları için (hangisi önce gelirse) her yıl veya 100 saatlik aralıklarla kontrol. Bir sonraki kontrol aralığı, kontrolün yapıldığı zamandan itibaren hesaplanır;
- 2.) Hava aracı tipine uygun şekilde aşağıdakileri içerir:
 - (2.a) Tasarım onayı sahibinin tanımladığı ikmal işlemleri (servicing tasks),
 - (2.b) İşaretlemelemlerin (markings) incelenmesi,
 - (2.c) Azami kalkış kütlesini etkileyen işlemler sonrasında tartım kayıtlarının ve tartımın incelenmesi,
 - (2.d) Takılı ise transponderin operasyonel testi,
 - (2.e) Pitot-statik sistemin işlevsel testi.
 - (2.f) Mevcutsa, ELT operasyonel testleri.
- 3.) Motor donatılı hava araçlarında;
 - (3.a) Güç, devir sayısı (rpm), manyetolar, yakıt ve yağ basıncı, motor sıcaklıkları için operasyonel testler,
 - (3.b) Otomatik kontrol özellikli motorlar için yayınlanmış çalıştırma prosedürü,
 - (3.c) Kuru karterli, turbo-şarjlı veya sıvı soğutmalı motorlar için evsafı bozulmuş sıvı sirkülasyonu belirtilerine yönelik operasyonel test.
- 4.) Aşağıdaki alanlara karşılık gelen yapısal elemanların, sistemlerin ve bileşenlerin durumunun ve bağlantısının muayenesi;
 - (4.a.) Sabit ve döner kanatlı hava araçları için gövde, kabin ve kokpit, iniş takımı, kanat ve orta bölüm, uçuş kontrolleri, kuyruk grubu, aviyonik, elektrik, güç grubu, kavramalar (clutches), dişli kutuları, pervane ve balistik kurtarma sistemi gibi çeşitli sistemler,

(4.b) Planörler için gövde, kabin ve kokpit, iniş takımı, kanat ve orta bölüm, uçuş kontrolleri, kuyruk grubu, aviyonik, elektrik, (motorlu planörler için) güç grubu ve su balast sistemi dahil olmak üzere çıkarılabilir balast ve sürüklenme paraşütü gibi çeşitli sistemler,

(4.c) Sıcak hava balonları için kubbe, burner, sepet, yakıt tankları, ekipman ve aletler,

(4.d) Gaz balonları için kubbe, sepet, ekipman ve aletler.

MD.A.303 Uçuşa elverişlilik direktifleri

MD.A.303 (a) Uçuşa elverişlilik direktifleri

Genel Müdürlük tarafından aksi belirtilmediği sürece, hava aracı, motor ve pervane bakımından, ilgili hava aracı, motor veya pervane tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi tarafından yayımlanan uçuşa elverişlilik direktifleri uygulanır. Bu ürünlere takılı komponentler bakımından, komponentin takılı bulunduğu hava aracı, motor veya pervaneye ilişkin olarak yayımlanan ve komponente uygulanabilir nitelikte olan uçuşa elverişlilik direktifleri uygulanır.

MD.A.303 (b) Servis bültenleri

Genel Müdürlük tarafından aksi belirtilmediği sürece, ilgili hava aracı/komponenti için üretim kuruluşunun yayınladığı ve uygulanması zorunlu olduğu bildirilen servis bültenleri, teknik dokümanlar uygulanır.

MD.A.304 Modifikasyon ve tamir verileri

Bakım kuruluşu ya da hava aracı bakım personeli tarafından uygulanacak modifikasyonlar ve tamirler aşağıda belirtilen verilerden uygun olanı kullanılarak gerçekleştirilir.

- 1.) Hava aracı veya komponent tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi, EASA veya Genel Müdürlük tarafından onaylanmış veriler,
- 2.) Hava aracı veya komponent tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi tarafından, SHY-21 (veya EASA Part-21)'e göre yetkilendirilmiş tasarım kuruluşu tarafından onaylanmış veriler,
- 3.) Tip sertifikasında ve tahditli tip sertifikasında yapılan değişiklikler konusunda SHT-21 (veya EASA Part-21) 21.A.90B veya tamirler konusunda SHT-21 (veya EASA Part-21) 21.A.431B maddelerinde referans verilen sertifikasyon gereklilikleri kapsamındaki veriler.

MD.A.305 Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi

MD.A.305 (a) Bakımların kayıt sistemine girilmesi

Bakım işlemi tamamlandığında, bakım çıkış sertifikası (CRS), bakımın bittiği günden itibaren en fazla 2 gün içinde yayımlanır ve ilgili bakım verileri hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarına 30 gün içinde girilir.

MD.A.305 (b) Kayıt sisteminin oluşumu

Hava aracı gövde, motor ve pervane kayıt defterlerinden uygun olanına hava aracı tipi, seri numarası, tescil işareti, toplam uçuş saati, (takip ediliyor ise) uçuş/iniş sayısı ve CRS tarihi yazılır.

Motor ve pervane kayıt defterlerine ayrıca bu komponentlerin tipi, seri numarası, toplam uçuş saati, (takip ediliyor ise) uçuş/iniş sayısı, yenileştirme tarihi, yenileştirme sonrasındaki toplam uçuş saati, yenileştirme sonrasındaki (takip ediliyor ise) uçuş/iniş sayısı da kayıt edilir.

MD.A.305 (c) Kayıt sisteminin içeriği

Hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları, gövde, motor, pervane ve hizmet ömrü sınırlı parçaların kayıt defterlerinin uygun olanlarından oluşur ve aşağıdakileri içerir:

- 1.) AD'lerin, zorunlu teknik dokümanların ve emniyet sorununa ilişkin Genel Müdürlük tarafından uygulanması zorunlu kılınan işlemlerin güncel durumu,
- 2.) Modifikasyonların, tamirlerin ve tasarım onayı sahibinin önerilerinin mevcut durumu,
- 3.) Bakım programı ve uygulanan bakımların güncel durumu,
- 4.) Sert iniş, kuş çarpması, uzun süreli stoklama, pallerin çarpması, pervane veya rotorun hız aşımı, hasar yaşanan olaylar ve benzeri nedenlerden kaynaklanan plansız bakımların güncel durumu,
- 5.) Servis ömrü sınırlı komponentlerin güncel durumu,
- 6.) Güncel ağırlık ve denge raporu,
- 7.) Güncel ertelenmiş bakım görevleri.

MD.A.305 (d) Kayıt sisteminde tutulacak veriler

En azından (b) bendinde konu edilen kayıt defterlerinde gösterilmesi gereken bilgilerle birlikte, SHGM Form 1 veya eşdeğeri dokümana ek olarak motor, pervane, motor modülü veya servis ömrü sınırlı komponentler gibi hava aracına takılı olan herhangi bir ekipmanla ilgili aşağıdaki bilgiler, motor modülü veya komponent kayıt kartlarından uygun olanına girilir:

- 1.) Komponentin tanımı, tipi, parça numarası ve seri numarası,
- 2.) Montaj ve söküm referansı ile birlikte, komponentin takıldığı hava aracının tipi, seri numarası, tescil işareti,

- 3.) Belirli bir kompenente ilişkin uçuş operasyonundaki takvim süresi, toplam uçuş saati, (takip ediliyor ise) uçuş/iniş sayısı ve ilişkili tarihler;
- 4.) Parça ve ekipman için geçerli olan ve (c) bendinde atıfta bulunulan güncel bilgiler.

MD.A.305 (e) Kayıt sorumluluğu

Sürekli uçuşa elverişlilik ve MD.A.201 maddesinde belirtilen görevlerin yönetiminden sorumlu kuruluş veya hava aracı sahibi, MD.A.305 maddesinde ayrıntıları verildiği şekilde kayıtları kontrol eder ve talep edildiğinde kayıtları yetkililere, görevlilere sunar.

MD.A.305 (f) Kayıtlarda düzeltme

Hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine girişi yapılan tüm bilgiler, açık ve doğru şekilde girilir. Bir kaydın düzeltilmesi gerektiğinde, orijinal kayıt imha edilmeden ve görülebilecek şekilde yapılır.

MD.A.305 (g) Tutulacak kayıtların saklama ve süresi

Hava aracı sahibi veya uçuş operasyonlarını yöneten işletici, aşağıda belirtilen ilkeler doğrultusunda hava aracı tescil bilgisi dahil ilgili kayıtları tutmak için bir sistem kurar:

- 1.) Hava aracı ve servis ömrü sınırlı komponent bakım kayıtları için hava aracı veya komponent servise verildikten sonra 36 aydan az olmamak üzere; kapsam ve ayrıntı bakımından eşdeğer yeni bilgiler yerine geçene kadar,
- 2.) Toplam kullanım süresi, uçuş saati, (takip ediliyor ise) uçuş/iniş sayısı bilgileri için hava aracı ve servis ömrü sınırlı komponent; kalıcı olarak servisten çekilmesinden sonra en az 12 ay,
- 3.) Uygulanan son bakımdan itibaren servis ömrü sınırlamasına tabi tutulan komponent için geçen takvim süresi, uçuş saati, (takip ediliyor ise) uçuş/iniş sayısı ve ayrıca serviste kalabileceği azami süre, tarih bilgisi; kapsam ve ayrıntı bakımından eşdeğer yeni bakım bilgileriyle değiştirilene kadar,
- 4.) Bakım programına uyumu gösteren güncel durum verileri için kapsam ve ayrıntı bakımından eşdeğer yeni bakım bilgileri yerini alan kadar,
- 5.) Uygulanan AD'lerin, zorunlu teknik dokümanların ve emniyet sorununa ilişkin yapılan işlemlerin mevcut durumunu gösteren kayıtlar için hava aracı veya komponent servisten kalıcı olarak çekildikten sonra en az 12 ay,
- 6.) Hava aracı, motor(lar), pervane(ler) ve uçuş emniyeti için hayati önem taşıyan diğer komponentler üzerinde yapılan güncel modifikasyonların ve tamirlerin ayrıntıları için ilgili parçalar ve ekipman servisten kalıcı olarak çekildikten sonra en az 12 ay.

MD.A.307 Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının devredilmesi

MD.A.307 (a) İşletici veya sahibine devir

Hava aracı bir sahipten veya işleticiden diğerine kalıcı olarak devredildiğinde, devreden, MD.A.305'te belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının eksiksiz teslimini sağlar.

MD.A.307 (b) CAMO ya da CAO'ya devir

Hava aracı sahibi, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işlemleri için bir CAMO/CAO ile sözleşme yaptığında, MD.A.305'te belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının söz konusu kuruluşa eksiksiz devredilmesini sağlar.

MD.A.401 Bakım verileri

MD.A.401 (a) Bakım verilerinin kullanılması

Hava aracı bakımını yapan kişi veya kuruluş, modifikasyon ve tamir verileri de dahil olmak üzere bakım uygulamalarında, ilgili hava aracı için geçerli olan bakım verilerine erişim imkanına sahip olmalı ve bunları kullanmalıdır.

MD.A.401 (b) Geçerli bakım verileri

Geçerli bakım verileri;

- 1.) Genel Müdürlük ve tasarım sahibinin otoritesi tarafından yayınlanan direktif, standart, emniyet bülteni,
- 2.) Tasarım sahibi tarafından yayınlanan prosedür, talimat, zorunlu teknik bültenler.
- 3.) Geçerli uçuşa elverişlilik direktifi, zorunlu servis bültenleri ve talimatları
- 4.) Tip sertifikası sahibi, ilave tip sertifikası sahibi veya tasarım kuruluşu tarafından yayınlanmış sürekli uçuşa elverişlilik talimatı,
- 5.) Tasarım kuruluşunca hava aracına takılmak üzere onaylanan komponentler için komponent üreticisi tarafından yayınlanan ve tasarım sahibince kabul edilen bakım talimatı.

MD.A.402 Bakımın Uygulanması

Her bir hava aracının bakımı, hava aracı bakım programına göre organize edilir.

Hava aracına bakım yapacak kişi, ilgili mevzuata göre adına lisans tanzim edilmiş, HBL-66 lisansında söz konusu kategorinin ve grubun kayıt edildiği hava aracı bakım teknisyeni olmalıdır.

Hava aracı sahibi pilot veya müştereken sahip olan pilotlardan herhangi biri, karmaşık bakım görevleri hariç pilot sınırlı bakım iş ve işlemlerini gerçekleştirebilir.

Bakım faaliyetleri bir onaylı bakım kuruluşu tarafından yapılacak ise söz konusu hava aracı tipi kuruluşun yetki kapsamında olmalıdır.

Hava aracı bakım el kitabında ya da uçuş operasyon el kitabında belirtilmesi koşuluyla bakım amaçlı kontrol yüzeylerinin, kanatların, motorun veya iniş takımlarının sökülmesi, takılması sonrasında test (kontrol) uçuşları yapılır.

AMC1 MD.A.402 Bağımsız onaylayıcı personel gereklilikleri

Bakım yapılacak hava aracının, motorun veya pervanesinin sivil havacılık otoritelerince onaylanarak yayımlanmış herhangi bir tip sertifikasının bulunmaması (EASA Basic Regulation “Annex-I: Aircraft Outside the Continuing Airworthiness Requirements”) koşuluyla; $MTOM \leq 750$ Kg sabit kanatlı hava araçları (VLA, LSA, ULA), $MTOM \leq 600$ Kg esnek/döner kanatlı hava araçları (VLR, TMG, Gyroplane, Microlight), planörler, balonlar ve bunların motorları, pervaneleri ve komponentleri için bağımsız onaylayıcı personel olarak yetkilendirilecek hava aracı bakım personeline aşağıdaki kriterler aranır:

- (1) Bakım yapılacak hava aracı ve/veya komponentleri ile bakım prosedürleri hakkında yeterli bilgiye sahip olması,
- (2) Genel Müdürlükçe düzenlenmiş hava aracı bakım personeli lisansına, azami kalkış ağırlığı 2730 Kg ve altında olan kabini basınçlandırılmayan karmaşık motorlu hava aracı olarak sınıflandırılmayan hava aracı, motorlu/motorsuz planör, balon tipinin/grubunun herhangi bir sınırlama olmaksızın kaydedilmesi,
- (3) İşlem yapacağı görevler hakkında aynı veya benzer teknolojiye (VLA, LSA, ULA, VLR, TMG, Gyroplane, Microlight, Balon, Planör) hava aracı üreticisinden bakım eğitimini alması,
- (4) Son 5 yıl içinde yabancı dil yeterliliği (İngilizce) sınavından 100 tam puan üzerinden asgari 50 alması,
- (5) Son 2 yıl içerisinde en az 6 aylık iş tecrübesine sahip olması,
- (6) Gerçekleştirilecek işlemlerin, en çok 2400 uçuş saati veya 12 yıl tasklarla (hangisi önce gelir ise) sınırlandırılması.

Hava aracı üreticisinin istihdam ettiği teknik personelin, bağımsız onaylayıcı personel olarak kabul edilip iş emrine göre bakım tasklarını yapabilmesi için; Genel Müdürlükçe tek seferlik yetkilendirme yapılarak işlem yürütülür.

MD.A.403 Hava Aracı Arızaları

Uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atabilecek her türlü hava aracı arızası, (uygulanabilir ise) asgari teçhizat listesi (MEL) ve konfigürasyon sapma listesi (CDL) göz önünde bulundurularak, MD.A.304 ve/veya MD.A.401'de belirtilen onaylı veriler doğrultusunda uçuş gerçekleştirilmeden önce giderilir.

Herhangi bir arızanın uçuş emniyetini tehlikeye düşüreceğine/düşürmeyeceğine sorumlu pilot ya da HBL-66 lisansında söz konusu tipin kayıt edildiği hava aracı bakım teknisyeni karar verebilir.

Emniyetli operasyona etki eden ve uçuş öncesinde giderilmeyen her türlü arıza veya hasar, MD.A.305'e göre hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik (bakım) kayıt sistemine kaydedilir ve bu kayıtlar pilot için erişilebilir şekilde bulundurulur.

Uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atmayacak hava aracı arızası, bahse konu arızanın ilk tespit edildiği tarih sonrasında ve bakım verilerinde belirtilen limitler dahilinde, mümkün olan en kısa sürede giderilir.

MD.A.501 Komponentlerin sınıflandırılması ve kullanımı

MD.A.501(a) Komponentlerin kullanımı

Aşağıdaki koşulları sağlayan herhangi bir parça veya cihaz hava aracında kullanılabilir.

- 1.) Emniyetli operasyon için uygun kondisyonda olması,
- 2.) Tasarım veya bakım verilerine göre üretimi ya da bakımı yapıldığı hakkında servise verme dokümanına (SHGM Form 1) sahip olması ve
- 3.) İlgili hava aracına takılabilir olduğu tanımlanmış olması.

AMC1 MD.A.501 (a)1 SHGM Form 1 eşdeğeri

(a) Bu Talimat kapsamında aşağıdaki dokümanlar SHGM Form 1'e eşdeğerdir.

(1) Yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen otoriteler ve organizasyonlar tarafından düzenlenen formlar,

(2) EASA onaylı bir kuruluş tarafından düzenlenmiş olan EASA Form 1,

(3) FAA onaylı bir kuruluş tarafından düzenlenmiş olan FAA 8130-3,

(4) Kanada (TCCA) onaylı bir kuruluş tarafından düzenlenmiş olan TCCA Form One,

(5) ANAC (Brezilya) onaylı bir kuruluş tarafından düzenlenmiş olan ANAC Form SEGVOO 003,

(6) JAA Tam Üyesi bir Devlet tarafından onaylanmış bir kuruluş tarafından bu Talimatın yürürlük tarihi öncesinde düzenlenmiş olan JAA Form 1,

(7) Genel Müdürlük tarafından imzalanmış ilgili bir anlaşma tarafından yürürlükten kaldırılincaya kadar, Genel Müdürlük ile EASA dışındaki bir ülke arasındaki iki taraflı bir anlaşmanın hükümleri doğrultusunda Genel Müdürlük nezdinde kabul edilebilir çıkış dokümanı,

(8) İmali veya bakımı MD.A.502(c) bendine uygun şekilde gerçekleştiren komponentler için bakımı gerçekleştiren kişi veya kuruluş tarafından yayınlanan 'üretim beyanı – declaration of production' veya 'uygulanen bakımın beyanı - declaration of maintenance accomplished' belgesi.

(9) Birleşik Krallık Sivil Havacılık Otoritesi ile karşılıklı ikili anlaşmada aksi belirtilmedikçe ilgili otorite tarafından onaylanmış bir kuruluş tarafından düzenlenmiş olan CAA Form 1 dokümanı 31.12.2026 tarihine kadar,

MD.A.501 (b) SHGM Form 1 gerekmeyen durumlar

1.) (a) bendine istisna olarak aşağıdaki koşulları sağlanan standart parçalar veya malzemeler için SHGM Form 1 veya eşdeğeri gerekmez:

(1.a) İlgili sektör kuruluşu, resmi, sivil veya tüzel kuruluşlar tarafından kabul edilen standarda uygun olarak üretildiği gösterilebilen standart parça,

(1.b) Tasarım onayı sahibinin hava aracı dokümanlarında söz konusu standart parçanın kullanılabileceğini açıkça belirtmesi,

(1.c) Tasarım, imalat, test ve kabul kriteri verilerinin izlenebilirliği sağlanabilen ve ilgili standarda uygunluğu kanıtlanabilen standart parça,

2.) ELA1 ve ELA2 kategori hava araçlarında hava aracı sahibi tarafından aşağıdaki hususların sağlandığı doğrulanan ve doğabilecek olası sonuçlarda sorumluluğun yazılı şekilde kabul edildiği parçalar veya malzemeler için de SHGM Form 1 veya eşdeğeri gerekmez:

(2.a) Ömürlü parça, ana yapının bir parçası veya uçuş kontrollerinin bir parçası olmayan,

(2.b) İlgili hava aracına takılabilir olarak tanımlan ekipmanlar veya malzemeler.

3.) İmalatını ya da bakımını yapan kişi veya kuruluş tarafından düzenlenmiş parça veya malzemenin adını, parça (ve seri) numarasını ve tasarım verilerine uygunluğunu beyan eden ve yayın tarihini içeren bir belgeye sahip olması şartıyla parça veya malzeme, SHGM Form 1 veya eşdeğeri dokümana sahip olmadan hava aracında kullanılabilir.

4.) Kuruluş, ham maddenin ve sarf malzemesinin gerekli spesifikasyonları karşıladığından ve uygun izlenebilirliğe sahip olduğundan emin olduğunda bunları bakım sırasında kullanabilir. Bu durumda ham maddeye ve sarf malzemesine, imalat ve tedarikçi kaynağını gösteren belgeler ve ilgili spesifikasyona, teknik özelliklere uygunluk beyanı eşlik etmelidir.

MD.A.502 Komponentlerin bakımı

MD.A.502 (a) SHGM Form 1'siz komponent bakımı

Hava aracı sahibinin MD.A.501 (b) bendi uyarınca kabul ettiği komponentlerin bakımı, ilgili hava aracı tipi yetki kapsamında olan onaylı bakım kuruluşu ya da HBL-66 lisansında söz konusu tipin kayıt edildiği hava aracı bakım teknisyeni marifetiyle gerçekleştirilir.

Bu bent doğrultusunda uygulanan bakımlar için SHGM Form 1 veya eşdeğeri düzenlenmez ve hava aracı bakım çıkış gereklilikleri uygulanır.

MD.A.502 (b) Bakım çıkışının yapılması

Komponentlerin bakım çıkışı aşağıdaki tabloya uygun olarak yapılır.

	SHGM Form 1 bakım çıkışı	MD.A.801 kapsamında bakım çıkışı
Komponent üreticisinin bakım verilerine göre bakım yapılan komponentler		
Overhaul dışındaki bakımlar	Motorlar için motor kategorisinde yetkili veya Diğer komponentler için komponent kategorisinde yetkili bakım kuruluşları,	(i) hava aracı kategorisinde yetkili bakım kuruluşu ve/veya (ii) bağımsız onaylayıcı personel.
Pervane ve motor dışındaki komponentlerin overhaul işlemi	Komponent kategorisinde yetkili bakım kuruluşları	Mümkün değil.
CS-VLA, CS-22 ve LSA hava araçlarının motor ve pervanelerinin overhaul işlemi	Motorlar için motor kategorisinde yetkili veya Pervaneler için komponent kategorisinde yetkili bakım kuruluşları,	(i) hava aracı kategorisinde yetkili bakım kuruluşu ve/veya (ii) bağımsız onaylayıcı personel.
CS-VLA, CS-22 ve LSA dışındaki hava araçlarının motor ve pervanelerinin overhaul işlemi	Motorlar için motor kategorisinde yetkili veya Pervaneler için komponent kategorisinde yetkili bakım kuruluşları,	Mümkün değil.
Hava aracı üreticisinin bakım verilerine göre bakım yapılan komponentler	SHGM Form 1 kullanarak bakım çıkışı	MD.A.801 kapsamında hava aracı seviyesinde bakım çıkışı
Bütün komponentlerin her türlü bakımı	Motorlar için motor kategorisinde yetkili veya Diğer komponentler için komponent kategorisinde yetkili bakım kuruluşları,	(i) hava aracı kategorisinde yetkili bakım kuruluşu ve/veya (ii) bağımsız onaylayıcı personel.

MD.A.503 Komponentler**MD.A.503 (a) Servis ömrü sınırlı komponentler**

Servis ömrü sınırlı komponent terimi aşağıdaki parça, teçhizat ve ekipmanı içerir:

- 1.) Sertifikalandırılmış ömrünü doldurduktan sonra kullanım dışı kalacak komponentler,
- 2.) Servis ömrünü doldurduktan sonra MD.A.502'ye göre bakım işlemine tabi tutularak tekrar faal hale getirilecek komponentler.

MD.A.503 (b) Gayri faal komponentler

Aşağıdaki şartlardan herhangi biri oluştuğunda komponent gayri faal sayılır:

- 1.) Servis ömrü sınırının tanımlandığı şekilde sona ermesi,
- 2.) İmalatçı, tasarım onayı sahibi veya Genel Müdürlük tarafından uygulanması zorunlu tutulan teknik yayınlardaki işlemlerin yapılmaması durumunda,
- 3.) Komponentin uçuşa elverişlilik durumunu veya hava aracına takmaya uygunluğunu belirlemek amacıyla gerekli bilgilerin mevcut olmaması,
- 4.) Hasarlara veya arızalara ilişkin belirtiler bulunması,
- 5.) Servise vermeyi veya faal durumunu olumsuz etkileme olasılığı olan bir olaya veya kazaya karışmış olması.

MD.A.503 (c) Kurtarılamaz komponentler

Belgelendirilmiş ömür sınırını doldurmuş olan veya tamir edilemez bir hasar veya arızası olan komponentler, kurtarılamaz olarak sınıflandırılır ve bu komponentlerin, MD.A.304'te açıklanan yöntemle belgelendirilmiş ömür sınırı uzatılmadığı veya tamir çözümü onaylanmadığı süreçte komponentin tedarik sistemine tekrar girmesine izin verilmez.

MD.A.801 Hava aracı bakım çıkış sertifikası**MD.A.801 (a) CRS yayınlanması**

Bakım çıkış sertifikası (CRS), hava aracında gerekli bakım işlemleri, üretici el kitaplarında tanımlandığı şekilde gerçekleştirildikten sonra ve ancak uçuş emniyetini tehlikeye sokacak herhangi bir uygunsuzluk olmadığı durumda yayımlanır.

MD.A.801 (b) Bakımı uygulayacak kuruluş yada kişi

CRS, alternatifli olarak aşağıdakiler tarafından düzenlenir:

- 1.) Onaylı bakım kuruluşu adına uygun onaylayıcı personel,
- 2.) İlgili mevzuata göre adına lisans tanzim edilmiş, HBL-66 lisansında söz konusu tip için yetkili olan hava aracı bakım teknisyeni
- 3.) MD.A.803 kapsamında hava aracı sahibi pilot.

MD.A.801 (c) Bakım personeline yardımcı olma

MD.A.801 (b.2) bendi doğrultusunda bakım işlemlerinde çalışan onaylayıcı personele, doğrudan ve sürekli kontrolü altında olmak kaydıyla, bir veya daha fazla sayıda kişi yardımcı olabilir.

MD.A.801 (d) Bakım çıkış sertifikası içeriği

Bakım çıkış sertifikası, hava aracı kayıt sistemine kaydedilir ve en az aşağıdaki bilgileri içerir:

- 1.) Hava aracının tipi/modeli, seri numarası, tescili,
- 2.) Yapılan bakıma ilişkin temel detaylar ve referanslar,
- 3.) Bakımın tamamlandığı tarih, hava aracının uçuş saati ve uçuş sayısı,
Komponent bakımı yapılması durumunda komponent adı, parça numarası, seri numarası, tarih, komponentin uçuş saati ve uçuş sayısı,
- 4.) Aşağıdakiler dahil olmak üzere, CRS yayınlayan kuruluşun ve/veya kişinin kimlik bilgileri:
(4.a) Bakım kuruluşunun ve CRS yayınlayan onaylayıcı personelin onay numaraları;
(4.b) MD.A.801 (b.2) bendine göre CRS yayınlanması durumunda, sertifikayı yayınlayan bağımsız onaylayıcı personelin adı, soyadı ve lisans numarası;
(4.c) MD.A.801 (b.3) bendine göre bakım yapılması durumunda hava aracı sahibi pilotun lisans numarası.
- 5.) Varsa, uçuş operasyonuna ilişkin sınırlamalar.

MD.A.803 Hava aracı sahibi pilot yetkilendirmesi**MD.A.803 (a) Hava aracı sahibi pilot yetkilendirmesine uygunluk**

Bir kişinin hava aracı sahibi pilot olarak nitelendirilebilmesi için;

- 1.) Hava aracı tipinde veya sınıfında Genel Müdürlük tarafından yayımlanan veya geçerli kılınan pilot lisansına sahip olması ve tek başına veya müştereken hava aracının sahibi olması gerekmektedir. Ayrıca yapacağı işlerle ilgili bakım programı hazırlayarak, Genel Müdürlüğe onaylatıp yetkilendirilmesi gerekmektedir
- 2.) Hava aracı sahibi pilot;
(2.a.) Tescil sertifikasında yer alan gerçek kişilerden biri olmak zorundadır.
(2.b.) Kar amacı gütmeyen tüzel kişiliğin tescil belgesinde hava aracı sahibi veya işletici olarak belirtildiği durumlarda, pilot tüzel kişiliğin üyesi olmak zorundadır. Üye (pilot), tüzel kişiliğin karar verme sürecine doğrudan katılır ve söz konusu tüzel kişilik tarafından hava aracı sahibi pilot bakımını yapmak üzere görevlendirilir.

MD.A.803 (b) Hava aracı sahibi pilot yetkilendirmesinin kapsamı

Ticari olmayan uçuş operasyonlarında kullanılan veya hava işi ya da uçuş eğitim operasyonlarında kullanılmayan azami kalkış kütlesi (MTOM) 2730 Kg ve altında olan ve motor gücüyle çalışan sabit/döner kanatlı hava aracı, planör veya balon için hava aracı sahibi pilot, EK-3.2'te belirtilen

hava aracı sahibi pilot sınırlı bakım işlemleri sonrasında CRS yayımlayabilir.

MD.A.901 Hava aracı uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi

Hava aracı uçuşa elverişlilik sertifikasının geçerliliğini sağlamak için hava aracının uçuşa elverişliliğini tetkik etme ve sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarını gözden geçirme işlemi periyodik olarak yapılır.

MD.A.901 (a) UEGG formatı

Ulusal Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikası uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin tamamlanması ve sonucunun uygun değerlendirilmesi sonrasında SHGM Form 15N kullanılarak yayımlanır.

Ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası bir yıl boyunca geçerlidir. Ancak SHY-6C kapsamında tescil edilmiş hava araçları için SHT-BPU kapsamında işlem yapılanlar hariç, tescil edilen uçuş operasyon kategorisi değiştirilmemek koşuluyla bu süre Genel Müdürlükçe yapılacak risk analizi sonucuna göre iki yıla kadar uygulanır.

MD.A.901 (b) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme yetkisi

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi ve ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının yayınlanması, MD.A.903 maddesine uygun olarak aşağıdakiler tarafından gerçekleştirilir:

- 1.) Genel Müdürlük;
- 2.) Uygun şekilde onaylanmış bir CAMO veya CAO;
- 3.) Genel Müdürlük tarafından yapılan değerlendirmede uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi konusunda yetkilendirilmiş; ilgili hava aracı tip eğitimini almış ve HBL-66 lisansında söz konusu tipin kaydedildiği hava aracı bakım teknisyeni.

Koşulların olası bir emniyet tehdidinin varlığını ortaya çıkardığı durumlarda, Genel Müdürlük söz konusu uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini kendi yapar ve ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını kendisi yayımlar.

MD.A.901 (c) Kontrollü ortamda gözden geçirme sertifikası temdit işlemi

Ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliği aşağıdakiler tarafından her seferinde bir yıl olmak üzere ardışık şekilde iki kez uzatılabilir.

- 1.) Hava aracı aynı CAMO/CAO tarafından son 12 ay boyunca kesintisiz olarak yönetildiğinde CAMO/CAO tarafından;

CAMO/CAO tarafından yapılacak uzatma işleminde, Form 15N'nin ilk olarak kim tarafından yayınlandığının bir etkisi bulunmamaktadır.

- 2.) Hava aracı bakımlarının son 12 ay boyunca onaylı bakım kuruluşu tarafından yapıldığında onaylı bakım kuruluşu tarafından;
 - 3.) Bakım programına göre 100 saatlik veya yıllık kontrolü (bakım işlemini) gerçekleştiren HBL-66 lisansına göre söz konusu tipte yetkili olan hava aracı bakım teknisyeni;
 - 4.) Genel Müdürlük tarafından yapılan değerlendirmede uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi konusunda yetkilendirilmiş; ilgili hava aracı tip eğitimini almış ve HBL-66 lisansında söz konusu tip için yetkili olan hava aracı bakım teknisyeni tarafından;
- Bu uzatma işlemi, temdit gerçekleştirecek kişi tarafından (d) bendine göre uygulanacak yıllık değerlendirme sonucunun olumlu olması koşuluyla yapılabilir.

MD.A.901 (d) Yıllık değerlendirme

Ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerlilik süresini uzatma işlemi, hava aracı kayıtlarının incelenerek tip sertifikasına uygunluğunun ve uçuş emniyeti gereksinimlerini karşıladığının doğrulanması, hava aracının uçuşa elverişli olduğu anlamında bir çalışmadır. Yıllık değerlendirmede aşağıdaki hususların sağlandığı kontrol edilir ve Genel Müdürlükçe belirlenen formatta yazılı olarak kayıt altına alınır.

- 1.) MD.A.302 maddesinde belirtilen bakım programına göre gerekli tüm bakımların gerçekleştirilmiş olması,
- 2.) Genel Müdürlük ve tasarım sahibinin otoritesi tarafından yayınlanan direktif, standart, emniyet bülteni,
- 3.) Tasarım sahibi tarafından yayınlanan prosedür, talimat, zorunlu teknik bültenler.
- 4.) Hava aracı kayıtlarına yazılan tüm arızaların, Genel Müdürlük ve/veya hava aracı tasarım sahibi tarafından açıklanan şekilde giderilmiş olması,
- 5.) Her bakım çıkış sertifikasının uygun şekilde yayınlanmış olması.

MD.A.901 (e) 30 gün önceden ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını uzatma

Ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını geçerlilik süresinin uzatılması, azami 30 gün önceden yapılabilir ve bu durumda uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemine ait süreklilik ve düzen kaybolmaz.

Gözden geçirme işlemi düzeninin kaybolmamasının anlamı, yeni geçerlilik tarihinin, mevcut geçerlilik tarihinden tam bir yıl sonrası olarak belirlenmesidir.

MD.A.901 (f) Yayınlanan ve uzatılan sertifikalarının SHGM'ye gönderilmesi

Bir hava aracı için düzenlenmiş veya temdit edilmiş herhangi bir ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının bir kopyası Genel Müdürlüğe 10 gün içerisinde gönderilir.

MD.A.902 Ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliği

MD.A.902 (a) Geçerlilik şartları

Ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası aşağıdaki durumlarda geçerliliğini yitirir:

- 1) Ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının askıya alınması veya iptal edilmesi;
- 2) Ulusal uçuşa elverişlilik sertifikasının askıya alınması veya iptal edilmesi;
- 3) Söz konusu hava aracının Türkiye Cumhuriyeti hava aracı sicilinde tescilli olmaması;
- 4) Söz konusu ulusal uçuşa elverişlilik sertifikasının bağlı olduğu tip sertifikasının askıya alınması veya iptal edilmesi.

MD.A.902 (b) Uçuşa izin verilmeyecek haller

Ulusal uçuşa elverişlilik sertifikasının geçersiz olması durumunda veya aşağıdaki durumların herhangi birisinin gerçekleşmesi halinde hava aracının uçuş yapmasına izin verilemez:

- 1) Hava aracının veya söz konusu hava aracına takılı herhangi bir komponentin, bu Talimat gerekliliklerini karşılamaması,
- 2) Hava aracının onaylı tip tasarımı ile uygun olmaması,
- 3) Hava aracının gerekli önlemler alınmadan, onaylı uçuş el kitabının veya uçuşa elverişlilik sertifikasının sınırlamalarının ötesinde işletiliyor olması,
- 4) Hava aracının, uçuşa elverişliliğine etki eden bir olaya veya kazaya karışmasının akabinde hava aracının uçuşa elverişliliğini sağlamaması durumunda,
- 5) Bir modifikasyonun veya tamirin gerekliliklere uyumlu olmaması durumunda,
- 6) Genel Müdürlüğün hava aracı uçuşa elverişliliği ve operasyonuna ilişkin yayımladığı geçerli diğer mevzuatlardaki gerekliliklerin karşılanmadığı durumda.

MD.A.902 (c) Ulusal UEGG'nin SHGM'ye iade edilmesi

Ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının, geri alınması veya iptal edilmesi durumunda, ulusal uçuşa elverişlilik sertifikası ile birlikte uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının aslı Genel Müdürlüğe iade edilir.

MD.A.903 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme süreci

MD.A.903 (a) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi

Hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi, aşağıdakilerin yerine getirildiğini belgeleyen dokümanite edilmiş tüm kayıtların uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından gözden geçirilmesini, tetkik edilmesini içerir.

- 1.) Gövde, motor ve pervane uçuş saatleri ve uçuş sayılarının uygun şekilde kaydedilmiş olması,
- 2.) Uçuş el kitabının hava aracı konfigürasyonu için geçerli olması ve güncel durumu yansıtması,
- 3.) Hava aracında yapılması gereken tüm bakım işlemlerinin, onaylı bakım programına uygun olarak gerçekleştirilmesi,
- 4.) Bilinen bütün arızaların giderilmiş olması veya mümkünse kontrollü bir şekilde ileriye yönelik olarak ertelenmesi,
- 5.) Geçerli uçuşa elverişlilik direktiflerinin uygun şekilde kayıt altına alınması ve uygulama gerekliliklerinin sağlanması,
- 6.) Hava aracına uygulanmış tüm modifikasyonların ve tamirlerin, üretici tarafından yayımlanan ve Genel Müdürlükçe kabul edilen talimatlara uygun şekilde yapılmış ve kayıt altına alınmış olması,
- 7.) Hava aracına takılan ömürlü komponentlerin uygun şekilde tanımlanmış, kayıt altına alınmış ve beyan edilen, onaylı servis ömrü sınırlarını aşmamış olması,
- 8.) Bakım sonrasına ait servise verme işlemlerinin bu Talimata uygun olarak gerçekleştirilmesi,
- 9.) Güncel ağırlık ve denge raporunun hava aracının mevcut konfigürasyonunu yansıtması,
- 10.) Hava aracının, onaylı tip tasarımının/sertifikasının son revizyonu ile uyumlu olması
- 11.) Gerektiğinde, hava aracının, güncel konfigürasyonuna karşılık gelen gürültü sertifikasına sahip olması,
- 12.) Genel Müdürlüğün hava aracı uçuşa elverişliliği ve operasyonuna ilişkin yayımladığı geçerli diğer mevzuatlardaki gereklilikler.

MD.A.903 (b) Fiziksel kontrol gerekliliği

Hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi hava aracında fiziki bir incelemeyi de içerir. Bu inceleme için, HB-66 bakım lisansına sahip olmayan uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeline ilgili hava aracı tipi yetkisine sahip (HBL-66 lisansına bu tipin kaydedildiği) hava aracı bakım teknisyeni tarafından yardımcı olunur.

MD.A.903 (c) Fiziksel kontrol içeriği

Hava aracının fiziki incelemesinde, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli:

1. Tüm gerekli işaretlemeler ve plakaların uygun bir şekilde takıldığından,
2. Hava aracının onaylı uçuş el kitabına uygunluğundan,
3. Hava aracı konfigürasyonunun onaylı dokümantasyona uygunluğundan,
4. MD.A.403 gereğince kayıtlara alınmamış hiçbir belirgin arızanın mevcut olmadığından,
5. Hava aracı ile (a) bendindeki belgelenmiş kayıtlar arasında hiçbir tutarsızlık tespit edilmediğinden emin olur.

MD.A.903 (d) Fiziksel kontrolün 90 gün öncesinden gerçekleştirilmesi

MD.A.901 (a) bendine istisnai olarak, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi, fiziksel incelemenin bir bakım faaliyeti sırasında gerçekleştirilmesine olanak sağlamak amacıyla uçuşa elverişlilik gözden geçirme sürecinin sürekliliğinde herhangi bir kayıp oluşmaksızın, azami 90 gün önceden yapılabilir.

MD.A.903 (e) Ulusal gözden geçirme sertifikası yayınlama şartları

Ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası (a) bendindeki incelemeler doğrulandığında ve aşağıdaki şartlar sağlandığında yetkilendirilen uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından yayınlanabilir:

- 1.) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi zamanında ve eksiksiz yapıldığında ve varsa tespit edilen bulgular kapatıldığında,
- 2.) Bakım programına göre bir eksiklik tespit edilmesi durumunda, bu uygunsuzluk giderildiğinde.

MD.A.903 (f) UEGG yayın ve uzatmaların 10 gün içerisinde SHGM'ye gönderilmesi

Bir hava aracı için düzenlenmiş veya temdit edilmiş herhangi bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının bir kopyası Genel Müdürlüğe 10 gün içerisinde gönderilir.

MD.A.903 (g) Genel Müdürlükçe uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapıldığında gereklilikler

Genel Müdürlüğün uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini yapması durumunda, hava aracının sahibi/işleticisi Genel Müdürlüğe aşağıda belirtilen hususları sağlar:

- 1.) Muhteviyatı MD.A.903 (a)'dan daha az olmamak üzere Genel Müdürlük tarafından gerekli görülen belgeler,
- 2.) Genel Müdürlük personeli için uygun çalışma ortamı,
- 3.) HBL-66 lisansına göre söz konusu tip için yetkili olan hava aracı bakım teknisyeni.

MD.A.904 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin (ARS) nitelikleri**MD.A.904 (a) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli nitelikleri**

Genel Müdürlük adına gerçekleştirilecek uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemleri için yetkilendirilebilecek ARS'de aranan nitelikler:

- 1.) CAMO veya CAO veya onaylı bakım kuruluşunda uygun pozisyonda istihdam edilen HBL- 66 lisanslı hava aracı bakım teknisyeni ya da ilgili hava aracı tip eğitimini almış ve HBL-66 lisansında sınırlama olmadan kayıtlı hava aracı tiplerinde en az 5 yıl bağımsız çalışan hava aracı bakım

teknisyeni olması,

2.) Asgari 5 yılı hava aracı bakım faaliyetleri, iş ve işlemlerinde tamamlanması koşuluyla en az 10 yıldır havacılık sektöründe çalışması,

3.) Genel Müdürlük tarafından lisansı ile ilgili herhangi ceza ve yaptırım almamış olması,

4.) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi, birleşik uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluğu, hava aracı bakımları, uçuşa elverişlilik gözden geçirme prosedürleri, hava aracı kayıtları ve tanzim edilen sertifikalar hakkında bilgi sahibi olması.

MD.A.904 (b) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli yetkilendirmesi

1.) Talimatın bu ekine (Part-MD) göre yapılacak uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli yetkilendirmesi, aşağıdaki işlemlerin tamamlanmasından sonra yapılır.

(1.a.) Bu Talimata göre sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi ve hava aracına yönelik tanzim edilen sertifikaları yayınlama kriterleri hakkında sahip olduğu değerlendirilerek,

Bu değerlendirmede kalite sistemi (veya organizasyonel gözden geçirme), emniyet, güvenilirlik, uyumluluk konularında farkındalık dikkate alınır.

(1.b.) Genel Müdürlüğün gözetiminde başarılı bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi gerçekleştirilerek.

2.) Yetkilendirme, her 12 ayda bir en az bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapılması koşuluyla 3 yıl süreyle geçerliğini koruyacaktır. Aksi halde, 3 yıllık periyot içerisinde Genel Müdürlüğün gözetiminde yeni bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini başarılı bir şekilde tamamlaması istenecek ve süre sonuna kadar ilk cümledeki ilkeye göre uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli olarak işlem yapmaya devam edecektir.

3.) 3 yıllık yetki geçerliliği sona erdiği zaman tekrar yetkilendirme, güncel mevzuat bilgisinin değerlendirme neticesine bağlı olarak ve yenileme tarihinden başlayarak 3 yıl süreyle uzatılır, yenilenir.

4.) Bağımsız uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin yetkisi, yetki sahibinin performansına bağlı olarak veya havacılık emniyeti açısından risk yaratacağı değerlendirildiği durumlarda Genel Müdürlükçe iptal edilir.

MD.A.904 (c) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme kayıtları

1.) CAMO veya CAO veya onaylı bakım kuruluğu bünyesinde çalışan uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin yetkisinin yapmış olduğu uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemlerine ait kayıtların muhafazası ve talep edildiğinde Genel Müdürlüğe veya uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini gerçekleştirdiği hava aracının sahibine veya işleticiye eksiksiz şekilde sunması bünyesinde çalıştığı onaylı kuruluşa aittir.

2.) Yetkilendirilen bağımsız uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin yetkisi, yürüttüğü tüm uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemlerinin kayıtlarını saklar ve talep edildiğinde bu dokümanları Genel Müdürlüğe veya uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini gerçekleştirdiği hava aracının

sahibine veya işleticiye eksiksiz şekilde sunar.

MD.A.905 Hava Aracının Devri

- 1.) Türk sivil hava aracı siciline kayıtlı bir hava aracı, özel veya tüzel nitelikli kuruluşa devredilirken, Genel Müdürlükten izin alınır.
- 2.) Hava aracı devredildiğinde mevcut ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası son geçerlilik tarihine kadar geçerlidir.

Tescil işaretinin değişmesi durumunda ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasındaki son geçerlilik tarihi saklı tutularak ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası Genel Müdürlük tarafından yeniden düzenlenir.
- 3.) Hava aracının yurt dışına ihraç edilmesi durumunda aşağıdaki hususlar yerine getirilerek Genel Müdürlük tarafından ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlenir.
 - (3.a.) Hava aracı sahibi veya işletici, ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlanması için Genel Müdürlüğe başvurur,
 - (3.b) Kullanılmış hava araçları için MD.A.903 doğrultusunda tatminkâr seviyede uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapılır;

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi MD.A.904 kapsamında yetkilendirilen ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından yapıldığında ve MD.A.903'e göre hava aracının ilgili gereklilikleri sağladığı kanıtlandığında, sertifikanın yayımlanması için Genel Müdürlüğe tavsiye raporu gönderilir.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi Genel Müdürlük tarafından yapılması durumunda hava aracının işleticisi/sahibi, fiziksel kontrol ve sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının kontrolü için MD.A.903 (g) paragrafına göre imkan sağlar.
- 4.) İhraç edilecek hava aracında uçuş emniyetini tehlikeye sokacak herhangi bir risk olmamasına karşın tip sertifikası ile uyumsuzluk olması durumunda, eksiklikler sertifikada belirtilir. Üretim ve tasarım gereklilikleri ile asgari teçhizat listesi kapsamında tanımlanmayan sapmalar olması durumunda söz konusu sertifika tanzim edilmez.

MD.A.906 Türkiye'ye İthal Edilen Hava Aracının Uçuşa Elverişliliğinin İncelenmesi

Türkiye'ye hava aracı ithal ederek sivil hava aracı siciline kayıt ettirecek özel/tüzel kişilik, işletici veya sahibi, aşağıdaki iş ve işlemleri yerine getirir:

- 1.) Aşağıdakiler sağlanarak Genel Müdürlükten ithal teknik uygunluk yazısı alınır:
 - (1.a) Yapılan ikili anlaşmalar kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen sivil havacılık otoritelerinin (EASA üyesi ülke, FAA (ABD), TCCA (Kanada), ANAC (Brezilya) ve FATA (Rusya)) yetkilendirdiği organizasyonlar tarafından yayınlanan tip sertifikası ve/veya tasarım onayı;
 - (1.b) Hava aracının ithal edildiği ülkenin sivil havacılık otoritesi tarafından ülkemize hitaben son 60 gün içerisinde düzenlenmiş olan ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası veya uçuşa elverişlilik

sertifikası veya özel uçuş izni veya eşdeğer bir doküman ya da yeni hava aracı ise hava aracının imalatçısı tarafından yayınlanan (teknik) uygunluk belgesi,

(1.c) Hava aracı bakım programına göre yapılması gereken bakımlara ait bilgi ve detayları içeren rapor ve köprüleme bakımı kapsamında yapılacak işler için çıkarılan iş emri;

Üretici el kitapları referans alınarak hazırlanmış bakım programı, uygulanması gereken AD, servis ömrü sınırlı komponentler ve benzerleri için yapılması gereken bakımların tamamına ait düzenlenmiş iş emri, köprüleme bakımı için kabul edilebilir.

2.) Türk tesciline geçiş sonrasında ilk defa yayınlanacak ulusal hava aracı uçuşa elverişlilik sertifikası için bu Talimatın Dördüncü Bölümü gereklerine göre ilgili dokümanları tamamlayarak Genel Müdürlüğe başvurur,

(2.a) (1.c)'ye göre köprüleme bakımı amacıyla hazırlanmış iş emri ile bakıma verilen hava aracına ait bakım sonrası servise verme sertifikası (CRS);

(2.b) Kullanılmış hava araçları için, MD.A.901 (b) doğrultusunda yayınlanmış ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi, MD.A.904 kapsamında yetkilendirilen uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından yapıldığında ve MD.A.903'e göre hava aracının ilgili gereklilikleri sağladığı kanıtlandığında, ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası yayımlanması için Genel Müdürlüğe tavsiye raporu gönderilir.

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi Genel Müdürlük tarafından yapılması durumunda hava aracının işleticisi/sahibi, fiziksel kontrol ve sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının kontrolü için MD.A.903 (g) paragrafında belirtilen imkanları sağlar.

Yeni (kullanılmamış) hava aracı için uçuşa elverişlilik gözden geçirme denetimi dokümantasyon üzerinden yapılabilir.

3.) MD.A.302'ye uygun olarak hava aracı bakım programı hazırlanır ve MD.A.302 (b) bendine göre onaylanarak yürürlüğe girer.

MD.A.907 Bulgular

1.) Bulgular 2 kategoride tanımlanır:

(1.a) Seviye 1 bulgu, bu Talimat gereklerini karşılamayıp emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan her türlü önemli, belirgin uygunsuzluk durumudur.

(1.b) Seviye 2 bulgu, bu Talimat gereklerini karşılamayıp emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini tehlikeye atma olasılığı yüksek olan her türlü önemli uygunsuzluk durumudur.

2.) MD.A.201'de belirtilen sorumlulukları taşıyan kişi veya kuruluş, bulgulara ilişkin bildirim almasından sonra Genel Müdürlüğün tanımladığı süre içerisinde kök neden analizlerini içeren bir çalışma yaparak benzer bulguların tekrar ortaya çıkmasını engellemek için bir düzeltici önleyici faaliyet planı hazırlar ve bulgulara yönelik yapılan işlemlerin uygunluğunu onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe sunar.

BÖLÜM B-GENEL MÜDÜRLÜK PROSEDÜRLERİ

MD.B.201 Sorumluluklar

Genel Müdürlük bu Talimat gerekliliklerine uyumu doğrulamak amacıyla haberli/habersiz denetim, inceleme ve soruşturmalar gerçekleştirir.

MD.B.303 Hava Aracı Sürekli Uçuşa Elverişlilik İzleme

- 1.) Genel Müdürlük, sivil hava aracı siciline kayıtlı hava araçlarının uçuşa elverişlilik durumunu izlemek için risk temelli yaklaşım üzerine bir gözetim programı geliştirir.
- 2.) Gözetim programı, örnek ürün gözetimlerini ve uçuşa elverişlilik temel risk unsurlarının tüm yönlerini kapsar.
- 3.) Ürün gözetimi, geçerli sertifikasyon spesifikasyonları temelinde yapılacak ve uçuşa elverişlilik standartlarını örnekleyerek olası bulguları belirlemeye yönelik yürütülür.
- 4.) Tespit edilen herhangi bir bulgu, sınıflandırılarak MD.A.201'de tanımlanan sorumlu kişiye veya kuruluşa yazılı olarak bildirilir.
- 5.) Genel Müdürlük, tüm bulguları ve kapatma faaliyetlerini kayıt altına alır.
- 6.) Genel Müdürlük, emniyet önemleri açısından bulguları analiz etmek için bir süreç oluşturur.

MD.B.304 Yetki İptali veya Askıya Alma

- 1) Genel Müdürlük, potansiyel emniyet tehdidi olduğuna dair makul gerekçeler olduğunda ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını iptal eder veya askıya alır.
- 2) Ulusal hava aracı uçuşa elverişlilik sertifikasının askıya alınması veya iptal edilmesi, hava aracının sicilden terkin olması, tip sertifikasının askıya alınması veya iptali, hava aracının onaylı tip tasarımına uygun olmaması durumlarında ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası geçerliliğini yitirir ve hava aracının uçuş operasyonlarını durdurur.
- 3) Genel Müdürlük, MD.A.904 maddesi kapsamında yetkilendirilen uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin performansının düşük olması veya yetkiyi kötüye kullanması durumunda bahse konu yetkiyi iptal eder.

MD.B.305 Hava Aracı Teknik Kayıt Sistemi

Hava aracı bakım programında, MD.A.305 (a) ve (b) paragraflarına göre hava aracı teknik kayıt sisteminin örnek formatı gösterilir.

MD.B.901 Tavsiye Raporunun Değerlendirilmesi

MD.A.905 ve MD.A.906 maddelerine göre ulusal uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası veya ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası yayınlanabilmesi için tavsiye raporu alındığında;

- 1.) Genel Müdürlük personeli tavsiye raporunda yer alan uygunluk beyanının, MD.A.903 maddesini eksiksiz bir şekilde karşıladığını doğrular.
- 2.) Genel Müdürlük personeli, tavsiye raporunun değerlendirilmesini desteklemek için daha fazla bilgi talep edebilir.

MD.B.903 Bulgular

Hava aracı gözetimlerinde veya diğer denetimlerde ya da olay bildirimlerine bağlı olarak bu Talimat gereklerine uyulmadığını gösteren kanıtlar tespit edilirse, Genel Müdürlük aşağıdaki önlemleri alır:

- 1.) Seviye 1 bulgular için düzeltici işlemler yerine getirilene kadar Genel Müdürlük, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını askıya alır ve hava aracının uçuş operasyonlarını durdurur.
- 2.) Seviye 2 bulgular için yürütülen düzeltici önleyici faaliyet bulgunun niteliğine uygun değil ise hava aracı sahibi veya işletici yazılı olarak uyarılır.

PART-MD İLAVE GEREKLİLİKLERİ

EK-3.1 Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetim Sözleşmesi

a.) SYK sözleşmesinin beyan edilmesi

Hava aracı sahibi veya işletici, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi işlemlerini yerine getirmek üzere MD.A.201'e göre onaylı bir CAMO/CAO ile sözleşme yaptığında, sözleşmenin bir kopyasını her iki tarafça da imzalanmasına müteakiben Genel Müdürlüğe sunar.

b.) SYK sözleşmesinin referansı

Sözleşme bu Talimat gerekliliklerine göre düzenlenir ve hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğine ilişkin tarafların yükümlülüklerini tanımlar.

c.) SYK sözleşmesinin içeriği

Sözleşme asgari aşağıdakileri içerir;

(c.1) Hava aracının tescili, tipi ve seri numarası ile motor ve pervane bilgileri, seri numaraları,

(c.2) Hava aracı sahibinin/sahiplerinin adı/adları ve adresi/adresleri veya işleticinin ticari ismi ile adres dahil olmak üzere şirket yöneticilerinin adları ve iletişim bilgileri,

(c.3) Sözleşme yapılan CAMO/CAO'nun ticari ismi ile adres dahil olmak üzere şirket yöneticilerinin adları ve iletişim bilgileri,

(c.4) Operasyon tipi.

d.) SYK sözleşmesinde bulunacak asgari metin

Sözleşmede en az aşağıdaki ifade yer alır:

“Hava aracı sahibi veya işletici, sözleşme konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinin yönetilmesi, (gerektiğinde Genel Müdürlük tarafından onaylanmak üzere) bakım programının hazırlanması ve geliştirilmesi ve bu bakım programı doğrultusunda bakım işlemlerinin yürütülmesi için gerekli organizasyonun yapılması görevlerini CAMO/CAO'ya devreder.

Bu sözleşme gereğince, her iki imza tarafı da ilgili yükümlülüklerine uymayı taahhüt eder.

Hava aracı sahibi veya işletici sözleşme konusu hava aracı hakkında, bilgisi dahilindeki tüm verileri, tam ve eksiksiz olarak CAMO/CAO ile paylaşacağını ve ayrıca hava aracında CAMO/CAO'nun onayı olmaksızın değişiklik yapılmayacağını beyan eder.

İmza taraflarından herhangi biri tarafından sözleşme şartlarına uyulmaması halinde, bu sözleşme geçersiz hale gelir. Böyle bir durumda, sözleşme konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliği hakkındaki her türlü sorumluluk, hava aracı sahibine veya işleticiye geçer. Bu durumda CAMO/CAO hava aracına ait dokümanların tamamını, sözleşmenin tarafı olan hava aracı sahibine veya işleticiye eksiksiz teslim eder ve sözleşmenin hükümsüz hale geldiği hususunda Genel Müdürlüğü azami iki hafta içerisinde bilgilendirir.”

e.) Sözleşme yapan tarafların yükümlülükleri

Hava aracı sahibi/işletici, MD.A.201'e uygun şekilde CAMO/CAO ile sözleşme yaptığında, her bir tarafın yükümlülükleri aşağıdaki gibi paylaşılır.

1) CAMO/CAO yükümlülükleri:

- i) Yetki kapsamında anlaşma konusu hava aracı tipinin mevcut olması;
- ii) Anlaşma konusu hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini sürdürmek üzere aşağıda belirtilen koşullara uymak:
 - ii.A) Önceden hava aracı bakım programı hazırlanmamış ise oluşturmak;
 - ii.B) Anlaşma öncesinde hava aracı bakım programı var ise incelemek ve üreticinin güncel el kitaplarından yapılan sapmaları (farklılıkları, eksiklikleri, hataları) tespit ederek hava aracı bakım programını el kitaplarının son revizyonlarındaki verilerle uyumlu hale getirerek revize etmek,
 - ii.C) Bakım programının bir kopyasını hava aracı sahibine/işleticisine vermek (Gerektirmesi halinde onaylanmasına müteakiben);
 - ii.D) Bir önceki (son) bakım programı ile CAMO/CAO'nun revize ettiği güncel bakım programı arasındaki olası sapmaları/farklılıkları, köprüleme bakımı ile gidermek üzere bakım işlemini organize etmek, güncel bakım programı ile uyumlu hale getirmek,
 - ii.E) Uygulanması gereken tüm uçuşa elverişlilik direktiflerini organize etmek;
 - ii.F) Planlı bakım ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemleri sırasında tespit edilen veya hava aracı sahibi tarafından rapor edilen tüm uygunsuzlukların onaylı bakım kuruluşu veya bağımsız onaylayıcı personel tarafından giderilmesini organize etmek;
 - ii.G) Planlı bakımların, uçuşa elverişlilik direktiflerinin, ömürlü parça değişimlerinin takip edilmesini ve komponent kontrol gerekliliklerini koordine etmek;
 - ii.H) Bakım yapılması gerektiğinde hava aracını onaylı bakım kuruluşuna veya bağımsız onaylayıcı personele teslim edilmesi için hava aracı sahibini/işleticiyi zamanında bilgilendirmek;
 - ii.I) Tüm teknik kayıtları yönetmek ve arşivlemek;

-
- iii) Hava aracında gerçekleştirilecek modifikasyonun onayını almak ve uygulanmasını bu Talimata göre organize etmek;
 - iv) Hava aracında gerçekleştirilecek her bir (yapısal) tamirin onayını almak ve uygulanmasını bu Talimata göre organize etmek;
 - v) CAMO/CAO tarafından organize edilmesine rağmen onaylı bakım kuruluşu veya bağımsız onaylayıcı personel tarafından iş emirlerine aykırı veya eksik bakım uygulanması halinde Genel Müdürlüğü bilgilendirmek;
 - vi) Sözleşme maddelerine riayet edilmediği takdirde Genel Müdürlüğü bilgilendirmek;
 - vii) Sözleşme konusu hava aracının uçuşa elverişlilik gözden geçirme işleminin gerçekleştirildiğinden ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının tanzim edildiğinden emin olmak;
 - viii) Tanzim veya temdit edilen her bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının bir kopyasını ekleriyle birlikte Genel Müdürlüğe 10 gün içerisinde göndermek;
 - ix) Mevzuatla düzenlenmiş konulardaki hava aracı olaylarını ilgili taraflara bildirmek;
 - x) Mevcut sözleşme taraflardan herhangi biri tarafından zamanından önce sonlandırıldığında veya sözleşme hükümlerine uyulmadığında Genel Müdürlüğü bilgilendirmek.
 - xi) Bakım planlaması CAMO/CAO tarafından yapılmasına rağmen hava aracına yetkisiz ve kontrolsüz (ve plansız) bakım yapılması durumunda Genel Müdürlüğü bilgilendirmek,
- 2) Hava aracı sahibinin veya işleticinin yükümlülükleri
- i) Hava aracı bakım programı hakkında bilgi sahibi olmak;
 - ii) Bu Talimat hakkında bilgi sahibi olmak;
 - iii) Anlaşma konusu hava aracını, CAMO/CAO'nun organizasyonuna göre ve mutabık kalınan zamanda bakım kuruluşuna veya bağımsız onaylayıcı personel teslim etmek,
 - iv) Hava aracında CAMO/CAO'nun organize etmediği değişiklikleri yapmamak;
 - v) CAMO/CAO'nun kontrolü ve bilgisi dışında istisnai olarak uygulanan tüm bakım işlemlerini, bakım evraklarıyla birlikte CAMO/CAO'ya en çok 10 gün içinde teslim etmek,
 - vi) Uçuş operasyonu sırasında tespit edilen tüm hasar ve arızaları hava aracı (teknik) kayıt defteri vasıtasıyla CAMO/CAO'ya aktarmak;
 - vii) Sözleşme taraflardan herhangi biri tarafından sonlandırıldığında, Genel Müdürlüğe bu konuda bilgi vermek;
 - viii) Sözleşme konusu hava aracı satıldığında, işletici değiştiğinde Genel Müdürlüğü ve CAMO/CAO'yu bilgilendirmek;
 - ix) Mevzuatla düzenlenmiş konulardaki hava aracı olaylarını ilgili taraflara zamanında bildirmek;
-

-
- x) Hava aracı (uçuş) kayıt defterini işin tekniğine uygun şekilde doldurmak ve ayrıca uçuş saatlerini, uçuş sayılarını ve CAMO/CAO ile mutabık kalınan diğer kullanım bilgilerini CAMO/CAO'ya düzenli olarak bildirmek;
- xi) MD.A.803 (c) bendi kapsamında hava aracı sahibi pilot tarafından bakım gerçekleştirildiğinde, teknik kayıt defterine bakım çıkışını kayıt etmek ve bakım dokümanlarını CAMO/CAO'ya en çok 10 gün içinde teslim etmek,
- xii) Sözleşme taraflardan herhangi biri tarafından zamanından önce sonlandırıldığında veya sözleşme hükümlerine uyulmadığında Genel Müdürlüğü bilgilendirmek.

Ek-3.2 Sınırlı Hava Aracı Sahibi Pilot Bakımı

Bu Talimatta belirtilen gerekliliklere ilaveten, Hava Aracı Sahibi Pilot Bakımı kapsamında herhangi bir bakım görevinin yapılabilmesi için aşağıdaki prensiplere uyulması gerekir:

a) Yetkinlik ve sorumluluk

- 1) Hava aracı sahibi pilot, yaptığı her bakımdan daima sorumludur.
- 2) Hava aracı sahibi pilot, ilgili bakımı yapmadan önce işlemi gerçekleştirmeye yetkin olduğundan emin olmalıdır. Standart bakım uygulamaları ve hava aracı bakım programı hakkında bilgi sahibi olmaktan, hava aracı sahibi pilot sorumludur. Hava aracı sahibi pilot yapılacak görev için yetkinliğinden emin değilse, uçuş emniyetini öncelikleyerek söz konusu görevi yapamaz.

b) Görevler

Hava aracı sahibi pilot, gövdenin, motorların, sistemlerin ve komponentlerin genel durumunu ve belirgin hasarını ve normal işleyişini kontrol etmek için gözle basit kontroller yapabilir veya işlemler gerçekleştirebilir.

Bakım işlemleri aşağıdaki durumlarda hava aracı sahibi pilot tarafından gerçekleştirilmeyecektir;

- 1) Bakım işleminin kritik olarak tanımlanması;
- 2) Bakım faaliyeti hava aracının önemli, ana parçalarının veya düzeneğinin sökümünü içermesi;
- 3) Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD: Airworthiness Directive) veya Uçuşa Elverişlilik Sınırlama Maddesi (ALI: Airworthiness Limitation Item) özellikle izin vermediği sürece, bakım işleminin bir AD veya ALI ile uygunluk dahilinde yapılması;
- 4) Bakım işlemi, özel aletler, kalibre edilmiş aletler (tork anahtarı (torque wrench) ve sıkıştırma pensi (crimping tool) hariç) kullanımını gerektirmesi;
- 5) Bakım faaliyeti, test ekipmanlarının veya özel testlerin kullanımını gerektirmesi (Örneğin; NDT, aviyonik ekipmanlar için sistem testleri veya operasyonel kontroller)
- 6) Bakım işleminin önceden planlanmamış özel kontrolden oluşması (Örneğin; sert iniş kontrolü);
- 7) Bakım faaliyetinin IFR operasyonları için esas olan asli sistemlere tesir etmesi;
- 8) Bakım işleminin EK-3.3 kapsamında karmaşık bakım görevi olması veya Madde MD.A.502 doğrultusunda gerçekleştirilen komponent bakım işlemi olması,
- 9) Bakım görevlerinin, task'larının bakım kuruluşu veya bağımsız onaylayıcı personel tarafından gerçekleştirilen 100 saatlik veya yıllık bakım kapsamında yer alması.

Yukarıda 1 ila 9 bentlerinde listelenen kriterler yerini 'MD.A.302 (c) Bakım Programı İçeriği' doğrultusunda yayımlanan dokümandan daha az kısıtlayıcı talimatlara bırakamaz.

Hava aracı uçuş el kitabında, hava aracının uçuşa hazırlanması olarak tanımlanan görevler (örneğin; planör kanatlarının (glider wings) takılması veya uçuş öncesi kontroller), bir pilot görevi olarak kabul edilmekte ve hava aracı sahibi pilot bakım görevi sayılmamaktadır ve dolayısıyla da bir Bakım Çıkış Sertifikası gerektirmemektedir.

c) Hava aracı sahibi pilot bakım görevlerinin yapılması ve kayıtlar

MD.A.401 kapsamında belirtilen bakım verileri, hava aracı sahibi pilot bakımının yapılması sırasında daima hazır bulundurulmalıdır ve bu dokümanlara riayet edilmelidir. Hava aracı sahibi pilot bakımı yapıldığında atıfta bulunulan verilere ilişkin detaylara, Bakım Çıkış Sertifikasında yer verilmelidir.

Hava aracı sahibi pilot, MD.A.305 (a) doğrultusunda hava aracı sahibi pilot bakımı görevini tamamlaması sonrasında en geç 10 gün içerisinde, (varsa) hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşuna bilgi vermelidir.

Ek-3.3 Karmaşık Bakım Görevleri

Aşağıdakiler, MD.A.502 ve MD.A.801 kapsamında atıfta bulunulan karmaşık bakım görevlerini oluşturur:

1) Gövde parçaları

Aşağıdaki gövde parçalarından herhangi birinin perçinleme, bağlama, birleştirme, laminasyon veya kaynak yoluyla modifikasyonu, tamiri veya değişimi:

- a) Kutu kiriş (box beam);
- b) Kanat stringeri (wing stringer) veya kord/veter (chord) elemanı;
- c) Uçak kanadı ana kirişi (spar);
- d) Uçak kanadı ana kirişi flanşı (spar flange);
- e) Truss tipi kiriş elemanı (truss-type beam);
- f) Kiriş örgüsü (web of a beam);
- g) Deniz uçağı gövdesinin (flying boat hull) veya palyenin (float) üçgen parçası (keel) veya sırt yayıklığı (chine) elemanı;
- h) Kanat veya kuyruk yüzeyinde kıvrımlı/koruge sac kompresyon elemanı (corrugated sheet compression member);
- i) Kanat ana ribi (wing main rib);
- j) Kanat veya kuyruk yüzey gergi dikmesi (brace strut);
- k) Motor yatağı (engine mount);
- l) Gövde lonjeronu veya çerçevesi;
- m) Yan kiriş (side truss), yatay kiriş (horizontal truss) veya bölme duvarı (bulkhead);
- n) Koltuk destek bağı (brace) veya dayanağı (bracket);
- o) Koltuk rayı değişimi;
- p) İniş takımı dikmesi (landing gear strut) veya bağlantı dikmesi (brace strut);
- q) Mil (axle);
- r) Tekerlek ve
- s) Düşük sürtünme kaplaması (low-friction coating) değişimi hariç, kayak (ski) veya kayak kaidesi (ski pedestal).

2) Modifikasyon veya tamir

Aşağıdaki parçalardan herhangi birinin modifikasyonu veya tamiri:

- a) Hava aracı yüzeyinde (aircraft skin) veya hava aracı palyesinin yüzeyinde (aircraft float) yapılacak

çalışmanın destek, kalibred (jig) veya aparat (fixture) gerektirmesi halinde;

b) Basınçlandırma yüklerine maruz kalan hava aracı yüzeyinde (aircraft skin) oluşan hasarın herhangi bir yönde 15 cm (6 inç)'ten fazla olması halinde;

c) Kumanda kolunu (control column), pedal, şaft, kadran (quadrant), manivela (bell crank), tork tüpü, kumanda yekesi (control horn), dövülmüş veya döküm dayanak (forged or cast bracket) dahil, ancak aşağıdakiler hariç olmak üzere kumanda sisteminin yük taşıyan parçası;

i) Tamir ek yerinin/birleştirmesinin (repair splice) veya kablo montajının (cable fitting) tokaçlanması, kalıpta dövülmesi (swaging) ve

ii) Perçinleme yoluyla tutturulmuş bir itmeli-çekmeli (push-pull) tüp ucu bağlantısının değişimi ve

d) İmalatçı tarafından bakım el kitabında (AMM), yapısal tamir el kitabında (SRM) veya sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında (ICA) temel yapı olarak belirlenmiş, (1) içerisinde listelenmeyen diğer her tür yapı (structure).

3) Piston motor bakımı

Piston motor üzerinde aşağıdaki bakımın yapılması:

a) Aşağıdaki durumlar hariç olmak üzere iç dişlilerin (internal gears) sökülmesini ve yeniden yerine takılmasını içermeyen, piston motorun sökülmesi, parçalarına ayrılması ve sonra tekrar bir araya getirilmesi;

i) piston/silindir gruplarına (assemblies) ulaşmak veya

ii) yağ pompası gruplarını (assemblies) muayene, kontrol etmek ve/veya değiştirmek amacıyla arka aksesuar kapağını sökmek

b) redüksiyon dişlilerinin (reduction gears) sökülmesi, parçalara ayrılması ve sonra tekrar bir araya getirilmesi;

c) Komponent değiştirilmesi hariç olmak üzere, teknik düzenlemelere uygun şekilde onaylanmış veya yetkilendirilmiş bir kaynakçı tarafından yapılan egzoz ünitelerindeki küçük çaplı kaynak tamirleri haricinde derzlerin, ek yerlerinin (joints) kaynaklanması ve lehimlenmesi;

d) Normalde servis sırasında değiştirilebilen veya düzeltilebilen, ayarlanabilen parçaların değiştirilmesi veya düzeltilmesi, ayarlanması hariç olmak üzere, tezgah testi uygulanmış üniteler (bench tested units) olarak tedarik edilen ünitelerin münferit parçalarının düzeninin bozulması.

4) Pervane balansı

Aşağıdaki durumlar hariç olmak üzere pervanenin balanslanması:

a) Bakım el kitabında gerekli görülen durumlarda statik balanslamanın sertifikasyonu, onaylanması için;

b) Bakım el kitabı veya diğer onaylanmış uçuşa elverişlilik verileri tarafından izin verildiği durumlarda, takılı pervaneler üzerinde elektronik balanslama ekipmanı kullanarak gerçekleştirilen dinamik balanslama;

5) Diğer bakım görevleri

Aşağıdakileri gerekli gören her tür ilave görev:

- a) İhtisas aletleri, ekipmanları veya tesisleri veya
- b) İşlemin uzun çalışma süresi ve birkaç kişinin müdahil olması sebebiyle belirgin koordinasyon gerektiren prosedürler.

İçindekiler

PART-CAMO	3
BÖLÜM A-ORGANİZASYON GEREKLİLİKLERİ	3
CAMO.A.105 Yetkili otorite	3
CAMO.A.115 Kuruluş sertifikası için başvuru	3
CAMO.A.120 Uyumluluk Yöntemleri	4
CAMO.A.125 Onay şartları ve kuruluşun yetkileri	4
CAMO.A.130 Kuruluştaki değişiklikler	5
CAMO.A.135 Onayın sürekli geçerliliği	6
CAMO.A.140 Erişim	7
CAMO.A.150 Bulgular	7
AMC1 CAMO.A.150 Bulguya ilişkin Düzeltici Faaliyet Plan (CAP) ve Uygulama	7
CAMO.A.155 Bir emniyet problemine karşı anında eyleme geçme	8
CAMO.A.160 Olay raporlama	8
CAMO.A.200 Yönetim sistemi	9
CAMO.A.202 İç emniyet raporlama sistemi	10
CAMO.A.205 Bakım ve alt yüklenici anlaşmaları	11
CAMO.A.215 Tesisler	11
CAMO.A.220 Kayıtların saklanması	11
CAMO.A.300 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi el kitabı (CAME)	13
CAMO.A.305 Personel gereklilikleri	15
AMC6 CAMO.A.305 Yönetici atama süreci	16
CAMO.A.310 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli (ARS) nitelikleri	17
CAMO.A.315 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi	18
CAMO.A.320 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme	19
CAMO.A.325 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi verileri	19
BÖLÜM B-GENEL MÜDÜRLÜK PROSEDÜRLERİ	21
CAMO.B.005 Kapsam	21

CAMO.B.115 Gözetim Esasları.....	21
CAMO.B.120 Uyumluluk Usul ve Esasları	21
CAMO.B.135 Emniyet Problemine Karşı Acil Aksiyon Alınması	22
CAMO.B.220 Kayıtların Saklanması	22
CAMO.B.300 Gözetim esasları	23
CAMO.B.305 Gözetim programı.....	24
CAMO.B.310 İlk onay süreci	25
CAMO.B.330 Değişiklikler	26
CAMO.B.350 Bulgular ve düzeltici faaliyetler	27
CAMO.B.355 Askıya alma, sınırlama ve iptal	28
AMC1 CAMO.B.355 Genel	29
AMC2 CAMO.B.355 Sınırlama	29

PART-CAMO

BÖLÜM A-ORGANİZASYON GEREKLİLİKLERİ

CAMO.A.105 Yetkili otorite

Bu ek kapsamında yetkili otorite, kuruluşun yetki kapsamındaki ana işlerini yürüttüğü yerin Şikago Konvansiyonuna tabi bir Üye Devletin sınırlarında olup olmamasına bakılmaksızın Genel Müdürlüktür.

CAMO.A.115 Kuruluş sertifikası için başvuru

Kuruluş ilk onayı veya mevcut onayda değişiklik yapılması için yapılacak başvurular Part-M, Part-ML ve Part-MD'in ilgili gereklilikleri de göz önüne alınarak Genel Müdürlük tarafından belirlenen form ve usullerle yapılır.

CAMO.A.115 (b) Başvuruda sağlanacaklar

Kuruluş ilk onayı için başvuru sahibi aşağıdaki gereklilikleri Genel Müdürlüğe sunar:

- (1) Bu Talimat ile Part-M,Part-ML ve Part-MD'in ilgili gerekliliklerine uygunluğunu değerlendirildiği, kuruluşça gerçekleştirilen ön denetimin sonuçlarını gösteren bir rapor,
- (2) Kuruluşun bu Talimattaki gereklilikleri nasıl yerine getireceğine dair dokümantasyon,

Bu dokümantasyon, CAMO.A.130 maddesinde belirtilen değişiklikler gerçekleşmeden önce Genel Müdürlük onayı gerektirmeyen değişikliklerin nasıl yönetileceğine ve Genel Müdürlüğe bilgilendirmenin nasıl yapılacağına ilişkin prosedürleri de içerir.

CAMO.A.120 Uyumluluk Yöntemleri

(a) Genel Müdürlük tarafından onaylanan AMC'ye alternatif uyum araçları, bir kuruluş tarafından SHY-CA'ya uyum sağlamak için kullanılabilir.

(b) Bir kuruluş alternatif bir uyumluluk yöntemi kullanmak istediğinde, bunu kullanmadan önce yetkili makama alternatif uyumluluk yönteminin tam bir tanımını sunmalıdır. Açıklama, kılavuzlarda veya prosedürlerde ilgili olabilecek revizyonların yanı sıra SHY-CA'ya uyumluluğu gösteren bir değerlendirmeyi de içerecektir.

Kuruluş, Genel Müdürlüğün önceden onayına tabi olarak ve CAMO.B.120 maddesinde öngörüldüğü şekilde bildirim alınıması üzerine bu alternatif uyumluluk yöntemlerini kullanabilir.

CAMO.A.125 Onay şartları ve kuruluşun yetkileri**CAMO.A.125 (a) Onay Sertifikası**

Kuruluşun onayı Genel Müdürlükçe düzenlenen sertifika üzerinde belirtilir.

CAMO.A.125 (b) Ticari Hava Taşımacılığı

(a) bendine bakılmaksızın, SHY-6A kapsamında Ticari Hava Taşımacılığı yapan hava taşıyıcıları için onay, aynı hava taşıma ortaklığının parçasını oluşturan işletmeciler tarafından söz konusu CAMO ile, Part-M M.A.201(ea) maddesi uyarınca sözleşme yapıldığı durum hariç olmak üzere, işletilen hava araçları için Genel Müdürlük tarafından düzenlenen işletme ruhsatının bir parçası olacaktır.

CAMO.A.125 (c) Onay kapsamı

Onay kapsamı, Kuruluş tarafından CAMO.A.300 maddesi kapsamında hazırlanan Sürekli Uçuşa Elverişlilik El Kitabında (CAME) belirtilir.

CAMO.A.125 (d) Onay yetkileri

Bu Talimat kapsamında onaylı kuruluş aşağıda belirtilen maddeler kapsamında yetkilendirilir:

- (1) SHY-6A kapsamında Ticari Hava Taşımacılığında kullanılanlar hariç, onay sertifikasında belirtilen hava araçlarının uçuşa elverişliliğini yönetmek,
- (2) SHY-6A kapsamında Ticari Hava Taşımacılığında kullanılan hava araçlarının hem yetki sertifikasında hem de işletme ruhsatında listelenmesi durumunda ya da M.A.201(ea) maddesinin uygulanması durumunda, sürekli uçuşa elverişliliğini yönetmek,
- (3) Sürekli uçuşa elverişlilik görevlerinin bir kısmının yerine getirilebilmesi için onay sertifikasında belirtilen ve kendi kalite sistemi altında çalışan herhangi bir kuruluş ile anlaşma yapmak,

- (4) Genel Müdürlük tarafından veya Talimatın yedinci bölümü doğrultusunda onaylanmış başka bir SYK tarafından düzenlenmiş bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını M.A.901 (f), ML.A.901(c), MD.A.901 (c) veya MD.A.901 (d) maddesi kapsamında temdit etmek,
- (5) Part-ML veya Part-MD kapsamında yönettiği hava araçlarının Bakım Programını ML.A.302 (b)2 veya MD.A.302 (b)2 maddesi kapsamında onaylamak.

CAMO.A.125 (e) Gözden geçirme yetkisi

Bu Talimat kapsamında onaylı bir kuruluş ilaveten, M.A.901, ML.A.903 veya MD.A.903 maddesi kapsamında belirtilen uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemlerini yerine getirmek için onaylanabilir ve bu kapsamda;

1. İlgili uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasını düzenleyebilir ve söz konusu sertifikayı IR M.A.901 (c)2 ve (e)2 veya ML.A.901(c) maddelerinden uygun olanına göre zamanında temdit edebilir,
2. M.A.901 (d) veya M.A.904 (b) maddesi kapsamında Genel Müdürlüğe iletmek üzere uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemine ilişkin tavsiye düzenleyebilir.

CAMO.A.125 (f) Özel uçuş izni yayınlama yetkisi

(f) Onayında (e) paragrafında belirtilen yetkilere sahip olan kuruluş ilaveten, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası yayınlamak üzere; onaya sahip olduğu hava araçları için 21.A.711 (d) maddesine uygun olarak uçuş koşullarına uygunluktan emin olduğunda özel uçuş izni yayınlamak üzere yetkilendirilebilir.

Konuyla ilgili uygun prosedürler, CAMO.A.300 maddesi kapsamında hazırlanan sürekli uçuşa elverişlilik el kitabında detaylandırılarak Genel Müdürlük onayına sunulur.

CAMO.A.130 Kuruluştaki değişiklikler**CAMO.A.130 (a) Gerçekleşmesi öncesinde onaya tabi olan değişiklikler**

Kuruluşta yapılacak aşağıdaki değişiklikler gerçekleşmesi öncesinde onaya tabidir:

- 1) Sertifikanın kapsamını veya kuruluşun onay şartlarını etkileyen değişiklikler,
- 2) CAMO.A.305 maddesinin (a) (3) ila (a) (5) ve (b) (2) fıkralarına göre atanan yönetici personel değişiklikleri,
- 3) CAMO.A.305 maddesinin (a) (3) ila (a) (5) ve (b) (2) fıkralarına uygun olarak atanan yönetici personel ile sorumlu yönetici arasında gerçekleşen raporlama hatlarındaki değişiklikler,
- 4) (c) bendinde atfedildiği üzere, ön onay gerektirmeyen değişikliklere ilişkin prosedürler.

CAMO.A.130 (b) Başvuru

Kuruluş, CAMO.A.130(a) maddesinde belirtilen değişikliklerle ilgili olarak, Genel Müdürlüğün bu Ek ile sürekli uygunluğu tespit etmesine imkan vermek amacıyla, değişiklikler gerçekleşmeden önce Genel Müdürlüğe gerekli dokümantasyonla birlikte onay için başvurmaktan sorumludur.

İlgili değişiklikler, sadece Genel Müdürlükten resmi onay veya eşdeğeri kuruluşa iletilmesi durumunda uygulanabilecektir.

Kuruluş, CAMO.A.130 (a) maddesi kapsamındaki değişiklik talebi sürecinde, Genel Müdürlük tarafından daha önceden belirlenmiş olan koşullar altında faaliyetini sürdürecektir.

CAMO.A.130 (c) Gerçekleşmesi öncesinde onaya tabi olmayan değişiklikler

Gerçekleşmesi öncesinde onaya tabi olmayan tüm değişiklikler, CAMO.A.115(b) maddesinde belirlenen prosedürler kapsamında yönetilir ve Genel Müdürlüğe bildirilir.

Bu değişiklikler CAMO.B.310(h) maddesine uygun olarak Genel Müdürlükçe onaylanır.

CAMO.A.135 Onayın sürekli geçerliliği

CAMO.A.135 (a) Geçerlilik şartları

Kuruluşun onay sertifikası aşağıdaki şartların yerine getirilmesi durumunda geçerliliğini korur.

1. Kuruluşun, CAMO.B.350 maddesinde belirtilen bulguların yönetilmesi hususu da göz önüne alınarak Genel Müdürlük düzenlemelerine uygunluğunu sürdürmesi,
2. CAMO.A.140 maddesi kapsamında Genel Müdürlüğe kuruluşa erişim hakkının verilmesi,
3. Onayın askıya alınmaması veya iptal edilmemesi.

CAMO.A.135 (b) İşletme ruhsatının geçersiz olması

SHY-6A Yönetmeliği kapsamında Ticari Hava Taşımacılığı için ruhsatlandırılmış bir İşleticinin işletme ruhsatının sonlandırılması, askıya alınması ya da iptal edilmesi durumunda; kuruluşun CAMO Onayı, işletme şartlarında tescilleri listelenmiş hava araçlarını kapsayacak şekilde, Genel Müdürlükçe aksi açıkça belirtilmediği sürece, otomatik olarak geçerliliğini yitirir.

CAMO.A.135 (c) Aynı ortaklığın parçası olan işleticinin ruhsatının geçersiz olması

(b) bendine bakılmaksızın, CAMO ile Part-M M.A.201(ea) maddesi uyarınca bir hava taşıma ortaklığının parçasını oluşturan işleticiler arasında sözleşme imzalandığında, işleticinin ruhsatının feshi, askıya alınması veya iptali otomatik olarak CAMO'nun sertifikasını geçersiz kılmaz. Bu durumda, Part-M Ek-1.1 uyarınca sözleşme geçersiz hale gelir.

CAMO.A.135 (d) Sertifikanın Genel Müdürlüğe iade edilmesi

(d) Onayın sonlandırılması ya da iptal edilmesi durumunda, onay sertifikası bir gecikme olmaksızın Genel Müdürlüğe iade edilir.

CAMO.A.140 Erişim

Kuruluş, Genel Müdürlüğün düzenlemelerine sürekli uygunluğun tespit edilmesi amacıyla Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen kişiye herhangi bir anda, altyüklenici de dahil olmak üzere, herhangi bir tesise, hava aracına, dokümana, kayıtlara, verilere, prosedürlere veya yetkisinde ki faaliyetlerle ilgili başka herhangi bir bilgi ve belgeye erişim hakkı verir.

CAMO.A.150 Bulgular**CAMO.A.150 (a) Bulgular için alınması gerekli eylemler**

Kuruluş, CAMO.B.350 maddesi kapsamında tespit edilen bulgulara ilişkin Genel Müdürlük tarafından resmi bildirimi aldığı anda;

- (1) bulguya ilişkin kök nedenleri ve bulguya etki eden ilave faktörleri belirler,
- (2) bir düzeltici işlem eylem planı oluşturur,
- (3) düzeltici işlem eylem planının belirtildiği şekilde uygulandığını Genel Müdürlüğe gösterir.

CAMO.A.150 (b) Eylemler için tanınan süre

Kuruluş, (a) maddesinde belirtilen eylemlerin Genel Müdürlükle CAMO.B.350 maddesi kapsamında mutabık kalınan sürelerde gerçekleştirilmesini sağlar.

AMC1 CAMO.A.150 Bulguya İlişkin Düzeltici Faaliyet Plan (CAP) ve Uygulama

Kuruluş, tespit edilen bulgulara ilişkin Genel Müdürlük tarafından resmi bildirimi aldığı anda; tüm bulgular için etkileri ve kök neden(ler) ile katkıda bulunan ilave faktörleri ele almak amacıyla gerekli eylemleri belirler ve tanımlar. Konuya bağlı olarak, kuruluşun ivedi düzeltici faaliyet uygulaması gerekebilir.

Nihai Denetim Raporunun kuruluşu ulaşmasından itibaren 15 gün içerisinde kuruluş tarafından düzeltici eylem planı oluşturularak Genel Müdürlük onayına sunulur.

Kuruluş tarafından sunulan düzeltici eylem planının Genel Müdürlük tarafından uygun olarak değerlendirilmesinin ardından kabul edilen düzeltici eylem planı kapsamında kuruluş tarafından gerçekleştirilen düzeltici faaliyetler ve kanıtları bulgular için verilen son tarihten önce Genel Müdürlüğe gönderilir. Düzeltici eylem planı mücbir bir sebep olması durumunda

CAMO.B.350(d)(2)(i) gereklilikleri kapsamında başvuru yapılması halinde bir kereye mahsus olmak üzere azami 15 gün uzatılabilir.

Bulgular için kabul edilebilir bir düzeltici eylem planı sunulmadığı veya eylem planı zaman çizelgesi karşılanmadığı durumlarda CAMO.B.350 kapsamında işlem yapılır.

Düzeltilici faaliyet planı aşağıdaki unsurları içermelidir:

- 1) Uygunsuzluğun düzeltilmesi ile düzeltici ve önleyici faaliyetler ile bu faaliyetlerin uygulanmasına yönelik planlama,
- 2) Uygulanmaya alımdan önce kabul için Genel Müdürlüğe zamanında sunulması,

Genel Müdürlükten düzeltici faaliyet planının uygun olduğunda dair bilgilendirmeyi aldıktan sonra, kuruluş ilgili faaliyetleri uygular. Belirlenen süre içinde kuruluş, düzeltici faaliyet planının tamamlandığını Genel Müdürlüğe bildirir ve Genel Müdürlüğün talep ettiği kanıtları sunar.

CAMO.A.155 Bir emniyet problemine karşı anında eyleme geçme

Kuruluşun uygulaması gereken eylemler;

- a) CAMO.B.135 maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından zorunlu kılınan tüm emniyet önlemleri;
- b) Genel Müdürlük tarafından yayımlanan ilgili tüm zorunlu emniyet bilgileri.

CAMO.A.160 Olay raporlama

CAMO.A.160 (a) Olay bildirim sistemi

Kuruluş, yönetim sisteminin bir parçası olarak SHT-OLAY Talimatına uygun şekilde bir olay raporlama sistemi kurar.

CAMO.A.160 (b) Raporlanacak olaylar ve yerler

Kuruluş, (a) maddesi gereklilikleri ile sınırlı kalmamak üzere, herhangi bir ciddi olay, arıza, teknik kusur, teknik limit aşımı, SHT-21 (veya EASA Part-21 veya Part-21 Light) gerekleri kapsamında oluşturulan bakım verilerindeki hatalı, eksik ve çelişkili durumları veya uçuş emniyetini tehlikeye atan veya atabilecek bir kaza yada ciddi olayla sonuçlanmamış diğer olağan dışı olayları Genel Müdürlüğe ve hava aracının tasarımından sorumlu kuruluşa bildirir.

CAMO.A.160 (c) Rapor içeriği

Raporlar, Genel Müdürlük tarafından SHT-OLAY talimatında belirlenen format ve yöntemle iletilir ve raporlar, kuruluşun söz konusu durumla ilgili sahip olduğu tüm bilgileri içerir.

CAMO.A.160 (d) Raporlama süresi

Raporlar, istisnai durumların elvermediği durumlar haricinde, kişi veya kuruluşun raporun ilgili olduğu durumu tespit ettiği andan itibaren 72 saatten geç olmamak üzere mümkün olan en kısa sürede iletilir.

CAMO.A.160 (e) Takip raporu

İlgili durumlarda, kuruluş, benzer olayların gelecekte önlenmesi için almayı planladığı eylemlerin ayrıntılarını sağlamak üzere, bu eylemler belirlenir belirlenmez bir takip raporu üretecektir. Bu rapor, yetkili makam tarafından belirlenen bir biçim ve yöntemle üretilen olacaktır.

CAMO.A.200 Yönetim sistemi**CAMO.A.200 (a) Yönetim sistemi içeriği**

Kuruluş, aşağıdakileri içeren bir yönetim sistemini kurar, uygular ve sürdürür.

- 1) Sorumlu Müdürün doğrudan emniyet ile ilgili sorumluluğu ve hesap verebilirliği de dâhil olmak üzere, kuruluşun tüm kademelerinde sorumluluk ve hesap verebilirlik sınırları,
- 2) Emniyet politikası olarak tanımlanan, kuruluşun emniyet ile ilgili temel felsefe ve ilkelerine ilişkin genel bir açıklama,
- 3) Kuruluşun faaliyetlerinden kaynaklanan havacılık emniyet tehlikelerinin belirlenmesi, bunların değerlendirilmesi ve ilgili risklerin yönetimi, riskleri azaltmak için önlemler alınması ve bunların etkinliğinin doğrulanması dahil olmak üzere;
- 4) Personelin eğitilmiş ve görevlerini ifa edebilecek yeterliliğe sahip olmasının sağlanması,
- 5) Personelin sorumluluklarının bilincinde olmasını sağlayan bir sürecin de dahil olduğu tüm yönetim sistemi anahtar processlerinin dokümantasyonu ve bu dokümantasyonun revizyon prosedürünün oluşturulması.
- 6) Kuruluşun ilgili gerekliliklere uyumluluğunun izlenmesini sağlayan bir sistem geliştirmesi ve uyumluluk izleme sisteminin düzeltici işlemlerinin gerektiği gibi etkin bir şekilde uygulanmasının sağlanması için bulgulara yönelik Sorumlu Müdüre bir geri bildirim sistemini içerir,
- 7) Bu Talimatta ve SHT-SMS Talimatında belirtilen her türlü ilave gereklilik.

CAMO.A.200 (b) Yönetim sisteminin boyutu ve yapısı

Yönetim sistemi, yapılan faaliyetlere özgü tehlikeler ve ilişkili riskler dikkate alınarak, kuruluşun büyüklüğüne ve faaliyetlerinin özellikleri ile karmaşıklığına uygun olacaktır.

CAMO.A.200 (c) Yönetim sistemlerinin birleştirilmesi

Kuruluşun yönetim sistemi kurma zorunluluğu bulunan Genel Müdürlükten alınmış başka bir veya birden fazla onaya sahip olması durumunda, ilgili yönetim sistemleri birleştirilebilir.

CAMO.A.200 (d) Yönetim sisteminin AOC'nin bir parçası olma zorunluluğu

SHY-6A Yönetmeliği kapsamında Ticari Hava Taşımacılığı için ruhsatı bulunan kuruluşların CAMO yönetim sistemi, İşletici yönetim sisteminin bütünleşik bir parçası olacaktır.

CAMO.A.200 (e) Yönetim sistemlerinin uyumlulaştırılması

Part-M M.A.201(ea) uyarınca, CAMO ile bir hava taşıma ortaklığının parçasını oluşturan işletmeciler arasında bir sözleşme akdedildiğinde, söz konusu CAMO kendi yönetim sisteminin bu ortaklığın parçasını oluşturan işletmecilerin yönetim sistemleriyle uyumlu hale getirilmesini sağlayacaktır.

CAMO.A.202 İç emniyet raporlama sistemi**CAMO.A.202 (a) Kuruluş içi Emniyet Raporlama Sistemi/Şeması kurulması**

Yönetim sisteminin bir parçası olarak kuruluş, CAMO.A.160 maddesi kapsamında raporlanması gereken olayların toplanması ve değerlendirilmesini sağlamak için bir iç emniyet raporlama düzeni kurar.

CAMO.A.202 (b) Zorunlu raporlama dışındaki olaylar

Sistem ayrıca, (a) bendi kapsamına girmeyen dahili olarak rapor edilen hataların, ramak kala durumlarının ve tehlikelerin toplanmasını ve değerlendirilmesini de sağlar.

CAMO.A.202 (c) Sistemin amaçları

Bu sistem aracılığıyla, kuruluş:

- (1) rapor edilen hataların, ramak kala durumlarının ve tehlikelerin nedenlerini ve tüm bunların oluşmasına sebep olan faktörleri belirlemek ve bunları, CAMO.A.200 maddesinin (a) (3) bendi uyarınca emniyet risk yönetiminin bir parçası olarak ele alacaktır;
- (2) hatalar, prosedürlerin takip edilememesi, ramak kala durumlar ve tehlikelerle ilgili tüm bilgilerin değerlendirilmesini ve gerektiğinde bilgilerin dağıtımını sağlamak için bir yöntem sağlar.

CAMO.A.202 (d) Altyüklenici kuruluşlar ile bilgi paylaşımı

Kuruluş, herhangi bir alt yüklenici kuruluşun kendi iç emniyet raporlama sistemine erişimini sağlar.

CAMO.A.202 (e) Emniyet soruşturmalarında iş birliği sağlanması

Kuruluş, kendi sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerinin emniyetine önemli katkı sağlayan diğer kuruluşlarla emniyet soruşturmaları konusunda iş birliği yapacaktır.

CAMO.A.205 Bakım ve alt yüklenici anlaşmaları**CAMO.A.205 (a) Anlaşma şartları**

Kuruluş, bakım için sözleşme yaparken veya sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerinin herhangi bir bölümünü alt yükleniciye verirken aşağıdaki gerekliliklerin sağlandığından emin olur.

- (1) Faaliyetlerin geçerli gerekliliklere uygunluk sağlaması ve
- (2) Yüklenici veya alt yüklenici kaynaklı havacılık emniyeti tehlikelerinin kuruluşun yönetim sistemi kapsamına dahil edilmesi.
- (3) Anlaşma metninin Genel Müdürlük onayına sunulması.

CAMO.A.205 (b) Alt yüklenicinin kalite sistemi altına girmesi ve erişim

Kuruluş, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerinin herhangi bir bölümünü başka bir kuruluşa taşımada, alt yüklenici kuruluş kendi onayı altında çalışır.

Kuruluş, geçerli şartlara uygunluğun devam ettiğini belirlemek için Genel Müdürlüğe alt yükleniciye erişim verilmesini sağlar.

CAMO.A.215 Tesisler

Kuruluş, CAMO.A.305 maddesinde belirtilen personel için gerekli olan yerlerde uygun şekilde ofis yerleşimi sağlayacaktır.

CAMO.A.220 Kayıtların saklanması**CAMO.A.220 (a) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kayıtları**

Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kayıtları ile ilgili olarak aşağıdaki gereklilikler sağlanır.

- 1) Kuruluş, M.A.305, ML.A.305 ve uygunsa M.A.306 maddelerinde gerekli görülen kayıtların saklanması sağlar.
- 2) Kuruluş, yürütülen işin tüm ayrıntılarını kaydeder.
- 3) Kuruluş, CAMO.A.125 maddesinin (e) bendinde atıfta bulunulan yetkiye sahipse, yayınlanan veya uygun olduğu şekilde, uzatılmış her uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası ve tavsiyesinin bir kopyasını tüm destekleyici belgeler ile birlikte saklar. Ayrıca, kuruluş, CAMO.A.125 maddesinin (d) (4) bendinde atıfta bulunulan yetki kapsamında uzattığı uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının bir kopyasını saklar.
- 4) Kuruluş, CAMO.A.125 maddesinin (f) bendinde atıfta bulunulan yetkiye sahipse, SHT-21

Talimatının 21.A.729 maddesi hükümlerine uygun olarak düzenlenen her uçuş izninin bir kopyasını muhafaza eder.

5) Kuruluş, (a) (2) ila (a) (4) bentlerinde atıfta bulunulan tüm kayıtların bir kopyasını, M.A.201 ML.A.201 veya MD.A.201 maddelerine göre hava aracının sorumluluğunun kalıcı olarak başka bir kişiye veyakuruluşa aktarılmasından itibaren 3 yıl süreyle saklar.

6) Kuruluş faaliyetini sonlandırması halinde, tutulan tüm kayıtları hava aracının sahibine devreder.

CAMO.A.220 (b) Yönetim sistemi ve anlaşma kayıtları

Yönetim sistemi, yüklenici ve alt yüklenici anlaşmalarının kayıtları ile ilgili olarak;

1) Kuruluş, aşağıdaki kayıtların saklanması sağlar:

i) CAMO.A.200 maddesinde tanımlanan yönetim sisteminin kilit süreçlerinin kayıtları,

ii) CAMO.A.205 maddesinde tanımlandığı üzere hem yüklenici hem de alt yüklenici anlaşmaları.

2) Yönetim sistemi kayıtları ve CAMO.A.205 maddesine göre yapılan anlaşmalar en az 5 yıl süreyle saklanır.

CAMO.A.220 (c) Personel kayıtları

Personel kayıtları ile ilgili olarak;

1) Kuruluş, aşağıdaki kayıtların saklanması sağlar:

i) sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi, uyumluluk izleme ve emniyet yönetimi ile ilgili personelin nitelik ve deneyim kayıtları,

ii) tüm uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli ile uçuş tavsiyeleri ve izinleri veren personelin nitelik ve deneyim kayıtları.

2) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin, tavsiyelerde bulunan personelin ve özel uçuş izni veren personelin kayıtları, ilgili sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi deneyimi ve eğitiminin bir özeti ve yetkinin bir kopyası ile birlikte tutulan uygun niteliklerin ayrıntılarını içerecektir.

3) Personel kayıtları, kişi kuruluşta çalıştığı sürece tutulur ve kişi kuruluştan ayrıldıktan sonra 3 yıl saklanır.

CAMO.A.220 (d) Kayıtların saklama koşulları ve izlenebilirlik

Kuruluş, gerçekleştirilen tüm faaliyetlerin kayıtlarının uygun şekilde saklanmasına ve güvenilir şekilde izlenebilirliğine imkan veren bir kayıt tutma sistemi oluşturur.

CAMO.A.220 (e) Kayıtların formatı

Kayıtların formatı, kuruluşun prosedürlerinde belirtilir.

CAMO.A.220 (f) Kayıtların korunması

Kayıtlar, hasar, değişiklik ve hırsızlığa karşı koruma sağlanacak şekilde saklanır.

CAMO.A.300 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi el kitabı (CAME)**CAMO.A.300 (a) CAME içeriği**

CAME insan faktörleri gözetilerek hazırlanmalıdır. Kuruluş, Genel Müdürlüğe aşağıdaki bilgilerin tümünü içeren bir CAME ve eğer kullanılıyorsa, ilişkili el kitapları, dokümanlar ve prosedürleri sağlar:

- 1) Sorumlu yönetici tarafından imzalanan ve kuruluşun her zaman bu Talimat, Part-M ve Part-ML kapsamında ve onaylı CAME ile uyumlu olarak çalışacağını teyit eden bir beyan. Sorumlu yönetici kuruluşun Genel Müdürü değilse, Genel Müdür de beyanı imzalar,
- 2) CAMO.A.200 maddesinin (a) (2) maddesinde tanımlanan kuruluşun emniyet politikası,
- 3) Kuruluşun onay şartlarına ilişkin çalışma kapsamı,
- 4) CAMO.A.305 maddesinin (d) bendinde belirtilen şekilde personel mevcudiyetini planlamak için mevcut insan kaynakları ve sistemin genel tanımı;
- 5) CAMO.A.305 maddesinin (a) (3) ila (a) (5), (b) (2) ve (f) maddelerinde belirtilen kişilerin unvanları ve isimleri,
- 6) CAMO.A.305 maddesinin (a) (3) ila (a) (5), (b) (2), (e) ve (f) bentlerine göre atanan kişilerin görevleri, hesap verebilirlik, sorumlulukları ve yetkileri,
- 7) CAMO.A.305 maddesinin (a) (3) ila (a) (5), (b) (2), (e) ve (f) bentlerinde ve CAMO.A.200 (a) (1) bendinde belirtilen tüm kişiler arasındaki ilişkili hesap verebilirlik ve sorumluluk zincirlerini gösteren bir organizasyon şeması,
- 8) CAMO.A.305 maddesinin (e) bendinde atıfta bulunulan, uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikaları veya tavsiyeleri vermeye yetkili personelin listesi, uygun olduğu durumlarda, CAMO.A.125 (c) bendi uyarınca uçuş izni vermeye yetkili personel listede belirtilir.
- 9) Tesislerin genel bir tanımı ve yeri,
- 10) CAMO.A.202 maddesinin gerektirdiği iç emniyet raporlama sisteminin açıklaması.
- 11) Kuruluşun Part-CAMO, Part-M, Part-ML ve Part-MD'den geçerli olana uygunluğunu nasıl sağlayacağını, özellikle aşağıdakileri de içerecek şekilde, tanımlayan prosedürler,

- i) CAMO.A.200 maddesinin gerektirdiği şekilde yönetim sisteminin kilit süreçlerinin dokümantasyonu,
 - ii) Kuruluşun, CAMO.A.205 maddesi ve CAMO.A.315 (c) maddesi kapsamında yüklenici ve alt yüklenici anlaşmalı olarak yürütülen faaliyetlerin nasıl kontrol edildiğini tanımlayan prosedürler,
 - iii) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi, uçuşa elverişlilik gözden geçirme ve özel uçuş izni yetkilerinden mevcut olanlarının prosedürleri;
 - iv) CAMO.A.115 (b) ve CAMO.A.130 (c) maddesi kapsamında önceden onay gerektirmeyen değişikliklerin kapsamını tanımlayan ve bu tür değişikliklerin nasıl yönetileceğini ve bildirileceğini açıklayan prosedür,
 - v) CAME değişiklik prosedürleri.
- 12) M.A.201, ML.A.201 veya MD.A.201 maddelerine uygun olarak sürekli uçuşa elverişlilik yönetim sözleşmesinin mevcut olduğu hava araçları için onaylanmış hava aracı bakım programlarının listesi,
- 13) CAMO.A.315 maddesinin (c) bendi uyarınca bakım sözleşmelerinin listesi,
- 14) Onaylanmış alternatif uyumluluk yöntemlerinin listesi,
- 15) Kayıtların tam olarak toplanması ve saklanmasını sağlayan yöntemlerin prosedürleri,
- 16) Zorunlu sürekli uçuşa elverişlilik eylemlerini uygulamaya yönelik prosedürler,
- 17) Karmaşık motorlu hava araçları veya ticari hava taşımacılığında kullanılan hava araçları için M.A.302'de atıfta bulunulan onaylı hava aracı bakım programının etkinliğinin analizinin yapılmasına ve tip sertifikası sahibine analiz sonuçları ile ilgili bilgi verilmesine yönelik prosedürler.

CAMO.A.300 (b) CAME'nin ilk onayı

CAME'nin ilk yayımlanmış hali Genel Müdürlük tarafından onaylanır. Kuruluşun tanımının ve işleyişinin güncel kalması amacıyla gerektiğinde revize edilir. Yabancı tescilli hava aracının işletildiği durumlarda ise ICAO Annex 6 gereği CAME'nin tescil ülkesince kabul edilebilir olması gerekir.

CAMO.A.300 (c) CAME'nin revizyonları

CAME'deki revizyonlar, (a)(11)(iv) ve (a)(11)(v) bentlerinde atıfta bulunulan prosedürlerde tanımlandığı şekilde yönetilir.

(a)(11)(iv) maddesinde atıfta bulunulan prosedürün kapsamına girmeyen revizyonlar ve ayrıca CAMO.A.130 (a) maddesinde listelenen değişikliklerle ilgili revizyonlar Genel Müdürlük tarafından onaylanacaktır. Yabancı tescilli hava aracının işletildiği durumlarda ise ICAO Annex 6 gereği CAME revizyonlarının da tescil ülkesince kabul edilebilir olması gerekir.

CAMO.A.305 Personel gereklilikleri

CAMO.A.305 (a) Sorumlu Müdür

Kuruluş, tüm sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerinin finanse edilebilmesini ve mevzuat gerekliliklerine uygun şekilde yürütülebilmesini sağlayan kurumsal yetkiye sahip bir Sorumlu Müdür atar.

Söz konusu Sorumlu Müdür aşağıdaki gereklilikleri sağlar.

- 1) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerinin bu Talimat, Part-M, Part-ML ve Part-MD'ye uygun şekilde yürütülmesi ve kuruluş onay sertifikasını muhafazası için gerekli tüm kaynakların mevcut olmasını sağlamak,
- 2) CAMO.A.200 maddesinde belirtilen emniyet politikasını oluşturmak ve teşvik etmek,
- 3) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi, uçuşa elverişlilik gözden geçirme ve özel uçuş izni yayınlama faaliyetlerinin Part-CAMO, Part-M, Part-ML ve Part-MD'ye uygun şekilde yürütülmesinden sorumlu bir kişi veya kişiler grubunu tayin eder,
- 4) Yönetim sisteminin bir parçası olarak uyumluluk izleme işlevini yönetme sorumluluğuna sahip bir kişi veya kişiler grubunu tayin eder,
- 5) Yönetim sisteminin bir parçası olarak etkili emniyet yönetimi süreçlerinin geliştirilmesi, idaresi ve sürdürülmesinden sorumlu bir kişi veya kişiler grubunu tayin eder,
- 6) CAMO.A.305 maddesinin (a)(3) ile (a)(5) ve (b)(2) bentlerine göre atanan kişi veya kişilerin, uyumluluk ve emniyet konularında kendisini doğru bir şekilde bilgilendirebilmeleri için doğrudan erişime sahip olmalarını sağlamak;(7) Bu Talimat hakkında temel bilgilere sahip olmak.

CAMO.A.305 (b) Ticari Hava Taşımacılığı (CAT) durumunda Sorumlu Müdür

SHY-6A kapsamında Ticari Hava Taşımacılığı (CAT) yapmak üzere ruhsatlandırılan kuruluşların Sorumlu Müdürü ayrıca aşağıdaki gereklilikleri sağlar:

- 1) SHT-OPS Talimatının ORO.GEN.210 maddesinin (a) bendinin gerektirdiği şekilde hava taşıyıcısı için sorumlu müdür olarak atanan kişi olmak,
- 2) Genel Müdürlük tarafından aksi uygun görülmedikçe, kuruluşa sözleşmeli olarak SHT-145 uyarınca hizmet sağlayan onaylanmış bir kuruluş tarafından istihdam edilmeyen sürekli uçuşa elverişliliğin yönetimi ve gözetiminden sorumlu bir kişiyi tayin eder.

CAMO.A.305 (ba) Atanmış kişilerin bakım kuruluşlarında çalışması

CAMO.A.305 (a)(3) uyarınca atanan kişi veya kişiler, M.A.201(ea) uyarınca oluşturulan bir

sözleşme ile ilgili sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerinde yer alıyorsa, Genel Müdürlük tarafından özel olarak kabul edilmedikçe, CAMO ile sözleşme yapmış olan SHT-145 uyarınca onaylanmış bir kuruluş tarafından istihdam edilmeyecektir.

CAMO.A.305 (c) Kişi veya kişiler grubu

CAMO.A.305 maddesinin (a) (3) ila (a) (5) ve (b) (2) bentlerine uygun olarak atanan kişi veya kişiler, hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi ile ilgili bilgi, geçmiş ve yeterli deneyime sahip olduğunu ve bu Talimat ile ilgili çalışma deneyimine sahip olduğunu gösterir. Bu kişi (ler), nihai olarak sorumlu Müdüre karşı sorumlu olur.

CAMO.A.305 (d) Yeterli sayı ve nitelikli personele sahip olma

Kuruluş, onayı kapsamındaki faaliyetlerinin uygun olarak planlanması, gerçekleştirilmesi, denetlenmesi, denetlenmesi ve izlenmesi için yeterli sayıda ve uygun nitelikli personele sahip olmasını sağlamak amacıyla personel mevcudiyetini planlamak için bir sistem kurar.

CAMO.A.305 (e) ARS'ye sahip olma

Kuruluş, CAMO.A.125 (e) bendi kapsamında uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapmak veya tavsiye raporu yayınlamak ve uygun olduğunda CAMO.A.125 (f) bendi kapsamında özel uçuş izni belgesi düzenlemek üzere onaylanmak için CAMO.A.310 maddesine uygun olarak nitelikli ve yetkilendirilmiş uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeline sahip olur.

CAMO.A.305 (f) ARC uzatma personeli

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikalarına CAMO.A.125(d)(4) bendi kapsamında uzatma gerçekleştiren kuruluşlar, uzatma yapmaya yetkili kişileri tayin eder.

CAMO.A.305 (g) Yetkinlik değerlendirmesi

Kuruluş, uyumluluk izleme, emniyet yönetimi, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi, uçuşa elverişlilik gözden geçirme veya tavsiye yayınlama ve uygun olduğunda uçuş izni verme ile ilgili personelin yeterliliğini Genel Müdürlükçe kabul edilen bir prosedüre ve standarda göre oluşturur ve kontrol eder. Yetkinlik, işin icrası ile ilgili gerekli uzmanlığa ek olarak, kişinin kuruluştaki görev ve sorumluluklarına uygun emniyet yönetimi ve insan faktörleri ilkelerinin anlaşılmasını da içerir.

AMC6 CAMO.A.305 Yönetici atama süreci

1) CAMO.A.305 (a)(3), (a)(4), (a)(5) ve b(2) maddelerine göre atanan yönetici personelde eksiklik olması durumunda, kuruluş el kitaplarında belirtilen vekalet süresi içerisinde yönetici personel adayını Genel Müdürlüğe sunmayan kuruluşun yetkisi askıya alınır.

Bununla birlikte, yönetici personel adayının, eksikliğin Genel Müdürlüğe 15 gün içinde bildirilmesi sonrasında bildirildiği tarihten itibaren en fazla 45 gün içerisinde Genel Müdürlüğe sunulması gerekir aksi halde kuruluşun yetki belgesi askıya alınır. Yetkinin askı işlemi sonrası ilgili kuruluş tarafından yapılacak uygun bir yönetici adayı başvurusunun Genel Müdürlük tarafından onaylanması sonrası askı işlemi sonlandırılır.

2) Aday yöneticinin; başvuru sürecinde Genel Müdürlük tarafından düzenlenen ilgili yöneticilik sınavlarına 2 kez girme hakkı bulunmaktadır. Bu 2 sınavdan başarısız olması durumunda 6 ay süreyle sınavlara giremeyecektir.

CAMO.A.310 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli (ARS) nitelikleri

CAMO.A.310 (a) Nitelikler

CAMO.A.125(e) bendi uyarınca uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikaları veya tavsiyeleri düzenleyen ve uygun olduğunda CAMO.A.125(f) bendi uyarınca uçuş izni onaylayan uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli aşağıdaki niteliklere sahip olur.

- 1) Sürekli uçuşa elverişlilik konusunda en az 5 yıllık deneyime sahip olma,
- 2) SHT-66 lisansı veya havacılık ile ilgili lisans diploması ve unvana tanımlı KDM-ORG sınavlarının başarıyla tamamlanmış olması veya bunların ulusal eşdeğerine sahip olma,
- 3) Resmi havacılık bakım eğitimine sahip olma,
- 4) Onaylı kuruluş bünyesinde uygun sorumluluklara sahip olan bir pozisyonda olma.

CAMO.A.310 (b) Mezuniyet yerine ilave tecrübe

(a)(1), (a)(3) ve (a)(4)'de yer alan gerekliliklere bakılmaksızın, (a)1 paragrafında istenen tecrübeye ilaveten sahip olunan sürekli uçuşa elverişlilik konusunda ilave 5 yıllık tecrübe (a)2 paragrafında yer alan şartların yerine kabul edilebilir.

CAMO.A.310 (c) ARS yetkilendirmesi

Atanan uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin kuruluş tarafından yetkilendirilmesi sadece; bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemini Genel Müdürlüğün veya Genel Müdürlük tarafından onaylanmış bir prosedür doğrultusunda kuruluşun onaylı uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin gözetimi altında yeterli bir şekilde tamamlamasının ardından Genel Müdürlük tarafından resmi olarak kabul edildiği takdirde yayınlanabilir.

CAMO.A.310 (d) ARS güncel tecrübe

CAMO, hava aracı uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin yakın dönemde uygun sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi deneyimini kanıtlayabildiğinden emin olmalıdır.

CAMO.A.315 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi**CAMO.A.315 (a) Part-M,Part-ML ve Part-MD gerekliliklerine uygunluk**

Tüm sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetleri uygun olduğu şekli ile Part-M, Part-ML veya Part-MD Talimatlarının üçüncü bölümlerinde yer alan hususlar doğrultusunda gerçekleştirilir.

CAMO.A.315(b) Sürekli uçuşa elverişlilik görevleri

Onaylı kuruluş yönetilen her hava aracı için;

1. Uygun olduğu şekli ile M.A.302,ML.A.302 veya MD.A.302 maddeleri kapsamında gerekli olduğunda güvenilirlik programını da içeren bir bakım programı geliştirir ve kontrol altında tutar,
2. Ticari hava taşımacılığında kullanılmayan hava aracı için uygun olduğu şekli ile M.A.201,ML.A.201 veya MD.A.201 kapsamında sorumlu olan sahibine veya işleticisine bakım programının bir kopyasını temin eder;
3. Modifikasyon ve tamirler için kullanılan verilerinin uygun olduğu şekli ile M.A.304, ML.A.304 veya MD.A.304 maddesi gerekliliklerine uygun olmasını sağlar,
4. Karmaşık motorlu hava araçları veya SHY-6A kapsamında Ticari Hava Taşımacılığında kullanılan hava araçları için zorunlu olmayan modifikasyon ve kontrollerin değerlendirilmesi ve uygulanıp uygulanmamasına karar verilebilmesi için kuruluşun CAMO.A.200(a)(3) maddesi kapsamındaki emniyet risk yönetim sürecinin işletildiği bir prosedür oluşturur.
5. Gerekliğinde hava aracının ve üzerinde takılı bulunan motor(lar) ile pervane(ler)in uygun şekilde onaylı bir bakım kuruluşuna teslim edilmesini sağlar,
6. Her bir bakımın düzgün bir şekilde gerçekleştirilmesi ve hava aracının uçuşa elverişli olarak servise verilmesi için iş emri yayınlar, faaliyetleri gözlemler ve ilgili kararları koordine eder.
7. Genel Müdürlük Bilgi Yönetim Sisteminde (KDM-ERP) bulunan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Modülüne bu Talimat kapsamında gerekli bilgileri girmek ve bu bilgileri güncel tutmak.

CAMO.A.315(c) Bakım destek anlaşması

Kuruluş, SHT-145 veya Part-CAO kapsamında bakım kuruluşu onayına sahip olmadığında, uygun olduğu şekli ile M.A.201 (e)(3), (f)(3), (g)(3) ve (h)(3) veya ML.A.201 maddeleri gereği bakım destek anlaşmalarını işletici ile koordine ederek aşağıdakileri sağlamak amacıyla yönetir.

- 1) Tüm bakım işlemlerinin nihai olarak onaylı bir bakım kuruluşunca icra edilmiş olması,
- 2) Uygun olduğu şekli ile M.A.301(b), (c), (f) ve (g), ML.A.301 veya MD.A.301 maddelerinde yer alan sürekli uçuşa elverişlilik görevleri ile ilgili işlevlerin açıkça belirlenmesi.
- 3) CAMO'nun hava aracı bakım yetkisi olmadığı durumlarda, tüm bakımların onaylı bakım kuruluşu tarafından gerçekleştirilmesi için işletici ile onaylı bakım kuruluşu arasında bakım anlaşmasının imzalanması. Anlaşma imzalandıktan sonra içeriğinin SHT-CAM, Ek-4: Part-CAMO

(Appendix: AMC1 CAMO.A.315(c) Contracted maintenance) ile uygunluğu, Genel Müdürlük tarafından anlaşmanın yürürlüğe girmesi öncesinde onaylanır.

ii) Anlaşma yapılacak kuruluş Genel Müdürlük gözetiminde değil ise, yetkilendiren sivil havacılık otoritesinin bağlı olduğu ülkenin ICAO-USOAP denetimlerindeki AIR alanındaki Etkin Uyum Seviyesi, %75 ve yukarısında olmalıdır.

AIR alanındaki Etkin Uyum Seviyesi %75'in altında ise, anlaşma yapılacak Onaylı Bakım Kuruluşunun (AMO) süreç/sistem konularında anlaşma hükümlerine ve kuruluş prosedürlerine uyumu, kapasite, kabiliyet ve yetkinlik değerlendirmesi amacıyla anlaşma onaylanmadan önce Genel Müdürlük denetim yapabilir.

Hava aracı bakım anlaşması yapıldıktan ve onaylandıktan sonra, zaman içerisinde AIR alanındaki Etkin Uyum Seviyesi %75'in altına düşmesi durumunda, konu edilen alanlardaki denetim tekrarlanabilir.

CAMO.A.315(d) Bağımsız iş emri

Aşağıdaki durumlar için (c) maddesine bakılmaksızın anlaşma onaylı bakım kuruluşunda açılan bağımsız iş emirleri şeklinde olabilir;

1. Hava aracının plansız hat bakımı ihtiyacı olduğunda,
2. Motor ve pervane de dahil olmak üzere komponent bakımı gerektiğinde.

CAMO.A.315(e) İnsan faktörlerini dikkate alma

Kuruluş, bakım anlaşması ve alt yüklenici faaliyetleri de dahil olmak üzere tüm sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerinde insan faktörleri ve insan performansı sınırlamalarının dikkate alınmasından emin olmalıdır.

CAMO.A.320 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme konusunda CAMO.A.125 (e) maddesi kapsamında onaylı olan kuruluşlar, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemlerini uygun olduğu şekli ile M.A.901 veya ML.A.903 gerekliliklerine uygun şekilde icra eder.

CAMO.A.325 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi verileri

Kuruluş, CAMO.A.315 maddesinde belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik görevlerinin yerine getirilmesi için uygun olduğu şekli ile M.A.401 veya ML.A.401 kapsamında geçerli güncel bakım verilerine sahip olur ve kullanır.

Bu veriler, uygun bir sözleşmeye tabi olarak hava aracı sahibi veya işletici tarafından sağlanabilir. Böyle bir durumda, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluğu, CAMO.A.220 (a) maddesinde aksi belirtilmedikçe, bu tür verileri yalnızca sözleşme süresi boyunca saklar.

BÖLÜM B-GENEL MÜDÜRLÜK PROSEDÜRLERİ

CAMO.B.005 Kapsam

Bu Bölüm, bu Ek'in A Bölümünün uygulanması ve yürütülmesinden sorumlu olan Genel Müdürlük tarafından izlenmesi gereken idari ve yönetim sistemi gerekliliklerini belirler.

CAMO.B.115 Gözetim Esasları

Yetkili makam, ilgili personelin görevlerini yerine getirmeleri ve sorumluluklarını yerine getirmeleri için tüm yasal düzenlemeleri, standartları, kuralları, teknik yayınları ve ilgili belgeleri personele sağlayacaktır.

CAMO.B.120 Uyumluluk Usul ve Esasları

- Genel Müdürlük, SHT-CAM Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Talimatı ve bu Talimatın yetki devri ve yürütme maddeleri ile uyumluluğu belirlemek için kullanılabilecek kabul edilebilir uyumluluk yöntemleri ('AMC') yayımlayabilir.
- SHT-CAM Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Talimatı ve bu Talimatın yetki devri ve yürütme maddeleri ile uyumluluğu belirlemek için kullanılabilecek alternatif uyumluluk yöntemleri yayımlanabilir.
- Genel Müdürlük, kendisi veya denetimi altındaki kuruluşlar tarafından kullanılan tüm alternatif uyumluluk yöntemlerinin, SHT-CAM Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Talimatı ve bu Talimatın yetki devri ve yürütme maddeleri ile uyumun sağlanmasına imkan verdiğini tutarlı bir şekilde değerlendirmek için bir sistem kurmalıdır.
- Genel Müdürlük, CAMO.A.120 maddesi uyarınca bir kuruluş tarafından önerilen tüm alternatif uyumluluk yöntemlerini, sağlanan belgeleri analiz ederek ve gerekli görülmesi halinde kuruluştaki bir denetim gerçekleştirerek değerlendirir.

Genel Müdürlük, alternatif uyumluluk yöntemlerinin SHT-CAM Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Talimatı ve bu Talimatın yetki devri ve yürütme maddeleri ile uyumluluğu ile uygun olduğunu tespit ettiğinde, gecikme olmaksızın alternatif uyumluluk yöntemlerinin uygulanabileceğini başvuru sahibine bildirir ve uygulanabilir olması halinde, başvuru sahibinin onayını veya sertifikasını buna uygun olarak revize eder.

CAMO.B.135 Emniyet Problemine Karşı Acil Aksiyon Alınması

- a) Genel Müdürlük, emniyet bilgilerini uygun şekilde toplamak, analiz etmek ve dağıtmak amacıyla bir sistem uygular.
- b) Genel Müdürlük, (a) bendinde belirtilen bilgiler alındıktan sonra emniyet sorununu gidermek için uygun önlemleri alacaktır.
- (c) (b) bendine göre alınan önlemler, SHT-CAM Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Talimatı ve buna bağlı çıkarılan mevzuat kapsamında bu önlemlere uyması gereken tüm kişi ve kuruluşlara derhal bildirilir.

CAMO.B.220 Kayıtların Saklanması

- a) Genel Müdürlük, aşağıdakilerin yeterli şekilde saklanması, erişilebilirliğini ve güvenilir şekilde izlenebilirliğini sağlayan bir kayıt tutma sistemi kurmalıdır:
 - 1)Yönetim sistemine ait belgelenmiş politika ve prosedürler;
 - 2)Personelin eğitimi, nitelikleri ve yetkilendirilmesine ilişkin kayıtlar;
 - 3)Genel Müdürlük görevlerinin tahsisine ve tahsis edilen görevlerin detaylarına ilişkin kayıtlar;
 - 4)Sertifikasyon süreçleri ve sertifikalı kuruluşların sürekli gözetimi ile ilgili kayıtlar, özellikle:
 - i) Kuruluş sertifikası başvurusu,
 - ii) Genel Müdürlük sürekli gözetim programı, yapılan tüm değerlendirme, denetim ve inceleme kayıtları dahil,
 - iii) Kuruluş sertifikası ve bu sertifikada yapılan tüm değişiklikler,
 - iv) Denetimlerin planlandığı ve gerçekleştirildiği tarihleri gösteren gözetim programı kopyası,
 - v) Tüm resmî yazışmaların kopyaları,
 - vi) Bulguların detayları, düzeltici faaliyetler, faaliyetlerin kapatıldığı tarihler, istisnalar ve yaptırım işlemleri,
 - vii) CAMO.B.300(d) maddesi uyarınca başka bir yetkili otorite tarafından yayınlanmış değerlendirme, denetim ve inceleme raporları,
 - viii) Kuruluşlara ait SEK (Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi El Kitabı) veya diğer el kitapları ve bunlara yapılan değişikliklerin kopyaları,
 - ix) Genel Müdürlük tarafından onaylanmış diğer tüm belgelerin kopyaları;
 - 5)Kuruluşlar tarafından önerilen alternatif uygulama usul ve esasları ('AMC') değerlendirilmesi ve Genel Müdürlük tarafından kullanılan alternatif uyum araçlarının değerlendirilmesi;

6)CAMO.B.125 maddesi uyarınca toplanan emniyet bilgileri ve uygulanan takip tedbirleri;

7)SHT-CAM Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Talimatı ve buna bağlı çıkarılan mevzuat uyarınca imtiyaz hükümlerinin kullanımı.

a) Genel Müdürlük, verdiği tüm kuruluş sertifikalarının bir listesini muhafaza etmelidir.

(c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen tüm kayıtlar, ilgili veri koruma mevzuatına tabi olmak kaydıyla, en az 5 yıl süreyle saklanmalıdır.

CAMO.B.300 Gözetim esasları

CAMO.B.300 (a) Gerekliliklere ve emniyet önlemlerine uyumun doğrulanması

Genel Müdürlük gözetim faaliyetlerinde aşağıdakileri doğrular.

- 1) Onay sertifikasının tanzim edilmesinden önce ilgili kuruluş için geçerli olan gerekliliklerin sağlandığını,
- 2) Onay sertifikası düzenlenen kuruluşların geçerli gerekliliklere sürekli uyum sağladığını,
- 3) Genel Müdürlük tarafından zorunlu kılınan emniyet önlemlerinin uygulamaya koyulduğunu.

CAMO.B.300 (b) Gerekliliklere uyumun doğrulanması süreci

Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilecek bu doğrulama aşağıdaki süreçleri içerir.

- 1) Özellikle emniyet gözetiminden sorumlu personelin görevlerini yerine getirmeleri için rehberlik sağlamayı amaçlayan belgeler kullanılır.
- 2) İlgili kuruluşlara emniyet gözetimi faaliyetinin sonuçlarıyla ilgili bilgi sağlanır.
- 3) Habersiz denetimler de dahil olmak üzere değerlendirmeler, incelemeler ve denetimler gerçekleştirilir.
- 4) CAMO.B.350 'Bulgular ve düzeltici faaliyetler' maddesinde belirtilen önlemler de dahil olmak üzere, daha fazla eylemin gerekli olması durumunda Genel Müdürlüğe ihtiyaç duyulan kanıtları sağlar.

CAMO.B.300 (c) Geçmiş gözetim faaliyetlerinin sonuçlarının dikkate alınması

(a) ve (b) bentlerin tanımlanan gözetim kapsamı, geçmiş gözetim faaliyetlerinin sonuçlarını ve emniyet önceliklerini dikkate alacaktır.

Genel Müdürlük, habersiz denetimler de dahil, gözetim süreçleri için yararlı olduğu düşünülen her türlü bilgiyi toplayacak ve değerlendirecektir.

CAMO.B.305 Gözetim programı

CAMO.B.305 (a) Gözetim programı oluşturma ve sürdürme

Genel Müdürlük, CAMO.B.300 maddesinin gerektirdiği gözetim faaliyetlerini kapsayan bir gözetim programı oluşturur ve sürdürür.

Bu programı oluştururken değerlendirilen risk analiz tabloları her Aralık ayının ilk haftası KDM-ERP sistemi üzerinden Genel Müdürlüğe gönderilir.

CAMO.B.305 (b) Gerekliliklere ve emniyet önlemlerine uyumun doğrulanması

Gözetim programı, kuruluşun özel yapısı, faaliyetlerinin karmaşıklığı, geçmiş belgelendirme ve gözetim faaliyetlerinin sonuçları dikkate alınarak geliştirilir ve ilgili risklerin değerlendirilmesine dayanır. Her bir gözetim periyodu şunları içerecektir:

1) habersiz denetimler dahil olmak üzere değerlendirmeler, incelemeler, denetimler ve uygun olduğu şekilde:

- i) yönetim sistemi değerlendirmeleri ve süreç denetimleri,
- ii) kuruluş tarafından yönetilen ilgili bir hava aracı örneğinin ürün denetimleri,
- iii) gerçekleştirilen uçuşa elverişlilik incelemelerinin örnekleme ile kontrolü,
- iv) verilen uçuş izinlerinden örnekleme ile kontrolü.

2) Her ikisinin de önemli konulardan haberdar olmalarını sağlamak için Sorumlu Müdür ve Genel Müdürlük arasında yapılan toplantılar.

CAMO.B.305 (c) 24 aylık gözetim periyodu uygulanması

Genel Müdürlük tarafından onay sertifikası düzenlenen kuruluşlar için 24 ayı geçmeyen bir gözetim planlama periyodu uygulanır.

CAMO.B.305 (d) Gözetim periyodunun kademeli olarak 36 ve 48 aya çıkarılması

(c) bendine istisna olarak, Genel Müdürlüğün önceki 24 ay içinde aşağıdakilerin yerine getirildiğini tespit etmesi halinde, kuruluşun gözetim planlama periyodu 36 aya kadar uzatılabilir:

- 1) Kuruluşun, havacılık emniyeti tehlikelerinin etkin bir şekilde tanımlandığını ve ilgili risklerin yönetimini başarılı şekilde yaptığını,
- 2) Kuruluşun CAMO.A.130 maddesi kapsamında tüm değişiklikler üzerinde sürekli olarak tam kontrole sahip olduğunu,
- 3) Genel Müdürlükçe kuruluşa hiçbir seviye 1 bulgu yayımlanmamış olduğunu,
- 4) tüm düzeltici eylemler, CAMO.B.350 maddesi kapsamında Genel Müdürlük tarafından kabul edilen veya uzatılan süre içinde uygulanmış olduğunu,

Ayrıca, yine (c) bendine istisna olarak, birinci paragrafın (1) ila (4) numaralı bentlerinde belirtilen koşullara ek olarak, kuruluşun kendisinin emniyet performansı ve mevzuata uyumluluğu hakkında Genel Müdürlüğe etkin bir sürekli raporlama sistemini oluşturması ve Genel Müdürlüğün bu sistemi onaylaması durumunda kuruluşun gözetim planlama periyodunu ilave olarak azami 48 aya kadar uzatabilir.

CAMO.B.305 (e) Gözetim periyodunun kısaltılması

Kuruluşun emniyet performansının düştüğüne dair herhangi bir kanıt varsa, gözetim planlama periyodu kısaltılabilir.

CAMO.B.305 (f) Gözetim programının içeriği

Gözetim programı, denetimlerin, incelemelerin ve toplantıların yapılması gereken tarihleri ve ne zaman gerçekleştirildiğinin kayıtlarını içerecektir.

CAMO.B.305 (g) Gözetim periyodunun devam tavsiyesi

Her bir gözetim planlama periyodu sonunda, Genel Müdürlük, gözetimin sonuçlarını yansıtan onayın devamına ilişkin bir tavsiye raporu yayınlar.

CAMO.B.310 İlk onay süreci

CAMO.B.310 (a) İlk onay için gerekliliklere uygunluğun doğrulanması

Genel Müdürlük, bir ilk onay başvurusu aldığında, başvuran kuruluşun geçerli gerekliliklere uygunluğunu doğrular.

CAMO.B.310 (b) Sorumlu Müdür ile yetkilendirme öncesi toplantı

Kuruluşun sorumlu yöneticisi ile, yetkilendirme sürecinin önemini ve CAME içerisinde tanımlanan prosedürlere uygunluk beyanını imzalama nedenini tam olarak anladığından emin olmak için ilk yetkilendirme süreçleri sırasında en az bir kez toplantı yapılır.

CAMO.B.310 (c) Bulguların, kapatma faaliyetlerinin ve tavsiyelerin kayıt altında tutulması

Genel Müdürlük, tüm bulguları, bulguyu kapatmak için gereken eylemleri ve onay sertifikası düzenlenmesi için yayınlanan tavsiyeleri kayıt altında tutar.

CAMO.B.310 (d) Sertifika öncesi tüm bulguların kapatılması

Genel Müdürlük, gerçekleştirdiği doğrulama sırasında ortaya çıkan tüm bulguları yazılı olarak kuruluşa bildirir. İlk onay için, sertifika verilmeden önce tüm bulgular Genel Müdürlüğü tatmin edecek şekilde kapatılır.

CAMO.B.310 (e) Onay sertifikası ve CAME onayı

Kuruluşun geçerli gerekliliklere uyduğundan emin olduğunda, Genel Müdürlük kuruluşa verilecek Onay Sertifikasını SHGM Form 14 formunu kullanarak düzenler ve CAME'yi resmi olarak onaylar.

CAMO.B.310 (f) Onay numarası

Kuruluşa özel olarak atanan Onay Numarası TR.CAMO.XXXX numaralandırma formatı kullanılarak SHGM Form 14 üzerinde belirtilir.

CAMO.B.310 (g) Sertifikanın sınırsız süre ile yayınlanması ve onay kapsamı

Sertifika sınırsız bir süre için verilir. Kuruluşun yetkileri, kuruluşun yürütmesi onaylanan faaliyetlerin kapsamı ve varsa sınırlamalar sertifikaya ekli olarak yayınlanan onay koşullarında belirtilir.

CAMO.B.310 (h) Ön onay gerektirmeyen değişiklikler prosedürünün onayı

Kuruluşun, CAMO.A.130 maddesinin (c) bendi kapsamında ilgili değişiklikler gerçekleşmeden Genel Müdürlük onayı alınmasına gerek olmayan değişikliklerin kapsamını, bu değişikliklerin nasıl yönetileceğini ve Genel Müdürlüğe nasıl bildirileceğini tanımlayan ilgili CAME prosedürü Genel Müdürlük tarafından onaylanır.

CAMO.B.330 Değişiklikler

CAMO.B.330 (a) Değişiklik için gerekliliklere uygunluğun doğrulanması

Genel Müdürlük, önceden onay gerektiren bir değişiklik başvurusunu aldığı anda, onayı vermeden önce kuruluşun geçerli gerekliliklere uygunluğunu doğrular.

CAMO.B.330 (b) Değişiklik sırasında faaliyet gösterme koşulları

Genel Müdürlük, kuruluşun sertifikasının askıya alınması gerektiğine karar vermedikçe, değişiklik sırasında kuruluşun faaliyet gösterebileceği koşulları belirler.

CAMO.B.330 (c) Değişiklerin onaylanması

Genel Müdürlük, kuruluşun geçerli gerekliliklere uyduğundan emin olduğunda değişikliği onaylar.

CAMO.B.330 (d) Ön onay gerektirenler için onay alınmadan değişiklik gerçekleştirilmesi

Kuruluşun (c) bendinde belirtilen Genel Müdürlük onayını almadan, önceden onay gerektiren değişiklikleri uygulaması durumunda, değişikliğin kapsamı göz önüne alınarak, onay sertifikasının askıya alınması, sınırlandırılması veya iptal edilmesi dahil gerekli idari yaptırımları uygular.

CAMO.B.330 (e) Ön onay gerektirmeyen değişikliklerin incelenmesi

Genel Müdürlük, önceden onay gerektirmeyen değişiklikler için kuruluş tarafından CAMO.A.130 maddesinin (c) bendine göre gönderilen bildirimde sağlanan bilgileri, geçerli gerekliliklere uygunluğu doğrulamak için değerlendirir. Herhangi bir uygunsuzluk durumunda, Genel Müdürlük:

- 1) uygunsuzluk hakkında kuruluşu bilgilendirir ve daha fazla değişiklik talep eder,
- 2) seviye 1 veya seviye 2 bulgu olması durumunda, CAMO.B.350 maddesinin gerektirdiği şekilde işlem yapar.

CAMO.B.350 Bulgular ve düzeltici faaliyetler

CAMO.B.350 (a) Değişiklik için gerekliliklere uygunluğun doğrulanması

Genel Müdürlük, emniyete etkilerinin ciddiyeti açısından bulguları analiz edecek bir sisteme sahip olur.

CAMO.B.350 (b) Seviye 1 bulgu

Emniyet standardını düşüren veya uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan Genel Müdürlükçe yayınlanan düzenlemelere, kuruluşun onay koşullarına, kuruluşun prosedürlerine ve el kitaplarına karşı ciddi uygunsuzluk oluşturan durumlar, Genel Müdürlükçe seviye 1 bulgu olarak değerlendirilir.

Seviye 1 bulgular aşağıdakileri içerir:

- 1) Genel Müdürlükçe, normal çalışma saatleri içinde ve iki yazılı talepten sonra CAMO.A.140 maddesinde tanımlandığı şekilde kuruluşun tesislerine erişim izni verilmemesi,
- 2) İbraz edilen belgesel kanıtların tahrif edilmesi yoluyla kuruluş belgesinin elde edilmesi veya geçerliliğinin sürdürülmesi,
- 3) kuruluş onay sertifikasının kötüye kullanıldığına veya hileli kullanıldığına dair kanıt tespit edilmesi,
- 4) Sorumlu Müdürün bulunmaması.

CAMO.B.350 (c) Seviye 2 bulgu

Emniyeti azaltabilecek veya uçuş emniyetini tehlikeye atabilecek Genel Müdürlükçe yayınlanan düzenlemelere, kuruluşun onay koşullarına, kuruluşun prosedürlerine ve el kitaplarına karşı uygunsuzluk oluşturan durumlar, Genel Müdürlükçe seviye 2 bulgu olarak değerlendirilir.

CAMO.B.350 (d) Bulgular için yapılacak eylemler

Gözetim sırasında veya başka herhangi bir yolla bir bulgu tespit edildiğinde, bulguyu kuruluşa yazılı olarak iletir ve tespit edilen uygunsuzlukları gidermek için düzeltici eylem talep eder. Bulgunun doğrudan ülkemiz siciline kayıtlı olmayan bir hava aracıyla ilgili olması durumunda, Genel Müdürlük hava aracının kayıtlı olduğu ülkeyi bilgilendirir.

(1) Seviye 1 bulgular olması durumunda, Genel Müdürlük, kuruluş tarafından başarılı düzeltici önlem alınana kadar bulgunun kapsamına bağlı olarak faaliyetleri durdurmak veya sınırlamak için uygun önlemleri derhal alır. Uygunsa, sertifikayı iptal etmek, tamamen ya da kısmen sınırlandırmak veya askıya almak için harekete geçer.

(2) Seviye 2 bulgular durumunda, Genel Müdürlük:

(i) Kuruluşa, bulgunun niteliğine uygun bir düzeltici faaliyet uygulama süresi verir ve her durumda başlangıçta 3 ayı geçmez. Bu süre bulgunun kuruluşa yazılı olarak bildirilerek, tespit edilen uygunsuzluğun giderilmesi için düzeltici eylem talep edildiği tarihten itibaren başlar. Bu sürenin sonunda, kuruluşun bulgusunun niteliğine ve geçmiş emniyet performansına bağlı olarak, Genel Müdürlük tarafından kabul edilen tatmin edici bir düzeltici eylem planı kapsamında 3 aylık süre uzatılabilir,

(ii) kuruluş tarafından önerilen düzeltici eylem ve uygulama planını değerlendirir ve uygunsuzlukları ele almak için yeterli olduğu sonucuna varırsa, bunları kabul eder.

(3) Bir kuruluşun kabul edilebilir bir düzeltici eylem planı sunamaması veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilen veya uzatılan süre içinde düzeltici eylemi gerçekleştirememesi durumunda, bulgunun seviyesi seviye 1 olarak yükseltilir ve (d)1'de belirtildiği gibi işlem yapılır.

(4) Genel Müdürlük, kendisinin yazdığı ve kendisine iletilen tüm bulguları, varsa uyguladığı tüm idari yaptırımları ve düzeltici faaliyetleri kapatılması gereken ve kapatıldığı tarihlerle birlikte kayıt altına alır.

CAMO.B.355 Askıya alma, sınırlama ve iptal

CAMO.B.355 (a) Emniyet tehdidi durumunda askıya alma

Genel Müdürlük, olası bir emniyet tehdidi durumunda makul gerekçelerle onay sertifikasını askıya alır.

CAMO.B.355 (b) CAMO.B.350 maddesi kapsamında işlem

Genel Müdürlük, CAMO.B.350 maddesi uyarınca onay sertifikasını askıya alma, iptal etme veya sınırlama işlemini gerçekleştirir.

CAMO.B.355 (c) Güvenlik nedeniyle 24 ay boyunca denetim gerçekleştirememe

Genel Müdürlük denetçilerinin, tesislerin bulunduğu ülkedeki güvenlik durumu nedeniyle yerinde denetim(ler) yoluyla gözetim sorumluluklarını 24 ay boyunca yerine getirememesi durumunda Genel Müdürlük sertifikayı askıya alır.

AMC1 CAMO.B.355 Genel

- (a) Kuruluşun yetki sertifikasının CAMO.B.355 maddesi gereklilikleri kapsamında askıya alınması halinde kuruluşa 3 ay süre verilir. Bu süre içerisinde sertifikanın askıya alınmasına gerekçe olan uygunsuzlukların ortadan kaldırılması gerekmektedir.
- (b) AMC.CAMO.B.355 (a) gereklilikleri kapsamında yetki sertifikası askıya alınan ve 3 ay süre verilen kuruluş azami 3 kez olmak üzere her defasında 3 aya kadar askı süresinin uzatılması talebinde bulunabilir. Uzatma talebi için kuruluşun Genel Müdürlüğe başvuru yapması gerekmektedir.
- (c) Yetki sertifikasının askıya alınmasına neden olan uygunsuzlukların (a) ve (b) maddeleri kapsamında verilen sürede giderilememesi kuruluşun yetkisi iptal edilir.
- (d) Kuruluş, yetki sertifikasının askıya alınmasına neden olan uygunsuzlukları gidererek, sertifikanın askı durumunun kaldırılması için Genel Müdürlüğe başvurması halinde bu Talimatta belirtilen şartların karşılandığını doğrulamak amacıyla Genel Müdürlük tarafından yerinde denetim yapılır. Denetim sonucunda şartların sağlandığının tespit edilmesi halinde kuruluşun sertifikasının askı durumu kaldırılır.

AMC2 CAMO.B.355 Sınırlama

- a) Kuruluşun yetki sertifikasının belirli bir onay kapsamına yönelik CAMO.B.350 maddesi çerçevesinde uygunsuzluk tespit edilmesi halinde kuruluşun ilgili onay kapsamına sınırlama getirilebilir. Bu kapsamda sınırlama işlemi uygulanması halinde kuruluşa 3 ay süre verilir. Bu süre içerisinde sınırlama getirilmesine gerekçe olan uygunsuzlukların ortadan kaldırılması gerekmektedir.
- b) AMC2 CAMO.B.355 gereklilikleri kapsamında yetki sertifikasına sınırlama getirilen ve 3 ay süre verilen kuruluş azami 3 kez olmak üzere her defasında 3 aya kadar sınırlama süresinin uzatılması talebinde bulunabilir. Uzatma talebi için kuruluşun Genel Müdürlüğe başvuru yapması gerekmektedir.
- c) Yetki sertifikasının sınırlandırılmasına neden olan uygunsuzlukların (a) ve (b) maddeleri kapsamında verilen sürede giderilememesi durumunda kuruluşun ilgili onay kapsamı iptal edilir. Bu çerçevede gerekli olması halinde onay sertifikası tekrar düzenlenir.

d) Kuruluş, yetki sertifikasının sınırlandırılmasına neden olan uygunsuzlukları gidererek, sertifikanın sınırlama durumunun kaldırılması için Genel Müdürlüğe başvurması halinde bu Talimatta belirtilen şartların karşılandığını doğrulamak amacıyla Genel Müdürlük tarafından yerinde denetim yapılır. Denetim sonucunda şartların sağlandığının tespit edilmesi halinde kuruluşun sertifikasının sınırlandırılması kaldırılır.

İçindekiler

PART-CAO.....	3
GENEL	3
CAO.1 Genel	3
CAO.A.010 Kapsam	3
CAO.A.015 Başvuru	3
CAO.A.017 Uygunluk Yöntemleri	4
CAO.A.020 Onay koşulları	4
CAO.A.025 Birleşik uçuşa elverişlilik el kitabı	7
CAO.A.030 Tesisler	8
CAO.A.035 Personel gereklilikleri	9
AMC1 CAO.A.035(c) Yönetici nitelikleri	9
CAO.A.040 Onaylayıcı personel	10
AMC1 CAO.A.040(a) Komponent onaylayıcı personel yetki kullanım şartları	11
CAO.A.045 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli	13
CAO.A.050 Komponentler, ekipman ve aletler	14
CAO.A.055 Bakım verileri ve iş emirleri	15
CAO.A.060 Bakım standartları	15
CAO.A.065 Hava aracı bakım çıkış sertifikası (CRS)	17
CAO.A.070 Komponent bakım çıkış sertifikası (CRS)	17
CAO.A.075 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi	17
CAO.A.080 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi verileri	18
CAO.A.085 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme	19
CAO.A.090 Kayıtların saklanması	19
CAO.A.095 Kuruluşun yetkileri	20
CAO.A.100 Kalite sistemi ve organizasyonel gözden geçirme	22
CAO.A.105 Kuruluştaki değişiklikler	23
AMC CAO.A.105(a) Gerçekleşmeden önce bildirilecek değişiklikler	23
CAO.A.110 Onayın sürekli geçerliliği	25
CAO.A.115 Bulgular	25
BÖLÜM B-GENEL MÜDÜRLÜK PROSEDÜRLERİ	27

GENEL	27
CAO.B.010 Kapsam	27
CAO.B.017 Uyumluluk Yöntemleri	27
CAO.B.020 Kayıtların Saklanması	28
CAO.B.025 Bilgi Alışverişi	29
CAO.B.030 Sorumluluklar	29
CAO.B.035 Muafiyetler	29
CAO.B.040 Başvuru	30
CAO.B.045 İlk yetkilendirme süreci	30
CAO.B.050 İlk onay sertifikasının yayınlanması	31
CAO.B.055 Sürekli Gözetim	31
CAO.B.060 Bulgular	33
CAO.B.065 Onayda değişiklik	33
CAO.B.070 Askıya Alma, Sınırlandırma ve İptal	34
PART-CAO İLAVE GEREKLİLİKLERİ	35
EK-5.1: BİRLEŞİK UÇUŞA ELVERİŞLİLİK KURULUŞU SERTİFİKASI (SHGM FORM.3-CAO)	35
EK-5.2: ORGANİZASYONEL GÖZDEN GEÇİRME SİSTEMİ	39
EK-5.3: BİRLEŞİK UÇUŞA ELVERİŞLİLİK KURULUŞU EL KİTABI (CAE)	43

PART-CAO

GENEL

CAO.1 Genel

Bu Ek'in amacı doğrultusunda;

- 1) Sivil havacılık otoritesi;
 - a) Genel Müdürlükten yetki almış kuruluşlar için Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
 - b) Aksi halde hava aracını siciline kayıt eden devletin otoritesini ifade eder.
- 2) Hava aracı sahibi, hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu özel/tüzel kişi olup;
 - a) Hava aracının tescilli sahibini,
 - b) Kiralama sözleşmesi durumunda kiracıyı,
 - c) İşleticisini ifade eder.

CAO.A.010 Kapsam

Bu Ek, bir birleşik uçuşa elverişlilik kuruluşunun (CAO), başvurusu üzerine, hava araçlarının ve bunlara takılmak üzere kullanılacak komponentlerin bakımı ile sürekli uçuşa elverişlilik yönetimine yönelik bir onayın kendisine verilmesi ve bu faaliyetleri sürdürmeye devam etmesi için karşılaması gereken şartları belirler; bu kapsamda, söz konusu hava araçları kompleks motorlu hava aracı olarak sınıflandırılmamış olmalı ve SHY-6A Yönetmeliği uyarınca lisanslandırılmış bir hava taşıyıcısının işletme ruhsatında yer almamalıdır.

Bunlar, aksi Genel Müdürlükçe uygun bulunmadığı sürece, karmaşık motorlu hava aracı sınıfında olup, SHY-6A Yönetmeliği uyarınca lisanslandırılmış bir hava taşıyıcısının işletme ruhsatında (AOC) listelenen ve kompleks olmayan motorlu hava aracı ile ticari olmayan uçuş operasyonları (SHY-6B B1: NCO) kategorisinde işletilenler hariç; SHY-6B Yönetmeliği ve SHY-6A-ÇH Yönetmeliği kapsamında kullanılan hava araçları, balonla (SHT-OPS-B) ya da planörle (SHT-OPS-S) yapılan operasyonlarda kullanılan hava araçları, UOD-2022/2 sayılı Genelgeye göre tecrübe uçuşlarında kullanılan hava araçlarıdır.

CAO.A.015 Başvuru

Kuruluşlar, Genel Müdürlük tarafından belirlenen biçim ve usule uygun olarak CAO onayı veya yetki kapsamının değiştirilmesi için Form 2-CAO belgesini kullanarak başvuruda bulunurlar.

CAO.A.017 Uygunluk Yöntemleri

CAO.A.017(a) Alternatif uyumluluk yöntemleri

Genel Müdürlük tarafından kabul edilen uygunluk yöntemlerine (AMC) alternatif uyumluluk yöntemleri (AltMoC), kuruluş tarafından yürürlükteki düzenlemelere ve uygulama talimatlarına uygunluğu göstermek amacıyla kullanılabilir.

CAO.A.017(b) AltMoC Başvuru ve onay süreci

Bir kuruluş AltMoC kullanmak istediğinde, bu yöntemleri kullanmadan önce, AltMoC'ların tam açıklamasını Genel Müdürlüğe sunacaktır. Bu çalışma, AltMoC'ların yürürlükteki düzenlemelere ve uygulama talimatlarına uygunluğunu gösteren analiz ve değerlendirmeler içerir.

Kuruluş, UED-2023-4 numaralı Uçuşa Elverişlilik Talimatları Alternatif Uyum Gösterimi Onayı Genelgesi kapsamında Genel Müdürlükten onay aldıktan sonra ve CAO.B.017 maddesinde öngörülen bildirimin yapılması üzerine söz konusu AltMoC araçlarını kullanabilir.

CAO.A.020 Onay koşulları

CAO.A.020(a) Yetkilendirme sistemi

Kuruluş, onay kapsamını, CAO.A.025 maddesine göre hazırladığı birleşik uçuşa elverişlilik el kitabının (CAE) ilgili bölümünde ayrıntıları vererek detaylı bir şekilde tanımlar. CAO yetki sertifikasında kapsam, aşağıdaki kriterlere göre sınıflandırılarak gösterilir:

(1) Hava araçları

(i) İmalatçı, model, tip belirtilerek yazılanlar:

- MTOM > 2730 Kg uçak,
- MTOM > 1200 Kg helikopter (veya 4 kişiden fazla koltuk kapasitesi için onaylı hava araçları)

(ii) Tip sertifikası referans alınarak seri bazında gösterilenler:

- 2000 Kg < MTOM ≤ 2730 Kg uçak,
- 600 Kg < MTOM ≤ 1200 Kg helikopter.

(iii) Grup halinde yazılanlar:

- 750 Kg < MTOM ≤ 2000 Kg sabit kanatlı hava araçları (ELA1, ELA2),
- MTOM ≤ 750 Kg sabit kanatlı hava araçları (VLA, LSA, ULA),
- MTOM ≤ 600 Kg esnek/döner kanatlı hava araçları (VLR, TMG, Gyroplane, Microlight),
- Hava gemileri,
- Planörler,

– Balonlar.

Onay kapsamındaki değişiklikler CAO.A.105(a) ve CAO.B.065(a) maddelerindeki kurallara göre Genel Müdürlük tarafından onaylanır.

(2) Motorlar

- (i) Türbinli motorlar ve 450 HP üzerindeki güçte olan pistonlu motorlar için onay kapsamı, motor üreticisi, grup, seri, tip, model veya bakım taskları bazında belirtilir.
- (ii) 450 HP ve daha az güçte olan pistonlu motorların ve elektrikli motorların bakımları alanında yetkilendirilen kuruluşlar için onay kapsamı, sertifikada grup halinde gösterilir.
- (iii) Motor dışındaki bileşenler ise ait oldukları kategori/sınıf belirtilerek yetki sertifikasında yazılır.

Onay kapsamındaki değişiklikler CAO.A.105(a) ve CAO.B.065(a) maddelerindeki kurallara göre Genel Müdürlük tarafından onaylanır.

(3) Bakım taskının planlanması ve gerçekleştirilmesi (bakım ve bakım yönetimi faaliyetleri) için sadece bir kişi istihdam eden CAO, aşağıdaki bakım imtiyazlarına sahip olamaz:

- (i) Yetki kapsamında ilgili hava aracı imalatçı, model, tip bazında kayıtlı olsa dahi türbinli motor veya toplam gücü 450 HP 'dan fazla pistonlu motor donatılı uçağın bakımı;
- (ii) Yetki kapsamında ilgili hava aracı imalatçı, model, tip bazında kayıtlı olsa dahi türbinli motora veya birden fazla pistonlu motora sahip helikopterlerin bakımı;
- (iii) Yetki kapsamında motor bakımı olan kuruluşlar için 450 HP ve üzeri pistonlu motorların bakımı;
- (iv) Yetki kapsamında motor bakımı olan kuruluşlar için türbinli motorların bakımı.

(4) Komponentler

(1.) bentte belirtilenlerin dışındaki hava araçları, bütün halindeki türbinli motor dışındaki komponentler ve NDT benzeri özel işlemler için onay kapsamı, CAO.A.025(a)(11) maddesine göre oluşturulan prosedüre uygun olarak CAO kontrolünde yönetilir.

Bütün halindeki motor ve APU dışındaki komponentlere ait bakım yetki kapsamı, aşağıdaki sınıflandırma kullanılarak tanımlanır:

- C1: İklimlendirme ve basınçlandırma (ATA 21);
- C2: Otopilot (ATA 22);
- C3: Komünikasyon ve navigasyon (ATA 23, 34);
- C4: Kapılar ve kapaklar (ATA 52);
- C5: Elektrikli güç ve aydınlatma (ATA 24, 33, 85);
- C6: Ekipmanlar (ATA 25, 38, 44, 45, 50);
- C7: Motor ve APU (ATA 49, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83);
- C8: Uçuş kumandaları (ATA 27, 55, 57.40, 57.50, 57.60, 57.70);
- C9: Yakıt (ATA 28, 47);
- C10: Helikopter - Dönen aksamlar (ATA 62, 64, 66, 67);
- C11: Helikopter - Aktarma Elemanları (ATA 63, 65);
- C12: Hidrolik güç (ATA 29);
- C13: Gösterge ve kayıt sistemleri (ATA 31, 42, 46);

- C14: İniş takımları (ATA 32);
- C15: Oksijen (ATA 35);
- C16: Pervaneler (ATA 61);
- C17: Pnömatik ve vakum sistemleri (ATA 36, 37);
- C18: Buz/yağmur/yangın 'dan koruma (ATA 26, 30);
- C19: Pencereleler (ATA 56);
- C20: Ana yapı (ATA 53, 54, 57.10, 57.20, 57.30);
- C21: Su balastı (ATA 41);
- C22: İtke artırma (ATA 84);

Bu Talimat yürürlüğe girmeden daha önce, SHY-M Yönetmeliği SHT-M Talimatı Altbölüm G veya Altbölüm F ya da SHY-145 Yönetmeliği SHT-145 Talimatına göre onaylanan kuruluşların mevcut yetkilerinin, SHY-CA Yönetmeliği (1.) Geçici Madde (3.) fıkraya dayanarak, bu Talimata uygun şekilde dönüştürülebilmesi ve imtiyazların mevcut onayda yer alanlarla aynı olmasını sağlamak için kuruluşlar gerekli tüm ayrıntıları çalışma kapsamına dahil etmelidir.

CAO.A.020(b) Onay sertifikası

Kuruluşun onayı ve yetki kapsamı, Genel Müdürlükçe yayımlanan ve şablon olarak Ek-5.1: Birleşik Uçuşa Elverişlilik Kuruluşu Sertifikası (SHGM FORM.3-CAO)'de verilen sertifikada belirtilir.

(a) Genel Müdürlük tarafından belirlenen onay sınıfı ve yetki kategorileri dahilinde onayın kati sınırları kuruluş CAE'sinde tanımlanır. Dolayısıyla, CAE'de tanımlanan yetki sınırları kuruluş onay sertifikası ile uyumlu olmalıdır.

(b) Bir hava aracı bakım yetkisi, CAO'nun hava aracı ve her türlü komponent üzerinde (motorlar dahil olmak üzere) hava aracı bakım verileri doğrultusunda veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi halinde komponent bakım verileri doğrultusunda, sadece komponentler hava aracına takılı iken bakım yapılabileceği anlamına gelmektedir. Bununla birlikte, sökme/çıkarma işleminin bu paragrafın hükümlerine uymayan ilave bakım ihtiyacını doğurduğu haller hariç olmak üzere, yetki kapsamında ilgili hava aracı olan CAO, komponente erişimi iyileştirmek, kolaylaştırmak amacıyla söz konusu komponenti bakım için geçici olarak sökebilecektir. Bu işlem, Genel Müdürlük tarafından onaylı CAE'de yer alan kontrol prosedürüne uygun olmalıdır. Sınırlama bölümünde, söz konusu bakımın kapsamı açıklanarak onay kapsamı da belirtilmiş olacaktır.

(c) Motor bakım yetkisi (türbinli, pistonlu veya elektrikli), onaylı bakım kuruluşunun hava aracına takılı olmayan motor ve komponentleri üzerinde motor bakım verileri doğrultusunda veya Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi halinde komponent bakım verileri doğrultusunda, sadece komponentler motora takılı iken bakım yapılabileceği anlamına gelmektedir. Bununla birlikte, çıkarma/sökme işleminin bu paragrafın hükümlerine uygun olmayan ilave bakım ihtiyacını doğurduğu durumlar hariç olmak üzere, ilgili motor yetki kapsamında bulunan CAO, komponente erişimi kolaylaştırmak, iyileştirmek amacıyla söz konusu komponenti bakım için geçici olarak sökebilecektir. Sınırlama bölümünde, söz konusu bakımın kapsamı açıklanacak, böylelikle de onay kapsamı belirtilecektir.

Motor bakım yetkisi bulunan CAO ayrıca, Genel Müdürlük tarafından onaylanacak CAE'de yer alan kontrol prosedürüne uygun olarak 'üs' ve 'hat' bakımı sırasında takılı bir motor üzerinde de bakım yapılabilecektir.

(d) Komponent bakım yetkisi, CAO'nun hava aracına veya motora takılması amaçlanan komponentler (bütün halindeki motor hariç) üzerinde bakım yapılabileceği anlamına gelmektedir. Sınırlama bölümünde, söz konusu bakımın kapsamı açıklanacak, böylelikle de onay kapsamı belirtilecektir.

Komponent bakım yetkisine sahip CAO ayrıca, Genel Müdürlük tarafından onaylanacak CAE'de yer alan kontrol prosedürüne uygun olarak 'üs' ve 'hat' bakımı sırasında takılı bir komponent üzerinde veya bir motor bakım tesisinde de bakım yapabilecektir.

(e) Tahribatsız muayene işlemleri (NDT) yetkisi, belirli bir hava aracı, motor veya komponent ile ilgili olması gerekmeyen müstakil bir sınıf yetkisidir. NDT yetkisi, diğer kuruluşlar adına bu işlemi belirli bir görev olarak yapacak CAO için gereklidir. Hava aracı, motor ya da komponent bakım yetkisi olan CAO, NDT prosedürleri içeren CAE'ye uygun olarak kendisinin bakım yapmakta olduğu ürünler üzerinde, bu yetkiye gerek bulunmaksızın NDT yapabilecektir.

(f) Uçak, helikopter ve motor sınıfında yetkili olan kuruluşa, bakım ve bakım yönetimi faaliyetlerini sadece bir kişi yapıyor ise aşağıdaki bakım görevleri yetki kapsamı dışındadır:

- (i) Türbinli motor veya toplam gücü 450 HP 'dan fazla pistonlu motor donatılı uçaklarda bakım.
- (ii) Türbinli motor veya birden fazla pistonlu motor ile donatılı helikopterlerde bakım.
- (iii) Türbinli motor veya 450 HP ve üzerindeki pistonlu motor üzerinde bakım.

CAO.A.020(c) Sınırlı alanlarda parça imal etme

CAO, kendi tesislerinde yürütülen çalışmalar sırasında kullanmak amacıyla, bakım verilerine uygun olarak sınırlı alanlardaki sınırlı sayıda parçaları CAE'de belirtildiği şekilde imal edebilir.

CAO.A.025 Birleşik uçuşa elverişlilik el kitabı

CAO.A.025(a) CAE içeriği

CAO, insan faktörlerini ve performansını dikkate alarak asgari aşağıdaki bilgileri içeren bir el kitabı hazırlar.

- (1) Sorumlu müdür tarafından imzalanan ve kuruluşun her zaman Part-CAO gerekliliklerine ve onaylı CAE (ve prosedürlerine) uygun çalışacağını teyit eden bir beyan,
- (2) CAE'de tanımlanan iş kapsamı,
- (3) CAO.035(a) ve (b)'de belirtilen kişilerin unvanları ve isimleri,
- (4) CAO.035(a) ve (b) maddelerinde belirtilen tüm kişi(ler) arasındaki ilişkiyi, hesap verebilirlik ve sorumluluk zincirlerini gösteren bir organizasyon şeması,
- (5) Mevcut olması durumunda, yetki kapsamlarını içeren onaylayıcı personel listesi,
- (6) Mevcut olması durumunda, yetki kapsamlarını içeren bakım programı geliştirme ve onayından sorumlu personelin listesi,

- (7) Mevcut olması durumunda, yetki kapsamlarını içeren uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli listesi,
- (8) Mevcut olması durumunda, özel uçuş izni yayımlamaktan sorumlu personelin listesi,
- (9) Tesislerin yeri ve genel tanımı,
- (10) CAO'nun Part-CAO gerekliliklerine nasıl uyacağına ilişkin prosedürler,
- (11) CAO.A.105(b)'de belirtilen CAE değişiklik prosedürü.

CAO.A.025(b) CAE'nin ilk onayı

CAE'nin ilk nüshası Genel Müdürlük tarafından onaylanır.

CAO.A.025(c) CAE revizyonlarının onayı

CAE'nin revizyonlarının onayı CAO.A.105 maddesi kapsamında yönetilir.

CAO.A.030 Tesisler

CAO.A.030 Genel tesisler

Kuruluş, tüm planlı işlerin uygun şekilde gerçekleştirilebilmesi için insan performansının dikkate alındığı ofis yerleşimi dahil tüm gerekli tesisleri sağlar.

Kuruluşun yetki kapsamı bakım faaliyetlerini de içeriyor ise CAO, ilave olarak aşağıdakileri de sağlar.

CAO.A.030(a) Bakım tesisleri

Kuruluş, özellikli atölyeler, hangarlar ve iş/çalışma alanları için kontaminasyon, atık ve çevresel kirliliği önlemek üzere gerekli tedbirleri alır.

CAO.A.030(b) Depo tesisleri

Kuruluş;

- 1) Komponentler, malzemeler, ekipmanlar ve aletler için güvenli depolama tesislerini sağlar,

- 2) Depolanan kullanılamaz, servis dışı kalmış komponentlerin, malzemelerin, ekipman ve aletlerin faal olanlardan ayrı yerlerde tutulmasını sağlar,
- 3) Depolama koşullarını, üreticinin talimatlarına uygun olarak depolanan unsurların bozulmasını ve hasar görmesini engelleyecek şekilde sağlar.
- 4) Depolama tesislerine erişimi yetkili personel ile sınırlandırır.

CAO.A.035 Personel gereklilikleri

CAO.A.035(a) Sorumlu Müdür

Kuruluş, yetki kapsamındaki tüm faaliyetleri finanse edilebilmesini ve bu Talimat gerekliliklerine uygun şekilde yürütülebilmesini sağlayan kurumsal yetkiye sahip bir Sorumlu Müdür atar.

CAO.A.035(b) Yönetici atama

Sorumlu Müdür, CAO'nun bu Talimat ile sürekli uyumlu şekilde kalmasını sağlamaktan sorumlu bir kişi veya kişiler grubunu atar. Bu kişi veya kişiler, nihai olarak Sorumlu Müdüre karşı sorumlu olur.

CAO.A.035(c) Yönetici nitelikleri

(b) bendine uygun olarak atanan kişi veya kişiler, görev pozisyonlarına uygun olarak hava aracı sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi veya bakımı ile ilgili bilgi, geçmiş ve yeterli deneyime sahip olduğunu gösterir.

AMC1 CAO.A.035(c) Yönetici nitelikleri

CAO.A.035(b) maddesi kapsamında tayin edilen kişi veya kişiler grubu aşağıdaki özellikleri taşır;

- a) Havacılık emniyeti standartlarının ve emniyetli operasyonel uygulamaların yerine getirilmesinde, deneyime ve uzmanlığa sahip olmak,
- b) SHT-CAM ve ilgili gereklilikler, prosedürler hakkında kapsamlı ve güncel bilgiye sahip olmak,
- c) CAE ve kuruluş prosedürleri hakkında kapsamlı bilgiye sahip olmak,
- d) En az iki yılı havacılık sektöründe uygun bir pozisyonda olmak üzere, beş yıllık havacılık tecrübesine sahip olmak;
- e) Onay kapsamındaki hava aracı tipi veya komponentleri hakkında bilgi sahibi olmak.

Personelin bu konudaki yeterliliği, onay kapsamındaki hava aracı tipinin HBL-66 hava aracı bakım lisansına işlenmiş olması veya en az SHT-66 Ek-4 Seviye 1'e eşdeğer seviyede bir eğitim alması ile

gösterilebilir. Söz konusu eğitim, Genel Müdürlük ya da Genel Müdürlük tarafından kabul edilen kuruluşlar tarafından verilmiş olmalıdır.

- f) Kalite yönetim sistemi, denetim teknikleri veya organizasyonel gözden geçirme sistemine ilişkin bilgi sahibi olmak,
- g) Bakım standartları ve insan faktörleri hakkında bilgi sahibi olmak.

CAO.A.035(d) Yeterli sayı ve nitelikte personele sahip olma

Kuruluş, planlanan işlerin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan yeterli sayıda ve nitelikte personele sahip olur. Kuruluş, geçici sözleşmeli personel kullanabilir.

Bununla birlikte, yönetici personel adayının, eksikliğin en çok 15 gün içinde Genel müdürlüğe bildirilmesi sonrasında bildirildiği tarihten itibaren en fazla 45 gün içerisinde Genel Müdürlüğe sunulması gerekir.

CAO.A.035(e) Yetkinlik değerlendirme

Kuruluş, tüm personelinin niteliklerini ve yetkinliğini değerlendirir ve kayıt altına alır.

CAO.A.035(f) Uzmanlık gerektiren işler personeli

Kuruluş, renk kontrastı muayeneleri dışındaki kaynak ve tahribatsız muayene işlemleri gibi uzmanlık gerektiren özellikli görevleri gerçekleştiren personelin, resmi olarak tanınan standartlara göre vasıflandırılmış olmasını sağlar.

CAO.A.040 Onaylayıcı personel

CAO.A.040(a) Onaylayıcı personel yetki kullanım şartları

Onaylayıcı personel, hava aracı bakım lisansına kayıtlı hava aracı tiplerinde veya grup bazlı tanımlamalarda, SHT-66 ve ilgili düzenlemelerde belirtilen şartlara uygun olarak yetkilendirilir.

Onaylayıcı personel bakım çıkışını sertifikalandırma yetkisini, sadece CAO'nun aşağıdakileri sağlaması durumunda kullanabilir.

- (1) Onaylayıcı personelin 66.A.20(b) ve uygulanabilir olduğu durumlarda AMC1 CAO.A.040(a) gerekliliklerini sağlaması.
- (2) Bakım yapılacak ilgili hava aracı veya komponentleri (veya her ikisi) hakkında ve bakımı gerçekleştirmek için kuruluşun prosedürleri hakkında yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olması.

AMC1 CAO.A.040(a) Komponent onaylayıcı personel yetki kullanım şartları**(1) Bakım deneyimi gerekliliği:**

- a) Kompleks olmayan komponentlerin bakımı durumunda, en az 12 ayı atölyede spesifik bir komponentin bakımında pratik tecrübe olmak üzere havacılık bakımı alanında 2 yıllık havacılık tecrübesine,
- b) Motor gibi kompleks komponentlerin bakımı durumunda, en az 24 ayı atölyede kompleks bir komponentin bakımında pratik tecrübe olmak üzere havacılık bakımı alanında 3 yıllık havacılık tecrübesine sahip olması gerekir.

(2) Komponent teorik ve pratik eğitim gerekliliği:

- a) Yetkilendirildiği bakım seviyesine (parça, modül, alt modül veya tam komponent) bağlı olarak, aşağıda belirtilen kuruluşlardan teorik ve pratik eğitim almış olması gerekir:

- Orijinal ürün üreticisi (OEM),
- Orijinal ürün üreticisi (OEM) onaylı eğitim kuruluşu,
- Aşağıdakileri gereklilikleri sağlayan uygun yetkiye sahip onaylı bakım kuruluşu:
 - Söz konusu eğitimi gerçekleştirmek üzere tayin edilen kişi, bahse konu komponente ilişkin uygun seviyedeki eğitimi almış olduğunu kanıtlamak zorundadır,
 - Söz konusu eğitimi gerçekleştirmek üzere tayin edilen kişi, onaylı bakım kuruluşu tarafından uygun şekilde yetkilendirilmekte olup, ilgili komponent bakımına ilişkin yeterli düzeyde tecrübeye sahip olduğunu kanıtlamak zorundadır,
 - Eğitim müfredatı, Mühendislik Bölümü Müdürü ve/veya Uyumluluk İzleme Yöneticisi tarafından gözden geçirilir;
 - Pratik eğitim amacıyla ilgili komponent hazır bulundurulur.

- b) Kompleks olmayan komponentlerin bakımı durumunda, aynı aileden ve teknolojidenden olan bir komponente ilişkin olarak önceden almış olduğu eğitim veya tecrübesi yukarıda aranan komponent eğitimi gerekliliği yerine kullanılabilir.

(3) Test Tezgahı eğitimi:

Personelin yetkilendirileceği bakım işlemleri sırasında bir Test Tezgahının (motor, ATEC bench test, v.b.) kullanılması durumunda, personelin aşağıdaki kaynaklar tarafından sağlanan bir eğitim almış olması gerekmektedir.

- Orijinal ürün üreticisi (OEM),
- Test Tezgahı üreticisi,
- Uygun yetkiye sahip onaylı bakım kuruluşu.

(4) Özel ekipman eğitimi:

Personelin yetkilendirileceği bakım işlemleri sırasında özel bir ekipmanın kullanılması durumunda, personelin aşağıdaki kaynaklar tarafından sağlanan bir eğitim almış olması gerekmektedir.

- Orijinal ürün üreticisi (OEM),
- Ekipman üreticisi,
- Uygun yetkiye sahip onaylı bakım kuruluşu.

CAO.A.040(b) Tek seferlik yetkilendirme

(a) bendine istisna olarak, hiçbir uygun onaylayıcı personelin bulunmadığı ana üs dışındaki herhangi bir yerde öngörülemeyen nedenden dolayı uçamayacak durumda kalan hava aracı için aşağıda belirtilen kişilerle bakım desteği sağlamak amacıyla CAO sözleşme yaparak, bir defaya mahsus olmak üzere tek seferlik yetkilendirme belgesi düzenleyebilir:

- (1) Teknoloji, yapı ve sistem açısından birbirine benzer olan hava aracı tip imtiyazına sahip kendi çalışanına veya
- (2) Söz konusu yerde bu Talimat kapsamında onaylanmış bakım kuruluşun bulunmaması ve CAO'nun sözleşme yaptığı kişinin deneyimine ve lisansına ilişkin kanıt dosyasına sahip olması koşuluyla, en az 3 yıllık bakım tecrübesine ve yetkilendirmenin yapılacağı hava aracı tipini kapsayan geçerli bir ICAO hava aracı bakım lisansına sahip olan herhangi bir kişiye.

Bu kapsamda belirtilen durumlar için düzenlenen tek seferlik yetkilendirme belgeleri, yayımlandığı tarihten itibaren CAO tarafından 7 gün içerisinde Genel Müdürlüğe bildirilir.

Tek seferlik yetkilendirme belgesini düzenleyen CAO, uçuş emniyetini etkileyecek her türlü bakımın tekrar kontrol edilmesini sağlar.

CAO.A.040(c) Sorumlu pilotun onaylayıcı personel olarak yetkilendirilmesi

(a) bendinden farklı olarak, ticari uçuş operasyonları yürüten işleticilere bakım hizmeti veren CAO, CAE'nin bir parçası, bölümü veya eki olarak uygun prosedürlere sahip olması koşuluyla aşağıdaki kalifikasyonlara sahip hava aracı sorumlu pilotunu, onaylayıcı personel yetkilendirmesiyle görevlendirebilir.

- (1) İçeriğinde uçuş ekibi tarafından yapılabileceği belirtilen tekrarlı uçuş öncesi kontrol AD'sinin gerçekleştirilmesi için hava aracının sorumlu pilotuna, gerekli standarda göre AD'yi uygulayabilmesine yönelik yeterli pratik eğitim verilmesi kaydıyla, CAO tarafından, sahip olduğu uçuş ekibi lisansı temelinde sınırlı bir yetkilendirme belgesi düzenlenebilir.
- (2) Bakım desteği sağlanan yerlerden uzakta uçuş operasyonları gerçekleştiren hava araçları için bakım tasklarının standartlara uygun şekilde yapılabilmesi amacıyla hava aracının sorumlu pilotuna, gerekli işlem basamaklarına göre bakım görevlerini gerçekleştirebilmesine yönelik yeterli pratik eğitim verilmesi kaydıyla, CAO tarafından sahip olduğu uçuş ekibi lisansı temelinde sınırlı bir yetkilendirme belgesi tanzim edilebilir.

CAO.A.040(d) Onaylayıcı personel kayıtları

CAO, onaylayıcı personeline ilişkin tüm detayları kayıt altına alır ve yetkilendirme kapsamına ilişkin ayrıntılarla birlikte, onaylayıcı personelin güncel listesini kuruluş CAE'sinin bir parçası olarak tutar.

CAO.A.045 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli**CAO.A.045(a) ARS nitelikleri**

Kuruluşun uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yapma ve uygulanabilir olduğunda özel uçuş izni yayınlama işlemini gerçekleştirmek üzere onaylanabilmesi için CAO aşağıdaki gereklilikleri karşılayan ARS'ye sahip olur.

- (1) Sürekli uçuşa elverişlilik konusunda planörler ve balonlar için en az 2 yıl ve diğer hava aracı türlerinde asgari 4 yıllık deneyime sahip olma,
- (2) Herhangi bir sınırlama olmaksızın hava aracı bakım lisansına sahip olma (Hava aracı bakım lisansı olmayan personel için unvana tanımlı KDM-ORG sınavlarının başarıyla tamamlanmış olması ve (1.) paragrafa ilave olarak planörlerde ve balonlarda en az 2 yıl ve diğer hava araçlarında 4 yıllık sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi konusunda deneyime sahip olma),
- (3) Eğitim yoluyla kazanılan ve/veya güncellenen havacılık bakım eğitimi;
 - (i) Sürekli uçuşa elverişlilik alanındaki düzenlemeler,
 - (ii) Operasyonel gereklilikler ve kuruluşun işletme ruhsatında yer alan uçuş operasyon yetkileri hakkındaki prosedürlerin ilgili kısımları,
 - (iii) Kuruluş el kitabı ve prosedürleri,
 - (iv) Optimizasyon tekniği, güvenilirlik programı, trend takibi, asgari inceleme programı (MIP), sürekli uçuşa elverişlilik talimatları (ICA) gibi bakım programı esasları,
 - (v) Emniyet yönetim sistemi (SMS), denetim teknikleri, insan faktörleri (HF), yakıt tankı emniyeti (FTS), elektrik tesisatı bağlantı sistemi (EWIS).

CAO.A.045(b) ARS yetkilendirmesi

Kuruluşa, uçuşa elverişlilik gözden geçirme inceleme yetkisi verilmeden önce aday ARS, uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemi yetkinliği için Genel Müdürlük veya onaylanmış prosedür doğrultusunda yetkilendirilmiş ARS gözetiminde, değerlendirme amaçlı performans sergiler. Yapılan gözetim ve değerlendirme sonucunda, işlemlerin yeterli ve kabul edilebilir seviyede tamamlandığı doğrulanıyor ise Genel Müdürlük ilgili kişinin ARS olarak atanmasını resmi olarak kabul eder.

CAO.A.045(c) ARS güncel tecrübe

CAO, hava aracı uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin yakın dönemde uygun sürekli uçuşa elverişlilik deneyimini kanıtlayabildiğinden emin olmalıdır.

CAO.A.045(d) ARS listesi

Tüm uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli yetki kapsamı da belirtilerek CAE içerisinde listelenir.

CAO.A.045(e) ARS kayıtları

CAO, tüm ARS'nin kayıtlarını tutacaktır. Bu dokümanlar sahip olunan niteliklerin ayrıntılarını, kişinin ilgili sürekli uçuşa elverişlilik deneyimini ve eğitimlerinin özetini ve ayrıca yetkilendirme belgesinin bir kopyasını içerir. CAO bu kaydı, ilgili kişinin CAO'dan ayrıldığı tarihten sonra en az 2 yıl süreyle muhafaza edecektir.

CAO.A.050 Komponentler, ekipman ve aletler

CAO.A.050(a) Ekipman ve aletlere sahip olma

CAO, aşağıdaki gereklilikleri karşılar:

- (1) Bakım yetkisi kapsamındaki faaliyetlerin icrasında sıklıkla kullanılan, CAO.A.055 maddesinde tanımlanan bakım verilerinde belirtilen ekipman ve aletlere veya CAE'de belirtilen usule uygun olarak doğrulanmış eşdeğerlerine sahip olur.
- (2) Bakım faaliyetlerinin yürütülmesi sırasında ihtiyaç duyulabilecek ve nadiren kullanılan diğer tüm ekipman ve aletlerin, gerektiğinde temin edilebilmesini sağlayacak yazılı bir prosedür oluşturur ve uygular.

CAO.A.050(b) Kalibrasyon ve kontrol

CAO, kullandığı ekipman ve aletlerin resmi olarak tanınan bir standarda göre kontrol ve kalibre edilmesini sağlar. Ayrıca, bu kalibrasyon işlemlerinin ve kullanılan standartların kayıtlarını CAO.A.090 maddesine uygun olarak tutar.

CAO.A.050(c) Komponentlerin kabulü

CAO, gelen tüm komponentleri M.A.501 ve M.A.504 maddelerine veya ML.A.501 ve ML.A.504 maddelerine göre kontrol eder, sınıflandırır ve uygun şekilde ayırır.

CAO.A.055 Bakım verileri ve iş emirleri

CAO.A.055(a) Bakım verilerine sahip olma ve kullanma

CAO modifikasyon ve tamirler dahil bakım işlemlerinin gerçekleştirilmesi sırasında M.A.401 veya ML.A.401 maddelerinde belirtilen geçerli ve güncel bakım verilerine sahip olur ve kullanır.

Bakım verileri müşteri tarafından sağlanması durumunda, kuruluş ilgili verileri bakım işlemlerinin gerçekleştirilmesi sırasında tutması ve kullanması gerekir.

CAO.A.055(b) İş emirleri

Bakım işlemlerine başlamadan önce CAO ve bakım talebinde bulunan kişi veya kuruluş arasında yapılacak bakımın neler olduğunun karşılıklı kabulünü içeren yazılı bir iş emri düzenlenir.

CAO.A.060 Bakım standartları

CAO bakım gerçekleştirirken aşağıdaki gereklilikleri yerine getirir.

CAO.A.060(a) Bakım personeli nitelikleri

Bakım gerçekleştiren tüm personelin bu talimatın gerekliliklerine uygun olarak aranan niteliklere sahip olmasını sağlar.

CAO.A.060(b) Bakım ortamı

Bakımın yapıldığı sahaların iyi organize edilmiş, çevresel faktörler, kir ve atıklar açısından temiz ve düzgün olmasını sağlar.

CAO.A.060(c) Bakım verilerine ve iş emirlerine uyma

CAO.A.055 maddesinde belirtilen bakım verilerinde ve iş emirlerinde yer alan bakım metodlarını, tekniklerini, standartlarını ve talimatlarını kullanır.

CAO.A.060(d) Alet, ekipman ve malzeme

Bakımlarda CAO.A.050 maddesinde belirtilen alet, ekipman ve malzemeyi kullanır.

CAO.A.060(e) Çevresel sınırlamalar

Bakımları CAO.A.055 maddesinde belirtilen bakım verilerinde yer alan çevresel sınırlamalara uygun şekilde gerçekleştirilmesini sağlar.

CAO.A.060(f) Uygun tesislerin kullanımı

Zorlu hava koşulları veya uzun süreli bakım işlemleri için uygun bakım tesislerinin kullanılmasını sağlar.

CAO.A.060(g) Çoklu hata riskinin azaltılması

Bakım faaliyetleri sırasında çoklu hata riskinin ve benzer bakım işlemlerinde hataların tekrarlanma riskinin azaltılmasını sağlar.

CAO.A.060(h) Hata yakalama

Kritik bakım işlemlerinin gerçekleştirilmesi sonrası hata yakalama metodunun uygulanmasını sağlar.

CAO.A.060(i) Genel doğrulama

Bakımın tamamlanmasından sonra hava aracının veya komponentin; tüm alet, ekipman ve herhangi bir yabancı parça veya malzemeden arındırılmış olduğundan ve sökülen tüm erişim panellerinin tekrar yerine takıldığından emin olmak için genel bir doğrulama yapılır.

CAO.A.060(j) Bakımın kayıt altına alınması ve belgelendirilmesi

Gerçekleştirilen tüm bakımın uygun şekilde kayıt altına alınmasını ve belgelendirilmesini sağlar.

CAO.A.065 Hava aracı bakım çıkış sertifikası (CRS)

Bu Talimat kapsamında gerçekleştirilen herhangi bir hava aracı bakım işleminin tamamlanmasının ardından M.A.801 veya ML.A.801 maddelerinden uygun olanına göre CRS belgesi yayınlanır.

CAO.A.070 Komponent bakım çıkış sertifikası (CRS)**CAO.A.070(a) Komponent CRS belgesi**

Bu Talimata uygun olarak gerçekleştirilen tüm komponentlerin bakımlarının tamamlanması sonrasında, M.A.802 veya ML.A.802 maddelerinden uygun olanı baz alınarak komponent CRS'i düzenlenir.

M.A.502(b) ve M.A.502(d) veya ML.A.502 maddelerinde belirtilen durumlara göre sağlananlar ve CAO.A.020(c)'ye uygun şekilde üretilen parçalar hariç olmak üzere, "Ek-1.2: Yetkilendirilmiş Bakım Çıkış Sertifikası, SHGM Form 1" hükümlerine uygun olarak SHGM Form 1 yayınlanması zorunludur.

CAO.A.070(b) Form1'in bilgisayar tarafından üretilmesi

(a) bendinde belirtilen SHGM Form 1 belgesi bir bilgisayar veri tabanı üzerinden de üretilir.

CAO.A.075 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi**CAO.A.075(a) Part-M ve Part-ML'e uygunluk**

CAO, tüm uçuşa elverişlilik yönetimi faaliyetlerini uygulanabilir olduğu şekilde Part-M veya Part-ML gerekliliklerine uygun şekilde gerçekleştirir.

CAO.A.075(b) Yönetilen hava araçları

Yönetilen her bir hava aracı için CAO;

(1) Hava aracı bakım programını (AMP) geliştirir ve kontrol eder,

(i) Part-ML kapsamına giren hava araçlarının ilk defa yayımlanacak AMP'sini, Genel Müdürlük onayına sunar. Kuruluşun M.A.302(c) kapsamındaki (dolaylı) onay prosedürünün onaylanması koşuluyla, AMP revizyonları CAO tarafından onaylanabilir ve en çok 10 gün içerisinde Genel Müdürlük bilgilendirilir.

(ii) Part-M kapsamına giren hava araçlarının ilk defa yayımlanacak AMP'sini, Genel Müdürlük

onayına sunar. Kuruluşun M.A.302(c) kapsamındaki (dolaylı) onay prosedürünün onaylanması koşuluyla, AMP güncellemeleri CAO tarafından onaylanabilir ve en çok 10 gün içerisinde Genel Müdürlük bilgilendirilir.

- (2) AMP'nin bir kopyasını hava aracı sahibine (veya işleticisine) verir,
- (3) Tamir ve modifikasyonlar için kullanılan verilerin M.A.304 veya ML.A.304 gerekliliklerine uygun olmasını sağlar,
- (4) Tüm bakım görevlerinin AMP'ye uygun biçimde gerçekleştirilmesini ve Ek-1: Part-M, Ek-2: Part-ML veya SHT-145 'ten uygun olanına göre bakım çıkışı yapılmasını sağlar,
- (5) Tüm geçerli AD'lerin ve sürekli uçuşa elverişliliğe etkisi bulunan operasyonel direktiflerin uygulanmasını sağlar,
- (6) Bakım sırasında tespit edilen ya da raporlanan tüm arızaların onaylı bakım kuruluşu veya bağımsız onaylayıcı personel tarafından uygun şekilde onarılmasını sağlar,
- (7) Gerekli olduğunda hava aracını, bakım için onaylı bakım kuruluşuna götürülmesini ya da bağımsız onaylayıcı personele teslim edilmesini sağlar,
- (8) Tüm işlemlerin uygun şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla planlı bakımları, AD'lerin uygulanmasını, hizmet ömrü sınırlı parçaların değiştirilmesini ve komponentlerin kontrolünü koordine eder,
- (9) Tüm sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarını ve uygulanıyor ise hava aracı teknik kayıt defterini yönetir ve arşivler,
- (10) Hava aracının ağırlık ve denge raporunun hava aracının güncel durumunu yansıtmalarını sağlar,
- (11) Genel Müdürlük Bilgi Yönetim Sisteminde (KDM-ERP) bulunan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Modülüne bu Talimat kapsamında gerekli bilgileri girmek ve bu bilgileri güncel tutmak.

CAO.A.080 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi verileri

CAO, CAO.A.075 maddesinde belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi görevlerinin yerine getirilmesi amacıyla geçerli olduğu ölçüde M.A.401 veya ML.A.401 maddelerinde belirtilen güncel ve geçerli bakım verilerini bulundurur ve kullanır.

Söz konusu bakım verileri, uygulanabilir olduğu şekliyle M.A.201(h)(2), M.A.201(i)(1) veya M.A.201(i)(3) maddelerinde ya da ML.A.201(e)(1) veya ML.A.201(f) maddelerinde düzenlenen sözleşme hükümleri çerçevesinde hava aracı sahibi veya işleticisi tarafından sağlanabilir. Bu durumda CAO.A.090(b) kapsamında saklanması gereken dokümanlardan olmayan bakım verilerini, kuruluş, sadece sözleşmenin geçerli olduğu süre boyunca muhafaza eder.

CAO.A.085 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme

CAO uçuşa elverişlilik gözden geçirme işlemlerini uygun olduğu şekli ile M.A.901 veya ML.A.903 gerekliliklerine uygun şekilde gerçekleştirir.

CAO.A.090 Kayıtların saklanması

CAO.A.090(a) Saklanacak kayıtlar

CAO aşağıdaki kayıtları tutar.

(1) Bu Talimatın CRS yayınlanması konusundaki tüm gerekliliklerin yerine getirildiğini gösteren, alt yüklenicinin servise verme dokümanları dahil tüm bakım kayıtlarını tutar.

CAO, gerçekleştirilen tamir ve modifikasyonlarda kullanılan spesifik tamir yada modifikasyon verilerinin kopyaları ile birlikte, her bir CRS'in kopyasını hava aracı sahibine verir.

(2) Aşağıdaki maddeler tarafından gerekli kılınan sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kayıtlarını tutar.

(i) M.A.305 ve geçerli ise M.A.306 maddesi,

(ii) ML.A.305 maddesi.

(3) CAO.A.095(c) maddesinde belirtilen yetkiye sahip olması durumunda CAO, ML.A.901(a) maddesi kapsamında yayınlamış olduğu her bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının (ARC) ve tavsiye raporunun veya uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerlilik süresini uzatma işlemlerinin bir kopyasını destekleyici tüm dokümanlarla birlikte kayıt altında tutar.

(4) CAO.A.095(d) maddesinde belirtilen imtiyaza sahip olması durumunda CAO, SHT-21 Talimatı, 21.A.729 maddesi kapsamında yayınlamış olduğu her bir özel uçuş izni onaylarını ve eklerini saklar.

CAO.A.090(b) Saklama süresi

CAO, (a)(1) maddesinde belirtilen kayıtların kopyasını ve ilgili bakım verilerini bakım işleminin uygulandığı hava aracı veya komponentin servise verildiği tarihten itibaren 3 yıl süre ile saklar.

CAO.A.090(c) Saklama süresi

CAO, (a)(2) ila (a)(4) maddelerinde belirtilen kayıtları ilgili hava aracının kalıcı olarak servisten çekildiği tarihten itibaren 2 yıl süre ile saklar.

CAO.A.090(d) Kayıtların korunması

Tüm kayıtlar, hasar, değişiklik veya hırsızlığa karşı korumalı bir şekilde saklanır.

CAO.A.090(e) Bilgisayar yedeği

Bakım kayıtlarının yedeklenmesi için kullanılan tüm bilgisayar donanımı, bu verilerin bulunduğu ortamdan farklı bir yerde, erişilebilir ve iyi durumda kalmalarını sağlayacak koşullarda saklanmalıdır.

CAO.A.090(f) Kayıtların devri

Bir hava aracının sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminin başka bir kuruluşa veya kişiye devredilmesi durumunda (a)(2) ile (a)(4) maddelerinde belirtilen kayıtlar diğer kuruluş veya kişiye devredilir. Devir yapıldıktan sonra (b) ve (c) maddeleri devralan kuruluş veya kişi için geçerli olur.

CAO.A.090(g) CAO'nun faaliyetlerine son vermesi

CAO'nun faaliyetlerini sonlandırması durumunda tutmakta olduğu tüm kayıtlar aşağıdaki şekilde devredilir.

- 1) (a)(1) maddesinde belirtilen kayıtlar ilgili hava aracının veya komponentinin son sahibine ya da müşterisine devredilir veya Genel Müdürlüğün belirttiği şekilde saklanır.
- 2) (a)(2) ile (a)(4) maddelerinde belirtilen kayıtlar hava aracının sahibine devredilir.

CAO.A.095 Kuruluşun yetkileri**CAO.A.095(a) Bakım yapma yetkisi**

Bakım gerçekleştirme konusunda yetkilendirilen CAO aşağıdaki imtiyazlara sahip olacaktır:

- (1) Yetkili olduğu hava aracı tiplerine (serisine, grubuna) veya komponentlere, onay sertifikasında ve CAE'de tanımlanan yerlerde bakım yapmak,
- (2) Uzmanlık gerektiren işlemlerde, CAO'nun kontrolü altında olan ve gerekli yetkinliğe sahip yüklenici tarafından gerçekleştirilmesi için CAE'de belirtilen ve Genel Müdürlükçe onaylanan prosedürlere uygun olarak gerekli düzenlemeleri yapmak,
- (3) Yetkili olduğu hava araçlarına veya komponentlere, hava aracının hizmet dışı kalması veya istisnai durumlarda geçici bakım ihtiyacının oluşması gibi öngörülemeyen nedenden ötürü bakım gereksiniminin ortaya çıktığı (herhangi bir) lokasyonda, CAE'de belirtilen koşullar doğrultusunda bakım yapmak,
- (4) Gerçekleştirilen bakım işlemleri sonrasında CAO.A.065 veya CAO.A.070 maddeleri uyarınca bakım çıkış sertifikaları yayınlamak.

CAO.A.095(b) Uçuşa elverişlilik yönetimi yetkisi

Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi konusunda yetkilendirilen CAO aşağıdaki imtiyazlara sahip olur.

- (1) Yetkilendirildiği herhangi bir hava aracı tipinin (serisinin, grubunun) sürekli uçuşa elverişliliğini yönetmek,
- (2) Part-ML ya da Part-MD kapsamına giren ve yönetiminde olan hava araçlarının bakım programlarını ML.A.302(b) maddesi kapsamında onaylamak,
- (3) Onay sertifikasında belirtildiği şekilde, sürekli uçuşa elverişlilik görevlerinin bazılarını kendi kalite sistemi altında bulunan ve sözleşme yapılmış yüklenici kuruluşlar vasıtasıyla yürütmek,
- (4) Genel Müdürlük, imtiyaz sahibi yetkili bir kuruluş veya kişi tarafından yayınlanmış ARC'nin geçerlilik süresini, uygun olduğu duruma göre M.A.901(f) veya ML.A.901(c) maddesi kapsamında temdit etmek.

CAO.A.095(c) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme yetkisi

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme konusunda yetkilendirilen CAO aşağıdaki imtiyazlara sahip olur.

- (1) (b) bendi kapsamında sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi konusunda imtiyaza sahip ülkemizde yerleşik bir CAO, uygun olduğu duruma göre M.A.901 veya ML.A.903 maddesi kapsamında uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesini gerçekleştirme konusunda da yetkilendirilebilir. Bu durumda CAO;
 - (i) ARC yayımlayabilir veya ARC yayınlanması için tavsiye raporu düzenleyebilir.
 - (ii) Mevcut ARC'nin geçerlilik süresini uzatabilir.
- (2) (a) bendi kapsamında bakım faaliyetleri konusunda imtiyaza sahip ülkemizde yerleşik bir CAO, ML.A.903 maddesi kapsamında uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesini gerçekleştirme ve ilgili ARC'yi yayınlama hususunda da yetkilendirilebilir.

CAO.A.095(d) Özel uçuş izni onayı yetkisi

(c) maddesine göre uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesi yapma konusunda imtiyaza sahip ülkemizde yerleşik bir CAO, CAE içinde bulunan prosedüre uygun olması şartıyla, ARC yayınlamak üzere yetkili olduğu hava araçlarına uçuş koşullarına uygunluk sağlandığını kanıtlayabildiğinde SHT-21 Talimatı 21.A.711(d) maddesi kapsamında özel uçuş izni onayı vermek üzere de yetkilendirilebilir.

CAO.A.095(e) Birden fazla yetki kapsamı

Bir CAO bu yetkilerden bir veya birden fazlası için yetkilendirilebilir.

CAO.A.100 Kalite sistemi ve organizasyonel gözden geçirme

CAO.A.100(a) Kalite sistemi kurulması

Kuruluş, bu Talimat gerekliliklerinin sürekli olarak yerine getirilmesini temin etmek üzere kalite sistemi kurar ve bir kalite yöneticisi görevlendirir.

CAO.A.100(b) Kalite sistemi faaliyetleri

Kalite sistemi, kuruluşun bu Talimat kapsamında yürüttüğü faaliyetlerin gerçekleştirilmesini izler. Kalite sistemi özellikle,

- 1) tüm faaliyetlerin onaylı prosedürlere uygun şekilde yürütülmesini,
- 2) sözleşme kapsamında yaptırılan tüm bakım görevlerinin sözleşmeye uygun olarak yerine getirilmesini ve
- 3) kuruluşun bu talimatın gerekliliklerine sürekli olarak uyumlu olmasını izler.

CAO.A.100(c) Kalite sistem kayıtları

Asgari olarak son 2 yıla ait kalite izleme faaliyetlerinin kayıtları saklanır.

CAO.A.100(d) Kalite sistemlerinin birleştirilmesi

CAO onayına sahip bir kuruluşun, bu Talimatın Ek-5: Part-CAO kapsamı dışında kalite sistemi tesis etme yükümlülüğü bulunan havacılık alanındaki diğer mevzuatlara göre yetkilere sahip olması halinde, söz konusu kalite sistemleri birleştirilebilir.

CAO.A.100(e) Küçük CAO tanımı

CAO aşağıdaki koşullardan herhangi biri sağlandığı durumda küçük CAO olarak değerlendirilir.

- 1.) Onay kapsamı sadece Part-ML kapsamında olan hava araçlarını içermesi.
- 2.) Bakımda görev alan personelin adam saatinin, 10 tam zamanlı personele eşdeğer adam saati geçmemesi.
- 3.) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminde görev alan personelin adam saatinin, 5 tam zamanlı personele eşdeğer adam saati geçmemesi.

CAO.A.100(f) Organizasyonel gözden geçirme

CAO'nun küçük CAO olarak değerlendirilmesi durumunda, Genel Müdürlüğün onaylaması şartıyla kalite sistemi yerine düzenli organizasyonel gözden geçirme uygulayabilir. Bu durumda CAO, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi görevlerini başka taraflara sözleşmeli olarak devredemez.

CAO.A.105 Kuruluştaki değişiklikler**CAO.A.105(a) Gerçekleşmeden önce bildirilecek değişiklikler**

CAO, Genel Müdürlüğün bu Talimata uygunluğun devam ettiğini değerlendirebilmesini sağlamak amacıyla, aşağıdaki değişiklikleri gerçekleştirmeden önce bu değişikliklere ilişkin çalışmaları yetkili otoriteye bildirir:

- (1) Onay sertifikasında bulunan bilgileri ve CAO onay koşullarını etkileyen değişiklikler,
- (2) CAO.A.035(a) ve CAO.A.035(b)'de belirtilen yöneticilerdeki değişiklikler,
- (3) Azami kalkış ağırlığı 2730 Kg'dan fazla olan uçaklar ile 1200 Kg'dan fazla MTOM'a sahip veya 4'ten fazla yolcu için sertifikalandırılmış helikopterler için CAO.A.020(a)(1) maddesinde belirtilen iş kapsamındaki hava aracı tiplerinde yapılacak değişiklikler,
- (4) Komple türbin motorları için CAO.A.020(a)(2) maddesinde belirtilen iş kapsamındaki değişiklikler,
- (5) Bu maddenin (b) fıkrasında belirtilen kontrol/denetim prosedürlerinde yapılacak değişiklikler.

AMC CAO.A.105(a) Gerçekleşmeden önce bildirilecek değişiklikler

CAO, bu Talimata uygunluğun devam ettiğini tespit etmesine imkan vermek amacıyla, aşağıdaki değişikliklerden herhangi biri gerçekleşmeden önce Genel Müdürlük denetimi sonrasında onay almaktan sorumludur:

- (1) Onay sertifikasında bulunan bilgileri ve CAO onay koşullarını etkileyen değişiklikler,
- (2) CAO.A.035(a) ve CAO.A.035(b)'de belirtilen yöneticilerdeki; Sorumlu Müdür, CAO Müdürü ve Uyumluluk İzleme (Kalite Sistemi) Müdüründeki değişiklikler,
- (3) Kuruluşun yetki kapsamını gösteren sertifikada hava aracı sınıfında yapılacak değişiklikler;
 - (i) İmalatçı, model, tip belirtilerek yazılan hava araçları için, CAO.A.020(a)(1) bendinde tanımlanan yetki kapsamına eklenecek hava aracı imtiyazlarında Genel Müdürlük denetimine bağlı değişiklikler,
 - (ii) Tip sertifikası referans alınarak seri bazında gösterilen hava araçları için, CAO.A.020(a)(1) bendinde tanımlanan yetki kapsamına eklenecek hava aracı imtiyazlarında Genel Müdürlük denetimine bağlı değişiklikler,
 - (iii) CAO.A.020(a)(1) bendinde belirtilen yetki kapsamındaki diğer hava aracı imtiyazlarında yapılacak ilk yetkilendirmeler,

(iv) Sertifikada grup halinde gösterilen ve ayrıntısı CAE’de listelenen hava aracı imtiyazlarında değişiklik yapılması istendiğinde 3 veya daha fazla değişiklik,

(4) Kuruluşun yetki kapsamını gösteren sertifikada motor kategorisinde yapılacak değişiklikler,

(i) Türbinli motor ve 450 HP üzeri güçteki pistonlu motor durumunda, CAO.A.020(a)(2) bendinde atıf yapılan yetki kapsamına eklenecek motor imtiyazlarında Genel Müdürlük denetimine bağlı değişiklikler,

(ii) CAO.A.020(a)(2) bendinde belirtilen yetki kapsamındaki diğer motor imtiyazlarında yapılacak ilk yetkilendirmeler,

(iii) Sertifikada motor grubu şeklinde gösterilen ve ayrıntısı CAE’de listelenen imtiyazlarda değişiklik yapılması istendiğinde 3 veya daha fazla değişiklik,

(5) Kuruluşun yetki kapsamını gösteren sertifikada CAO.A.020(a) maddesinde belirtilen sınıflandırmaya göre komponent kategorisinde ve özel işlem imtiyazlarında yapılacak ilk yetkilendirmeler,

Sertifikada komponent kategorisi/sınıfı ve özel işlem yetkisi şeklinde gösterilen ve ayrıntısı CAE’de listelenen imtiyazlarda değişiklik yapılması istendiğinde 3 veya daha fazla değişiklik,

(6) Kuruluş, yetki kapsamını gösteren sertifikada grup halinde listelenen ve ayrıntısı CAE’de verilen hava aracı ve komponent yetkilerinde bir veya iki değişiklik yapmak istediğinde, CAO.A.025(a) bendinde belirtilen kuruluş el kitabında güncelleme yaparak CAE’nin onaylanıp değişikliğin geçerli olması için Genel Müdürlüğe başvurur.

Bu amaçla hazırlanan ve onaylanması için Genel Müdürlüğe sunulan CAE revizyonu müracaat dosyasına kullanılacak dokümanların (yetki kabiliyet listesi, alet ekipman ve malzeme ihtiyaç analizi, personel ihtiyaç analizi, iş yükü adam saat planı, AMP, MEL, AFM/POH, yetki değişikliği konusunda yapılan iç denetim raporu ve tespit edilen bulguların kapatılması işlemleri ve ayrıca konuyla ilgili formlar, listeler ve prosedürler) önceki sürümleriyle kıyaslamalı güncel revizyonları da eklenir.

CAO.A.105(b) 15 gün içinde bildirilecek değişiklikler

Lokasyon, tesis, ekipman, alet, cihaz, malzeme, prosedür, yetki kapsamı ve personel ile ilgili diğer tüm değişiklikler, CAE içerisinde tanımlanan kontrol prosedürlerine uygun olarak CAO tarafından yönetilir.

CAO bu değişiklikleri tanımlayan bildirimi ve bu kapsamda güncellenen CAE'yi, değişikliğin gerçekleştiği tarihten itibaren azami 15 gün içerisinde Genel Müdürlüğe sunar.

CAO.A.110 Onayın sürekli geçerliliği

CAO.A.110(a) Onayın geçerlilik şartları

Kuruluşun onay sertifikasının geçerliliği süresiz olup, aşağıdaki şartların yerine getirilmesi durumunda geçerliliğini korur.

- (1) Kuruluşun, bu Talimatın gerekliliklerine, özellikle de CAO.A.115 maddesinde belirtilen bulguların nasıl ele alındığı hususu da göz önüne alınarak uymaya devam etmesi,
- (2) Kuruluşun bu Talimatın gerekliliklerine uyumunun devam ettiğinin belirlenmesi için Genel Müdürlüğe, kuruluşa erişim izninin verilmesi,
- (3) Onayın kuruluş tarafından iade edilmemiş veya Genel Müdürlük tarafından onayı askıya alınmamış veya iptal edilmemiş olması

CAO.A.110(b) Sertifikanın iade edilmesi

Onayın kuruluş tarafından iade edilmesi veya Genel Müdürlük tarafından iptal edilmesi veya sonlandırılması durumunda, kuruluş onay sertifikasını yetkili otoriteye geri verir.

CAO.A.115 Bulgular

CAO.A.115(a) Seviye 1

Seviye 1 bulgu, emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan Part-CAO gereklilikleri ile önemli uygunsuzluk durumudur.

CAO.A.115(b) Seviye 2

Seviye 2 bulgu, emniyet standardını düşürebilecek ve uçuş emniyetini tehlikeye sokma olasılığı olan Part-CAO gereklilikleri ile uyumsuzluk durumudur.

CAO.A.115(c) Düzeltici Eylem Planı

Kuruluş, tespit edilen bulgulara ilişkin bildirim aldığı anda; bulguların uygun şekilde giderilmesini sağlamak amacıyla düzeltici eylem planı oluşturacak ve Genel Müdürlük tarafından tanınan süre içerisinde bulguyu kapatmak için gerekli düzeltici faaliyetleri gerçekleştirdiğini tatmin edici kanıtlarıyla birlikte Genel Müdürlüğe bildirecektir. Bulgunun neden kaynaklandığını ve tekrarının yaşanmaması için ne türlü önleyici faaliyetlerin yürütüldüğünü açıklamak, düzeltici eylem planının adımları arasındadır.

Kuruluş, bulgulara ilişkin Genel Müdürlükten bildirim aldığı anda; tüm bulguların etkilerini, kök nedenlerini ve varsa katkıda bulunan ilave faktörleri ele almak amacıyla analizleri yapar ve gerekli eylemleri belirler.

Bulgunun uçuş emniyetine olabilecek etkisine bağlı olarak, kuruluşun ivedi düzeltici faaliyet uygulaması gerekebilir.

Nihai Denetim Raporunun kuruluşu ulaşmasından itibaren 15 gün içerisinde kuruluş tarafından düzeltici eylem planı oluşturularak Genel Müdürlük onayına sunulur.

Kuruluşun sunduğu düzeltici eylem planının Genel Müdürlük tarafından uygun olarak değerlendirilmesinin ardından kabul edilen plana göre kuruluş tarafından gerçekleştirilen düzeltici faaliyetler ve kanıtları bulgular için verilen son tarihten önce Genel Müdürlüğe gönderilir. Düzeltici eylem planı mücbir bir sebep olması durumunda CAO.B.060 gereklilikleri kapsamında başvuru yapılması halinde bir kereye mahsus olmak üzere azami 15 gün uzatılabilir.

Bulgular için kabul edilebilir bir plan sunulmadığı veya planın zaman çizelgesi karşılanmadığı durumlarda CAO.B.060 kapsamında işlem yapılır.

Düzeltici faaliyet planı aşağıdaki unsurları içermelidir:

- (1) Uygunsuzluğun düzeltilmesine ve düzeltici ve önleyici faaliyetlere yönelik eylemlerin gerçekleştirilmesi için planlama,
- (2) Uygulanmaya alınmadan önce kabul için Genel Müdürlüğe zamanında sunulması,

Genel Müdürlükten düzeltici faaliyet planının uygun olduğunda dair bilgilendirmeyi aldıktan sonra, kuruluş ilgili faaliyetleri gerçekleştirir. Belirlenen süre içinde kuruluş, düzeltici faaliyet planının tamamlandığını destekleyen kanıtlarla birlikte değerlendirilmesi amacıyla Genel Müdürlüğe sunar.

BÖLÜM B-GENEL MÜDÜRLÜK PROSEDÜRLERİ

GENEL

CAO.B.010 Kapsam

Bu bölüm, Bölüm A'da belirtilen kuruluş gereklilikleri ile bağlantılı olarak Genel Müdürlüğün yerine getireceği idari uygulamaları düzenler.

CAO.B.017 Uyumluluk Yöntemleri

CAO.B.017(a) Kabul Edilebilir Uyumluluk Yöntemleri (AMC)

Genel Müdürlük, SHY-CA Yönetmeliğine ve ilişkili talimatlara uygunluğun gösterilmesinde kullanılabilecek Kabul Edilebilir Uygunluk Yöntemlerini (AMC) ve Rehber Dokümanları (GM) belirler.

CAO.B.017(b) Alternatif Uyumluluk Yöntemleri (AltMoC)

SHY-CA Yönetmeliğine ve ilişkili talimatlara uyumluluğun gösterilmesinde Alternatif Uyumluluk Yöntemleri (AltMoC) de kullanılabilir.

CAO.B.017(c) AltMoC kabul sistemi

Genel Müdürlük, gözetimindeki kuruluşlar tarafından kullanılan AltMoC'ların, yürürlükteki mevzuatlara, düzenlemelere uyumun tesis edilmesini sağladığını tutarlı şekilde değerlendirecek bir sistem oluşturur.

CAO.B.017(d) AltMoC değerlendirme süreci

Genel Müdürlük CAO.A.017 maddesine dayanarak kuruluş tarafından önerilen tüm AltMoC yöntemlerini, sunulan dokümantasyonu inceleyerek ve gerekli görmesi halinde kuruluştaki denetim yaparak değerlendirir.

Genel Müdürlük kuruluşun önerdiği AltMoC prosedürlerinin SHY-CA Yönetmeliğine ve ilişkili talimatlara uyumlu olduğunu tespit ettiğinde, gereksiz gecikmeye mahal vermeden;

- (1) Başvuru yapan kuruluşa önerilen AltMoC'un kullanılabileceğini bildirir ve gerekli durumlarda onay sertifikasını buna göre değiştirir.

(2) Genel Müdürlük, AltMoC ve kabul süreciyle ilgili tüm evrakları, oluşturacağı arşiv sisteminde sonradan kontrol edilebilecek şekilde saklar.

CAO.B.020 Kayıtların Saklanması

CAO.B.020(a) Kayıt Sistemi

Genel Müdürlük, yetkilendirmeye ilişkin sertifika düzenleme, temdit etme, değişiklik yapma, askıya alma, iptal etme ve benzeri işlemlerin uygun şekilde izlenebilirliğini sağlamak için bir kayıt sistemi oluşturur.

CAO.B.020(b) Kayıtlarda tutulacak belgeler

Part-CAO kapsamında yetkilendirilen kuruluşların gözetimi için Genel Müdürlük asgari olarak aşağıdaki kayıtları saklar:

- (1) Kuruluş tarafından yetki alma aşamasında Genel Müdürlüğe sunulan tüm evraklar,
- (2) Kuruluşun onay sertifikasındaki ve kapsamındaki değişiklikleri takip edebileceği ve sahip olduğu güncel yetkiler,
- (3) Her bir kuruluşa ait denetlemelerin ne zaman yapıldığı ve yapılacağını gösteren denetleme planları,
- (4) Tüm denetim kayıtları dahil olmak üzere CAO.B.055 maddesinde tanımlanan sürekli gözetim kayıtları;
- (5) Tüm bulgular, bulgulara ait kök neden analizleri dahil düzeltici ve önleyici faaliyetler ve bulguları kapatmaya yönelik gerçekleştirilen eylemler;
- (6) Kuruluşla yapılan tüm ilgili yazışmaların kopyaları;
- (7) CAO.B.035 maddesinde belirtilen herhangi bir muafiyetin ve yaptırımların detayları ve icra eylemleri;
- (8) Kuruluş ve faaliyetleri hakkında yetkili makamlardan ve diğer sivil havacılık otoritelerinden gelen raporlar;
- (9) Güncel CAE ve prosedürler;
- (10) Genel Müdürlük tarafından onaylanmış diğer tüm belgelerin kopyaları.

CAO.B.020(c) Kayıtların saklanma süresi

(b) bendinde sıralanan kayıtların saklama süresi en az 5 yıldır.

CAO.B.020(d) Kayıtların yetkili makama sunulması

Tüm kayıtlar, Genel Müdürlüğün uygun değerlendirmesi sonucuna göre; talep üzerine bir diğer yetkili makam(lar)a sunulabilir.

CAO.B.025 Bilgi Alışverişi

CAO.B.025(a) Bilgi paylaşımı

Genel Müdürlük, bu Talimat kapsamındaki görevleri yerine getirebilmesi için gerekli olduğu durumlarda, yetkili makamlar ve diğer sivil havacılık otoriteleri ile bilgi alışverişinde bulunabilir.

CAO.B.025(b) Denetim desteği

Birden fazla sivil havacılık otoritesini ilgilendiren emniyet tehdidi söz konusu olduğunda, Genel Müdürlük denetim faaliyetini yürüterek, ilgili taraflara yardımcı olur.

CAO.B.030 Sorumluluklar

Genel Müdürlük, CAO.1 maddesine göre yetki verdiği ve gözetim sorumluluğu altında bulunan kuruluşların bu Talimat gerekliliklerini karşıladığını doğrulamak ve sağlamak amacıyla gerekli denetimleri ve incelemeleri yürütür.

CAO.B.035 Muafiyetler

Genel Müdürlük, SHY-CA Yönetmeliğine uygun olarak bu Talimatın gerekliliklerinde bir kişiye/kuruluşa muafiyet tanıdığında, bu işlemi kayıtlara geçirir. Bu kayıtlar, CAO.B.020(b)(6) ve (b)(7) bendlerinde öngörüldüğü şekilde muhafaza edilir.

CAO.B.040 Başvuru

CAO.B.040(a) İlk onaya yönelik denetim

CAO'nun tesisleri birden fazla lokasyonda bulunuyorsa ilk yetkilendirmede, her bir tesisin bu Talimata uygunluğu denetimlerle tespit edilir.

CAO.B.040(b) Tesis değişikliği durumunda denetim

Hava aracının ve/veya komponentlerinin bakımlarının yapıldığı tesis değişiklikleri denetime bağlı iken, bakım yönetimi ve sürekli gözetime yönelik prosedürlerin değişiklik onayında, işlemlerin yürütüleceği ofislerin denetimleri Genel Müdürlük kararına bağlı olarak yapılır.

CAO.B.045 İlk yetkilendirme süreci

CAO.B.045(a) Yönetici personel onayı

CAO.A.035(a) ve CAO.A.035(b) bentlerinde yer alan gereklilikler sağlandığında, kuruluş tarafından atanan Yönetici Personelin Genel Müdürlükçe kabul edildiği kuruluşa resmi olarak bildirilir.

CAO.B.045(b) CAE prosedürlerinin uygunluğu

Genel Müdürlük, CAE içerisinde ve eklerinde tanımlanan prosedürlerin Part-CAO gerekliliklerine uygun olması ve CAO.A.025(a)(1) maddesinde belirtilen taahhüdün sorumlu müdür tarafından imzalandığından emin olur.

CAO.B.045(c) Gerekliliklerin sağlanmasının doğrulanması

Genel Müdürlük kuruluşun Part-CAO gerekliliklerini yerine getirdiğini doğrular.

CAO.B.045(d) Sorumlu Müdür ile toplantı

Onayın ve CAO.A.025(a)(1) maddesinde belirtilen taahhüdün öneminin tam olarak kavrandığından emin olunması amacıyla onay için yapılan inceleme sırasında sorumlu müdür ile en az bir kez toplantı gerçekleştirilir.

CAO.B.045(e) Bulguların bildirilmesi

Tüm bulgular başvuruda bulunan kuruluşa yazılı olarak bildirilir.

CAO.B.060 maddesine uygun olarak yapılan tüm tespitler/bulgular, kuruluşun faaliyetine devam ettiği süreçte de kuruluşa yazılı olarak bildirilerek teyit edilir.

CAO.B.045(f) Tüm bulguların kapatılması

Onay sertifikası düzenlenmeden önce, tüm bulgular kuruluş tarafından giderilir ve Genel Müdürlük tarafından kapatılır.

CAO.B.050 İlk onay sertifikasının yayınlanması

CAO.B.050(a) Onay sertifikası

Genel Müdürlük, CAO.B.045 maddesi gerekliliklerinin başvuru sahibi tarafından yerine getirildiğini tespit etmesi halinde, SHGM Form 3-CAO Sertifikası şablonunu kullanarak ve onay şartlarını da belirterek yetkilendirmeyi belgeler.

CAO.B.050(b) Onay referansı

Genel Müdürlük SHGM Form 3-CAO sertifikası üzerinde kuruluşa özgü onay referans numarasını belirtir.

CAO.B.055 Sürekli Gözetim

CAO.B.055(a) Gözetim planı

Genel Müdürlük, onay sertifikası yayınladığı tüm CAO'lar için gerçekleştirilen ve planlanan denetimleri gösteren bir gözetim programı hazırlar ve güncel tutar.

CAO.B.055(b) Gözetim periyodu, denetim kapsamı

Genel Müdürlük, onay sertifikası yayınladığı tüm CAO'ları 24 ayı geçmeyen periyotlarda denetler. Bu denetimlerde, özellikle CAO.A.105 maddesi kapsamındaki prosedüre uygun olarak kuruluşteki değişikliklere odaklanılır.

CAO.B.055(c) Ürün denetimi

CAO'lar tarafından yönetilen hava araçları, örnekleme yoluyla her 24 aylık periyotlarla incelenir. Söz konusu örneklemenin boyutuna sistem, süreç denetlemelerinin sonucuna ve daha önceki ürün incelemelerine dayalı olarak Genel Müdürlük karar verir.

CAO.B.055(d) Bulguların yazılı iletilmesi

Genel Müdürlük bu denetimlerde tespit ettiği bulguları CAO'ya yazılı olarak bildirir.

CAO.B.055(e) Bulguların kaydedilmesi

Genel Müdürlük denetimlerde tespit edilen tüm bulguları, bulgunun kapatılması için gerekli olan düzeltici ve önleyici faaliyetleri ve yapılan yazışmaları kayıt altına alacaktır.

CAO.B.055(f) Toplantı

Denetlemeler sırasında ortaya çıkan önemli konuları değerlendirmek amacıyla ve ayrıca hava aracı kazası veya idari yaptırım uygulanması durumlarında, Sorumlu Müdür ve yönetici personellerle 24 aylık periyotlarda toplantı yapılır.

CAO.B.060 Bulgular**CAO.B.060(a) Gerekliliklere aykırılık durumunda alınacak tedbirler**

Denetimler sırasında bu Talimat gerekliliklerine uyulmadığını gösteren kanıtlar bulunduğu veya sivil toplum kuruluşları, resmi kurumlar, tüzel kuruluşlar veya bireyler tarafından havacılık emniyetinde risk yaratabilecek konularda bildirimler alındığında yapılacak denetimlerde doğrulayıcı kanıtlar tespit edildiğinde, Genel Müdürlük tarafından aşağıdaki işlemler yapılır:

- 1.) Seviye 1 bulgular için kuruluş tarafından kabul edilebilir düzeltici faaliyet gerçekleştirilene kadar, CAO onayının iptali, sınırlandırılması veya tamamen/kısmen askıya alınması için derhal işlem gerçekleştirilir.
- 2.) Seviye 2 bulgular için bulgunun niteliğine bağlı olarak 3 ayı geçmeyecek şekilde düzeltici faaliyet süresi verilir. Genel Müdürlük, bazı durumlarda, tatmin edici düzeltici eylem planına bağlı olarak bu sürenin sonunda, bir defalık 3 ay kadar ek süre verebilir.
- 3.) Kuruluş beyan ettiği ve kabul edilen zaman çizelgesine uymaması durumunda; gerekçe, illiyet ve düzeltici faaliyette geline aşama değerlendirilerek Genel Müdürlük tarafından yetkinin tamamen veya kısmen askıya alınması için harekete geçilir.

CAO.B.065 Onayda değişiklik**CAO.B.065(a) Değişikliğin incelenmesi**

CAO.A.105(a) maddesi kapsamında kuruluş onayında değişiklik başvurusunun alınmasına müteakip Genel Müdürlük değişikliği onaylamadan önce kuruluşun ilgili gerekliliklerle uyumluluğunu kontrol eder.

CAO.B.065(b) Değişiklik sırasında faaliyete devam etme

Genel Müdürlük, kuruluştaki değişikliğin doğası ve kapsamı gereği faaliyeti (kısmen veya tamamen) askıya alması gerektiğini değerlendirdiği durumlar dışında, değişiklik sırasında kuruluşun hangi şartlarda çalışacağı Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

CAO.B.065(c) Onay gerektirmeyen durumlar

Önceden onay gerektirmeyen değişiklikler için Genel Müdürlük, gözetim faaliyetleri sırasında CAO'nun yetki kapsamındaki iş ve işlemlerin, CAO.A.105(b) maddesinde belirtilen onaylı kontrol prosedürlerine ve geçerli/ilgili gerekliliklere uyup uymadığını değerlendirir.

CAO.B.070 Askıya Alma, Sınırlandırma ve İptal

CAO.B.070(a) Askıya alma

Genel Müdürlük olası bir emniyet eksikliği durumunda, makul gerekçelerle bir onayı askıya alır.

CAO.B.070(b) Yetkinin askıya alınması, iptali ve sınırlandırılması

Genel Müdürlük CAO.B.060 maddesi uyarınca bir onayı askıya alır, iptal eder veya sınırlandırır.

PART-CAO İLAVE GEREKLİLİKLERİ

EK-5.1: BİRLEŞİK UÇUŞA ELVERİŞLİLİK KURULUŞU SERTİFİKASI (SHGM FORM.3-CAO)

(a) Yetkili otorite tarafından belirlenen onay sınıfı/sınıfları ve yetki kapsamı/kapamları çerçevesinde, CAE’de belirtilen iş kapsamı onayın kesin sınırlarını tanımlar. Bu nedenle, onay sınıfı/sınıfları ve yetki kapsamı/kapamları ile kuruluşun iş kapsamının birbiriyle uyumlu olması esastır.

(b) Bakım yetkileri bakımından hava aracı yetkisi, CAO’nun hava aracı üzerinde ve hava aracına takılı bulunduğu sürece herhangi bir komponent üzerinde (motorlar dâhil), hava aracı bakım verilerine veya yetkili otoritenin uygun görmesi hâlinde komponent bakım verilerine uygun olarak bakım yapabileceği anlamına gelir. Bununla birlikte, bu şekilde hava aracı yetkisine sahip CAO, söz konusu komponente erişimi kolaylaştırmak amacıyla, sökülmesinin (b) bendindeki şartlar kapsamında değerlendirilemeyecek ilave bakım ihtiyacı doğurmaması kaydıyla, bir komponenti bakım amacıyla geçici olarak sökebilir. Bu husus, CAE’de yer alacak ve yetkili otorite tarafından onaylanacak bir kontrol prosedürüne tabi olacaktır.

(c) Motor yetkisi (türbin, pistonlu veya elektrikli), CAO’nun sökülmüş durumdaki motor üzerinde ve motora takılı bulunduğu sürece motor komponentleri üzerinde, motor bakım verilerine veya yetkili otoritenin uygun görmesi hâlinde komponent bakım verilerine uygun olarak bakım yapabileceği anlamına gelir. Bununla birlikte, bu şekilde motor yetkisine sahip CAO, söz konusu komponente erişimi kolaylaştırmak amacıyla, sökülmesinin (c) bendindeki şartlar kapsamında değerlendirilemeyecek ilave bakım ihtiyacı doğurmaması kaydıyla, bir komponenti bakım amacıyla geçici olarak sökebilir. Motor yetkisine sahip bir CAO ayrıca, CAE’de yer alacak ve yetkili otorite tarafından onaylanacak bir kontrol prosedürüne tabi olmak kaydıyla, üs bakım ve hat bakım sırasında takılı durumdaki bir motor üzerinde de bakım yapılabilir.

(d) Komponent yetkisi (tam motorlar hariç), CAO’nun hava aracına veya motora takılması amaçlanan sökülmüş durumdaki komponentler (tam motorlar hariç) üzerinde bakım yapabileceği anlamına gelir. Bu CAO ayrıca, CAE’de yer alacak ve yetkili otorite tarafından onaylanacak bir kontrol prosedürüne tabi olmak kaydıyla, üs bakım ve hat bakım sırasında veya bir motor bakım tesisinde takılı durumdaki bir komponent (tam motorlar hariç) üzerinde de bakım yapılabilir.

(e) Tahribatsız muayene (NDT) yetkisi, belirli bir hava aracı, motor veya diğer bir komponentle zorunlu olarak bağlantılı olmayan, müstakil bir yetkidir. NDT yetkisi, yalnızca başka bir kuruluş için özel bir görev olarak NDT gerçekleştiren bir CAO için gereklidir. Hava aracı, motor veya komponent yetkisi ile onaylanmış bir CAO, CAE’nin NDT prosedürlerini içermesi kaydıyla, ayrıca bir NDT yetkisine ihtiyaç olmaksızın, bakımını yaptığı ürünler üzerinde NDT gerçekleştirebilir.

Sertifika formatı, Genel Müdürlük dosya planında Kalite Yönetim Sisteminde “Sürekli Uçuşa Elverişlilik Koordinatörlüğü menüsünde SHGM.UED.48082085.FR.3-CAO” adıyla verilmektedir. Şablon formatı aşağıdaki şekildedir.

SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
DIRECTORATE GENERAL OF CIVIL AVIATION
BİRLEŞİK UÇUŞA ELVERİŞLİLİK
YÖNETİMİ KURULUŞU SERTİFİKASI
COMBINED AIRWORTHINESS ORGANISATION CERTIFICATE

TR.CAO.000

Kuruluş Adı

Kuruluş Adresi

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, SHY-CA gereklerine uygun ve aşağıda belirtilen koşullara bağlı olarak ve SHT-CAM Part-CAO ile uyumlu olduğunu değerlendirerek yukarıda belirtilen kuruluşu, birleşik uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu olarak onaylar.

Pursuant to SHY-CA and subject to the conditions specified below, the Turkish DGCA hereby certifies the organisation specified above as a combined airworthiness organisation in compliance with Part-CAO to SHT-CAM.

ŞARTLAR | CONDITIONS:

1. Bu onay, SHT-CAM Talimatı Part-CAO kısmında atıf yapılan onaylı birleşik uçuşa elverişlilik el kitabı iş kapsamı bölümünde ve ekli onay koşullarında belirtilenlerle sınırlıdır ve
This approval is limited to that specified in the terms of approval attached, and in the 'Scope of work' Section of the approved combined airworthiness exposition, as referred to in Part-CAO to SHT-CAM and
2. Bu onay, onaylı birleşik uçuşa elverişlilik el kitabında belirtilen prosedürlere uyumu gerektirir ve
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved combined airworthiness exposition and
3. Bu onay, onaylı birleşik uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu SHT-CAM Part-CAO ile uyumunu sürdürdüğü sürece geçerlidir ve
This approval is valid whilst the approved combined airworthiness organisation remains in compliance with Part-CAO to SHT-CAM and
4. Bu onay, onaylı birleşik uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşunun bir ya da birkaç kuruluş ile onların kalite sistemi altında hizmet almak için anlaşma yaptığı durumda, söz konusu kuruluşların ilgili sözleşmede yer alan geçerli yükümlülüklerini yerine getirdiği sürece geçerlidir ve
Where the approved combined airworthiness organisation contract out, under their quality system, the service of one or several organisations, this approval remains valid subject to such organisation(s) fulfilling applicable contractual obligations and
5. Yukarıdaki şartlara uyuma bağlı olarak, bu onay iade edilmediği, yenilenerek geçersiz kılınmadığı, askıya alınmadığı ya da iptal edilmediği sürece geçerlidir.
Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Düzenlenme Tarihi: 22/02/2023
Date of Issue

Revizyon Tarihi: 22/02/2023
Date of Revision

Revizyon No: 00
Revision No

Ad Soyad
Genel Müdür
Director General

Elektronik İmzalıdır *Electronically Signed*

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/shgm-ebys>
Verification Address

Kare kod okutulularak belgenin onay durumu doğrulanabilir.
Approval status of the document can be verified by the QR code.

**T.C. ULAŞTIRMA VE
ALTYAPI BAKANLIĞI**
bağlı kuruluştur.

SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
DIRECTORATE GENERAL OF CIVIL AVIATION
BİRLEŞİK UÇUŞA ELVERİŞLİLİK
YÖNETİMİ KURULUŞU SERTİFİKASI
COMBINED AIRWORTHINESS ORGANISATION CERTIFICATE

TR.CAO.000**Kuruluş Adı**

Kuruluş Adresi

SINIF Class	KATEGORİ Rating	İMTİYAZLAR Privileges
		Maintenance-Continuing Airworthiness Management-NDT-Airworthiness Review-Permit to Fly

Bu onay kapsamı, onaylı birleşik uçuşa elverişlilik el kitabının iş kapsamı bölümünde belirtilen faaliyetler ve belirtilen söz konusu ürünler, parçalar ve cihazlar ile sınırlıdır.
These terms of approval are limited to those products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved combined airworthiness exposition.

Birleşik Uçuşa Elverişlilik El Kitabı referansı:
Combined Airworthiness Exposition reference:

Düzenlenme Tarihi: 22/02/2023
Date of Issue

Revizyon Tarihi: 22/02/2023
Date of Revision

Revizyon No: 00
Revision No

Ad Soyad
Genel Müdür
Director General

Elektronik İmzalıdır Electronically Signed

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/shgm-ebys>

Kare kod okutularak belgenin onay durumu doğrulanabilir.
Approval status of the document can be verified by the QR code

T.C. ULAŞTIRMA VE
ALTYAPI BAKANLIĞI
bağlı kuruluştur.

SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
DIRECTORATE GENERAL OF CIVIL AVIATION
BİRLEŞİK UÇUŞA ELVERİŞLİLİK
YÖNETİMİ KURULUŞU SERTİFİKASI
COMBINED AIRWORTHINESS ORGANISATION CERTIFICATE

TR.CAO.000**Kuruluş Adı**

Kuruluş Adresi

SINIRLAMALAR LIMITATIONS	KALİTE SİSTEMİ ALTINDA ÇALIŞAN KURULUŞLAR LIST OF ORGANISATION(S) WORKING UNDER A QUALITY SYSTEM

Bu onay kapsamı, onaylı birleşik uçuşa elverişlilik el kitabının iş kapsamı bölümünde belirtilen faaliyetler ve belirtilen söz konusu ürünler, parçalar ve cihazlar ile sınırlıdır.
These terms of approval are limited to those products, parts and appliances and to the activities specified in the scope of work section of the approved combined airworthiness exposition.

Birleşik Uçuşa Elverişlilik El Kitabı referansı:
Combined Airworthiness Exposition reference:

Düzenlenme Tarihi: 22/02/2023
Date of Issue

Revizyon Tarihi: 22/02/2023
Date of Revision

Revizyon No: 00
Revision No

Ad Soyad
Genel Müdür
Director General

Elektronik İmzalıdır *Electronically Signed*

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/shgm-ebys>
Verification Address

Kare kod okutularak belgenin onay durumu doğrulanabilir.
Approval status of the document can be verified by the QR code.

EK-5.2: ORGANİZASYONEL GÖZDEN GEÇİRME SİSTEMİ

Küçük ölçekli bir kuruluşun karmaşıklık seviyesine (hava aracı sayısı ve tipi, farklı filo sayısı, uçuşa elverişlilik gözden geçirme yetkisi v.b.) bağlı olarak organizasyonel inceleme sistemi; bağımsızlık şartı hariç olmak üzere kalite sisteminin ilke ve uygulamalarına dayanan bir sistemden, kuruluşun sadeliğine ve yönetilen hava araçlarının azlığına göre uyarlanmış, basitleştirilmiş sisteme kadar değişebilir.

Temel olarak, organizasyonel gözden geçirme sistemi CAE’de açıklanması gereken aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır:

a) Organizasyonel gözden geçirme programından sorumlu kişinin tanımlanması,

Bu sorumluluğu CAO.A.035(b)’de belirtilen personelden birine devretmediği sürece bu görev için varsayılan kişi sorumlu müdür olmalıdır.

b) Organizasyonel inceleme sorumluluğunu yürütecek kişilerin belirlenmesi ve yeterlilik kriterleri,

Bu kişiler yönetmelikler, talimatlar ve kuruluş prosedürlerine hakim olmalıdır. Ayrıca eğitim veya deneyim yoluyla (tercihen denetçi olarak, ancak muhtemelen yetkili makam tarafından yürütülen çeşitli denetimlerde aktif görev alarak) edinilmiş denetim bilgisine de sahip olmalıdırlar.

c) Organizasyonel gözden geçirme programının detaylandırılması,

1) Kontrol listeleri, kuruluşun emniyetli ürün teslim ettiğini ve faaliyetlerin mevzuata uygun olduğunu teyit etmek için gerekli tüm öğeleri kapsamalıdır. CAE’de tanımlı tüm prosedürler ele alınmalıdır.

2) Denetim planı, kontrol listesi maddelerinin yerine getirilmesi için hazırlanır. Her bir madde, her 12 ayda bir en az bir defa gözden geçirilir. Kuruluş yılda bir defa tam denetim yapmayı veya birkaç kısma ayırarak kademeli denetleme yapmayı tercih edebilir.

d) Organizasyonel incelemelerin yürütülmesi

Kontrol listesindeki her bir öğe, aşağıdaki yöntemlerin uygun kombinasyonu kullanılarak yanıtlanmalıdır:

— Kayıtların, dokümanların ve benzer diğer belgelerin incelenmesi,

— Sözleşme kapsamındaki veya iş emri ile bakım yapılan hava araçlarının örneklemeli kontrolü,

— İlgili personel ile görüşme,

— Tutarsızlıkların, uyumsuzlukların ve dahili raporların gözden geçirilmesi (örneğin, mevcut prosedürler ve araçlar kullanılırken bildirilen zorluklar, prosedürlerden sistematik sapmalar),

— Müşteriler tarafından yapılan şikayetlerin incelenmesi.

e) Bulguların ve olay raporlarının yönetimi

Tüm bulgular kayıt altına alınmalı ve ilgili kişilere bildirilmelidir.

1) Emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan bulgular derhal Genel Müdürlüğe bildirilmelidir. Ayrıca serviste kullanımda olan hava araçlarında gerekli tüm acil önlemler derhal alınmalıdır.

2) Tüm olay raporları, olası düzeltici ve önleyici faaliyetleri belirleyerek sistemin sürekli iyileştirilmesi amacıyla gözden geçirilmelidir. Bu süreç, önceki göstergeleri (mevcut prosedürler ve araçlar kullanılırken bildirilen zorluklar, prosedürlerden sistematik sapmalar, emniyetsiz davranışlar v.b.) ve olaydan önce fark edilmiş ve uygun şekilde yönetilmiş olsalardı istenmeyen olayın önlenmesini sağlayabilecek iptal edilmiş uyarıları bulmak için yapılmalıdır.

3) Düzeltici ve önleyici faaliyetler, organizasyonel gözden geçirme programından sorumlu kişi tarafından

onaylanmalı ve belirlenmiş zaman dilimi içinde uygulanmalıdır.

4) Bu programdan sorumlu kişi, düzeltici faaliyetin etkili olduğunu teyit ettiğinde, bulgunun kapatıldığını kayıtlara geçirerek düzeltici faaliyeti özetleriyle birlikte saklamalıdır.

5) Tüm önemli bulgular ve organizasyonel gözden geçirme programının genel sonuçları düzenli olarak sorumlu müdüre rapor edilmelidir.

Basitleştirilmiş şekilde ana hatları aşağıda verilen organizasyonel gözden geçirmeye ait kontrol listesi, CAE, kullanılan prosedürler ve sahip olunan imtiyazlar kapsanacak şekilde uyarlanmalıdır:

1.) Kapsam

- Sözleşme yapılanlar dahil sorumluluk üstlenilen tüm hava araçlarının SHGM Form.3-CAO'da yer aldığı kontrol edilir.
- CAE'deki çalışma kapsamının SHGM Form.3-CAO ile tutarlı olduğu doğrulanır.
- SHGM Form.3-CAO ve CAE kapsamı dışında hiçbir çalışma yapılmadığı kontrol edilir.
- Sözleşmesi sona ermiş ve/veya uçuşa elverişlilik takip sorumluluğu fiilen yürütülmeyen hava araçlarının hâlen onay kapsamda tutulmasının gerekçesi sorgulanır.

2.) Bakım verisi

- Devam eden bakım faaliyetleri için bakım verisinin mevcut ve güncel olduğu doğrulanır.
- Tasarım onay sahibi (DAH) veya tasarım uygunluğu beyanında bulunan kişiden gelen bakım verisinde izinsiz değişiklik yapılmadığı kontrol edilir.

3.) Ekipman ve aletler

- CAE'de listelenen bakım ekipmanlarının ve aletlerinin mevcut olduğu ve bakım verilerine uygunluğu doğrulanır.
- Cihazların kalibrasyon durumu örnekleme yöntemiyle kontrol edilir.

4.) Depolar

- Depoların CAE prosedürlerindeki kriterleri karşıladığı kontrol edilir.
- Örnekleme yöntemiyle, depodaki malzemelerin uygun belgelerle birlikte olup olmadığı ve miadı geçmiş malzeme bulunup bulunmadığı kontrol edilir.

5.) Bakım sertifikasyonu

- Ürün ve komponent bakımlarının doğru şekilde sertifikalandırıldığı doğrulanır.
- Modifikasyonların ve onarımların uygun onayla gerçekleştirildiği örnekleme yöntemiyle kontrol edilir.

6.) Sözleşmeli bakım

- Bakım kayıtlarının örnekleme kontrolü yapılır.
- İş emirlerinin varlığı ve yeterliliği doğrulanır.
- Bakım kuruluşundan gelen verilerin doğruluğu kontrol edilir.
- Ertelenmiş bakımlar da dahil olmak üzere geçerli CRS'ler incelenir.
- Sökülen ve takılan komponentlerin listesi ve ilişkili SHGM Form.1 (veya eşdeğeri) kopyaları kontrol edilir.
- Sözleşmeli bakım kuruluşlarının güncel SHGM Form.3 onay sertifikaları temin edilir.

7.) Alt yükleniciye yaptırılan bakım

Uzmanlık isteyen özel işlemleri yapan alt yüklenicilerin kuruluş tarafından uygun şekilde kontrol edildiği doğrulanır.

8.) Hava aracı sahibi/işleticisi ile ilişkiler – Bakım

- Bakımın uygun iş emirleri ile yürütüldüğü doğrulanır.
- Bakım konusunda sözleşme yapılmış ise, her iki tarafın da yükümlülüklerini yerine getirdiği kontrol edilir.

9.) Hava aracı sahibi/işleticisi ile ilişkiler – Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi

- CAO tarafından uçuşa elverişliliği yönetilen her bir hava aracı sahibi/işleticisi ile Ek-1: Part-M veya Ek-2: Part-ML eklerine uygun sözleşme imzalandığı doğrulanır.
- Sözleşme yapılan sahiplerin/işletmecilerin, yükümlülüklerini yerine getirdiği/getirilmediği kontrol edilir. Bu bağlamda;
 - (a) Pilotlarla görüşerek uçuş öncesi kontrollerin doğru şekilde yapıldığı sorgulanır.
 - (b) Uçuş saatleri/sayıları, pilot tarafından raporlanan kusurlar, bir sonraki planlı bakımların ne zaman yapılması gerektiği gibi hususların gösterildiği teknik kayıt defterinin veya eşdeğerinin doğru şekilde kullanıldığı sorgulanır.
 - (c) Hava aracı kayıtlarının örneklemeli kontrolü ile gecikmiş veya ertelenmiş bakımlara ya da kurallara uygun şekilde giderilmeyen kusurlara rağmen gerçekleştirilen uçuşların varlığı sorgulanır.
 - (d) Örneklem yöntemiyle hava aracı kayıtlarını inceleyerek veya hava aracı sahibi/işleticisi ile görüşerek CAO'ya bildirmeden bakım yapıldığı sorgulanır.

10.) Bakım kayıtları

- Bakım faaliyetlerinin uygun şekilde kayıt altına alındığı doğrulanır.
- SHGM Form.1 veya eşdeğeri ve uygunluk beyanları (CoC) dahil bakım kayıtlarının eksik olmadığı, tam olduğu ve uygun süreler boyunca saklandığı örneklemeli şekilde kontrol edilir.

11.) Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları

- Sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarında eksik olmadığı ve uygun süreler boyunca saklandığı örneklenerek doğrulanır.
- Verilerin bilgisayar sistemlerinde güvenli şekilde saklandığı doğrulanır.

12.) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme ve özel uçuş izni kayıtları

Uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemelerinin ve özel uçuş izni kayıtlarının tam olduğu ve uygun süreler boyunca muhafaza edildiği doğrulanır.

13.) Hava aracı uçuşa elverişlilik durumu

AD, bakım programı, servis ömrü sınırlı bileşenler, ertelenmiş bakımlar, ARC geçerliliği gibi hususları kapsayan sürekli uçuşa elverişlilik durum bilgilerinde süresi geçmiş öğelerin olup olmadığı kontrol edilir. Böylesi durumda, hava aracının uçuşlarının durdurulması gerekir.

14.) Hava aracı bakım programı (AMP) geliştirme ve kontrol

- Part-ML kapsamındaki hava araçları için AMP'nin CAO tarafından onaylandığı ve yıllık olarak gözden geçirildiği doğrulanır.
- Part-M kapsamındaki hava araçlarında son güncellemeden itibaren DAH'ın veya tasarım uyum beyanı düzenleyen kişinin yayınladığı sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarındaki (ICA) değişikliklerin tamamının, Genel Müdürlük tarafından aksi onaylanmadıkça, bakım programına yansıtıldığı teyit edilir.

- Modifikasyonlardan ve tamirlerden kaynaklanan işlemler dikkate alınarak AMP'nin hazırlandığı doğrulanır.
- Bakım programı değişikliklerinin doğru düzlemde onaylandığı kontrol edilir.
- Bakım programına uygunluk durumu, yani uygulama ile en son onaylı dokümanın birebir uyumlu olduğu kontrol edilir.
- Kuruluşun şunları nasıl yönettiği;
 - (a) AMP aralıklarına ilişkin toleranslar, varyasyonlar sorgulanır.
 - (b) AMP'ye göre gerçekleştirilecek bakım tasklarında yapılan sapmalar sorgulanı.
 - (c) AMP'nin geliştirilmesinde DAH'ın veya tasarım uyum beyanı düzenleyen kişinin yayınladığı ICA'larda yapılan sapmaların doğru ve uygun şekilde gerekçelendirilmesi ve kaydedilmesi sorgulanır.

15.) AD'ler ve zorunlu kılınan emniyet tedbirleri

- Yapılan son incelemeden bu güne kadar yayınlanan tüm AD'lerin, AD durum listesine aktarıldığı kontrol edilir.
- Uygulanabilirlik, uyum tarihi, periyodu v.b. bilgilerin, AD durum listesine doğru şekilde yansıtıldığı örnekler üzerinde kontrol edilir.

16.) Modifikasyonlar/Tamirler

- İlgili durum listesindeki tüm modifikasyonların ve onarımların, M.A.304 veya ML.A.304 uyarınca onaylandığı örnekleme yöntemiyle doğrulanır.
- Son gözden geçirmeden itibaren yapılan tüm modifikasyonların ve tamirlerin ilgili durum listesine işlendiği, hava aracı ve komponent kayıt defterlerinden veya eşdeğerinden örnekleme yapılarak kontrol edilir.

17.) Personel

- CAE'de sorumlu müdür ve diğer yönetici personelin doğru şekilde tanımlandığı ve güncel bilgileri yansıttığı doğrulanır.
- Personel sayısı azalmış veya faaliyetler artmış ise kuruluşun hala yeterli sayıda ve yetkinlikte personele sahip olduğu kontrol edilir.
- Yeni veya görev değişikliği olan personelin nitelik ve yeterlilik değerlendirmesinin yapıldığı doğrulanır.
- Personele aşağıdaki değişiklikleri kapsayacak şekilde gerekli eğitimlerin verildiği kontrol edilir:
 - (a) Yönetmelikler, talimatlar ve düzenlemeler,
 - (b) CAE ve ilgili prosedürler, İş, yetki kapsamı,
 - (c) AD'ler, ICA'lar ve benzeri bakım verileri.

18.) Olay raporlama prosedürleri

- Raporlamanın doğru yapıldığı, gerekli aksiyonların uygulandığı ve kayıt altına alındığı doğrulanır.

19.) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme ve özel uçuş izni prosedürleri

- Uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesinin doğru şekilde yapıldığı ve ARC'nin veya tavsiye raporunun doğru düzenlendiği kontrol edilir.
- Özel uçuş izninin doğru şekilde yayımlandığı ve onaylanmış uçuş koşullarına uyulduğu doğrulanır.

EK-5.3: BİRLEŞİK UÇUŞA ELVERİŞLİLİK KURULUŞU EL KİTABI (CAE)

CAE’de yer alması gereken bölümler, her bölümün kısa tanımı ve ilgili uygulama kurallarının referansları burada listelenmektedir.

Bölüm	Tanım	SHT-CAM, Ek-5: Part-CAO referansı
BÖLÜM A: GENEL TANIM		
A.1	Sorumlu müdür beyanı	CAO.A.025(a)(1) CAO.A.035(a)
A.2	Kuruluşun genel tanıtımı	CAO.A.035(a) CAO.A.100(e)
A.3	Tesislerin tanımı ve konumu	CAO.A.025(a)(9) CAO.A.030
A.4	Çalışma kapsamı	CAO.A.020(a) CAO.A.020(b)(1) CAO.A.025(a)(2) CAO.A.095(e)
A.5	El kitabı güncellemeleri ve organizasyon değişiklikleri	CAO.A.025(a)(11) CAO.A.025(c) CAO.A.105
A.6	Alternatif uyum yöntemleri prosedürü	CAO.A.017
A.7	Yönetim personeli	CAO.A.025(a)(3) CAO.A.035(b) CAO.A.100(a)
A.8	Organizasyon şeması	CAO.A.025(a)(4)
A.9	İşgücü kaynakları	CAO.A.035(d)
A.10	Onaylayıcı personel listesi	CAO.A.025(a)(5)
A.11	Hava aracı bakım programı geliştirme ve onaydan sorumlu personel listesi	CAO.A.025(a)(6)

A.12	Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli listesi	CAO.A.025(a)(7) CAO.A.045(d)
A.13	Özel uçuş izni yayınlamaktan sorumlu personel listesi	CAO.A.025(a)(8)
BÖLÜM B: GENEL PROSEDÜRLER		
B.1	Kalite veya organizasyonel gözden geçirme sistemi	CAO.A.100(a) CAO.A.100(b) CAO.A.100(d) CAO.A.100(e) CAO.A.100(f)
B.2	Denetim planı veya organizasyonel gözden geçirme periyodu ve içeriği	CAO.A.100(b) CAO.A.100(f)
B.3	Bakım anlaşmalarının izlenmesi	CAO.A.100(b)(2)
B.4	Personelin nitelikleri, değerlendirilmesi ve eğitimi	CAO.A.035(c) CAO.A.035(d) CAO.A.035(e) CAO.A.035(f) CAO.A.040(a) CAO.A.045(a) CAO.A.045(b) CAO.A.045(c) CAO.A.060(a)
B.5	Tek seferlik bakım yetkilendirmesi	CAO.A.040(b)
B.6	Sınırlı sertifikasyon yetkilendirmesi	CAO.A.040(c)
B.7	Alt yüklenicilik	CAO.A.095(a)(2) CAO.A.095(b)(3) CAO.A.100(f)
B.8	Bakım verileri ve sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi verileri	CAO.A.055(a) CAO.A.080

B.9	Kayıt yönetimi ve saklama	CAO.A.035(e) CAO.A.040(d) CAO.A.045(e) CAO.A.050(b) CAO.A.060(j) CAO.A.075(a) CAO.A.075(b)(9) CAO.A.090 CAO.A.100(c) CAO.A.085
B.10	Uçuşa elverişlilik gözden geçirme incelemesi	CAO.A.085 CAO.A.095(c)
B.11	Onaylanmış uçuş koşullarına uygunluk	CAO.A.095(d)
B.12	Özel uçuş izninin yayınlanması	CAO.A.095(d) CAO.A.045(a)
B.13	SHT-66 Talimatı 66.B.105 maddesi uyarınca Genel Müdürlüğe, SHT-66 hava aracı bakım lisansı verilmesi için tavsiye mektubu düzenleme prosedürü.	66.B.105
BÖLÜM C: BAKIM PROSEDÜRLERİ		
C.1	Bakım — Genel	CAO.A.025(10)
C.2	İş emri kabulü	CAO.A.055(b)
C.3	Komponent, ekipman, alet ve malzeme tedariki, kabulü, ayrımı, depolanması, kalibrasyonu	CAO.A.050 CAO.A.060(d) CAO.A.030(b)
C.4	Bakım tesisi seçimi, yerleşimi, temizliği ve çevresel kısıtlamalar	CAO.A.060(b) CAO.A.060(e) CAO.A.060(f)

C.5	Bakımın gerçekleştirilmesi ve bakım standartları	CAO.A.020(b)(2) CAO.A.020(b)(3) CAO.A.020(b)(4) CAO.A.095(a)(1) CAO.A.060(c)
C.6	Bakım hatalarının önlenmesi	CAO.A.060(g) CAO.A.060(i)
C.7	Kritik bakım görevleri ve hata yakalama yöntemi	CAO.A.060(h)
C.8	İmalat	CAO.A.020(c)
C.9	Onaylayıcı personel sorumlulukları ve bakım çıkış sertifikası	CAO.A.040(a) CAO.A.065 CAO.A.070 CAO.A.095(a)(4)
C.10	Bakım sırasında ortaya çıkan arızalar	CAO.A.075(b)(6)
C.11	Onaylı tesisler dışında bakım	CAO.A.095(a)(3)
C.12	Hava aracı veya motor yetkisi kapsamında komponent bakım prosedürü	CAO.A.020(b)(2) CAO.A.020(b)(3)
C.13	Motor veya komponent yetkisi kapsamında takılı motor veya komponent bakımı prosedürü	CAO.A.020(b)(3) CAO.A.020(b)(4)
C.14	Özelleştirilmiş tasklar, tahribatsız muayene, motor çalıştırma ve benzerleri için özel işlem prosedürleri	CAO.A.020(b)(5) CAO.A.030(a)
C.15	Bakım imtiyazı kapsamında uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası yayınlama	CAO.A.095(c)(2)

BÖLÜM D: SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK YÖNETİM PROSEDÜRLERİ		
D.1	Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi — Genel	CAO.A.025(10) CAO.A.095(b)(1) CAO.A.075(a) CAO.A.075(b)(7) CAO.A.075(b)(9)
D.2	Asgari teçhizat listesi ve konfigürasyon sapma listesi uygulaması	CAO.A.075(a)
D.3	AMP geliştirme, kontrol ve periyodik gözden geçirme	CAO.A.075(a) CAO.A.075(b)(1) CAO.A.075(b)(2) CAO.A.095(b)(2)
D.4	Uçuşa elverişlilik direktifleri ve diğer zorunlu uçuşa elverişlilik gereklilikleri	CAO.A.075(a) CAO.A.075(b)(5) CAO.A.075(b)(8)
D.5	Modifikasyonlar ve onarımlar	CAO.A.075(b)(3)
D.6	Uçuş öncesi kontrol	CAO.A.075(a)
D.7	Arızalar	CAO.A.075(b)(6)
D.8	Bakım için sözleşme ve iş emirlerinin düzenlenmesi	CAO.A.075(a) CAO.A.075(b)(4) CAO.A.075(b)(7)
D.9	Bakım faaliyetlerinin koordinasyonu	CAO.A.075(b)(8)
D.10	Ağırlık ve denge beyanı	CAO.A.075(a) CAO.A.075(b)(10)
D.11	ARC veya ARC tavsiye raporunun yayınlanması	CAO.A.095(c)(1)(i)
D.12	ARC geçerlilik süresinin uzatılması	CAO.A.095(b)(4) CAO.A.095(c)(1)(ii)

D.13	Bakım kontrol uçuşları	CAO.A.075(a)
BÖLÜM E: DESTEKLEYİCİ DOKÜMANLAR		
E.1	Örnek belgeler	
E.2	Bakım konusunda anlaşma yapılan (hizmet alınan) yüklenici kuruluş listesi	
E.3	Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi tarafında sözleşme yapılan (hizmet verilen) kuruluş listesi	
E.4	Hava aracı teknik kayıt sistemi	
E.5	Onaylı alternatif uygunluk yöntemleri listesi	
E.6	Sürekli uçuşa elverişlilik görevleri için yapılan alt yüklenici sözleşmelerin kopyası	
E.7	Anlaşma ile bakım yapılan hava aracı listesi	
E.8	Anlaşma ile sürekli uçuşa elverişliliği yönetilen hava aracı listesi	

İçindekiler

BÖLÜM A – Part-ML.UAS.....	5
ML.UAS.1	5
ALTBÖLÜM A - GENEL	5
ML.UAS.101 Kapsam.....	5
ALTBÖLÜM B - SORUMLULUK.....	6
ML.UAS.201 Sorumluluklar.....	6
ALTBÖLÜM C – SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK.....	7
ML.UAS.301 Sürekli uçuşa elverişlilik görevleri.....	7
ML.UAS.302 İHAS/UAS bakım programı.....	7
ML.UAS.303 Uçuşa elverişlilik direktifleri (‘AD’ler’).....	8
ML.UAS.304 Değişiklikler ve tamirler.....	8
ML.UAS.305 İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi	8
ML.UAS.307 İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının devri.....	10
ALTBÖLÜM D – BAKIM STANDARTLARI.....	11
ML.UAS.401 Bakım verisi	11
ML.UAS.403 İHAS/UAS arızaları	11
ALTBÖLÜM E – KOMPONENTLER.....	12
ML.UAS.501 İHA komponentlerinin montajı	12
ML.UAS.502 İHA komponentlerinin bakımı	13
ML.UAS.504 Gayri faal komponentlerin kontrolü.....	14
ML.UAS.520 Kontrol ve izleme istasyonu (CMU) komponentlerinin montajı ve bakımı.....	14
ALTBÖLÜM H – BAKIM ÇIKIŞ SERTİFİKASI (CRS).....	16
ML.UAS.801 İHA bakımının sertifikalandırılması	16
ML.UAS.802 İHA komponent bakımının sertifikalandırılması	16
ML.UAS.803 CMU bakımının sertifikalandırılması	17
ML.UAS.804 CMU komponenti bakımının sertifikalandırılması	17
ML.UAS.805 Kontrol ve izleme istasyonu (CMU) kurulumunun sertifikalandırılması	17
ALTBÖLÜM I – UÇUŞA ELVERİŞLİLİK GÖZDEN GEÇİRME SERTİFİKASI (‘ARC’).....	19
ML.UAS.901 İHA’nın uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi – Genel.....	19
ML.UAS.902 İHA’nın uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliği.....	20
ML.UAS.903 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme süreci.....	20

ML.UAS.905 İHA/UA tescilinin devri	22
ML.UAS.906A Ülkeye ithal edilen İHA'nın uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi	22
ML.UAS.906B İnsansız Hava Aracı Sistemi operasyonlarındaki değişiklik sonrası uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi	22
ML.UAS.907 Bulgular	23
EK-1 – SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK YÖNETİMİ SÖZLEŞMESİ	24
EK-2 – UÇUŞA ELVERİŞLİLİK GÖZDEN GEÇİRME SERTİFİKASI (SHGM Form 15d)	27
EK-3 – SHGM FORM 1 DOLDURMA TALİMATLARI	27
BÖLÜM B – Part-CAO.UAS	30
CAO.UAS.1 Genel	30
CAO.UAS.010 Kapsam	30
CAO.UAS.015 Başvuru	30
CAO.UAS.017 Uyum yöntemleri	30
CAO.UAS.020 Faaliyet kapsamı ve onay şartları	31
CAO.UAS.025 Organizasyon el kitabı	32
CAO.UAS.030 Tesisler ve depolama	33
CAO.UAS.035 Personel gereklilikleri	33
CAO.UAS.040 Onaylayıcı personel	34
CAO.UAS.045 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli	34
CAO.UAS.048 Özel uçuş izni yayımlayan personel	34
CAO.UAS.050 Komponentler, ekipman ve aletler	34
CAO.UAS.055 Bakım verisi ve iş emirleri	35
CAO.UAS.055 Bakım standartları	35
CAO.UAS.065 İHA bakımının sertifikalandırılması	35
CAO.UAS.070 Komponent bakımının sertifikalandırılması	36
CAO.UAS.071 CMU bakımının sertifikalandırılması	36
CAO.UAS.072 CMU montajının sertifikalandırılması	36
CAO.UAS.075 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi	36
CAO.UAS.080 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi verisi	37
CAO.UAS.085 Uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi	37
CAO.UAS.086 Özel uçuş izni	37
CAO.UAS.090 Kayıt saklama	37
CAO.UAS.095 Organizasyonun imtiyazları	39

CAO.UAS.100 Uyumluluk izleme ve organizasyonel gözden geçirme	40
CAO.UAS.102 Bilgi ve iletişim sistemleri ile verilerin korunması.....	41
CAO.UAS.105 Organizasyondaki değişiklikler	41
CAO.UAS.110 Onay sertifikasının geçerliliğinin devamı	41
CAO.UAS.112 Erişim sağlanması	42
CAO.UAS.115 Bulgular ve gözlemler.....	42
CAO.UAS.120 Olay raporlama	42
BÖLÜM C – Part-AR.UAS	43
İHAS/UAS SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK – OTORİTE GEREKLERİ.....	43
ALTBÖLÜM GEN - GENEL GEREKLER	43
AR.UAS.GEN.005 Kapsam.....	43
AR.UAS.GEN.010 Yetkili otorite.....	43
AR.UAS.GEN.115 Gözetim dokümantasyonu	43
AR.UAS.GEN.120 Uyum yöntemleri.....	43
AR.UAS.GEN.125 SHGM’nin bilgilendirilmesi.....	44
AR.UAS.GEN.135 Bir emniyet problemine derhal müdahale	44
AR.UAS.GEN.135A Havacılık emniyetine etkisi olan bir bilgi güvenliği olayı veya zafiyetine derhal müdahale	45
AR.UAS.GEN.200 Yönetim sistemi.....	45
AR.UAS.GEN.205 Görevlerin tahsisi.....	46
AR.UAS.GEN.210 Yönetim sisteminde değişiklikler	47
AR.UAS.GEN.220 Kayıt saklama	47
AR.UAS.GEN.300 Gözetim ilkeleri.....	49
AR.UAS.GEN.305 Gözetim programı – organizasyonlar	50
AR.UAS.GEN.310 İlk yetkilendirme prosedürü – organizasyonlar.....	51
AR.UAS.GEN.330 Yetki değişiklikleri – organizasyonlar.....	51
AR.UAS.GEN.350 Bulgular, düzeltici faaliyetler ve gözlemler – organizasyonlar.....	52
AR.UAS.GEN.351 Bulgular, düzeltici faaliyetler – İHAS/UAS.....	54
AR.UAS.GEN.355 Sertifikanın askıya alınması, sınırlandırılması ve iptali	54
ALTBÖLÜM CAW –İHAS/UAS Uçuşa Elverişliliği	55
AR.UAS.CAW.005 Kapsam.....	55
AR.UAS.CAW.303 İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik gözetimi	55
AR.UAS.CAW.902 SHGM tarafından gerçekleştirilen uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi	55

EK-1 – PART-CAO.UAS SERTİFİKASI (SHGM Form 3-CAO.UAS).....	57
--	----

BÖLÜM A – Part-ML.UAS

ML.UAS.1

- (a) Bu Bölümün amaçları bakımından, “SHGM” ifadesi, bu Ek’in Bölüm C (Part-AR.UAS)’si kapsamında AR.UAS.GEN.010(a) maddesinde belirtilen otorite anlamına gelir.
- (b) Bu Bölümün amaçları bakımından, “İHAS/UAS’ın sahibi” ifadesi aşağıdakilerden biri anlamına gelir:
- (1) İHAS/UAS’ın tescilli sahibi (İHAS/UAS işletmecisinin kendisi de olabilir);
 - (2) ML.UAS.201(b) maddesinin uygulanması kaydıyla, İHAS/UAS’ın kiracısı olan İHAS/UAS işletmecisi.

ALTBÖLÜM A - GENEL

ML.UAS.101 Kapsam

Bu Bölüm, SHT-İHA Talimatında tanımlanan “İHA3” kategoride işletilen ve söz konusu Talimat uyarınca İHAS/UAS’a bir uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlenmiş olan veya düzenlenecek olan İHAS/UAS’ın uçuşa elverişli olmasını sağlamak amacıyla, ilgili gerçek kişiler ve organizasyonlar tarafından alınacak tedbirleri belirler. Ayrıca, bu İHAS/UAS’ın uçuşa elverişliliği ile ilgili görevlerde yer alan gerçek kişi ve/veya organizasyonların sağlaması gereken koşulları da tanımlar.

ALTBÖLÜM B - SORUMLULUK

ML.UAS.201 Sorumluluklar

(a) İHAS/UAS'ın sahibi, İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu olacaktır ve aşağıdaki gereklerin tamamı karşılanmadıkça hiçbir uçuşun gerçekleştirilmemesini sağlayacaktır:

(1) İHAS/UAS, uçuşa elverişli durumda muhafaza edilmektedir;

(2) İHAS/UAS'a teçhiz edilmiş her türlü operasyonel ve acil durum cihazı doğru şekilde kurulmuş ve hizmete elverişli durumdadır veya söz konusu cihaz hizmete elverişli değilse, bu durum açıkça işaretlenmiştir;

(3) İHAS/UAS uçuşa elverişlilik sertifikası geçerlidir;

(4) Genel Müdürlük Bilgi Yönetim Sisteminde (KDM-ERP) bulunan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Modülüne gerekli bilgileri girmek ve bu bilgileri güncel tutmak.

(b) (a) bendine istisnaen, İHAS/UAS kiraya verildiğinde, (a) bendinde belirtilen sorumluluk, kiracının İHAS/UAS'ın tescil dokümanında tanımlanması veya söz konusu sorumluluk devrinin kira sözleşmesinde detaylandırılması kaydıyla kiracıya uygulanır.

(c) İHAS/UAS ve bileşenleri üzerinde bakım faaliyeti icra eden herhangi bir kişi veya organizasyon, gerçekleştirilen bakım faaliyetlerinden sorumlu olacaktır.

(d) İHAS/UAS işletmecisi, uçuş öncesi kontrolün tatmin edici şekilde gerçekleştirilmesinden sorumlu olacaktır. İHAS/UAS işletmecisi adına bu kontrolü gerçekleştiren kişi, bu amaç için nitelikli olacaktır. Uçuş öncesi kontrolün, onaylı bir bakım organizasyonu veya onaylayıcı personel tarafından gerçekleştirilmesi gerekmez.

(e) (a) bendinde belirtilen gereklere ilave olarak, İHAS/UAS'ın sahibi aşağıdakileri sağlayacaktır:

(1) İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi ile ilişkili görevler, esas iş yerinin bulunduğu ve Bölüm B (Part-CAO.UAS) uyarınca onaylanmış bir organizasyon tarafından gerçekleştirilir.

İHAS/UAS sahibi tarafından bu görevlerin icrası bakımından bir Part-CAO.UAS organizasyonu ile sözleşme yapılması halinde, bu Bölüm Ek 1'e uygun olarak yazılı bir sözleşme tesis edilecektir. Sözleşme yapılan organizasyon, bu görevlerin uygun şekilde icrasında sorumluluğu üstlenecektir;

(2) Alt bölüm E'de aksi belirtilmedikçe, İHAS/UAS'ın ve buna takılacak bileşenlerin bakımı, esas iş yerinin bulunduğu ve Bölüm B (Part-CAO.UAS) uyarınca onaylanmış bir organizasyon tarafından gerçekleştirilir.

(f) İHAS/UAS'ın bu Bölümdeki gereklere uyup uymadığının belirlenmesi amacıyla, İHAS/UAS'ın sahibi, SHGM tarafından yetkilendirilen herhangi bir kişiye İHAS/UAS'a ve İHAS/UAS kayıtlarına erişim sağlanmasını temin edecektir.

ALTBÖLÜM C – SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK

ML.UAS.301 Sürekli uçuşa elverişlilik görevleri

İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişliliği ile operasyonel ve acil durum ekipmanının hizmete elverişliliği aşağıdakiler yoluyla sağlanacaktır:

- (a) İHA'nın uçuş-öncesi kontrollerinin gerçekleştirilmesi;
- (b) asgari ekipman listesi ('MEL') ve konfigürasyon sapma listesi ('CDL') mevcut olduğunda bunlar dikkate alınarak, uygulanabildiği ölçüde ML.UAS.401 ve ML.UAS.304 maddelerinde belirtilen verilere uygun şekilde plansız bakımın yapılması ve kusurların (hasarlar dâhil) giderilmesi;
- (c) ML.UAS.302 maddesinde atıf yapılan İHAS/UAS bakım programına uygun olarak tüm planlı bakımın gerçekleştirilmesi;
- (d) uygulanabilir olan aşağıdakilere uyum:
 - (1) SHGM tarafından yayımlanan veya kabul edilen uçuşa elverişlilik direktifi ('AD');
 - (2) sürekli uçuşa elverişlilik etkisi bulunan operasyonel gerekler;
 - (3) SHGM tarafından zorunlu kılınan sürekli uçuşa elverişlilik gerekleri;
 - (4) bir emniyet problemine derhal reaksiyon kapsamında SHGM tarafından gerekli görülen tedbir;
- (e) ML.UAS.304 maddesine uygun olarak değişikliklerin ve tamirlerin gerçekleştirilmesi;
- (f) gerekli olduğunda bakım kontrol uçuşları ('MCF');
- (g) bu bilgi İHA üreticisi tarafından oluşturuluyorsa, İHA'nın güncel konfigürasyonunu yansıtan kütle ve balans beyanının mevcut olması.

ML.UAS.302 İHAS/UAS bakım programı

- (a) İHAS/UAS'ın planlı bakımı, bir İHAS/UAS bakım programına uygun olarak organize edilecektir.
- (b) İHAS/UAS bakım programı ve buna yapılacak müteakip değişiklikler, İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminden sorumlu Part-CAO.UAS organizasyonu tarafından onaylanacaktır.
- (c) İHAS/UAS bakım programı aşağıdakilerle uyumlu olacaktır:
 - (1) tekrarlayan AD'ler, sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarının ('ICAs') uçuşa elverişlilik sınırlamaları bölümü ('ALS') ve tip sertifikası veri sayfasında ('TCDS') yer alan özel bakım gerekleri gibi zorunlu sürekli uçuşa elverişlilik bilgileri;
 - (2) tasarım onayı sahibi (DAH) tarafından yayımlanan ICA'lar.
- (d) (c)(1) maddesi saklı kalmak kaydıyla, (c)(2) maddesinden hariç olarak, İHAS/UAS bakım

programı, (f) maddesine uygun olarak gerçekleştirilen gözden geçirmelerden elde edilen verilere dayanarak ICA'lerden sapma gösterebilir.

(e) İHAS/UAS bakım programı; İHAS/UAS konfigürasyonunu ve operasyonların türünü ile operasyonlara özgü hususiyetleri dikkate alacaktır.

(f) İHAS/UAS bakım programı, yeni veya değiştirilen ICA'lar dikkate alınarak etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla en az yılda bir kez gözden geçirilecektir.

ML.UAS.303 Uçuşa elverişlilik direktifleri ('AD'ler')

Uygulanabilir herhangi bir AD, SHGM tarafından aksi belirtilmedikçe söz konusu AD'nin gereklerine uygun olarak uygulanmalıdır.

ML.UAS.304 Değişiklikler ve tamirler

(a) İHAS/UAS'a veya üzerine takılacak bir bileşene gelen herhangi bir hasar, tamir edilmeden önce değerlendirilmelidir.

(b) İHAS/UAS veya bileşenleri üzerinde değişiklik ve tamirlerin gerçekleştirilmesi, söz konusu değişiklik ve tamirlerin aşağıdakilerden biri olmasını gerektirir:

- (1) SHGM tarafından onaylanmış olması; veya
- (2) SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part 21)'ine uygun olan bir tasarım organizasyonu tarafından onaylanmış olması; veya
- (3) SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part 21)'indeki 21.A.90B maddesi veya 21.A.431B maddesi gerekleri kapsamında yer alması.

ML.UAS.305 İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi

(a) Her bir İHAS/UAS için; İHA tescili ve kontrol ve izleme istasyonu (CMU) tip ve seri numarası ile tanımlandığı şekilde, İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişlilik bilgilerini kaydetmek üzere bir sistem tesis edilir. Bu sistem, uzaktan pilot ile İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişliliğinde yer alan kişi(ler) tarafından kullanılır.

(b) İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi aşağıdakileri kaydeder:

- (1) giriş tarihi ve İHAS/UAS açısından ilgili parametre(ler)de (örn. uçuş saatleri, takvim süresi veya çevrimler) buna karşılık gelen toplam kullanım;
- (2) İHAS/UAS üzerinde gerçekleştirilen bakımın detayları; özellikle ML.UAS.801 veya ML.UAS.803 maddelerinin gerektirdiği tüm bakım çıkış sertifikaları;
- (3) CMU kurulumuna ilişkin detaylar; özellikle, tasarım onayı sahibi (DAH) tarafından bu kurulum öngörülmüşse, ML.UAS.805 maddesinin gerektirdiği bakım çıkış sertifikası (CRS);
- (4) İHA uçuş öncesi kontrolünün tatmin edici şekilde gerçekleştirildiğini teyit eden kanıt;
- (5) uçuş emniyetinin sürekli olarak sağlanması için gerekli görülen bilgiler;

- (6) İHA üreticisi tarafından bu tür bilgi üretiliyorsa, güncel kütle ve denge beyanı;
- (7) (g) bendine uyumu göstermek için gerekli olan diğer tüm veriler.
- (c) Uçuşa elverişlilik limitlerine tabi bileşenler bakımından; onaylı çıkış dokümanına (SHGM Form 1 veya muadili) ilave olarak, aşağıdaki bilgiler kayıt sistemine girilir:
- (1) bileşen(ler)in tanımı ve kimliği;
- (2) ilgili olduğu ölçüde, söz konusu bileşenin takıldığı İHA'nın, CMU'nun veya bileşenin tip, seri numarası ve tescili; ayrıca takma ve sökme işlemine ilişkin bakım kayıtlarına atıf;
- (3) giriş tarihi ve ilgili bileşen açısından geçerli parametre(ler)de bileşenin birikimli toplam kullanımına karşılık gelen değer.
- (d) Her bir kayıt girişi, görevin tamamlanmasını müteakip mümkün olan en kısa sürede yapılır; böylece uzaktan pilota güncel bir durum bilgisi sağlar.
- (e) İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarına yapılan tüm girişler açık ve doğru olmalıdır. Bir girişin düzeltilmesi gerektiğinde, düzeltme, orijinal girişin açıkça görüleceği şekilde yapılır.
- (f) Kayıt sistemi; İHA, CMU ve uygun olduğu hallerde uçuşa elverişlilik limitlerine tabi bileşenler için günlükleri (logları) içerir.
- (g) İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemi aşağıdakileri sağlayabilecek nitelikte olmalıdır:
- (1) AD'lerin ve emniyet problemine derhal tepki kapsamında SHGM tarafından zorunlu kılınan tedbirlerin güncel durumu;
- (2) modifikasyonların ve tamirlerin güncel durumu;
- (3) İHAS/UAS bakım programına uyumun güncel durumu;
- (4) uçuşa elverişlilik limitlerine tabi bileşenlerin güncel durumu;
- (5) ertelenmiş bakımın güncel listesi.
- (h) Kayıtlar aşağıda belirtilen süreler boyunca muhafaza edilir:
- (1) (b)(2) ve (b)(3) bentlerinde belirtilen kayıtlar için: kayıtlardaki bilginin kapsam ve detay açısından eşdeğer yeni bir bilgiyle ikame edilmesine kadar; ancak bakımın veya uygun olduğu şekilde CMU kurulumunun bakım çıkışından sonra 36 aydan az olmamak üzere;
- (2) (b)(1), (b)(7) bentlerinde ve (c) bendinde belirtilen kayıtlar için: İHAS/UAS veya bileşen kalıcı olarak servisten çekildikten sonra en az 12 ay;
- (3) (b)(4) ila (b)(6) bentlerinde belirtilen kayıtlar için: kayıt sistemine girişten sonra 36 aydan az olmamak üzere;
- (4) ikame edilmemişse, (h)(1) bendinde anılan kayıtlar; İHA veya CMU kalıcı olarak servisten çekildikten sonra 12 ay muhafaza edilir.

ML.UAS.307 İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının devri

- (a) Bir İHAS/UAS'ın bir sahipten diğerine kalıcı olarak devredilmesi halinde, ML.UAS.305 maddesinde belirtilen ilgili sürekli uçuşa elverişlilik kayıtları da devredilecektir.
- (b) İHAS/UAS sahibi, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi görevlerini Part-CAO.UAS organizasyonuna sözleşmeyle devrettiğinde, İHAS/UAS sahibi ML.UAS.305 maddesinde belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının sözleşmeli organizasyona devredilmesini sağlayacaktır.
- (c) ML.UAS.305(h) maddesinde belirlenen kayıt saklama süreleri, yeni sahip veya Part-CAO.UAS organizasyonu için de geçerliliğini koruyacaktır.

ALTBÖLÜM D – BAKIM STANDARTLARI

ML.UAS.401 Bakım verisi

- (a) İHAS/UAS üzerinde bakım yapılması, yürürlükteki ilgili bakım verilerinin kullanılmasını ve bu verilere uyulmasını gerektirir.
- (b) Bu Bölüm kapsamında “uygulanabilir bakım verileri” aşağıdakilerden herhangi birini ifade eder:
- (1) SHGM tarafından yayımlanan herhangi bir uygulanabilir gereklilik, prosedür, standart veya bilgi;
 - (2) uygulanabilir herhangi bir uçuşa elverişlilik direktifi (AD);
 - (3) tip sertifikası sahibi, ilave tip sertifikası (STC) sahibi ve SHT-21 Talimatı Ek-1’i (Part 21) uyarınca bu verileri yayımlayan diğer herhangi bir kuruluş tarafından yayımlanan uygulanabilir ICA’lar ve diğer bakım talimatları;
 - (4) tasarım onayı sahibi (DAH) tarafından montaj için onaylanan bileşenler için, bileşen üreticisi tarafından yayımlanan ve DAH tarafından kabul edilen uygulanabilir bakım talimatları.

ML.UAS.403 İHAS/UAS arızaları

- (a) Uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan herhangi bir İHAS/UAS arızası, müteakip uçuş öncesinde giderilecektir.
- (b) Aşağıdaki kişiler, bir arızanın uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atmadığına karar verebilir ve buna bağlı olarak giderilmesini erteleyebilir:
- (1) zorunlu olmayan İHAS/UAS teçhizatını etkileyen arızalar bakımından uzaktan pilot veya yetkilendirilmiş onaylayıcı personel;
 - (2) zorunlu İHAS/UAS teçhizatını etkileyen arızalar bakımından MEL veya CDL kullanılması hâlinde uzaktan pilot veya yetkilendirilmiş onaylayıcı personel;
 - (3) (b)(1) ve (b)(2) bentlerinde belirtilenler dışındaki arızalar bakımından yetkilendirilmiş onaylayıcı personel.
- (c) Uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atmayan herhangi bir İHAS/UAS arızası, arızanın ilk tespit edildiği tarihten itibaren mümkün olan en kısa sürede ve bakım verilerinde veya MEL’de belirtilen süre sınırları içinde giderilecektir.
- (d) Uçuş öncesinde giderilmeyen herhangi bir arıza, ML.UAS.305 maddesinde belirtilen İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik kayıt sistemine kaydedilecek ve uzaktan pilota bir kayıt sunulacaktır.

ALTBÖLÜM E – KOMPONENTLER

ML.UAS.501 İHA komponentlerinin montajı

(a) Bu Talimat Ek-6 (Part-CAO.UAS) kapsamında veya SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part 21)'in 21.A.307 maddesinde aksi belirtilmedikçe, bir komponent ancak aşağıdaki koşulların tamamı sağlandığında bir İHA'ya takılabilir:

- (1) hizmete uygun durumda olması;
- (2) Bu Talimat Ek-1 (Part-M)'de belirtildiği şekilde bir SHGM Form 1 (veya eşdeğeri) kullanılarak uygun şekilde bakım çıkış sertifikası ile serbest bırakılmış olması;
- (3) SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part 21)'in Altbölüm Q'su uyarınca işaretlenmiş olması.

(b) Bir komponentin bir İHA'ya montajından önce, bakım organizasyonu; İHA konfigürasyonunu ve uygulanabilir herhangi bir uçuşa elverişlilik direktifini (AD) dikkate alarak ilgili komponentin takılmaya elverişli olduğunu temin edecektir.

(c) Standart parçalar, yalnızca bakım verilerinde ilgili standart parçalar özel olarak belirtildiğinde, uygulanabilir standarda uygunluğa ilişkin kanıtla birlikte sunulduğunda ve uygun izlenebilirliğe sahip olduğunda bir İHA'ya veya bir komponente takılacaktır.

(d) Hammadde veya sarf malzemeleri, ancak aşağıdaki koşullar sağlandığı takdirde bir İHA'da veya bir komponentte kullanılacaktır:

- (1) hava aracı veya komponent üreticisinin, ilgili bakım verilerinde bu tür hammadde veya sarf malzemelerinin kullanımına izin vermesi;
- (2) bu tür malzemelerin gerekli malzeme spesifikasyonlarını karşılaması ve uygun izlenebilirliğe sahip olması;
- (3) bu tür malzemelerin; söz konusu malzemelerle açıkça ilişkilendirilebilen, uygulanabilir spesifikasyonlara uygunluk beyanı içeren ve ayrıca imalatçı ile tedarikçi kaynağını belirten dokümantasyon ile birlikte sunulması.

ML.UAS.502 İHA komponentlerinin bakımı

(a) İHA/UA komponentlerinin bakımı, aşağıdaki tabloya uygun olarak sertifikalandırılacaktır:

	SHT-CAM Talimatı Ek-1 (Part-M)'de belirtildiği şekilde bir SHGM Form 1 kullanılarak sertifikalandırılır	ML.UAS.801 maddesine uygun olarak İHA/UA bakımı ile birlikte sertifikalandırılır (ayrı bir SHGM Form 1 yayımlanması mümkün değildir)
<u>Komponent</u> bakım verilerine uygun olarak bakımı yapılan komponentler (veri, komponent üreticisi tarafından yayımlanır)		
Revizyon harici bakım	Motorlar için: Motor yetkili bakım organizasyonları Diğer komponentler için: Komponent yetkili bakım organizasyonları	İHA/UA bakım organizasyonları
Motor harici komponentlerin revizyonu	Komponent yetkili bakım organizasyonları	Mümkün değildir
Motorların revizyonu	Motor yetkili bakım organizasyonları	Tasarım onay sahibi (DAH) tarafından öngörülmesi halinde İHA/UA bakım organizasyonları
<u>İHA/UA</u> bakım verilerine uygun olarak bakımı yapılan komponentler (veri, İHA/UA üreticisi tarafından yayımlanır)		
Tüm komponentler ve tüm bakım türleri	Motor yetkili (motorlar için) veya komponent yetkili (diğer komponentler için) bakım organizasyonları	İHA/UA bakım organizasyonları

(b) SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part 21) kapsamındaki 21.A.307 maddesinin (b)(3) ila (b)(6) bentlerinde atıf yapılan komponentlerin bakımı, herhangi bir kişi veya organizasyon tarafından yapılabilir. Bu durumda, (a) bendine istisnaen, söz konusu komponentlerin bakım çıkışı, bakımı gerçekleştiren kişi veya organizasyon tarafından yayımlanan “gerçekleştirilen bakım beyanı” ile yapılacaktır. “Gerçekleştirilen bakım beyanı” en az; gerçekleştirilen bakıma ilişkin temel detayları, bakımın tamamlandığı tarihi ve bu beyanı yayımlayan organizasyonun veya kişinin kimlik bilgilerini içerecektir. Bu beyan, bir bakım kaydı olarak kabul edilir ve bakımı yapılmış komponent bakımından SHGM Form 1’e eşdeğerdir.

ML.UAS.504 Gayri faal komponentlerin kontrolü

(a) Hizmete uygun durumda olmayan ve kurtarılamayan komponentler; hizmete uygun komponentlerden, standart parçalardan ve malzemelerden ayrı tutulacaktır.

(b) Bir komponent, aşağıdaki durumlardan herhangi birinde hizmete uygun durumda olmayan olarak kabul edilecektir:

- (1) İHAS/UAS bakım programında tanımlandığı şekilde komponentin limitine ulaşması halinde;
- (2) uygulanabilir uçuşa elverişlilik direktiflerine (AD'lere) ve SHGM tarafından zorunlu kılınan diğer sürekli uçuşa elverişlilik gereklerine uyumsuzluk halinde;
- (3) komponentin uçuşa elverişlilik durumunu veya montaja uygunluğunu belirlemek için gerekli bilgilerin bulunmaması halinde;
- (4) komponentte kusur veya arıza olduğuna dair kanıt bulunması halinde;
- (5) komponentin, hizmete uygunluğunu muhtemelen etkilemiş olan bir olay veya kazaya karışması halinde.

(c) Sertifikalı ömür limitlerine ulaşmış olan veya tamiri mümkün olmayan bir kusur ya da arıza içeren komponentler kurtarılamayan olarak sınıflandırılacak ve sertifikalı ömür limitleri uzatılmadıkça veya ML.UAS.304 maddesine uygun olarak bir tamir çözümü onaylanmadıkça, komponent tedarik sistemine yeniden girmesine izin verilmeyecektir.

ML.UAS.520 Kontrol ve izleme istasyonu (CMU) komponentlerinin montajı ve bakımı

(a) Bakım verilerinin bu komponentleri belirtmesi ve bu komponentlerin hizmete uygun durumda olması halinde, komponentler bir kontrol ve izleme istasyonu (CMU) üzerine monte edilir.

(b) (a) maddesine rağmen, SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part 21)'in 21.A.308(a) maddesinde atıf yapılan kritik CMU komponentleri, yalnızca SHGM Form 1 veya muadili ile birlikte olması ve SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part 21)'in Altbölüm Q'suna uygun şekilde işaretlenmiş olması halinde CMU üzerine monte edilir.

(c) (a) maddesine rağmen, kritik olarak değerlendirilmeyen CMU komponentleri, yalnızca SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part 21)'in 21.A.308(b) maddesinde belirtilen beyan veya muadili ile birlikte olması halinde CMU üzerine monte edilir.

(d) Kritik CMU komponentlerinin bakımı, (Part-CAO.UAS) uyarınca onaylı bir bakım kuruluşu tarafından yapılır ve bu Talimat Ek-1 (Part-M)'de belirtilen SHGM Form 1 üzerinde sertifikalandırılır.

(e) Kritik olarak değerlendirilmeyen CMU komponentleri herhangi bir kişi veya kuruluş tarafından bakıma tabi tutulabilir. Bu komponentlerin bakım çıkışı, bakımı gerçekleştiren kişi veya kuruluş tarafından düzenlenen bir 'bakımın tamamlandığına dair beyan' ile gerçekleştirilir. Söz konusu beyan, en azından gerçekleştirilen bakıma ilişkin temel detayları, bakımın tamamlandığı tarihi ve beyanı düzenleyen kuruluşun veya kişinin kimlik bilgilerini içerir. Bu beyan, bir bakım kaydı olarak kabul edilir ve montaj amacıyla SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part 21)'in 21.A.308(b) maddesinde atıf yapılan beyana eşdeğer kabul edilir.

(f) (d) ve (e) maddelerine rağmen, CMU komponentleri CMU üzerine monte edilmiş haldeyken veya CMU'den geçici olarak sökülmüşken bakıma tabi tutuluyorsa, söz konusu bakım, ML.UAS.803 maddesi uyarınca CMU bakımı ile birlikte sertifikalandırılabilir.

ALTBÖLÜM H – BAKIM ÇIKIŞ SERTİFİKASI (CRS)

ML.UAS.801 İHA bakımının sertifikalandırılması

- (a) Bakım tamamlandığında, bir İHA/UA üzerinde gerçekleştirilen bakım, bir onaylayıcı personel tarafından bir “bakım çıkış sertifikası” (“CRS”) üzerinde sertifikalandırılacaktır. CRS, söz konusu onaylayıcı personelin, ML.UAS.401 maddesinde belirtilen bakım verilerinin mevcudiyeti ve kullanımı dikkate alınarak, talep edilen tüm bakımın usulüne uygun şekilde gerçekleştirildiğini doğrulamasının ardından düzenlenecektir.
- (b) Bir CRS en az aşağıdaki hususları içerecektir:
- (1) gerçekleştirilen İHA/UA bakımına ilişkin temel detaylar;
 - (2) İHA/UA bakımının sertifikalandırıldığı tarih;
 - (3) CRS’yi düzenleyen bakım kuruluşunun onay referansı ile CRS’yi düzenleyen onaylayıcı personelin onay/kimlik bilgisi;
 - (4) varsa, uçuşa elverişlilik veya işletmeye ilişkin tahditler.
- (c) (a) bendine istisnaen, talep edilen bakımın tamamlanamaması halinde, onaylı İHA/UA tahditleri dâhilinde CRS düzenlenebilir. Bu durumda CRS, bakımın tamamlanamadığını belirtecek ve ayrıca (b)(4) bendinde istenen bilginin bir parçası olarak uygulanabilir uçuşa elverişlilik veya işletme tahditlerini de gösterecektir.
- (d) Bu Bölümün gereklerine ilişkin, uçuş emniyetini tehlikeye düşüren bilinen herhangi bir uygunsuzluk bulunması halinde CRS düzenlenmeyecektir.

ML.UAS.802 İHA komponent bakımının sertifikalandırılması

- (a) Tamamlandığında, ML.UAS.502(b) maddesi kapsamındaki durumlar hariç olmak üzere, bir İHA/UA komponenti üzerinde gerçekleştirilen bakım, onaylayıcı personel tarafından sertifikalandırılacaktır. Bu sertifika; onaylayıcı personelin, ML.UAS.401 maddesinde belirtilen uygulanabilir bakım verilerinin mevcudiyeti ve kullanımı dikkate alınarak talep edilen tüm bakımın usulüne uygun şekilde gerçekleştirildiğini ve komponentin hizmete uygun durumda olduğunu doğrulamasının ardından düzenlenecektir.
- (b) Söz konusu sertifikalandırma, ML.UAS.502(a) maddesinde belirtildiği şekilde bu bakımın İHA/UA bakımı ile birlikte sertifikalandırıldığı durumlar hariç olmak üzere, bir SHGM Form 1 üzerinde düzenlenecektir.
- (c) (b) bendinde belirtilen SHGM Form 1, bu Bölüm Ek-3’te verilen talimatlara uygun olarak doldurulacaktır. Bu form bir bilgisayar veri tabanından üretilebilir.

ML.UAS.803 CMU bakımının sertifikalandırılması

(a) Tamamlandığında, DAH tarafından İHAS/UAS işletimi açısından kritik olduğu belirlenen herhangi bir komponenti içeren kontrol ve izleme istasyonu (CMU) üzerinde gerçekleştirilen bakım, onaylayıcı personel tarafından bir bakım çıkış sertifikası (CRS) üzerinde sertifikalandırılacaktır. Bakım çıkış sertifikası; onaylayıcı personelin, ML.UAS.401 maddesinde belirtilen bakım verilerinin mevcudiyeti ve kullanımı dikkate alınarak talep edilen tüm bakımın usulüne uygun şekilde gerçekleştirildiğini doğrulamasının ardından düzenlenecektir.

(b) Bir bakım çıkış sertifikası (CRS) asgari olarak aşağıdaki bilgileri içerecektir:

- (1) CMU üzerinde gerçekleştirilen bakımın temel detayları;
- (2) CMU bakımının sertifikalandırıldığı tarih;
- (3) CRS'yi düzenleyen bakım kuruluşunun onay referansı ile onaylayıcı personelin onay referansı;
- (4) varsa, uçuşa elverişliliğe veya işleme ilişkin sınırlamalar.

(c) Bu Bölüm gerekleriyle ilgili, uçuş emniyetini tehlikeye atacağı bilinen herhangi bir uygunsuzluk bulunması halinde bakım çıkış sertifikası (CRS) düzenlenmeyecektir.

ML.UAS.804 CMU komponenti bakımının sertifikalandırılması

(a) Tamamlandığında, ML.UAS.520(d) maddesine uygun olarak bir kontrol ve izleme istasyonu (CMU) komponenti üzerinde gerçekleştirilen bakım, onaylayıcı personel tarafından sertifikalandırılacaktır. Sertifikalandırma; onaylayıcı personelin, ML.UAS.401 maddesinde belirtilen bakım verilerinin mevcudiyeti ve kullanımı dikkate alınarak talep edilen tüm bakımın usulüne uygun şekilde gerçekleştirildiğini ve komponentin hizmete uygun durumda olduğunu doğrulamasının ardından yapılacaktır.

(b) Bu sertifikalandırma, ML.UAS.520(f) maddesinde belirtildiği şekilde söz konusu bakım CMU bakımıyla birlikte sertifikalandırılmadığı sürece, bir SHGM Form 1 üzerinde düzenlenecektir.

(c) (b) bendinde belirtilen SHGM Form 1, bu Bölüm Ek-3'te verilen talimatlara uygun olarak doldurulacaktır. Bu form bir bilgisayar veritabanından üretilebilir.

ML.UAS.805 Kontrol ve izleme istasyonu (CMU) kurulumunun sertifikalandırılması

(a) DAH tarafından öngörülmesi halinde, kontrol ve izleme istasyonu (CMU) kurulumu tamamlandığında, bu kurulum, onaylayıcı personel tarafından bir bakım çıkış sertifikası (CRS) üzerinde sertifikalandırılır. CRS, onaylayıcı personelin, DAH tarafından yayımlanan güncel ve uygulanabilir tüm kurulum ve test talimatlarının, ML.UAS.520 maddesinde yer alan CMU komponenti kurulum gerekleri de dikkate alınarak, uygun şekilde yerine getirildiğini doğrulaması üzerine düzenlenir.

(b) Bir CRS, aşağıdakilerin tümünü içerecektir:

- (1) CMU kurulum talimatlarına atıf;

- (2) CMU kurulumunun sertifikalandırıldığı tarih;
 - (3) CRS'yi düzenleyen bakım kuruluşunun onay referansı ve onaylayıcı personel;
 - (4) varsa, uçuşa elverişliliğe veya işletmeye ilişkin tahditler.
- (c) Bu Bölüm gerekleriyle ilgili, uçuş emniyetini tehlikeye atacağı bilinen herhangi bir uygunsuzluk bulunması halinde bakım çıkış sertifikası (CRS) düzenlenmeyecektir.

ALTBÖLÜM I – UÇUŞA ELVERİŞLİLİK GÖZDEN GEÇİRME SERTİFİKASI ('ARC')

ML.UAS.901 İHA'nın uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi – Genel

İHA/UA'nın uçuşa elverişlilik sertifikasının geçerliliğini sağlamak amacıyla, İHA/UA, ML.UAS.903 maddesine uygun olarak periyodik olarak bir uçuşa elverişlilik gözden geçirmesine tabi tutulacaktır.

(a) Hizmete uygun durumda tamamlanan bir uçuşa elverişlilik gözden geçirmesinin ardından, SHGM Form 15d uyarınca bir Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikası ('ARC') düzenlenir. ARC'nin geçerlilik süresi 1 yıldır.

(b) Uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi, ML.UAS.903 maddesine uygun olarak aşağıdakiler tarafından gerçekleştirilir ve ARC düzenlenir:

(1) SHGM adına hareket eden uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli; veya

(2) söz konusu İHA/UA'nın uçuşa elverişlilik gözden geçirmesini yapmaya yetkili olan herhangi bir Part-CAO.UAS organizasyonu adına hareket eden uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli.

(c) ARC'nin geçerliliği, aşağıdaki koşullara tabi olarak, İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişlilik yönetimini yapan Part-CAO.UAS organizasyonu tarafından, her seferinde 1 yıl olmak üzere, azami iki ardışık kez uzatılabilir:

(1) ARC'nin son düzenlenmesinden veya uzatılmasından bu yana, İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi bir veya birden fazla Part-CAO.UAS organizasyonu tarafından kesintisiz olarak yürütülmüş olmalıdır;

(2) İHAS/UAS, önceki 12 ay boyunca onaylı bir Part-CAO.UAS bakım organizasyonu tarafından bakıma tabi tutulmuş olmalıdır;

(3) Part-CAO.UAS organizasyonunun, İHAS/UAS'ın uçuşa elverişli durumda olmadığına dair herhangi bir kanıtı veya böyle olduğuna inanması için bir gerekçesi bulunmamalıdır.

ARC'nin Part-CAO.UAS organizasyonu tarafından uzatılması, (b) bendinde öngörülen şekilde, ARC'yi ilk düzenleyen personel veya organizasyonun hangisi olduğundan bağımsız olarak mümkündür.

(d) (c) bendine istisnaen, uçuşa elverişlilik gözden geçirme periyodunun sürekliliği kaybedilmeksizin, ARC uzatımı azami 30 günlük bir süre için öne alınabilir.

(e) SHGM'nin uçuşa elverişlilik gözden geçirmesini bizzat gerçekleştirdiği ve ARC'yi bizzat düzenlediği durumlarda, İHA/UA sahibi, talep edilmesi halinde ve gerekli olduğu ölçüde, SHGM'ye aşağıdakileri sağlayacaktır:

(1) SHGM tarafından talep edilen dokümantasyon;

(2) personeli için uygun konumda uygun çalışma imkânı;

(3) uygun onaylayıcı personel desteği.

ML.UAS.902 İHA'nın uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikasının geçerliliği

- (a) Bir ARC, aşağıdaki durumlardan herhangi birinin gerçekleşmesi halinde geçersiz hale gelir:
- (1) ARC askıya alınmış veya iptal edilmişse;
 - (2) uçuşa elverişlilik sertifikası geçersizse;
 - (3) İHA/UA, hava aracı sicilinde kayıtlı değilse;
 - (4) uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlandığı tip sertifikası askıya alınmış veya iptal edilmişse.
- (b) ARC geçersiz ise veya aşağıdaki durumlardan herhangi biri mevcutsa, İHA/UA uçuş yapamaz:
- (1) İHA/UA'nın, CMU'nun veya İHAS/UAS'a takılı herhangi bir komponentin sürekli uçuşa elverişliliği, bu Bölümün gereklerini karşılamıyorsa;
 - (2) İHA/UA'nın, ML.UAS.903(b) maddesi bakımından bir uygunsuzluk tespit edilmiş ve giderilmemiş bir CMU ile işletilmesi planlanıyorsa;
 - (3) İHA/UA veya CMU, SHGM tarafından onaylanmış tip tasarıma uygunluğunu sürdürmüyorsa;
 - (4) İHA/UA, onaylı uçuş el kitabı veya uçuşa elverişlilik sertifikasındaki sınırlamaların ötesinde işletilmiş ve buna ilişkin uygun bir aksiyon alınmamışsa;
 - (5) İHA/UA, uçuşa elverişliliğini etkileyen bir kaza veya olaya karışmış ve sonrasında uçuşa elverişliliğini yeniden tesis etmek için uygun aksiyon alınmamışsa;
 - (6) İHAS/UAS'a veya İHAS/UAS'a takılı herhangi bir komponente yapılan bir modifikasyon veya tamir, ML.UAS.304 maddesine uygun değilse.

ML.UAS.903 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme süreci

- (a) İHA/UA'nın uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi, İHA/UA'nın sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının dokümente edilmiş bir incelemesini ve İHA/UA'nın fiziksel incelemesini içerecektir.
- (b) (a) maddesinde belirtilen uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi, aynı tipte bir İHA/UA'nın uçuşa elverişlilik gözden geçirmesine son 6 ay içinde dahil edilmemiş olması hâli dışında, İHA/UA'nın işletilmesinde kullanılan CMU(lar)ın kayıtlarının dokümente edilmiş bir incelemesini ve CMU(lar)ın fiziksel incelemesini de içerecektir.
- (c) İHA/UA ve CMU sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarının dokümente edilmiş incelemesi yoluyla aşağıdakiler sağlanacaktır:
- (1) ML.UAS.305(b)(1) maddesi kapsamında gerekli olan verilerin uygun şekilde kaydedilmiş olması;
 - (2) uçuş el kitabının İHAS/UAS konfigürasyonuna uygulanabilir olması ve en güncel revizyon durumunu yansıtması;
 - (3) İHAS/UAS bakım programına göre İHAS/UAS üzerinde zamanı gelen tüm bakımların yapılmış olması;
 - (4) bilinen tüm kusurların ML.UAS.403 maddesine uygun olarak giderilmiş veya ertelenmiş olması;

-
- (5) uygulanabilir tüm AD'lerin uygulanmış olması ve İHAS/UAS kayıtlarına uygun şekilde dahil edilmiş olması;
- (6) İHAS/UAS üzerinde yapılan tüm modifikasyonlar ve onarımların İHAS/UAS kayıtlarına dahil edilmiş olması ve ML.UAS.304 maddesine uygun olması;
- (7) uçuşa elverişlilik sınırlamalarına tabi olan ve İHAS/UAS üzerinde takılı bulunan tüm komponentlerin uygun şekilde tanımlanmış olması, İHAS/UAS kayıtlarına dahil edilmiş olması ve onaylı uçuşa elverişlilik sınırlamalarını aşmamış olması;
- (8) İHA/UA veya CMU bu Talimat kapsamına girdiği andan itibaren, tüm bakım işlemlerinin bu Talimatın ilgili Ek ve Bölüm'üne uygun olarak sertifikalandırılmış olması;
- (9) güncel kütle ve denge beyanının İHA/UA'nın konfigürasyonunu yansıtmaması ve geçerli olması;
- (10) İHA/UA ve CMU'nun, SHGM tarafından onaylanmış tip tasarımının güncel uygulanabilir revizyonuna uygun olması;
- (11) ML.UAS.906A veya ML.UAS.906B maddeleri uyarınca yeni bir uçuşa elverişlilik sertifikası için başvuru yapılmış olması ve gözden geçirme anında uçuşa elverişlilik sertifikasının henüz yayımlanmamış olması durumu hariç olmak üzere, uçuşa elverişlilik sertifikasının geçerli olması.
- (12) gürültü sertifikasının İHA/UA'nın konfigürasyonuna karşılık gelmesi ve geçerli olması; söz konusu sertifika, SHT-21 Talimatı (Part 21) kapsamındaki Altbölüm I gereklerine uygun şekilde yayımlanmış olmalı.
- (d) İHA/UA ve CMU'nun fiziksel incelemesi yoluyla aşağıdakiler sağlanacaktır:
- (1) gerekli tüm işaretleme ve plakartların uygun şekilde takılı olması;
- (2) İHAS/UAS'nin onaylı uçuş el kitabına uygun olması;
- (3) İHAS/UAS konfigürasyonunun onaylı dokümantasyona uygun olması;
- (4) ML.UAS.403 maddesine uygun olarak ele alınmamış bariz bir kusurun bulunmaması;
- (5) İHAS/UAS ile (c) maddesinde belirtilen kayıtların dokümente edilmiş incelemesi arasında herhangi bir tutarsızlığın bulunmaması.
- (e) (d) maddesinde belirtilen fiziksel inceleme bakımından, onaylayıcı personel olarak uygun şekilde yetkilendirilmemiş uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeline, yetkilendirilmiş onaylayıcı personel tarafından destek verilecektir.
- (f) ML.UAS.901(a) maddesine istisnaen, uçuşa elverişlilik gözden geçirme, uçuşa elverişlilik gözden geçirme düzeninin sürekliliği kaybedilmeksizin azami 90 günlük bir süre için öne alınabilir.
- (g) ARC (SHGM Form 15d), yalnızca uygun şekilde yetkilendirilmiş uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından, uçuşa elverişlilik gözden geçirmenin tamamen yapılmış olması ve tespit edilen uygunsuzluğun giderilmesine yönelik tüm faaliyetlerin uygulanmış olması hâlinde yayımlanacaktır.
- (h) Bir İHA/UA için yayımlanan veya uzatılan herhangi bir ARC, SHGM'ye 10 gün içinde ayrıca

gönderilecektir.

(i) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme görevleri alt yükleniciye verilemez.

ML.UAS.905 İHA/UA tescilinin devri

(a) Ülke içinde bir İHA/UA tescili devredilirken, tescil işareti değişecekse, başvuru sahibi SHT-21 Talimatı (Part 21) kapsamındaki Ek-1 (Part 21) uyarınca yeni bir uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlenmesi için başvurur.

(b) ML.UAS.902 maddesinin (a)(3) bendine istisnaen, önceki ARC kendi sona erme tarihine kadar geçerliliğini korur. Tescil işaretinin değiştiği durumda, (a) bendi kapsamında başvuru yapılırken, mevcut tarihler korunarak yeni ARC yayımlanması için de başvuru yapılır.

(c) (b) bendine istisnaen, aşağıdaki durumlardan herhangi biri gerçekleşirse ML.UAS.903 maddesi uyarınca uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi uygun şekilde gerçekleştirilir:

- (1) hava aracı, uçuşa elverişlilik açısından uygun olmayan bir durumda ise;
- (2) önceki ARC geçersiz ise veya süresi dolmuş ise.

ML.UAS.906A Ülkeye ithal edilen İHA'nın uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi

(a) Bir İHA/UA'nın, üçüncü bir ülkeden ithal edilmesi halinde, başvuru sahibi aşağıdakileri yapacaktır:

- (1) SHT-21 Talimatı kapsamındaki Ek-1 (Part 21) uyarınca yeni bir uçuşa elverişlilik sertifikası düzenlenmesi için SHGM'ye başvurmak;
- (2) yeni olmayan İHA/UA'lar için, ML.UAS.903 maddesine uygun olarak uçuşa elverişlilik gözden geçirmesinin tatmin edici şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak;
- (3) onaylı İHAS/UAS bakım programına uyumu sağlamak üzere gerekli tüm bakımın gerçekleştirilmesini sağlamak.

(b) İHA/UA ilgili gerekleri karşılıyor ise, SHGM veya ML.UAS.901(b) maddesinde öngörüldüğü şekilde uçuşa elverişlilik gözden geçirmesini gerçekleştiren kuruluş, bir ARC düzenleyecektir.

(c) İHA/UA'nın sahibi, SHGM'nin denetim amacıyla İHAS/UAS'a erişiminin sağlanmasını temin edecektir.

ML.UAS.906B İnsansız Hava Aracı Sistemi operasyonlarındaki değişiklik sonrası uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi

(a) İHAS/UAS'ın operasyonlarında meydana gelen değişiklikler, SHT-İHA Talimatı uyarınca bir uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlanması ihtiyacını doğurursa, İHA/UA sahibi aşağıdakileri yapacaktır:

- (1) SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part 21) uyarınca bir uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlanması için SHGM'ye başvuracaktır;

- (2) ML.UAS.903 maddesi uyarınca bir uçuşa elverişlilik gözden geçirmesinin tatmin edici şekilde tamamlanmasını sağlayacaktır;
- (3) onaylı İHAS/UAS bakım programına uygunluğu sağlamak üzere gerekli tüm bakımların yapılmasını sağlayacaktır.
- (b) İHA/UA ilgili gerekleri sağlıyorsa, ML.UAS.901(b) maddesinde öngörüldüğü şekilde uçuşa elverişlilik gözden geçirmesini gerçekleştiren SHGM veya kuruluş, bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası (ARC) yayımlayacaktır.
- (c) İHA/UA sahibi, İHAS/UAS’a SHGM tarafından denetim amacıyla erişimin sağlanmasını temin edecektir.

ML.UAS.907 Bulgular

Bu Talimat Bölüm C (Part-AR.UAS) kapsamındaki AR.UAS.GEN.351 maddesine uygun olarak SHGM tarafından tespit edilen bulgular için bildirimlerin alınmasını müteakip, ML.UAS.201 maddesi uyarınca İHAS/UAS’ın sürekli uçuşa elverişliliğinden sorumlu kişi veya kuruluş, SHGM ile mutabık kalınan süre içinde bir düzeltici faaliyet planı (tespit(ler)i ortadan kaldırmak ve tekrarını önlemek üzere) tanımlayacak ve söz konusu planın uygulanmasını SHGM’ye gösterecektir.

EK-1 – SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK YÖNETİMİ SÖZLEŞMESİ

(a) Bir İHA/UA sahibinin, ML.UAS.201 maddesi uyarınca sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi görevlerini yerine getirmek üzere bir Part-CAO.UAS organizasyonu ile sözleşme yapması halinde, her iki tarafça imzalanan sözleşme, talep edilmesi halinde, SHGM'ye sunulacaktır.

(b) Sözleşme, bu Bölüm'ün gerekleri dikkate alınarak hazırlanacak ve imzacıların, İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişliliği ile ilgili yükümlülüklerini tanımlayacaktır.

(c) En az aşağıdaki bilgileri içerecektir:

- (1) İHA/UA tescili, tipi ve seri numarası ile CMU'ye ilişkin bilgiler;
- (2) İHA/UA sahibinin veya tescilli kiracının adı veya şirket bilgileri (adres dâhil);
- (3) sözleşme yapılan Part-CAO.UAS organizasyonuna ilişkin bilgiler (adres dâhil);
- (4) operasyon türü.

(d) Aşağıdaki hususları içerecektir:

‘İHA/UA sahibi, İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişliliğinin yönetimini, İHAS/UAS bakım programının geliştirilmesi ve onaylanmasını ve söz konusu İHAS/UAS bakım programına uygun olarak İHAS/UAS bakımının organize edilmesini Part-CAO.UAS organizasyonuna tevdi eder.

İşbu sözleşme uyarınca her iki imzacı, bu sözleşmede belirlenen ilgili yükümlülükleri yerine getirmeyi taahhüt eder.

İHA/UA sahibi, bilgisi dâhilinde, İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişliliğine ilişkin olarak Part-CAO.UAS organizasyonuna sağlanan tüm bilgilerin doğru olduğunu ve doğru kalacağını; ayrıca Part-CAO.UAS organizasyonunun önceden muvafakati olmaksızın İHAS/UAS üzerinde onarım veya modifikasyon yapılmayacağını beyan eder.

İmzacıların herhangi biri tarafından bu sözleşmeye aykırılık olması halinde sözleşme feshedilecektir. Bu durumda, İHA/UA sahibi, İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişliliği ile bağlantılı her bir görev için tam sorumluluğu muhafaza edecek ve sözleşmenin feshedildiğini 2 hafta içinde SHGM'ye bildirecektir.’

(e) Bir İHA/UA sahibinin, ML.UAS.201 maddesi uyarınca bir Part-CAO.UAS organizasyonu ile sözleşme yapması halinde, her bir tarafın yükümlülükleri aşağıdaki şekilde belirlenecektir:

(1) Part-CAO.UAS organizasyonunun yükümlülükleri:

- (i) İHA/UA tipinin ve CMU'nun kendi faaliyet kapsamına dâhil olmasını sağlamak;
- (ii) İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişliliğinin yönetimine ilişkin olarak aşağıda listelenen tüm koşullara riayet etmek:

- (A) İHAS/UAS bakım programını geliştirmek ve onaylamak;

- (B) onaylandıktan sonra, ML.UAS.302(d) maddesi uyarınca herhangi bir sapmaya ilişkin gerekçelerle birlikte İHAS/UAS bakım programını İHA/UA sahibine sunmak;
- (C) önceki İHAS/UAS bakım programı ile uygun “geçiş köprüsü”nün sağlanması için gerekli bakımı tesis etmek ve talimatlandırmak;
- (D) tüm bakımın onaylı bir bakım organizasyonu tarafından gerçekleştirilmesini organize etmek;
- (E) uygulanabilir tüm AD’lerin uygulanmasını organize etmek;
- (F) bakım sırasında, uçuşa elverişlilik gözden geçirmelerinde tespit edilen veya İHA/UA sahibi tarafından raporlanan tüm kusurların onaylı bir bakım organizasyonu tarafından giderilmesini organize etmek;
- (G) planlı bakımı, AD’lerin uygulanmasını, uçuşa elverişlilik limitlerine tabi komponentlerin bakımını ve komponent muayene gerekliliklerini koordine etmek;
- (H) İHAS/UAS’ın onaylı bir bakım organizasyonuna sunulacağı her durumda İHA/UA sahibini bilgilendirmek;
- (I) tüm İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarını yönetmek ve arşivlemek;
- (iii) ilgili modifikasyon uygulanmadan önce, ML.UAS.304 maddesi uyarınca İHAS/UAS’a yapılacak herhangi bir modifikasyonun onayını organize etmek;
- (iv) ilgili onarım gerçekleştirilmeden önce, ML.UAS.304 maddesi uyarınca İHAS/UAS’a yapılacak herhangi bir onarımın onayını organize etmek;
- (v) sözleşme yapılan Part-CAO.UAS organizasyonunun talep ettiği şekilde bakım için İHAS/UAS’ın İHA/UA sahibi tarafından sunulmaması durumunda SHGM’yi bilgilendirmek;
- (vi) sözleşmeye riayet edilmemesi durumunda SHGM’yi bilgilendirmek;
- (vii) gerekli olduğunda İHA/UA’nın uçuşa elverişlilik gözden geçirmesinin yapılmasını sağlamak ve ARC’nin yayımlanmasını sağlamak;
- (viii) yayımlanan veya süresi uzatılan herhangi bir ARC’yi 10 gün içinde SHGM’ye sunmak;
- (ix) uygulanabilir düzenlemelerin zorunlu kıldığı olay raporlamasını yapmak;
- (x) sözleşmenin taraflardan herhangi biri tarafından feshedilmesi durumunda SHGM’yi bilgilendirmek.

(2) İHA/UA sahibinin yükümlülükleri:

- (i) İHAS/UAS bakım programına ilişkin genel bir anlayışa sahip olmak;
- (ii) Talimatın bu Ek ve Bölüm’üne ilişkin genel bir anlayışa sahip olmak;

- (iii) sözleşme yapılan Part-CAO.UAS organizasyonunun talep ettiği şekilde bakım için İHAS/UAS'ı hazır etmek/sunmak;
- (iv) sözleşme yapılan Part-CAO.UAS organizasyonuna danışmadan İHAS/UAS'ı modifiye etmemek;
- (v) sözleşme yapılan Part-CAO.UAS organizasyonunun bilgisi ve kontrolü dışında istisnai olarak gerçekleştirilen tüm bakımlar hakkında sözleşme yapılan Part-CAO.UAS organizasyonunu bilgilendirmek;
- (vi) operasyonlar sırasında tespit edilen tüm kusurları kayıtlar (loglar) üzerinden sözleşme yapılan Part-CAO.UAS organizasyonuna raporlamak;
- (vii) sözleşmenin taraflardan herhangi biri tarafından feshedilmesi durumunda SHGM'yi bilgilendirmek;
- (viii) İHA/UA'nın satılması durumunda SHGM'yi ve sözleşme yapılan Part-CAO.UAS organizasyonunu bilgilendirmek;
- (ix) uygulanabilir düzenlemelerin zorunlu kıldığı olay raporlamasını yapmak;
- (x) İHA/UA uçuş saatleri ve taraflarca üzerinde mutabık kalınan diğer tüm kullanım verileri hakkında sözleşme yapılan Part-CAO.UAS organizasyonunu düzenli olarak bilgilendirmek;
- (xi) İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişliliğini etkileyebilecek operasyonel gerekliliklere uyumsuzlukları Part-CAO.UAS organizasyonuna bildirmek;
- (xii) İHAS/UAS'ın gerekli konfigürasyonda muhafaza edilebilmesi için karşılanması gereken herhangi bir operasyonel gerekliliği (örn. spesifik onaylar) Part-CAO.UAS organizasyonuna bildirmek.

EK-2 – UÇUŞA ELVERİŞLİLİK GÖZDEN GEÇİRME SERTİFİKASI (SHGM Form 15d)

Söz konusu formun en güncel hali SHGM Kalite Yönetim Sistemi içerisinde tanımlıdır.

EK-3 – SHGM FORM 1 DOLDURMA TALİMATLARI

Bu talimatlar, sadece İHAS/UAS bakım amaçları için, SHT-CAM Talimatı Ek-1 (Part-M)'de belirtilen SHGM Form 1'in kullanımına ilişkindir.

İnsanlı havacılıkta bakım amaçları için SHGM Form 1'in kullanımını kapsayan, SHT-CAM Talimatı Ek-1 (Part-M)'de belirtilen talimatlara ve üretim amaçları için SHGM Form 1'in kullanımını kapsayan, SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part 21)'de belirtilen talimatlara dikkat çekilir.

Söz konusu formun en güncel hali SHGM Kalite Yönetim Sistemi içerisinde tanımlıdır.

1. AMAÇ VE KULLANIM

- 1.1. Sertifikanın temel amacı, İHAS/UAS komponentleri üzerinde gerçekleştirilen bakım işinin uçuşa elverişliliğini beyan etmektir.
- 1.2. Sertifika ile komponent(ler) arasında korelasyon kurulmalıdır. Sertifikayı düzenleyen, orijinal verilerin doğrulanmasına imkân veren bir formatta sertifikayı muhafaza etmelidir.
- 1.3. Sertifika, birçok uçuşa elverişlilik otoritesi tarafından kabul edilir; ancak bu kabul, ikili anlaşmaların mevcudiyetine ve/veya belirli bir uçuşa elverişlilik otoritesinin politikasına bağlı olabilir.
- 1.4. Sertifika, bir teslimat veya sevk irsaliyesi değildir.
- 1.5. İHA/UA, bu sertifika kullanılarak servise verilmeyecektir.
- 1.6. Sertifika, komponent(lerin) montajına yönelik bir onay teşkil etmez; ancak nihai kullanıcının komponent(lerin) uçuşa elverişlilik onay statüsünü belirlemesine yardımcı olur.
- 1.7. Aynı sertifika ile üretim çıkışlı ve bakım çıkışlı komponentlerin karışımı kabul edilmez.

2. GENEL FORMAT

- 2.1. Sertifika, blok numaraları ve her bir bloğun konumu dâhil olmak üzere tanımlı formata uygun olmalıdır. Bununla birlikte, her bir bloğun boyutu, sertifikanın tanınmaz hâle gelmesine yol açmayacak ölçüde, münferit uygulamaya uyacak şekilde tadil edilebilir.

2.2. Sertifika ‘yatay’ (landscape) yönlendirmede olmalıdır; ancak sertifika tanınabilir ve okunabilir kaldığı sürece genel boyut önemli ölçüde artırılabilir veya azaltılabilir. Tereddüt hâlinde lütfen SHGM’ye danışınız.

2.3. Kullanıcı/monte eden sorumluluk beyanı, formun her iki tarafına da yerleştirilebilir.

2.4. Kolay okunabilmesini teminen tüm baskılar açık ve okunaklı olmalıdır.

2.5. Sertifika, ön baskılı veya bilgisayar üretimi olabilir; ancak her iki durumda da çizgilerin ve karakterlerin basımı açık ve okunaklı olmalı ve tanımlı formata uygun olmalıdır.

2.6. Sertifika Türkçe ve İngilizce olmalıdır; uygun olması hâlinde bir veya daha fazla başka dilde de düzenlenebilir.

2.7. Sertifikaya girilecek bilgiler, makine/bilgisayar çıktısı veya el yazısı ile girilebilir; büyük harf kullanılmalı ve kolay okunabilmelidir.

2.8. Anlaşılabilirliği artırmak için kısaltmaların kullanımı asgari düzeyde tutulmalıdır.

2.9. Sertifikanın arka yüzündeki kalan alan, düzenleyen tarafından ilave bilgiler için kullanılabilir; ancak herhangi bir sertifikasyon beyanı içermemelidir. Arka yüzün herhangi bir kullanımı, sertifikanın ön yüzündeki ilgili blokta referans verilmelidir.

3. SERTİFİKADA HATA(LAR)

3.1. Nihai kullanıcı sertifikada bir hata(lar) tespit ederse, düzenleyeni yazılı olarak bilgilendirmelidir. Düzenleyen, hata(lar) doğrulanıp düzeltilebiliyorsa yalnızca bu durumda yeni bir sertifika yayımlayabilir.

3.2. Yeni sertifika yeni bir takip numarası, imza ve tarih içermelidir.

3.3. Yeni sertifika talebi, komponent(lerin) durumunun yeniden doğrulanması olmaksızın karşılanabilir. Yeni sertifika mevcut duruma ilişkin bir beyan değildir ve Blok 12’de bir önceki sertifikaya aşağıdaki ifadeyle atıf yapılmalıdır:

‘Bu sertifika, [düzeltildiği girilecek blok(lar)] Blok(lar)ındaki hata(lar)ı, [orijinal takip numarası] takip numaralı ve [orijinal yayımlama tarihi] tarihli sertifikada düzeltir ve uygunluk/durum/bakım çıkış sertifikası beyanını kapsamaz.’

Her iki sertifika da, ilk sertifika ile ilişkili muhafaza süresine uygun olarak saklanmalıdır.

4. DÜZENLEYEN TARAFINDAN SERTİFİKANIN DOLDURULMASI

Blokların kullanımı için aşağıdaki talimatlara ek olarak SHGM tarafından bildirilecek talimatlara uygun hareket edilir.

Blok 12: Remarks / Açıklamalar

Aşağıda belirtilen komponent bakım çıkış sertifikası beyanını gerektiğinde ekleyiniz:

☐ ‘Bu blokta aksi belirtilmedikçe, Blok 11’de tanımlanan ve bu blokta açıklanan işin, SHT-CAM Talimatı (Part-CAO.UAS) gereklerine uygun olarak gerçekleştirildiğini sertifikalandırır ve bu iş bakımından söz konusu komponent, bakım çıkış sertifikası düzenlenmesine hazır kabul edilir.’

Blok 14a:

‘Other regulation specified in block 12’ kutucuğunu işaretleyiniz ve yukarıda belirtilen Part-CAO.UAS sertifikasyon beyanını Blok 12’ye giriniz. Bakımın, organizasyon tarafından SHT-145 Talimatı kapsamında da sertifikalandırılması hâlinde, ayrıca ‘SHT-145.A.50 Release to Service’ kutucuğunu da işaretleyiniz.

‘Other regulation’ kutucuğundaki işaret ile Part-CAO.UAS ve Part-145 dışındaki düzenlemeler kastediliyorsa, bu düzenlemeler Blok 12’de tanımlanmalıdır. Uygun olduğu şekilde en az bir kutucuk işaretlenmelidir; uygun olması hâlinde her iki kutucuk da işaretlenebilir.

‘Bu blokta aksi belirtilmedikçe’ ifadesi, aşağıdaki durumları karşılamayı amaçlar:

- (a) bakımın tamamlanamadığı durumlar;
- (b) bakımın gerçekleştirilmesinin ilgili düzenleyici gereklerden sapma gösterdiği durumlar;
- (c) bakımın, SHT-145 veya Part-CAO.UAS’ta belirtilenler dışında bir gerek uyarınca gerçekleştirildiği durumlar; bu durumda Blok 12, ilgili spesifik düzenlemeyi belirtmelidir.

BÖLÜM B – Part-CAO.UAS

CAO.UAS.1 Genel

a) Bu Bölümün amaçları bakımından, “SHGM” ifadesi, bu Ek’in Bölüm C (Part-AR.UAS)’si kapsamında AR.UAS.GEN.010(a) maddesinde belirtilen otorite anlamına gelir.

(b) Bu Bölümün amaçları bakımından, “İHAS/UAS’ın sahibi” ifadesi aşağıdakilerden biri anlamına gelir:

(1) İHAS/UAS’ın tescilli sahibi (İHAS/UAS işletmecisinin kendisi de olabilir);

(2) ML.UAS.201(b) maddesinin uygulanması kaydıyla, İHAS/UAS’ın kiracısı olan İHAS/UAS işletmecisi.

CAO.UAS.010 Kapsam

SHT-İHA Talimatında tanımlandığı şekliyle işletilen ve İHA/UA için bir uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlanmış olan İHAS/UAS’lar bakımından, bu Bölüm; İHAS/UAS’ın ve komponentlerin sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi veya bakımı ya da bu faaliyetlerin bir kombinasyonu için bir organizasyonun, onay sertifikasının verilmesine veya devamına hak kazanabilmesi amacıyla karşılaması gereken gerekleri ortaya koyar.

CAO.UAS.015 Başvuru

Organizasyon, Part-CAO.UAS onayının verilmesi için veya bu onayda bir değişiklik yapılması için, SHGM’ye, SHGM tarafından belirlenen form ve usulde Bilgi Yönetim Sistemi üzerinden başvuruda bulunacaktır.

CAO.UAS.017 Uyum yöntemleri

(a) Bir organizasyon, bu Talimat ile uyumu tesis etmek üzere herhangi bir alternatif uygunluk yöntemi (AltMoC) kullanabilir.

(b) Bir organizasyon, alternatif bir uygunluk yöntemi kullanmak istemesi hâlinde, kullanımdan önce UED–2023/4 sayılı Genelge gereklerine uygun şekilde SHGM’ye tam bir açıklama sunacaktır. Açıklama; Genelge içerisinde belirtilen hususları ile birlikte ilgili olabilecek el kitapları veya prosedürlerdeki revizyonları ve bu Talimat ile uyumun nasıl sağlandığını gösteren bir açıklamayı içerecektir.

Organizasyon, SHGM’nin ön onayına tabi olarak söz konusu alternatif uygunluk yöntemini (AltMoC) kullanabilir.

CAO.UAS.020 Faaliyet kapsamı ve onay şartları

(a) Organizasyon, talep edilen her bir yetki için, CAO.UAS.025 maddesinde öngörüldüğü şekilde, faaliyet kapsamını organizasyon el kitabında belirtecektir. Faaliyet kapsamı, organizasyon tarafından icra edilen işin doğru bir tanımı olacaktır.

(b) İHA/UA ve CMU bakımı için faaliyet kapsamı aşağıdakileri içerecektir:

(1) İHA/UA'nın ve CMU'nun tipi veya üreticisi;

(2) varsa, özel görevler ve yöntemler dâhil olmak üzere bakım işinin tipi ve kapsamı.

(c) CMU montajı için faaliyet kapsamı, CMU'nun tipi veya üreticisini içerecektir.

(d) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi için faaliyet kapsamı aşağıdakileri içerecektir:

(1) İHA/UA'nın ve CMU'nun tipi veya üreticisi;

(2) yönetimi yapılan İHA/UA'nın ve CMU'nun tanımlanması;

(3) hangi İHA/UA'nın hangi CMU ile kullanıldığının belirtilmesi.

(e) Uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi ve özel uçuş izni için faaliyet kapsamı, İHA/UA'nın tipi veya üreticisini içerecektir.

(f) Komple motorlar dışındaki komponentlerin bakımı için faaliyet kapsamı, aşağıdaki sınıflandırmaya uygun olarak tesis edilecektir:

(1) C1: İHA/UA iklimlendirme ve basınçlandırma;

(2) C2: İHA/UA otomatik uçuş;

(3) C3: İHA/UA muhabere ve seyrüsefer;

(4) C4: İHA/UA kapılar ve kapaklar;

(5) C5: İHA/UA elektrik gücü ve ışıklar;

(6) C6: İHA/UA teçhizat;

(7) C7: İHA/UA motor;

(8) C8: İHA/UA uçuş kumandaları;

(9) C9: İHA/UA yakıt sistemleri;

(10) C10: İHA/UA rotorlar;

(11) C11: İHA/UA transmisyon;

(12) C12: İHA/UA hidrolik güç;

(13) C13: İHA/UA gösterge ve kayıt sistemi;

(14) C14: İHA/UA iniş takımı;

(15) C15: İHA/UA oksijen;

(16) C16: İHA/UA pervaneler;

(17) C17: İHA/UA pnömatik ve vakum sistemleri;

(18) C18: İHA/UA buz/yağmur/yangından korunma;

(19) C19: İHA/UA camlar;

(20) C20: İHA/UA yapısal;

(21) C21: İHA/UA su balastı;

(22) C22: İHA/UA itki artırma;

(23) C23: diğer İHA/UA komponentleri;

(24) C24: CMU komponentleri.

(g) Komple motorların bakımı için faaliyet kapsamı, motorların tipi veya üreticisini içerecektir.

(h) Tahribatsız muayene (‘NDT’) yetkisi için, bu yetkinin ‘özel hizmetler’ sınıfının bir parçasını oluşturması hâlinde, faaliyet kapsamı NDT yöntemlerini içerecektir.

(i) Organizasyon, SHGM tarafından yayımlanan organizasyon sertifikasına ekli onay şartlarına ve organizasyon el kitabında belirtilen faaliyet kapsamına uyacaktır.

CAO.UAS.025 Organizasyon el kitabı

(a) Organizasyon, personelinin görevlerini yerine getirebilmesi ve organizasyonun bu Talimat ile nasıl uyum sağladığını gösterebilmesi için gerekli bilgi ve prosedürleri belirten bir el kitabı tesis edecek ve muhafaza edecektir.

(b) El kitabı, doğrudan veya atıf yoluyla aşağıdaki bilgileri içerecektir:

(1) sorumlu müdür tarafından imzalanmış; organizasyonun her zaman bu Bölüm’ün gereklerine ve organizasyon el kitabına uygun şekilde faaliyet göstereceğini teyit eden bir beyan;

(2) her bir yetki için organizasyonun detaylı faaliyet kapsamı;

(3) CAO.UAS.035 maddesinin (a), (b) ve (c) bentlerinde atıf yapılan kişi(lerin) unvan(lar)ını ve ad(lar)ını tanımlayan ve bu kişiler arasındaki sorumluluk hatlarını gösteren bir organizasyon şeması;

(4) tesislerin genel tanımı ve konumu;

(5) CAO.UAS.105(b) maddesinde belirtildiği şekilde el kitabı değişiklik (amendment) prosedürü; ve organizasyonun aşağıdaki bentlerde belirtilen faaliyetleri icra etmeyi amaçlaması hâlinde:

(6) onaylı tesisler dışındaki bir lokasyonda gerçekleştirilen işe ilişkin kapsam ve prosedürler;

(7) yetkilendirme kapsamlarıyla birlikte onaylayıcı personel listesi;

(8) İHAS/UAS bakım programının onayından sorumlu personel listesi;

(9) yetkilendirme kapsamlarıyla birlikte uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli listesi;

(10) özel uçuş izni yayımlanmasından sorumlu personel listesi;

(11) İHA/UA üzerinde CMU aracılığıyla uzaktan gerçekleştirilen ve sertifikalandırılan bakıma ilişkin kapsam ve prosedürler.

- (c) El kitabının ilk yayını SHGM tarafından onaylanacaktır.
- (d) El kitabı değişiklikleri, CAO.UAS.105 maddesine uygun olarak ele alınacaktır.

CAO.UAS.030 Tesisler ve depolama

- (a) Organizasyon, ofis mahalleri dâhil kullanılacak tesislerin, planlanan tüm işlerin icrasına imkân verecek şekilde olmasını sağlayacaktır.
- (b) Ayrıca, organizasyonun onay kapsamının bakım faaliyetlerini içermesi hâlinde, organizasyon aşağıdakileri sağlayacaktır:
- (1) özel atölyeler, hangarlar ve bakım alanları, kontaminasyona ve çevresel koşullara karşı yeterli koruma sağlar;
 - (2) ML.UAS.504(a) maddesinin gerektirdiği şekilde komponentlerin ayrıştırılmasını temin ederken, komponentler, ekipman, aletler ve malzemeler için emniyetli depolama tesisleri sağlanır;
 - (3) komponent depolamaya ilişkin ilgili talimatlara uyulur ve depolama tesislerine erişim yalnızca yetkili personel ile sınırlandırılır.

CAO.UAS.035 Personel gereklilikleri

- (a) Organizasyon, organizasyonun tüm faaliyetlerinin bu Talimat'a uygun şekilde finanse edilebilmesini ve icra edilebilmesini temin edecek yetkiye sahip bir sorumlu müdür atayacaktır.
- (b) Sorumlu müdür, sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetlerinin organizasyon el kitabına uygun olarak yürütülmesini temin etmek üzere sorumluluğa sahip bir kişi veya kişi grubunu görevlendirecektir.
- (c) Sorumlu müdür, CAO.UAS.100 maddesinde atıf yapılan uyumluluk izleme fonksiyonunu yönetmekten sorumlu bir uyumluluk izleme yöneticisini görevlendirecektir.
- (d) (b) ve (c) bentleri uyarınca görevlendirilen kişiler, sorumlu müdüre karşı sorumlu ve kendisine doğrudan erişime sahip olacaktır. Bu kişiler, sorumluluklarını ifa edebilmek için uygun bilgi, altyapı ve tecrübeye sahip olduklarını gösterebilmelidir.
- (e) Organizasyon, sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetlerinde yer alan tüm personelin uygun bilgi, altyapı ve tecrübeye sahip olmasını ve icra edilmesi amaçlanan iş için yetkinliğini sürdürmesini sağlayacaktır.
- (f) Organizasyon, planlanan işi icra edebilmesini sağlayacak yeterli sayıda ve uygun nitelikte personel bulunduracaktır.
- (g) Organizasyon, bakım personelinin planlanan bakımı emniyetli şekilde gerçekleştirmesini teminen başlangıç eğitimini tesis edecektir.
- (h) Kaynak gibi özel görevleri veya renk-kontrast muayeneleri dışındaki tahribatsız muayene (NDT) muayenelerini gerçekleştiren personel, resmî olarak tanınmış bir standarda uygun şekilde niteliklendirilecektir.
- i) Bu madde kapsamında görevlendirilecek personelden unvanı KDM-ORG sisteminde tanımlı olanlar için sistemde tanımlı eğitimlerin alınması amacıyla SHGM'ye başvuru yapılır.

CAO.UAS.040 Onaylayıcı personel

- (a) İHA/UA, CMU ve komponentler üzerinde yapılan bakımı sertifikalandırmak veya CMU montajını sertifikalandırmak amacıyla, organizasyon ilgili onaylayıcı personeli yetkilendirecektir.
- (b) İHA/UA ve CMU üzerinde yapılan bakımı sertifikalandırması veya CMU montajını sertifikalandırması öngörülen onaylayıcı personel, yetkilendirmede belirtilecek ilgili İHA/UA ve CMU'ya yönelik başlangıç eğitimini alacaktır. Organizasyon, söz konusu personelin onaylama yetkisini almadan önce, benzer hava aracı veya CMU ile asgari 3 ay pratik bakım tecrübesi veya işletilen hava aracı ya da CMU üzerinde 6 ay pratik bakım tecrübesi edinmesini sağlayacaktır.
- (c) Organizasyon, onaylayıcı personelin ilgili teknolojiler, organizasyon prosedürleri ve insan faktörleri konularında güncel bilgiye sahip olmasını temin etmek üzere, onaylayıcı personelin periyodik olarak yeterli ve uygun tazeleme eğitimi almasını sağlayacaktır.

CAO.UAS.045 Uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli

- (a) Uçuşa elverişlilik gözden geçirmelerini gerçekleştirebilmek için, organizasyon aşağıdaki gereklerin tamamını karşılayacak ilgili uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli yetkilendirecektir:
- (1) sürekli uçuşa elverişlilik alanında en az 1 yıl tecrübe edinmiş olmaları;
 - (2) onaylayıcı personel olarak yetkilendirilmiş olmaları veya (1) bendinde belirtilen tecrübeye ilave olarak sürekli uçuşa elverişlilik alanında en az 2 yıl tecrübe edinmiş olmaları;
 - (3) uygun havacılık-bakım eğitimini almış olmaları.
- (b) Organizasyon, bir kişiye uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli yetkisi vermeden önce, söz konusu kişi, SHGM gözetiminde veya organizasyon tarafından hâlihazırda uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli olarak yetkilendirilmiş bir kişinin gözetiminde bir uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi gerçekleştirecektir. Gözetim altında gerçekleştirilen bu uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi tatmin edici ise, söz konusu kişi uygunluk izleme yöneticisi tarafından uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli olarak yetkilendirilecektir.

CAO.UAS.048 Özel uçuş izni yayımlayan personel

Özel uçuş izni, bu amaçla organizasyon tarafından özel olarak yetkilendirilmiş uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli tarafından yayımlanacaktır.

CAO.UAS.050 Komponentler, ekipman ve aletler

- (a) Organizasyon, sorumluluklarını yerine getirebilmesi için yeterli ekipman ve aletlere sahip olacak veya bunlara erişimi bulunacaktır.
- (b) Organizasyon, kullandığı ekipman ve aletlerin kontrol edilmesini ve resmî olarak tanınmış bir standarda göre kalibre edilmesini sağlayacaktır. Bu kalibrasyonlara ve kullanılan standartlara ilişkin kayıtları muhafaza edecektir.

(c) Bakım yönünden, organizasyon, uygulanabildiği ölçüde, bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.501 ve ML.UAS.504 maddelerine uygun olarak teslim alınan tüm gelen komponentleri muayene edecek, sınıflandıracak ve uygun şekilde ayrıştıracaktır.

CAO.UAS.055 Bakım verisi ve iş emirleri

(a) Organizasyon, bakımın icrası için gerekli olan ve bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.401(b) maddesinde belirtilen uygulanabilir güncel bakım verilerine erişecek ve bunları kullanacaktır.

(b) Bakıma başlamadan önce, yapılacak bakımı tanımlayacak şekilde, organizasyon ile bakımı talep eden kişi veya organizasyon arasında yazılı bir iş emri üzerinde mutabık kalınacaktır.

CAO.UAS.055 Bakım standartları

(a) Tüm bakım, bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında Altbölüm D, E ve H gereklerine uygun olarak gerçekleştirilecektir.

(b) Bakım icra edilirken, organizasyon aşağıdaki gerekleri sağlayacaktır:

- (1) bakımın yapıldığı alanın iyi organize edilmiş ve temiz (kir ve kontaminantlardan arındırılmış) olmasını sağlamak;
- (2) CAO.UAS.055 maddesinde atıf yapılan bakım verileri ve iş emirlerinde belirtilen yöntemleri, teknikleri, standartları ve talimatları kullanmak;
- (3) CAO.UAS.050 maddesinde belirtilen aletleri, ekipmanı ve malzemeleri kullanmak;
- (4) CAO.UAS.055 maddesinde atıf yapılan bakım verilerinde belirtilen çevresel limitasyonlara uygun şekilde bakımın icra edilmesini sağlamak;
- (5) olumsuz hava koşulları veya uzun süreli bakım durumlarında uygun tesislerin kullanılmasını sağlamak;
- (6) bakım sırasında hata riskini, özellikle aynı nitelikte bakım görevlerinde tekrarlanan hata riskini asgariye indirmek;
- (7) herhangi bir kritik bakım görevinin icrasından sonra bir hata-yakalama yönteminin uygulanmasını sağlamak;
- (8) bakımın tamamlanmasından sonra, İHA/UA'nın, CMU'nun veya komponentin tüm aletlerden, ekipmandan ve herhangi bir yabancı parça ve malzemedan arındırılmış olduğunu ve sökülmiş tüm erişim panellerinin yeniden takıldığını teminen genel bir doğrulama gerçekleştirmek.

CAO.UAS.065 İHA bakımının sertifikalandırılması

Bu Talimat'a uygun olarak bir İHA/UA üzerinde gerçekleştirilen bakımın tamamlanmasını müteakip, organizasyon söz konusu bakımı, bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.801 maddesine uygun olarak sertifikalandıracaktır.

CAO.UAS.070 Komponent bakımının sertifikalandırılması

- (a) Bu Talimat'a uygun olarak İHA/UA komponentleri üzerinde gerçekleştirilen bakımın tamamlanmasını müteakip, organizasyon söz konusu bakımı, bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.802 maddesine uygun olarak sertifikalandıracaktır.
- (b) Bu Talimat'a uygun olarak, (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.520(d) maddesinde atıf yapılan CMU komponentleri üzerinde gerçekleştirilen bakımın tamamlanmasını müteakip, organizasyon söz konusu bakımı, (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.804 maddesine uygun olarak sertifikalandıracaktır.
- (c) (a) ve (b) bentleri, CAO.UAS.095(a)(5) maddesine uygun olarak imal edilen komponentlere uygulanmaz.

CAO.UAS.071 CMU bakımının sertifikalandırılması

Bu Talimat'a uygun olarak CMU üzerinde gerçekleştirilen bakımın tamamlanmasını müteakip, organizasyon söz konusu bakımı, bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.803 maddesine uygun olarak sertifikalandıracaktır.

CAO.UAS.072 CMU montajının sertifikalandırılması

Bu Talimat'a uygun olarak CMU'nun montajının tamamlanmasını müteakip, tasarım onayı sahibi tarafından bu şekilde hükme bağlanmış olması hâlinde, organizasyon söz konusu montajı, bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.805 maddesine uygun olarak sertifikalandıracaktır.

CAO.UAS.075 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi

- (a) Tüm sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi görevleri, bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında Altbölüm C gereklerine uygun olarak gerçekleştirilecektir.
- (b) Yönetimi yapılan her bir İHAS/UAS için organizasyon:
- (1) İHAS/UAS bakım programını geliştirecek ve kontrol edecek; ilk yayımlamayı ve tadilatlarını onaylayacaktır; ML.UAS.302(d) uyarınca sapmalar, SHGM tarafından onaylanmış bir prosedüre uygun olarak gerçekleştirilecek ve bunların gerekçeleri organizasyon tarafından kaydedilecektir;
 - (2) söz konusu İHAS/UAS bakım programını İHA/UA sahibine sunacaktır;
 - (3) modifikasyonların ve onarımların, bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.304 maddesine uygun olmasını sağlayacaktır;
 - (4) tüm bakımın, bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında Altbölüm H uyarınca sertifikalandırılmasını sağlayacaktır;
 - (5) uygulanabilir tüm AD'lerin ve sürekli uçuşa elverişlilik etkisi bulunan tüm operasyonel gerekliliklerin uygulanmasını sağlayacaktır;

- (6) tüm kusurların, uygun şekilde onaylı bir bakım organizasyonu tarafından giderilmesini sağlayacaktır;
- (7) İHAS/UAS'ın, İHAS/UAS bakım programına uygun olarak ve gerekli olduğu her durumda, uygun şekilde onaylı bir bakım organizasyonuna bakım için sunulmasını sağlayacaktır;
- (8) işin doğru şekilde icra edilmesini teminen, planlı bakımı ve AD'lerin uygulanmasını koordine edecektir;
- (9) tüm sürekli uçuşa elverişlilik kayıtlarını yönetecek ve arşivleyecektir;
- (10) İHA/UA üreticisi tarafından bu bilginin sağlanması hâlinde, kütle ve denge beyanının İHA/UA'nın güncel konfigürasyonunu yansıtmamasını sağlayacaktır;
- (11) Genel Müdürlük Bilgi Yönetim Sisteminde (KDM-ERP) bulunan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Modülüne gerekli bilgileri girmek ve bu bilgileri güncel tutmak.

CAO.UAS.080 Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi verisi

- (a) Organizasyon, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi görevlerinin icrası için gerekli olan uygulanabilir güncel sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi verilerine erişecek ve bunları kullanacaktır.
- (b) Söz konusu veriler, Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.401(b) maddesinde belirtilmiştir.

CAO.UAS.085 Uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi

Organizasyon, herhangi bir uçuşa elverişlilik gözden geçirmesini, Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.903 maddesine uygun olarak gerçekleştirecektir.

CAO.UAS.086 Özel uçuş izni

Organizasyon, el kitabında belirtilen ilgili prosedüre uygun olarak onaylı uçuş koşulları ile uygunluğu teyit edebildiğinde, herhangi bir özel uçuş iznini, SHT-21 Talimatı Ek-1 (Part-21) kapsamında 21.A.711(d) maddesine uygun olarak yayımlayacaktır.

CAO.UAS.090 Kayıt saklama

- (a) Organizasyon, sahip olduğu yetkilere uygun olarak aşağıdaki kayıtları muhafaza edecektir:

- (1) Bakım kayıtları

Bakım çıkış sertifikaları (CRS) ile birlikte, tüm bakım gereklerinin karşılandığını göstermeye gerekli tüm destekleyici dokümanlar; organizasyon ayrıca, Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.305 maddesi ile uyumu temin etmek için gerekli olan, spesifik onarım veya modifikasyon verileri gibi herhangi bir kayıtla birlikte, bakım çıkış sertifikasını (CRS) bakımı talep eden kişi veya organizasyona sunacaktır.

(2) CMU montaj kayıtları

Bakım çıkış sertifikaları (CRS) ile birlikte, tüm montaj gereklerinin karşılandığını göstermeye gerekli tüm destekleyici dokümanlar; organizasyon ayrıca, herhangi bir spesifik montaj verisi ile birlikte, bakım çıkış sertifikasını (CRS) montajı talep eden kişi veya organizasyona sunacaktır.

(3) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kayıtları

(Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.305 maddesinin gerektirdiği kayıtlar.

(4) Uçuşa elverişlilik gözden geçirme kayıtları

Yayımlanan veya süresi uzatılan ARC'ler ile birlikte tüm destekleyici dokümanlar. Bu kayıtlar ayrıca, ARC'yi yayımlayan organizasyondan farklı olması hâlinde, İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik yönetimini yapan organizasyona da sunulacaktır.

(5) Özel uçuş izni kayıtları

Yayımlanan özel uçuş izni ve uçuş koşulları dâhil olmak üzere, söz konusu özel uçuş izninin yayımlanmasını destekleyen herhangi bir doküman.

(b) Organizasyon, personelinin niteliklerini göstermek için gerekli personel kayıtlarını ve yetkilendirmeleri muhafaza edecektir. Organizasyon; onaylayıcı personel, uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeli ve özel uçuş izni yayımlayan personele ilişkin kayıtları, ilgili personel organizasyondan ayrıldıktan sonra veya ilgili personele verilen yetkilendirme iptal edildikten sonra en az 2 yıl süreyle muhafaza edecektir.

(c) Organizasyon, personelin talebi üzerine, (b) bendinde belirtilen personel kayıtlarına erişim sağlayacak ve organizasyondan ayrıldıklarında bu kayıtları çoğaltarak kendilerine verecektir.

(d) Organizasyon aşağıdaki kayıtları muhafaza edecektir:

(1) (a)(1) bendinde atıf yapılan kayıtları ve bunlarla ilişkili herhangi bir bakım verisini; İHA/UA'nın, CMU'nun veya komponent bakımının serbest bırakıldığı tarihten itibaren 3 yıl süreyle;

(2) (a)(2) bendinde atıf yapılan kayıtları; CMU montajını yapan organizasyon için (İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik yönetimini yapan organizasyondan farklı olması hâlinde), CMU montajının sertifikalandırıldığı tarihten itibaren 3 yıl süreyle;

(3) (a)(3) bendinde atıf yapılan kayıtları; (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.305 maddesinde belirtilen süre boyunca;

(4) (a)(4) bendinde atıf yapılan kayıtları:

— İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik yönetimini yapan organizasyon için, İHA/UA'nın kalıcı olarak hizmetten çekilmesinden sonra 2 yıl süreyle,

— ARC'yi yayımlayan organizasyon için (İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik yönetimini yapan organizasyondan farklı olması hâlinde), ARC'nin yayımlanmasından sonra 4 yıl süreyle;

(5) (a)(5) bendinde atıf yapılan kayıtları:

— İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik yönetimini yapan organizasyon için, İHA/UA'nın kalıcı olarak hizmetten çekilmesinden sonra 2 yıl süreyle,

— özel uçuş iznini yayımlayan organizasyon için (İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik yönetimini yapan organizasyondan farklı olması hâlinde), özel uçuş izninin yayımlanmasından sonra 3 yıl süreyle.

(e) Uyumluluk izleme kayıtları asgari 2 yıl süreyle muhafaza edilecektir.

(f) Tüm kayıtlar, hasar, değişiklik ve hırsızlığa karşı korumayı sağlayacak şekilde saklanacaktır.

(g) Bir İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminin başka bir organizasyona veya kişiye devredilmesi hâlinde, (a)(2) ile (a)(5) bentleri kapsamında muhafaza edilen tüm kayıtlar söz konusu organizasyona veya kişiye devredilecektir. Devir başka bir Part-CAO.UAS organizasyonuna yapılırsa, devir anından itibaren söz konusu organizasyon için (d) bendi uygulanacaktır.

(h) Organizasyon faaliyetlerini sonlandırdığında, muhafaza edilen tüm kayıtlar aşağıdaki şekilde devredilecektir:

(1) (a)(1) bendinde atıf yapılan kayıtlar, ilgili İHAS/UAS'ın veya komponentin son sahibine veya müşterisine devredilecek veya SHGM tarafından belirlenen şekilde saklanacaktır;

(2) (a)(2) ile (a)(5) bentlerinde atıf yapılan kayıtlar, İHA/UA sahibine devredilecektir.

CAO.UAS.095 Organizasyonun imtiyazları

El kitabına uygun olarak, organizasyona aşağıdaki yetkilerden bir veya birden fazlası verilecektir:

(a) Bakım

(1) Organizasyon el kitabında belirtilen faaliyet kapsamındaki ve organizasyon el kitabında belirtilen lokasyonlardaki İHA/UA, CMU veya komponentlerin bakımını yapmak.

(2) Organizasyon el kitabında belirtilen uygun prosedürlere göre, Part-CAO.UAS organizasyonunun kontrolü altında, uygun şekilde nitelikli bir alt yüklenici organizasyon tarafından özel hizmetlerin icrasını organize etmek.

(3) CAO.UAS.025(b)(6) maddesinde atıf yapılan prosedürde belirtilen şartlar altında, organizasyon el kitabında listelenmeyen bir lokasyonda, faaliyet kapsamında belirtilen İHA/UA, CMU veya komponentlerin bakımını yapmak.

(4) CAO.UAS.065, CAO.UAS.070 veya CAO.UAS.071 maddelerine uygun olarak bakımı sertifikalandırmak.

(5) Organizasyon, el kitabında belirtildiği şekilde, kendi tesislerinde devam eden bakım çalışmaları sırasında kullanılmak üzere, bakım verilerine uygun olarak, sınırlı bir parça yelpazesini imal edebilir.

(b) CMU montajı

CMU bakımı için onaylı bir organizasyon, bir CMU'nun montajını gerçekleştirebilir ve söz konusu montajı CAO.UAS.072 maddesine uygun olarak sertifikalandırabilir.

(c) Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi

(1) Faaliyet kapsamında belirtilen herhangi bir İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişliliğini yönetmek.

(2) (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.302(b) maddesine uygun olarak İHAS/UAS bakım programını onaylamak.

(3) Organizasyon sertifikasında listelendiği şekilde, Part-CAO.UAS organizasyonunun uygunluk izleme fonksiyonuna tabi olmak üzere, sınırlı sürekli uçuşa elverişlilik görevlerinin bir alt yüklenici organizasyon tarafından icrasını organize etmek.

(4) (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.901(c) maddesine uygun olarak bir ARC'nin geçerliliğini uzatmak.

(d) Uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi

Onay, (a) veya (c) bendinde atıf yapılan yetkileri içeren bir organizasyon, CAO.UAS.085 maddesine uygun olarak uçuşa elverişlilik gözden geçirmelerini gerçekleştirmek ve ilgili ARC'yi yayımlamak üzere onaylanabilir.

(e) Özel uçuş izni

Onay, (d) bendinde atıf yapılan yetkiyi içeren bir organizasyon, ARC yayımlayabildiği İHA/UA'lar için CAO.UAS.086 maddesine uygun olarak özel uçuş izni yayımlamak üzere onaylanabilir.

CAO.UAS.100 Uyumluluk izleme ve organizasyonel gözden geçirme

(a) Organizasyonun bu Talimat'ın gereklerini sürekli olarak karşılamasını teminen, organizasyon bir uyumluluk izleme fonksiyonu tesis edecektir.

(b) Bu fonksiyon, bağımsız olarak aşağıdakileri izleyecektir:

(1) organizasyon el kitabının bu Talimat ile uyumu;

(2) organizasyon faaliyetlerinin organizasyon el kitabı ile uyumu.

(c) Fonksiyon ayrıca, sözleşmeli bakımın sözleşme veya iş emirleri ile uyumunu da izleyecektir.

(d) Organizasyon, SHT-21 Talimatı kapsamı içinde bir veya daha fazla ilave organizasyon sertifikasına sahipse, uyumluluk izleme fonksiyonu, sahip olunan ilave sertifika(lar) kapsamında gerekli olana entegre edilebilir.

(e) Organizasyon, aşağıdaki şartların tamamının sağlanması ve SHGM'nin onayına tabi olmak kaydıyla, uyumluluk izleme fonksiyonunu, bağımsızlık gerektirmeyen düzenli organizasyonel gözden geçirmeler ile değiştirebilir:

(1) bakımda görev alan organizasyon personel sayısı 10 tam zamanlı eşdeğerini aşmıyor ise;

(2) sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminde görev alan organizasyon personeli sayısı 5 tam zamanlı eşdeğerini aşmıyor ise.

Bu durumda organizasyon, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi görevlerini diğer taraflara alt yüklenici olarak veremez.

CAO.UAS.102 Bilgi ve iletişim sistemleri ile verilerin korunması

(a) Organizasyon, ilgili yazılım ve donanım ile ağ bağlantıları dâhil olmak üzere, sürekli uçuşa elverişlilik faaliyetlerinde kullanılan bilgi ve iletişim teknolojileri sistemlerini ve verileri koruyacaktır.

(b) CAO.UAS.120 maddesi saklı kalmak kaydıyla, organizasyon, havacılık emniyeti açısından önemli bir risk teşkil edebilecek herhangi bir bilgi güvenliği olayının veya zafiyetin SHGM'ye raporlanmasını sağlayacaktır.

Ayrıca:

(1) söz konusu olay veya zafiyet bir hava aracını veya ilişkili bir sistemi ya da komponenti etkiliyorsa, organizasyon bunu tasarım onayı sahibine de raporlayacaktır;

(2) söz konusu olay veya zafiyet organizasyon tarafından kullanılan bir sistemi veya bileşeni etkiliyorsa, organizasyon bunu sistemin veya bileşenin tasarımından sorumlu organizasyona raporlayacaktır.

(c) (b) bendinde atıf yapılan raporlama, mümkün olan en kısa sürede, ancak durumun organizasyon tarafından öğrenildiği andan itibaren, istisnai şartlar bunun önüne geçmediği sürece, 72 saati aşmayacak şekilde yapılacaktır.

CAO.UAS.105 Organizasyondaki değişiklikler

(a) Organizasyona ilişkin aşağıdaki değişiklikler, SHGM'nin ön onayını gerektirecektir:

(1) organizasyonun onay şartları dâhil olmak üzere sertifikadaki değişiklikler;

(2) CAO.UAS.035 maddesinin (a) ila (c) bentlerinde atıf yapılan kişilerdeki değişiklikler;

(3) (b) bendinde belirtilen prosedürdeki değişiklikler.

(b) Diğer tüm değişiklikler, organizasyon tarafından yönetilecek ve organizasyon el kitabında belirtilen bir prosedüre uygun olarak SHGM'ye bildirilecektir. Organizasyon, değişikliklerin açıklamasını ve organizasyon el kitabının ilgili tadilatını, değişikliklerin gerçekleştiği günden itibaren 15 gün içinde SHGM'ye sunacaktır.

CAO.UAS.110 Onay sertifikasının geçerliliğinin devamı

Bir onay sertifikası süresiz olarak yayımlanacaktır ve aşağıdaki şartların tamamına uyulması kaydıyla geçerliliğini sürdürecektir:

(a) bulguların ele alınmasına ilişkin CAO.UAS.115 maddesinin gerekleri dikkate alınarak, organizasyon bu Ek'in gerekleri ile uyumunu sürdürür;

(b) organizasyon, CAO.UAS.112 maddesinde belirtildiği şekilde SHGM'ye erişim imkanı sağlandığını temin eder;

(c) onay sertifikası organizasyon tarafından iade edilmemiş veya SHGM tarafından askıya alınmamış ya da iptal edilmemiştir.

CAO.UAS.112 Erişim sağlanması

Bu Ek'in ilgili gerekleri ile uyumun doğrulanması amacıyla, organizasyon; onaya tabi faaliyetleriyle ilgili herhangi bir tesis, İHAS/UAS, doküman, kayıt, veri, prosedür veya diğer herhangi bir materyale erişimin, SHGM tarafından yetkilendirilmiş herhangi bir kişiye sağlanmasını temin edecektir.

CAO.UAS.115 Bulgular ve gözlemler

- (a) Organizasyon, bu Talimat Ek-6 (Part-AR.UAS) kapsamında AR.UAS.GEN.350 maddesine uygun olarak SHGM'den bir bulgu bildirimi aldıktan sonra, SHGM ile mutabık kalınan süre içinde, düzeltici faaliyet planını (bulgu(lar)ı ortadan kaldırmak ve tekrarını önlemek üzere) tanımlayacak ve bu planın uygulanmasını SHGM'ye gösterecektir.
- (b) (Part-AR.UAS) kapsamında AR.UAS.GEN.350(f) maddesine uygun olarak alınan gözlemler organizasyon tarafından gereği gibi dikkate alınacaktır. Organizasyon, söz konusu gözlemlere ilişkin aldığı kararları kayıt altına alacaktır.

CAO.UAS.120 Olay raporlama

- (a) Organizasyon, zorunlu ve gönüllü raporlamayı içeren bir olay raporlama sistemi tesis edecek ve muhafaza edecektir. Ana iş yeri yurtiçinde bulunan organizasyonlar, olay raporlama sistemlerinin, SHT-OLAY Talimatı ile uyumlu olmasını sağlayacaktır.
- (b) SHT-OLAY Talimatının bu kapsamdaki gereklilikleri saklı kalmak kaydıyla, organizasyon; İHAS/UAS'ın veya komponentin tasarım onayı sahibine ve SHGM'ye, organizasyon tarafından tespit edilen ve bir İHAS/UAS'ı veya herhangi bir kişiyi tehlikeye sokan veya düzeltilmediği ya da ele alınmadığı takdirde tehlikeye sokabilecek, İHAS/UAS'a veya komponente ilişkin emniyetle ilgili herhangi bir olayı veya durumu ve özellikle herhangi bir kaza veya ciddi olayı raporlayacaktır.
- (c) Organizasyon bakım için anlaşma imzaladığında, İHAS/UAS'ı etkileyen bu tür herhangi bir olayı veya durumu ayrıca, (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.201 maddesine uygun olarak, söz konusu İHAS/UAS'ın sürekli uçuşa elverişlilik yönetiminden sorumlu organizasyona raporlayacaktır. Komponentleri etkileyen olaylar veya durumlar için organizasyon, bakımı talep eden kişi veya organizasyona da raporlayacaktır.
- (d) Organizasyon, sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi görevlerini icra etmek üzere anlaşma imzaladığında, İHAS/UAS'ı etkileyen bu tür herhangi bir olayı veya durumu ayrıca, Part-CAO.UAS organizasyonu ile sözleşme imzalayan İHA/UA sahibine de raporlayacaktır.

BÖLÜM C – Part-AR.UAS

İHAS/UAS SÜREKLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK – OTORİTE GEREKLERİ

ALTBÖLÜM GEN - GENEL GEREKLER

AR.UAS.GEN.005 Kapsam

Bu Bölüm, bu Talimat Ek-6'nın uygulanması ve icrasından sorumlu SHGM tarafından karşılanacak sertifikalandırma, gözetim ve yaptırım görevlerinin icrasına ilişkin koşulları ve ayrıca idari ile yönetim sistemi gereklerini tesis eder.

AR.UAS.GEN.010 Yetkili otorite

Bu Bölüm'ün amaçları bakımından, yetkili otorite aşağıdaki olacaktır:

(a) münferit İHA/UA'ların sürekli uçuşa elverişliliğinin gözetimi ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikalarının (ARC'lerin) yayımlanması için, yetkili otorite SHGM olacaktır. SHGM ayrıca, tescilli İHA/UA'ya uygulanabildiği ölçüde, kontrol ve izleme istasyonu (CMU)'nun sürekli uçuşa elverişliliğinin gözetiminden de sorumlu olacaktır;

(b) Bu Talimat Ek-6'da belirtildiği şekilde bir organizasyonun gözetimi için yetkili otorite SHGM olacaktır.

AR.UAS.GEN.115 Gözetim dokümantasyonu

SHGM, ilgili personelin görevlerini icra edebilmesi ve sorumluluklarını yerine getirebilmesi için, tüm mevzuat tasarruflarını, standartları, kuralları, teknik yayınları ve ilgili dokümanları ilgili personele sağlayacaktır.

AR.UAS.GEN.120 Uyum yöntemleri

(a) SHGM, bu Ek ile uyumu tesis etmekte kullanılabilecek kabul edilebilir uygunluk yöntemlerini (AMC) geliştirecektir ya da EASA tarafından bu kapsamda yayımlanacak yöntemleri kabul edecektir.

(b) Bu Ek ile uyumu tesis etmek için alternatif uygunluk yöntemleri de kullanılabilir.

(c) Bir organizasyon, alternatif bir uygunluk yöntemi kullanmak istemesi hâlinde, kullanımdan önce UED–2023/4 sayılı Genelge gereklerine uygun şekilde SHGM’ye tam bir açıklama sunacaktır. Açıklama; Genelge içerisinde belirtilen hususları ile birlikte ilgili olabilecek el kitapları veya prosedürlerdeki revizyonları ve bu Talimat ile uyumun nasıl sağlandığını gösteren bir açıklamayı içerecektir.

Organizasyon, SHGM’nin ön onayına tabi olarak söz konusu alternatif uygunluk yöntemini (AltMoC) kullanabilir.

AR.UAS.GEN.125 SHGM’nin bilgilendirilmesi

(a) Bu Talimatın uygulanmasında herhangi bir önemli sorun olması hâlinde, soruna taraf olan kişi, kuruluş, kurum ya da otorite söz konusu sorunlardan haberdar olduğu tarihten itibaren 30 gün içinde SHGM’ye bildirimde bulunacaktır.

(b) SHT-OLAY gerekleri saklı kalmak kaydıyla, olaya taraf olan kişi, kuruluş, kurum ya da otorite, olay raporlarından kaynaklanan emniyet açısından önemli her türlü bilgiyi mümkün olan en kısa sürede SHGM’ye sağlayacaktır.

(c) Bilgilendirmeye taraf olan kişi, kuruluş, kurum ya da otorite, bu Talimat Ek-6 (Part-CAO.UAS) kapsamında CAO.UAS.102(b) maddesi uyarınca aldığı bilgi güvenliği raporlarından kaynaklanan emniyet açısından önemli bilgileri mümkün olan en kısa sürede SHGM’ye sağlayacaktır.

AR.UAS.GEN.135 Bir emniyet problemine derhal müdahale

(a) SHGM emniyet bilgilerini uygun şekilde toplamak, analiz etmek ve yaymak üzere bir sistem tesis edecektir.

(b) SHGM, alınan ilgili her türlü emniyet bilgisini uygun şekilde analiz etmek üzere bir sistem tesis edecek ve gecikmeye mahal vermeksizin, bu Talimat kapsamında olan İHAS/UAS, İHAS/UAS komponentleri, kişiler veya organizasyonları içeren bir emniyet problemine zamanında müdahale edebilmeleri için gerekli olan, alınması gereken tavsiyeler veya düzeltici faaliyetler dâhil olmak üzere her türlü bilgiyi ilgililere sağlayacaktır.

(c) SHGM, (a) ve (b) bentlerinde atıf yapılan bilgiyi aldıktan sonra, emniyet problemini ele almak üzere yeterli tedbirleri alacaktır.

(d) SHGM, (c) bendi kapsamında alınan tedbirleri, bunlara uyması gereken tüm kişi veya organizasyonlara derhal bildirecektir. SHGM ayrıca, söz konusu tedbirleri müşterek eylem gerektiğinde ilgili diğer otoritelere de bildirecektir.

AR.UAS.GEN.135A Havacılık emniyetine etkisi olan bir bilgi güvenliği olayı veya zafiyetine derhal müdahale

- (a) SHGM; organizasyonlar tarafından raporlanan ve havacılık emniyetine potansiyel etkisi bulunan bilgi güvenliği olayları ve zafiyetlerine ilişkin bilgileri uygun şekilde toplamak, analiz etmek ve yaymak üzere bir sistem tesis edecektir. Bunu, raporlama şemalarının koordinasyonunu ve uyumluluğunu artırmak amacıyla, bilgi güvenliği veya siber güvenlikten sorumlu diğer ilgili otoritelerle koordinasyon içinde yapılacaktır.
- (b) SHGM, AR.UAS.GEN.125(c) maddesi uyarınca alınan emniyet açısından önemli her türlü bilgiyi uygun şekilde analiz etmek üzere bir sistem tesis edecek ve gecikmeye mahal vermeksizin; bu Talimat kapsamında olan İHAS/UAS, İHAS/UAS komponentleri, kişiler veya organizasyonları içeren ve havacılık emniyetine potansiyel etkisi bulunan bir bilgi güvenliği olayı veya zafiyetine zamanında müdahale edebilmeleri için gerekli olan, alınması gereken tavsiyeler veya düzeltici faaliyetler dâhil olmak üzere her türlü bilgiyi ilgililere sağlayacaktır.
- (c) SHGM, (a) ve (b) bentlerinde atıf yapılan bilgiyi aldıktan sonra, bilgi güvenliği olayı veya zafiyetinin havacılık emniyetine potansiyel etkisini ele almak üzere yeterli tedbirleri alacaktır.
- (d) (c) bendi uyarınca alınan tedbirler, bunlara uyması gereken tüm kişi veya organizasyonlara derhal bildirilecektir. SHGM ayrıca, söz konusu tedbirleri müşterek eylem gerektiğinde ilgili diğer otoritelere de bildirecektir.

AR.UAS.GEN.200 Yönetim sistemi

- (a) SHGM, asgari olarak aşağıdakileri içerecek şekilde bir yönetim sistemi tesis edecek ve muhafaza edecektir:
- (1) SHGM'nin organizasyonunu, bu Talimat ile uyumu tesis etmekte kullanılan araç, yöntem ve metotları tanımlayan dokümanite politika ve prosedürler. Prosedürler güncel tutulacak ve SHGM içinde ilgili tüm görevler için temel çalışma dokümanları olarak hizmet edecektir;
 - (2) görevlerini icra etmek ve sorumluluklarını yerine getirmek için yeterli sayıda personel. Tüm görevlerin uygun şekilde tamamlanmasını teminen, personelin mevcudiyetinin planlanmasına yönelik bir sistem tesis edilecektir;
 - (3) kendilerine tahsis edilen görevleri icra etmek için nitelikli, gerekli bilgi ve tecrübeye sahip olan ve süreklilik arz eden yetkinliği temin etmek üzere başlangıç ve tazeleme eğitimleri alan personel;
 - (4) personel'in kendilerine tahsis edilen görevleri icra edebilmesi için yeterli tesis ve ofis mahalleri;
 - (5) yönetim sisteminin ilgili gereklerle uyumunu ve prosedürlerin yeterliliğini izlemek üzere bir fonksiyon; bu kapsamda bir iç denetim sürecinin ve bir emniyet risk yönetimi sürecinin tesis edilmesi. Uyumluluk izleme; gerekli olduğunda düzeltici faaliyetlerin uygulanmasını teminen,

denetim bulgularının SHGM üst yönetimine geri beslenmesini sağlayan bir geri bildirim sistemini içerecektir;

(6) uyumluluk izleme fonksiyonu için SHGM üst yönetimine karşı sorumluluğa sahip bir kişi veya kişi grubu.

(b) SHGM, yönetim sistemi dâhil olmak üzere, faaliyet alanlarının her biri için ilgili görev(ler)in yönetimine ilişkin genel sorumluluğa sahip bir veya birden fazla kişi görevlendirecektir.

(c) SHGM, ilgili diğer otoritelerle gerekli tüm bilgi ve yardımın karşılıklı değişimine katılım için aşağıdakiler dâhil prosedürler tesis edecektir:

(1) başka bir otorite veya SHGM tarafından yetkilendirilmiş kişi ve organizasyonların gözetimi sonucunda ortaya konan tüm bulgular ve bunların sonucu olarak alınan takip faaliyetleri;

(2) Bu Talimat Ek-6 (Part-CAO.UAS) kapsamında CAO.UAS.120 maddesinin gerektirdiği zorunlu ve gönüllü olay raporlamasından kaynaklanan bilgiler.

(d) Yönetim sistemi ile ilgili prosedürler ve bunların tadilatları, standardizasyon amacıyla talep edildiği durumda diğer otoritelere sunulacaktır.

(e) (a) bendinin gereklerine ilave olarak, SHGM tarafından tesis edilip muhafaza edilen yönetim sistemi; havacılık emniyetine etkisi olabilecek bilgi güvenliği risklerinin uygun şekilde yönetilmesini teminen, bilgi güvenliği ile ilgili diğer ulusal mevzuat ile uyumlu olacaktır.

AR.UAS.GEN.205 Görevlerin tahsisi

(a) SHGM, bu Talimat Ek-6 gereklerine tabi organizasyonların ilk yetkilendirmesi veya sürekli gözetimi ile ilgili görevleri nitelikli kuruluşlara tahsis edebilir. Görev tahsis ederken SHGM aşağıdakileri sağladığını temin edecektir:

(1) nitelikli kuruluşun, bu Talimat Ek-6 gerekleri ile uyumunu başlangıçta ve sürekli olarak değerlendirmek üzere bir sistem tesis etmiş olması; bu sistem ve değerlendirme sonuçları dokümante edilecektir;

(2) her iki tarafça uygun yönetim seviyesinde onaylanmış ve aşağıdakileri hükme bağlayan nitelikli kuruluş ile yazılı bir anlaşma tesis etmiş olması:

(i) icra edilecek görevler;

(ii) sağlanacak beyanlar, raporlar ve kayıtlar;

(iii) söz konusu görevler icra edilirken karşılanması gereken teknik koşullar;

(iv) ilgili sorumluluk teminatı;

(v) söz konusu görevler icra edilirken edinilen bilginin korunması.

(b) SHGM, AR.UAS.GEN.200(a)(5) maddesine göre tesis edilen iç denetim sürecinin ve emniyet risk yönetimi sürecinin, kendi adına nitelikli kuruluş tarafından icra edilen tüm yetkilendirme ve sürekli gözetim görevlerini kapsadığını temin edecektir.

(c) Bu Talimat Ek-6 (Part-CAO.UAS) kapsamında CAO.UAS.102 maddesi ile organizasyon uyumunun sertifikasyonu ve gözetimi için SHGM, (a) bendine uygun olarak görevleri nitelikli kuruluşlara veya ülke içinde bilgi güvenliği ya da siber güvenlikten sorumlu herhangi bir ilgili kuruma tahsis edebilir; görev tahsis ederken SHGM aşağıdakileri temin edecektir:

- (1) havacılık emniyeti ile ilgili tüm hususların nitelikli kuruluş veya ilgili kurum tarafından koordine edilmesi ve dikkate alınması;
- (2) nitelikli kuruluş veya ilgili kurum tarafından icra edilen yetkilendirme ve gözetim faaliyetlerinin sonuçlarının, organizasyonun genel yetkilendirme ve gözetim dosyalarına entegre edilmesi;
- (3) AR.UAS.GEN.200(e) maddesine uygun olarak tesis edilen kendi bilgi güvenliği yönetim sisteminin, kendi adına icra edilen tüm yetkilendirme ve sürekli gözetim görevlerini kapsamı.

AR.UAS.GEN.210 Yönetim sisteminde değişiklikler

(a) SHGM, bu Talimat Ek-6 ile ortaya konan görevlerini icra etme ve sorumluluklarını yerine getirme kabiliyetini etkileyen değişiklikleri tespit etmek üzere bir sistem tesis edecektir. Bu sistem, SHGM'nin yönetim sisteminin yeterli ve etkin kalmasını teminen gerekli her türlü faaliyeti alabilmesini sağlayacaktır.

(b) SHGM, etkin uygulamayı temin etmek üzere, bu Talimat Ek-6 gereklerinde herhangi bir değişikliği yansıtabilecek şekilde yönetim sistemini zamanında güncelleyecektir.

(c) SHGM, bu Talimat Ek-6 ile ortaya konan görevlerini icra etme ve sorumluluklarını yerine getirme kabiliyetini etkileyen herhangi bir değişikliği müşterek eylem gerektiğinde ilgili diğer otoritelere de bildirecektir.

AR.UAS.GEN.220 Kayıt saklama

(a) SHGM, aşağıdakilerin yeterli şekilde saklanması, erişilebilir olmasını ve güvenilir izlenebilirliğini sağlayan bir kayıt muhafaza sistemi tesis edecektir:

- (1) yönetim sisteminin dokümanite politika ve prosedürleri;
- (2) personel'in eğitimleri, nitelikleri ve yetkilendirmeleri;
- (3) AR.UAS.GEN.205 maddesinin gerektirdiği unsurları ve tahsis edilen görevlerin detaylarını kapsayacak şekilde, görev tahsisi;
- (4) yetkilendirme süreçleri ve sertifikalı organizasyonların sürekli gözetimi dâhil olmak üzere:

- (i) organizasyon sertifikası başvurusu;
- (ii) SHGM'nin tüm değerlendirmeleri, denetimleri ve muayene kayıtları dâhil sürekli gözetim programı;
- (iii) organizasyon sertifikası ve buna ilişkin herhangi bir değişiklik;
- (iv) denetimlerin planlanan tarihlerinin ve denetimlerin gerçekleştirildiği tarihlerinin listelendiği gözetim programı;
- (v) tüm resmî yazışmalar;
- (vi) bir sertifikanın verilmesine veya devamına ilişkin tavsiyeler; tespit edilen bulguların detayları ve bu bulguların kapatılması için organizasyonlar tarafından alınan faaliyetler (kapanış tarihi dâhil); muafiyetler, yaptırım faaliyetleri ve gözlemler;
- (vii) AR.UAS.GEN.300(d) maddesi uyarınca başka bir kurum ya da kuruluş tarafından yayımlanan herhangi bir değerlendirme, denetim ve muayene raporu;
- (viii) organizasyonun tüm el kitapları ve bunlara ilişkin herhangi bir tadilat;
- (ix) SHGM tarafından onaylanan diğer herhangi bir doküman;

(5) SHGM gözetimi altındaki İHAS/UAS'lar bakımından, aşağıdakiler dâhil olmak üzere İHAS/UAS gözetim süreci:

- (i) İHA/UA uçuşa elverişlilik sertifikası;
- (ii) ARC'ler;
- (iii) SHGM'nin bizzat gerçekleştirdiği uçuşa elverişlilik gözden geçirmelerinden raporlar;
- (iv) İHAS/UAS'a ilişkin tüm ilgili yazışmalar;
- (v) herhangi bir muafiyet ve yaptırım faaliyetine/faaliyetlerine ilişkin detaylar;
- (vi) bu Ek uyarınca SHGM tarafından onaylanan herhangi bir doküman;

(6) alternatif uygunluk yöntemlerinin kullanımını destekleyen dokümanlar;

(7) AR.UAS.GEN.125 maddesine uygun olarak sağlanan emniyet bilgileri ve takip tedbirleri;

(8) koruyucu tedbirler ve esneklik hükümlerinin kullanımı.

(b) SHGM, yayımladığı tüm organizasyon sertifikalarının bir listesini muhafaza edecektir.

(c) (a) ve (b) bentlerinde atıf yapılan tüm kayıtlar, uygulanabilir veri koruma mevzuatı saklı kalmak kaydıyla, asgari 5 yıl süreyle muhafaza edilecektir; ancak (a)(5) bendinde atıf yapılan kayıtlar, insansız hava aracının ulusal sicilden kalıcı olarak çıkarılmasından sonra 3 yıl süreyle muhafaza edilecektir.

(d) (a) ve (b) bentlerinde atıf yapılan tüm kayıtlar, müşterek eylem gerektiğinde, talep edilmesi hâlinde ilgili diğer otoritelere sunulacaktır.

AR.UAS.GEN.300 Gözetim ilkeleri

(a) SHGM aşağıdakileri doğrulayacaktır:

- (1) uygun olduğu ölçüde, bir sertifika, onay veya yetkilendirme yayımlamadan önce, organizasyonlara veya İHAS/UAS'a uygulanabilir gereklerle uyumu;
- (2) sertifikalandırdığı organizasyonların uygulanabilir gereklerle sürekli uyumunu;
- (3) kendi gözetimi altındaki İHAS/UAS'a uygulanabilir gereklerle sürekli uyumu;
- (4) AR.UAS.GEN.135(c) ve (d) maddelerine uygun olarak SHGM tarafından zorunlu kılınan uygun emniyet tedbirlerinin uygulanmasını.

(b) Bu doğrulama:

- (1) gözetimden sorumlu personel'e fonksiyonlarını icra etmeleri için rehberlik sağlamayı özel olarak amaçlayan dokümantasyon ile desteklenecektir;
- (2) ilgili organizasyonlara gözetim faaliyetlerinin sonuçlarını sağlayacaktır;
- (3) değerlendirmelere, denetimlere, muayenelere, incelemelere ve gerekli olduğunda habersiz muayenelere dayanacaktır;
- (4) AR.UAS.GEN.350 ve AR.UAS.GEN.351 maddelerinde ortaya konan tedbirler dâhil olmak üzere, ilave bir faaliyetin gerekli olması hâlinde SHGM'ye ihtiyaç duyulan kanıtı sağlayacaktır.

(c) SHGM, geçmiş gözetim faaliyetlerinin sonuçlarını ve emniyet önceliklerini dikkate alarak, (a) ve (b) bentlerinde ortaya konan gözetimin kapsamını belirleyecektir.

(d) Bir organizasyonun tesisleri birden Devlette bulunuyorsa, AR.UAS.GEN.010 maddesinde öngörüldüğü şekilde, SHGM, gözetim görevlerinin tesislerin bulunduğu Devlet(ler)in bu kapsamdaki yetkili otoriteleri tarafından icra edilmesi konusunda mutabık kalabilir. Böyle bir mutabakata tabi olan herhangi bir organizasyon, mutabakatın varlığı ve kapsamı hakkında bilgilendirilecektir.

(e) Organizasyonun ana iş yerinin dışında bir Devlet'te bulunan tesislerde icra edilecek herhangi bir gözetim faaliyeti için SHGM, AR.UAS.GEN.010 maddesinde öngörüldüğü şekilde, tesislerde herhangi bir yerinde denetim veya muayene gerçekleştirmeden önce söz konusu Devletin yetkili otoritesini bilgilendirecektir.

(f) SHGM, gözetim faaliyetlerini icra etmek için gerekli görülen her türlü bilgiyi toplayacak ve işleyecektir.

AR.UAS.GEN.305 Gözetim programı – organizasyonlar

(a) SHGM, AR.UAS.GEN.300 maddesinin gerektirdiği gözetim faaliyetlerini kapsayan bir gözetim programı tesis edecek ve muhafaza edecektir.

(b) SHGM tarafından sertifikalandırılan organizasyonlar için gözetim programı; organizasyonun spesifik niteliğini, faaliyetlerinin karmaşıklığını, geçmiş sertifikalandırma veya gözetim faaliyetlerinin sonuçlarını veya bunların her ikisini dikkate alacak ve ilişkili risklerin değerlendirilmesine dayanacaktır. Her bir gözetim planlama döngüsü içinde aşağıdakileri içerecektir:

(1) uygun olduğu ölçüde aşağıdakiler dâhil değerlendirmeler, denetimler ve muayeneler:

(i) süreç denetimleri;

(ii) uygun olduğu şekilde, organizasyon tarafından yönetilen ilgili bir hava aracı örnekleminin ürün denetimleri veya organizasyon tarafından gerçekleştirilen bakımın ürün denetimleri ya da uygulanabildiği ölçüde her ikisi;

(iii) gerçekleştirilen uçuşa elverişlilik gözden geçirmelerinin örneklenmesi;

(iv) habersiz muayeneler;

(2) her iki tarafın da tüm önemli konular hakkında bilgilendirilmeye devam etmesini teminen, sorumlu müdür ile SHGM arasında düzenlenecek toplantılar.

(c) SHGM tarafından sertifikalandırılan organizasyonlar için gözetim planlama döngüsü 24 ayı aşmayacaktır.

(d) Organizasyonun emniyet performansının azaldığına dair kanıt bulunması hâlinde, gözetim planlama döngüsü kısaltılabilir.

(e) Gözetim programı; değerlendirmelerin, denetimlerin, muayenelerin ve toplantıların planlanan tarihleri ile değerlendirmelerin, denetimlerin, muayenelerin ve toplantıların fiilen gerçekleştirildiği tarihlerin kayıtlarını içerecektir.

(f) Her bir gözetim planlama döngüsünün tamamlanmasını müteakip, SHGM, gözetim sonuçlarını yansıtacak şekilde onayın devamına ilişkin bir tavsiye raporu yayımlayacaktır.

AR.UAS.GEN.310 İlk yetkilendirme prosedürü – organizasyonlar

- (a) SHGM, bir organizasyondan sertifikanın ilk yayımlanmasına ilişkin bir başvuru aldığında, organizasyonun uygulanabilir gereklerle uyumunu doğrulayacaktır.
- (b) İlk yetkilendirmeye yönelik inceleme süreci sırasında, söz konusu kişinin rolünü ve hesap verebilirliğini anladığını teminen, organizasyonun sorumlu müdürü ile en az bir kez toplantı düzenlenecektir.
- (c) SHGM, yayımlanan tüm bulguları, kapatma faaliyetlerini ve ayrıca sertifikanın yayımlanmasına ilişkin tavsiyeleri kayıt altına alacaktır.
- (d) SHGM, doğrulama sırasında tespit edilen tüm bulguları organizasyona yazılı olarak teyit edecektir. İlk yetkilendirme için, sertifika yayımlanmadan önce tüm bulgular SHGM'yi tatmin edecek şekilde düzeltilmiş olmalıdır.
- (e) Organizasyonun uygulanabilir gereklerle uyum sağladığından tatmin olduğunda, SHGM:
- (1) bu Bölüm'ün Ek-1'ine uygun olarak sertifikayı yayımlayacaktır;
 - (2) organizasyon el kitabını resmî olarak onaylayacaktır.
- (f) Sertifika referans numarası, SHGM tarafından belirlenen şekilde organizasyon sertifikasına dâhil edilecektir.
- (g) Sertifika süresiz olarak yayımlanacaktır. Organizasyonun icra etmesi için onaylandığı yetkiler ve faaliyet kapsamı, uygulanabildiği ölçüde herhangi bir sınırlama dâhil, sertifikaya ekli onay şartlarında belirtilecektir.
- (h) Organizasyonun, bu Talimat Ek-6 (Part-CAO.UAS) kapsamında CAO.UAS.105 maddesine uygun olarak SHGM'nin ön onayı olmaksızın değişiklikleri uygulayabilmesini teminen, SHGM; bu tür değişikliklerin kapsamını ortaya koyan ve bu değişikliklerin nasıl yönetileceğini ve SHGM'ye nasıl bildirileceğini tarif eden ilgili organizasyon el kitabı prosedürünü onaylayacaktır.

AR.UAS.GEN.330 Yetki değişiklikleri – organizasyonlar

- (a) SHGM, ön onay gerektiren bir değişiklik başvurusu aldığında, onayı yayımlamadan önce organizasyonun uygulanabilir gereklerle uyumunu doğrulayacaktır.
- (b) SHGM, organizasyon sertifikasının askıya alınması gerektiğine karar vermedikçe, değişiklik süresince organizasyonun hangi koşullar altında faaliyet gösterebileceğini belirleyecektir.

(c) Organizasyonun uygulanabilir gereklerle uyum sağladığından tatmin olduğunda, SHGM değişikliği onaylayacaktır.

(d) İlave yaptırım tedbirleri saklı kalmak kaydıyla, organizasyon, (c) bendi uyarınca SHGM onayını almaksızın ön onay gerektiren değişiklikleri uygularsa, SHGM organizasyon sertifikasını askıya alma, sınırlandırma veya iptal etme ihtiyacını değerlendirecektir.

(e) Ön onay gerektirmeyen değişiklikler için, SHGM bu tür değişikliklerin gözden geçirilmesini, AR.UAS.GEN.300 maddesinde ortaya konan ilkelere uygun olarak sürekli gözetimine dâhil edecektir. Herhangi bir uyumsuzluk tespit edilirse, SHGM organizasyonu bilgilendirecek, ilave değişiklikler talep edecek ve AR.UAS.GEN.350 maddesine uygun olarak hareket edecektir.

AR.UAS.GEN.350 Bulgular, düzeltici faaliyetler ve gözlemler – organizasyonlar

(a) SHGM, bulguların emniyet açısından önemini analiz etmek üzere bir sistem tesis edecektir.

(b) Bu Talimat'ın uygulanabilir gerekleri kapsamında, organizasyonun prosedür ve el kitaplarıyla veya organizasyon sertifikası (onay şartları dâhil) ile ilgili olarak; emniyeti düşüren veya uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan herhangi bir önemli uyumsuzluk tespit edildiğinde, SHGM tarafından seviye 1 bulgu yayımlanacaktır.

Seviye 1 bulgular ayrıca şunları da içerecektir:

- (1) Bu Talimat Ek-6 (Part-CAO.UAS) kapsamında CAO.UAS.112 maddesinde atıf yapılan organizasyon tesislerine, normal faaliyet saatleri içinde ve iki yazılı talebe rağmen, SHGM'ye erişim sağlanmaması;
- (2) sunulan dokümanite kanıtların tahrifi yoluyla organizasyon sertifikasının alınması veya geçerliliğinin sürdürülmesi;
- (3) organizasyon sertifikasının kötü uygulama veya hileli kullanımına dair herhangi bir kanıt;
- (4) sorumlu müdürün bulunmaması.

(c) Bu Talimat kapsamında, organizasyonun prosedür ve el kitaplarıyla veya organizasyon sertifikası (onay şartları dâhil) ile ilgili olarak seviye 1 bulgu olarak sınıflandırılmayan herhangi bir uyumsuzluk tespit edildiğinde, SHGM tarafından seviye 2 bulgu yayımlanacaktır.

(d) Gözetim sırasında veya başka herhangi bir yolla bir bulgu tespit edildiğinde, bu Talimat'ın gerektirdiği ilave faaliyetler saklı kalmak kaydıyla, SHGM bulguyu organizasyona yazılı olarak bildirecek ve tespit edilen uyumsuzluğu gidermek üzere düzeltici faaliyet talep edecektir. Seviye 1 bulgu doğrudan bir İHA/UA veya bir CMU ile ilgiliyse, bulguyu tespit edenin SHGM'den farklı

olması hâlinde, bulguyu tespit eden, AR.UAS.GEN.010(a) maddesine uygun olarak SHGM'yi bilgilendirecektir.

(1) Seviye 1 bulgu(lar) bulunması hâlinde, SHGM ilgili organizasyonun faaliyetlerini durdurmak veya sınırlandırmak üzere derhal uygun tedbirleri alacak ve uygun olduğunda, seviye 1 bulgunun kapsamına bağlı olarak, organizasyon tarafından başarılı düzeltici faaliyet tamamlanıncaya kadar sertifikanın iptali veya tamamen/kısmen askıya alınması ya da sınırlandırılması yönünde işlem tesis edecektir.

(2) Seviye 2 bulgu(lar) bulunması hâlinde, SHGM:

(i) bulgunun niteliğine uygun bir düzeltici faaliyet planı uygulama süresi verecek ve bu süre her hâlükârda başlangıçta 3 aydan uzun olmayacaktır. Süre, bulgunun organizasyona yazılı bildirildiği tarihten itibaren başlayacaktır. Sürenin sonunda, SHGM, bulgunun niteliğine bağlı olarak 3 aylık süreyi uzatabilir;

(ii) organizasyon tarafından önerilen düzeltici faaliyet planını değerlendirecek ve değerlendirme planın uyumsuzluğu gidermek için yeterli olduğu sonucuna varırsa, planı kabul edecektir.

(3) Organizasyon kabul edilebilir bir düzeltici faaliyet planı sunamazsa veya SHGM tarafından başlangıçta kabul edilen ya da sonradan uzatılan süre içinde düzeltici faaliyeti gerçekleştiremezse, bulgu seviye 1'e yükseltilecek ve (d)(1) bendine uygun olarak işlem tesis edilecektir.

(4) SHGM, yayımladığı veya (e) bendi uyarınca kendisine bildirilen tüm bulguları ve uygulanabildiği ölçüde uyguladığı yaptırım tedbirlerini; ayrıca tüm düzeltici faaliyetleri ve tüm bulgular için faaliyet kapanış tarihlerini kayıt altına alacaktır.

(e) İlave yaptırım tedbirleri saklı kalmak kaydıyla, AR.UAS.GEN.300(d) maddesine uygun olarak gözetim görevlerini icra eden bir otorite, başka bir yetkili otorite veya SHGM tarafından sertifikalandırılan bir organizasyonun, bu Talimatın uygulanabilir gereklerine uyumsuzluğunu tespit ederse, SHGM'yi bilgilendirecek ve bulgu seviyesine ilişkin bir gösterge sağlayacaktır.

(f) SHGM, seviye 1 veya seviye 2 bulgu gerektirmeyen aşağıdaki durumların herhangi biri için gözlemler yayımlayabilir:

(1) performansı etkisiz olarak değerlendirilen herhangi bir durum için;

(2) bir durumun (b) veya (c) bentleri kapsamında bir uyumsuzluğa yol açma potansiyeli bulunduğu tespit edildiğinde;

(3) öneri veya iyileştirmelerin organizasyonun genel performansı açısından ilgi arz ettiği durumlarda.

Bu bent kapsamında yayımlanan gözlemler, organizasyona yazılı olarak bildirilecek ve SHGM tarafından kayıt altına alınacaktır.

AR.UAS.GEN.351 Bulgular, düzeltici faaliyetler – İHAS/UAS

- (a) SHGM, bulguların emniyet açısından önemini analiz etmek üzere bir sistem tesis edecektir.
- (b) Seviye 1 bulgu; bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) gerekleri ile ilgili olarak, emniyeti düşüren veya uçuş emniyetini ciddi şekilde tehlikeye atan, İHAS/UAS'ın önemli uyumsuzluğuna ilişkin herhangi bir bulgudur.
- (c) Seviye 2 bulgu; (Part-ML.UAS) gerekleri ile ilgili olarak, seviye 1 bulgu olarak sınıflandırılmayan, İHAS/UAS'ın uyumsuzluğuna ilişkin herhangi bir bulgudur.
- (d) Hava aracı incelemeleri sırasında veya başka yollarla, İHAS/UAS'ın (Part-ML.UAS) gerekleri ile uyumsuzluğunu gösteren kanıt bulunması hâlinde, SHGM:
- (1) seviye 1 bulgular için, derhal, müteakip uçuş öncesinde alınacak düzeltmeleri de içeren bir düzeltici faaliyet planını talep edecek ve uygun olduğunda ARC'yi iptal edecek veya askıya alacaktır; ve
- (2) seviye 2 bulgular için, bulgunun niteliğine uygun olarak bir düzeltici faaliyet planı talep edecektir.

AR.UAS.GEN.355 Sertifikanın askıya alınması, sınırlandırılması ve iptali

Yetkili otorite olarak SHGM:

- (a) insansız hava aracı emniyetine yönelik inandırıcı bir tehdidi önlemek için böyle bir faaliyetin gerekli olduğuna dair makul gerekçeler bulunduğunu değerlendirdiğinde, bir sertifikayı askıya alacaktır;
- (b) AR.UAS.GEN.350 veya AR.UAS.GEN.351 maddesi uyarınca gerekli olması hâlinde, bir sertifikayı askıya alacak, iptal edecek veya sınırlandıracaktır;
- (c) SHGM'nin kontrolü dışındaki öngörülemeyen şartların, denetçilerinin gözetim planlama döngüsü boyunca gözetim sorumluluklarını yerine getirmesini engellemesi hâlinde, bir organizasyon sertifikasını tamamen veya kısmen askıya alacak veya sınırlandıracaktır.

ALTBÖLÜM CAW –İHAS/UAS Uçuşa Elverişliliği

AR.UAS.CAW.005 Kapsam

Bu Altbölüm, bu Talimat kapsamındaki İHAS/UAS'ların sürekli uçuşa elverişliliğinin gözetimi ve uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikalarının (ARC'lerin) yayımlanması ile ilgili olarak, SHGM'nin görevlerini icra ederken ve sorumluluklarını yerine getirirken karşılaması gereken gerekleri tesis eder.

AR.UAS.CAW.303 İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişlilik gözetimi

- (a) SHGM, kendi sicilindeki İHA/UA filolarının ve bunların kontrol ve izleme istasyonlarının (CMU'ların) uçuşa elverişlilik durumunu izlemek üzere, risk esaslı bir yaklaşımı takip eden bir inceleme programı geliştirecektir.
- (b) İnceleme programı, bir İHA/UA ve CMU örnekleme üzerinde ürün incelemelerini içerecek ve uçuşa elverişlilik açısından kilit risk unsurlarının tüm yönlerini kapsayacaktır.
- (c) Ürün incelemesi; uygulanabilir gerekler esas alınarak ulaşılan uçuşa elverişlilik standartlarını örnekleyecek ve herhangi bir bulguyu tespit edecektir.
- (d) Tespit edilen herhangi bir bulgu, AR.UAS.GEN.351 maddesine uygun olarak sınıflandırılacak ve bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.201 maddesine uygun olarak sorumlu olan kişi veya organizasyona yazılı olarak teyit edilecektir.
- (e) SHGM, tüm bulguları ve kapatma faaliyetlerini kayıt altına alacaktır.
- (f) Böyle bir inceleme sırasında, bu Ek veya diğer Ekler ile uyumsuzluğu gösteren kanıt bulunursa, bulgu ilgili ekte belirtildiği şekilde ele alınacaktır.
- (g) Uygun yaptırım faaliyetini temin etmek için gerekli olması hâlinde, SHGM, (f) bendine uygun olarak tespit edilen herhangi bir uyumsuzluğa ilişkin bilgiyi diğer yetkili otoritelerle paylaşacaktır.

AR.UAS.CAW.902 SHGM tarafından gerçekleştirilen uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi

- (a) SHGM, bu Talimat Ek-6 (Part-ML.UAS)'da belirtildiği şekilde uçuşa elverişlilik gözden geçirmesini gerçekleştirip ARC'yi (SHGM Form 15d) yayımladığında, (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.903 maddesine uygun olarak bir uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi gerçekleştirecektir.
- (b) SHGM, uçuşa elverişlilik gözden geçirmelerini yürütmek üzere uçuşa elverişlilik gözden geçirme personeline sahip olacaktır. Bu personel aşağıdaki gereklerin tamamını karşılayacaktır:

- (1) sürekli uçuşa elverişlilik alanında en az 3 yıl tecrübe edinmiş olmaları;

- (2) havacılıkla ilgili bir diploma veya lisans ya da eşdeğer bir nitelik elde etmiş olmaları;
 - (3) uygun havacılık-bakım eğitimini almış olmaları;
 - (4) SHGM adına imza atmaya yetki veren bir pozisyona sahip olmaları;
 - (5) SHGM tarafından KDM-ORG sisteminde bu unvan için tanımlanmış eğitimleri almış olmaları.
- (b)(1) ila (b)(5) bentlerine rağmen, (b)(2) bendinin gereği; (b)(1) bendinde hâlihazırda istenen tecrübeye ilave olarak, sürekli uçuşa elverişlilik alanında 3 yıl tecrübe ile ikame edilebilir.
- (c) SHGM, tüm uçuşa elverişlilik gözden geçirme personelinin bir kaydını muhafaza edecektir; bu kayıt, sahip olunan uygun niteliklerin detaylarını, ilgili sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi tecrübesi ile eğitime ilişkin bir özeti birlikte içerecektir.
- (d) Uçuşa elverişlilik gözden geçirmesi icrası sırasında, SHGM; (Part-ML.UAS) kapsamında ML.UAS.305 ve ML.UAS.401 maddelerinde belirtilenler gibi uygulanabilir verilere erişime sahip olacaktır.
- (e) Uçuşa elverişlilik gözden geçirmesini yürüten personel, uçuşa elverişlilik gözden geçirmesinin tatmin edici şekilde tamamlanmasını müteakip, (Part-ML.UAS)'da belirtildiği şekilde bir ARC (SHGM Form 15d) yayımlayacaktır.
- (f) Koşullar, potansiyel bir emniyet tehdidinin varlığını ortaya koyduğunda, SHGM uçuşa elverişlilik gözden geçirmesini bizzat gerçekleştirecek ve ARC'yi bizzat yayımlayacaktır.

EK-1 – PART-CAO.UAS SERTİFİKASI (SHGM Form 3-CAO.UAS)

Söz konusu formun en güncel hali SHGM Kalite Yönetim Sistemi içerisinde tanımlıdır.

Formun kullanımına ilişkin aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınır:

(a) SHGM tarafından tesis edilen onay sınıf(lar)ı ve yetki kapsamı(ları) dâhilinde, organizasyon el kitabında belirtilen faaliyet kapsamı, onayın kesin sınırlarını tanımlar. Bu nedenle, onay sınıf(lar)ı ve yetki kapsamı(ları) ile organizasyonun faaliyet kapsamının birbiriyle örtüşmesi esastır.

(b) İHA/UA veya CMU bakım yetkileri ile ilgili olarak bir İHAS/UAS yetki kapsamı; Part-CAO.UAS organizasyonunun, organizasyon el kitabında belirtilen faaliyet kapsamına uygun şekilde, İHA/UA üzerinde, CMU üzerinde veya her ikisi üzerinde bakım yapabileceği anlamına gelir. Söz konusu organizasyon ayrıca, İHA/UA veya CMU bakım verilerine uygun olarak veya SHGM ile mutabık kalınması hâlinde komponent bakım verilerine uygun olarak, sadece bu komponentler İHA/UA'ya veya CMU'ya takılıyken komponentler (motorlar dâhil) üzerinde bakım yapabilir. Bununla birlikte, organizasyon, ilgili komponente erişimi iyileştirmek amacıyla, söz konusu komponentin sökülmesi organizasyonun onaylı olmadığı ilave bir bakım ihtiyacı doğurmadığı sürece, bakım için bir komponenti geçici olarak sökebilir. İHAS/UAS yetki kapsamına sahip bir bakım organizasyonu tarafından bakım amacıyla yapılan bu tür komponent sökümüleri, organizasyon el kitabında belirtilen bir kontrol prosedürüne tabi olacaktır.

İHAS/UAS yetki kapsamı altında Part-CAO.UAS organizasyonu ayrıca, organizasyon el kitabında belirtilen faaliyet kapsamına uygun olarak, CMU montajı yapmak, İHAS/UAS sürekli uçuşa elverişliliğini yönetmek, uçuşa elverişlilik gözden geçirmelerini gerçekleştirmek ve özel uçuş izni yayımlamak üzere de onaylanabilir.

(c) Komple motor (türbin, piston, elektrikli veya diğer) yetki kapsamı; Part-CAO.UAS organizasyonunun, motor bakım verilerine uygun olarak veya SHGM ile mutabık kalınması hâlinde komponent bakım verilerine uygun olarak, sökülmüş (takılı olmayan) bir motor ve motor komponentleri üzerinde bakım yapabileceği anlamına gelir; ancak bu, söz konusu komponentler yalnızca motora takılıyken geçerlidir. Bununla birlikte, bir motor yetki kapsamına sahip organizasyon, ilgili komponente erişimi iyileştirmek amacıyla, söz konusu komponentin sökülmesi organizasyonun onaylı olmadığı ilave bir bakım ihtiyacı doğurmadığı sürece, bakım için bir komponenti geçici olarak sökebilir. Motor yetki kapsamına sahip bir organizasyon ayrıca, SHGM tarafından onaylanacak organizasyon el kitabında belirtilen bir kontrol prosedürüne tabi olarak, İHA/UA bakımı sırasında takılı bir motor üzerinde bakım da yapabilir.

(d) Komple motorlar dışındaki komponent yetki kapsamı; Part-CAO.UAS organizasyonunun, İHA/UA'ya, motora veya CMU'ya takılmak üzere tasarlanmış sökülmüş (takılı olmayan) komponentler (komple motorlar hariç) üzerinde bakım yapabileceği anlamına gelir. Bu organizasyon ayrıca, SHGM tarafından onaylanacak organizasyon el kitabında belirtilen bir kontrol prosedürüne tabi

olarak, İHA/UA bakımı sırasında, CMU bakımı sırasında veya bir motor bakım tesisinde, takılı bir komponent (komple motorlar hariç) üzerinde bakım da yapılabilir.

(e) Tahribatsız muayene (NDT) yetki kapsamı, belirli bir İHA/UA, motor veya diğer bir komponente zorunlu olarak bağlı olmayan müstakil bir yetki kapsamıdır. NDT yetki kapsamı, yalnızca başka bir organizasyon için belirli bir görev olarak NDT icra eden Part-CAO.UAS organizasyonu için gereklidir. İHAS/UAS, motor veya komponent yetki kapsamı ile onaylı bir Part-CAO.UAS organizasyonu, organizasyon el kitabının NDT prosedürlerini içermesi kaydıyla, ayrıca NDT yetki kapsamına sahip olmasına gerek olmaksızın, bakımını yaptığı ürünler ve komponentler üzerinde NDT icra edebilir.